

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLI TIP ENSTİTÜSÜ
Danışman: Prof. Dr. Sermet KOÇ

**ÖLDÜRME VE CİNSEL İÇERİKLİ SUÇ İŞLEMİŞ ERKEK,
KADIN VE ÇOCUK HÜKÜMLÜLERDE
FAİL, OLAY YERİ VE MAĞDUR İLİŞKİSİ**

SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

Psikolog Adonis Çiğdem ERKUNT

İstanbul - 2011

“Doktora tezi olarak sunduğum “Öldürme ve Cinsel İçerikli Suç İşlemiş Erkek, Kadın ve Çocuk Hükümlülerde Fail, Olay Yeri ve Mağdur İlişkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğundan, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.”

Tarih: 06.06.2011

Adı, Soyadı: Adonis Çiğdem ERKUNT

İmza:

Beşi artık kurumlarımızda görev yapmayan
seksen altı kahramana...

ÖNSÖZ

Öncelikle bu çalışmanın hazırlanması sırasında verdiği destek ve gösterdiği sabır için danışmanım Prof. Dr. Sermet KOÇ'a gönülden teşekkür ederim. Ayrıca değerlendirme heyeti üyeleri Prof. Dr. Füsun SOKULLU AKINCI, Prof.Dr. Gökhan ORAL, Doç.Dr. Nesime OKBOY YAYCI ve Yard. Doç.Dr. Neylan ZİYALAR'a katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım. Araştırmaya sağladığı kurumsal destek ve çalışmaya olan inancı için Yargıtay Üyesi Sn.Hüseyin KULAÇ'a saygılarımı sunarım.

7 senelik bu serüvende hep yanımda oldukları, sevgileri ve desteklerini tüm sıcaklığıyla hissettirdikleri ve bana hep "iyi ki..." dedirttikleri için aileme şükralarımı sunarım. Sevgili babacığım artık iyi bir SPSS kullanıcısı!

Çok sevgili arkadaşlarım Fahriye YERGIN (sayemde doktora yapmaktan vazgeçti!), Çiğdem EROĞLU, Funda IŞIK, Elif KALELİ, Mehmet Özkan ASLIPEK, Süleyman KAÇMAZ, Kızbes Meral KILIÇ, Pınar AMANVERMEZ PEKER, Ali DURAN, Yenal ÇEVİK, Sacide ASLIM, Nilüfer YILMAZ ve Şaban KARADAŞ'a bu süre boyunca beni desteklemekten vazgeçmedikleri için çok teşekkür ederim. Kendilerinin fiziksel, lojistik ve psikolojik destekleri olmasaydı ya tez, ya ben ya da onlar olmayacaktı! Hoşgörülü ve sakinleştirici tavırlarıyla akıl sağlığıma destek veren Sn.Abdullah MURAT, Habil KANOĞLU, İlkay ÇİMEN, Aygül KOÇ, Veysel ÖZER, Mesut ÇULHALIK, Nilay PEKEL ULUDAĞLI, Serap GÖRÜCÜ ve Filiz GÜNGÖRDÜ'ye yürekten sevgilerimi sunuyorum. Sevgili stajyerlerim Kübra DEMİR ve Serpil GÖZÜTOK'a arapsaçını çözmemde yardımcı oldukları için teşekkür ederim. Profesyonel katkılarıyla karanlığımı aydınlatan Bengi UĞUZ, Öznur ÖNCÜL, Oya MUTAN ve Prof. Dr. Kültegin ÖGEL'e şükranlarımı sunarım. Ayrıca bu süreçte varlığıyla bana yaşadığımı hatırlatan Çetin KANOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışmanın gerçekleşmesini sağlayan, 86 araştırma grubu üyesine bana inandıkları, benimle heyecanlandıkları ve değerli enerjilerini yansıttıkları için en derin sevgi, saygı ve şükranlarımı sunarım. Onlar olmasaydı, bu çalışma hiçbir zaman gerçekleşmeyeceğinden tez onlara ithaf edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Tez Onay Sayfası	ii
Yemin Metni.....	iii
İthaf.....	iv
Önsöz.....	v
İçindekiler.....	vi
Tablo Listesi.....	ix
I. GİRİŞ ve AMAÇ.....	1
1.1. Suçu anlamak.....	2
1.2. Suç bulguları.....	3
1.3. Öldürme suçları.....	4
1.3.1. Adam öldürmenin tanımı	4
1.3.2. Türk Ceza Kanunu'nda öldürme	5
1.3.3. Rakamlarla öldürme suçları	5
1.3.4. Yaklaşımlara göre öldürme suçu.....	6
1.3.5. Öldürme suçu ile ilişkili bulunan faktörler	6
1.4. Cinsel içerikli suçlar.....	8
1.4.1. Cinsel içerikli suçların tanımları	8
1.4.2. Türk Ceza Kanunu'nda cinsel içerikli suçlar	9
1.4.3. Rakamlarla cinsel içerikli suçlar	11
1.4.4. Yaklaşımlara göre cinsel içerikli suçlar	12
1.4.4.1. Fizyolojik Faktörler	13
1.4.4.2. Sosyo- Kültürel Faktörler.....	14
1.4.4.3. Bilişsel Faktörler	15
1.4.4.4. Dört Yönlü Cinsel Saldırganlık Modeli	15
1.4.5. Cinsel içerikli suçlar ile ilişkili bulunan faktörler	15
1.5. Mağdur ve olay yerinin suçu anlamadaki yeri.....	17

1.6. Suç sınıflandırma çalışmaları.....	20
1.6.1. Adam öldürme suçlarının sınıflandırması.....	21
1.6.1.1. Dünyada sınıflandırma	21
1.6.1.1.1. Mağdur sayısı, eylemin tarzı ve cinsine göre öldürme suçları.....	21
1.6.1.1.1.1. Kitle Cinayetleri- Toplu Cinayetler.....	22
1.6.1.1.1.2. "Spree" Cinayetler.....	23
1.6.1.1.1.3. Seri Cinayetler	23
1.6.1.1.1.3.1. Seri cinayetlerin basamakları	24
1.6.1.1.1.3.3. Kadın seri katiller	25
1.6.1.1.1.4. Toplu cinayet- Kitle cinayeti, "Spree" cinayeti ve seri cinayetler arasındaki farklar	26
1.6.1.1.2. Suç Sınıflandırma Kılavuzuna göre adam öldürme suçları.....	27
1.6.1.1.2.1. Suç nedenli cinayetler	28
1.6.1.1.2.2. Kişisel Nedenli Cinayetler	29
1.6.1.1.2.3. Cinsel içerikli cinayetler	33
1.6.1.1.2.4. Grup nedenli cinayetler	35
1.6.1.2. Türkiye’de öldürme	36
1.6.2. Cinsel içerikli suçların sınıflandırması	37
1.6.2.1. Dünyada sınıflandırma	38
1.6.2.1.1. Yetişkine yönelik saldırıda bulunanlar	38
1.6.2.1.2. Çocuğa yönelik saldırılarda bulunanlar	41
1.6.2.1.3. Suç Sınıflandırma Kılavuzunda cinsel içerikli suçlar	43
1.6.2.2. Türkiye’de sınıflandırma.....	49
2. GEREÇ ve YÖNTEM.....	51
2.1. Çalışma grubu	51
2.2. Araştırma süreci.....	51
2.3. Araştırmada kullanılan anket ve görüşme formu.....	53
2.4. Verilerin Değerlendirilmesi.....	53
3. BULGULAR	54

3.1. Betimleyici istatistikler	83
3.2. Değişkenlerarası ilişkiler	116
3.2.1. Erkek hükümlüler	117
3.2.2. Kadın hükümlüler	128
3.2.3. Çocuk hükümlüler.....	134
3.3. Gruplararası karşılaştırmalar	140
4. TARTIŞMA ve SONUÇ	143
5. ÖZETLER.....	154
6. KAYNAKLAR	156
7. EKLER.....	166
8. ÖZGEÇMİŞ	207

TABLO LİSTESİ

Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-1	54
Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri-2	55
Katılımcıların suç davranışlarıyla ilişkili olabilecek kişisel deneyim değişkenleri	62
Suç, mağdur, olay yeri, olay zamanı ve silah ile ilgili bilgiler	70
Katılımcıların yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımları	83
Katılımcıların medeni durumları ve cinsiyete göre dağılımları	84
Suç türü ve medeni duruma göre dağılımları	85
Katılımcıların cinsiyetlerine göre aldıkları son okul belgesi dağılımı	85
Failin cinsiyeti, işlenen suçun türü ve eğitim durumu	87
Failin yaşı, cinsiyeti ve cezaevinden önce çalışma tecrübesi	88
Cezaevine girmeden önceki gelir ve kazancını tatmin edici bulma	89
Failin cinsiyeti, işlenen suç ve alınan hüküm süresi	91
CİK'te bulunmasına neden olan suçun türü, eski işlenen ve ortaya çıkmayan suç	92
Eski suçun türü ve şu anda CİK'te bulunmasına neden olan suçun türü	92
İlk tutuklanma çağı ve suç türü	93
Failin yaşı, ilk hüküm giyme yaşı ve suç türü	94
Kurum deneyimi ve ilk hüküm giyme çağı	94
Suçun türü ve yeniden suç işleme ihtimali	95
Mağdur sayısı ve suç türü	96
Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti	97
Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti	98
Suçun türü, olay yeri ve suçun planlanma durumu	100

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdura yakınlık ve olay yeri	101
Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdura yakınlık ve olay yeri	103
Suç türü ve taşınan silahın türü	105
Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık taşınan silahın türü	106
Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık taşınan silahın türü	107
Failin cinsiyeti, taşınan silah ve suçu planlama	108
Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç olaylarında failin cinsiyeti, mağdura yakınlık ve mağdur seçimini planlama	109
Tek mağdurlu olaylarda fail ve mağdurun olay esnasında alkollü olmaları	111
Çok mağdurlu olaylarda fail ve mağdurların olay esnasında alkollü olmaları	112
Çok mağdurlu olaylarda suç türü ve mağdurun suç oluşumundaki etkisi	113
Tek mağdurlu olaylarda suç türü, mağdurla yakınlık, mağdurla irtibat kurmak isteme	114
Mağdurlarla irtibat kurmak isteme ve pişmanlık	115
Psikiyatrik ilaç kullanımı ve suç türü	115
Suç türü ve ibadet sıklığı	116
Suç türü grupları- alınan ceza süresi ortalaması karşılaştırması	141
Bir ve birden fazla mağdurlu gruplar için alınan ceza süresi ortalaması karşılaştırması	141

I. GİRİŞ ve AMAÇ

Bilimin doğası gözlem yapmayı, bu gözlemleri kategorizasyon ve karşılaştırmalar yaparak sınıflandırmayı gerektirir. “Suç” kavramının anlaşılabilmesi ve önlenmesi için temel gereklilik suç davranışını anlamaktır. Suç davranışının anlaşılması, gözlem yapma ve bu gözlemlerin sistematize biçimde ele alınmasına dayalıdır.

Suçluluk küreselleşmenin de etkisiyle tüm dünyada ve ülkemizde önemi hızla artıran, büyük bir sorundur. Suç, kişiyi yargı önüne çıkaran, toplumsal düzene ağır aykırılık içeren ve insan hayatının ve toplumsal hayatın düzenliliğini alt üst eden davranışlara işaret eder. Bu davranışlar, bir sosyal grubun üyeleri tarafından, iyi ve yararlı diye kabul edilmiş geleneklerin, inançların, örf ve adetlerin dayandıkları kurallara aykırı görülürler. Suç işleyen kişi içinde yaşadığı toplumun normları ile bireysel dürtüleri arasında denge kurmakta zorlanır.

Kasten adam öldürme, suçlar arasında kişinin hayatının ortadan kaldırılması nedeniyle belki de en ciddi olanıdır. Çünkü yaşama hakkı, insanın diğer bütün haklardan yararlanabilmesi için ön şarttır. Bu hakka yapılan saldırı, diğer tüm haklara yapılmış sayılır. Bu saldırı biçimi, farklı failerde farklı süreçlerin sonucunda ortaya çıkar. Öldürmenin bilerek, isteyerek ya da plansız, ani veya impulsif şekilde yapılması mağdur açısından sonucu değiştirmez. Ancak failin motivasyonunu anlamlandırma ve o kişi için “yeniden suç işleme koşullarını” yordamada büyük önem taşır. Zira şiddet gösterme eğiliminin, ilk suçla birlikte kişi için bireyselleştiği, kişinin engellenemeyen sonraki eğilimlerinde de benzer örüntüyle ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu durum, suçla mücadele açısından aynı koşulların oluşmaması için bireye “kaçınmayı” öğretmeyi gerektirir. Bu da ancak davranışın arkasındaki motivasyon ve davranışın paternini anlamakla mümkündür.

Yapılan araştırmalar öldürme olaylarında cinsel içerikli nedenlerin önemli bir yer tuttuğunu, iki dürtünün birbirinden beslendiğini ve kolaylıkla geçiş yapabildiğini göstermektedir. Benzer şekilde cinsel içerikli suçların da ölümle sonuçlanması az rastlanır bir durum değildir. Kişinin yaşam hakkını elinden alması da, cinsel içerikli suçlar da mağdurlara ağır zararın verildiği, kişinin yaşam kalitesinin ağır biçimde etkilendiği, çoğunlukla psikopatolojik rahatsızlıklar ile sonuçlanan yüksek riskli durumlara işaret eder. Hatta “yaşam hakkının kişinin elinden alınması- öldürme” hukuki açıdan en ciddi tabloyu işaret ederken; psikolojik açıdan en ağır tablo cinsel içerikli suçlar sonucunda görülmektedir.

Tekrarlayıcı şekilde öldürme veya cinsel içerikli suç işlemiş kişilerin, kriminal kariyerlerinde bu suçlar arasında geçişler olduğu görülmektedir. Motivasyonların çoğunlukla

farklılaştığı bu iki suçun, hangi nedenlerle aynı bireyde ortaya çıkabildiğini anlamak hem kişinin kariyerinde yeni bir eylemde bulunmasını engelleyebilir hem de genel olarak “ağır şiddet” davranışının başka bireylerde ortaya çıkması engellenebilir.

Suçla mücadelede bir başka önemli faktör de cinsiyet ve yaşın suç davranışı üzerindeki etkisini anlamaktır. Erken yaşta suça karışmanın sonraki yıllarda tekrarlayıcı ve yüksek riskli suçluluğu yordadığı bilindiğinden çocuk suçluluğunu anlamak ve çocuk suçluluğuyla mücadele etmek büyük önem taşır.

Çocuklar gibi kadınlar da suçluluk konusunda “hassas” gruptur. Suçlulukla mücadele konusunda kadınlar, sosyal rolleri ve zarar görmeye açık, özel koruma gerektiren doğaları nedeniyle özel bir biçimde ele alınmalıdır. Bu da ancak kadınları suça yaklaştıran ve kadın suçluluğunu bileşenlerini oluşturan faktörlerin anlaşılmasıyla mümkündür.

Olay yeri, sessiz tanıklara ev sahipliği yapması, failin motivasyon ve davranışlarına ilişkin bilgi içermesi ve mağdur seçimi ile ilgili ipuçları taşıması nedeniyle göz önünde bulundurulması gereken bir diğer önemli faktördür.

Bu araştırmada yukarıda anlatılanlardan hareketle, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’ne bağlı orta ve büyük ölçekli ceza infaz kurumlarında kalan, öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş erkek, kadın ve çocuk hükümlülerde, mağdur, olay yeri ve fail ilişkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. İlişkiyi ortaya koymak üzere failin suç davranışı, geçmiş suç deneyimleri ve suç davranışıyla ilişkili olabilecek riskli deneyimleri üzerinde durulmuştur. Çalışmada öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş olmanın yanı sıra bir veya birden fazla mağdurlu olaya karışmış olma durumu da çeşitli değişkenlerle birlikte ele alınmıştır. Değişkenlerarası ilişkilerle, gruplar arası benzerlik ve farklılıklar ortaya konularak suç davranışını etkileyen süreçlerin anlaşılması amaçlanmıştır.

1.1. Suçu anlamak

Suçlu davranışı anlamak, suçlunun kişilik yapısıyla işlediği suçlar arasında tek bir faktörle açıklanamayacak ilişkiyi, uzun ve karmaşık gelişim sürecini anlamakla mümkündür. Suç davranışının anlaşılmasında yalnızca bireyin sahip olduğu psikiyatrik ve fiziksel hastalıklar değil, bireyin içinde yaşadığı çevre özellikleri de dikkate alınmalıdır. Sosyal baskılar, kültürel yargılar, fiziksel ihtiyaçlar ve alt kültürel alışkanlıklar suçluluk için zemin hazırlar. Bu nedenle şiddet içeren davranışları öngörmeye ve önlemeye yönelik her türlü bilginin, bilimsel verinin ortaya konulması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.2. Suç bulguları

Belirli bir davranışı ortaya çıkaran, kıskırtan, onu teşvik eden içsel itici güçlerle dürtülere saik denir (Rider, 1980). Ekonomik suçlar genellikle maddi menfaat kazanmak, kişiye yönelik suçlar çatışma ve anlaşmazlıkların sonlandırılması, intikam, namus; cinsel suçlar ise tatmin, evlenme ya da öfkenin boşaltılması nedenleriyle işlenir. Her ne kadar suçlar ve arkasındaki saikler literatürde belli bir eşleşmeyle karşımıza çıksa da, beklenmedik eşleşmeler de vuku bulabilir. Bu nedenle suçların klasik eşleştirmelerle değerlendirilmesi önyargılı sonuçlar doğurur. Çünkü, bir öldürme olayının arkasında tatmin, cinsel saldırının arkasında intikam ve ekonomik bir suçun arkasında da çatışma güdüleyici olabilir. Bu nedenle suçun saiki genellendirmelerden uzak, kişi ve suça göre değerlendirilmelidir.

Davranış, kişiliği yansıtır. Olay yerinde görülen her şey olayı yapan kişi hakkında bir hikâyeyi içerisinde barındırır. Olay yeri ve adli bulgular, olayın çözümü için gerekli mesajları taşır. Bir evin mobilyalarının ev sahibinin yaşam biçimini yansıtması gibi, olay yeri, failin davranışlarını ve kişiliğini yansıtır. Burada önemli olan olaya ilişkin detayları okumak; olayın “Niye + Nasıl= Kim” denkleminin çözümü olduğunu bilmektir (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006).

Modus operandi, failin suçu işleyebilmek için ortaya koyduğu davranışlardır (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Her failin koşullardan bağımsız olarak ortaya koyduğu ayrı bir modus operandisi vardır. Bu terim, failin öğrendiği, işe yaradığı için yapmayı sürdürdüğü; ancak zaman içerisinde değiştirip geliştirdiği(!) suç davranışlarını ifade eder. Bütün failer hata yapabilir ancak zaman içerisinde hatalarından pay çıkartarak, önlerindeki engelleri belirleyip bunları aşmak için yöntemler geliştirerek modus operandilerini iyileştirebilirler.

Şiddet içerikli suç işleyen failin suç esnasında ortaya koyduğu bir başka özellik de imzası ya da “calling card”ıdır. Bu, modus operandiden de öteye geçerek, suçun kişiselleştiği noktadır. Modus operandinin aksine, tekrarlayıcı biçimde suç işleyen failin imzası temelde hiç değişmez. Modus operandi suçun ritüeli, olayın akışı ve olayda izlenen yöntemdir. İmza ise, olayın teması veya içeriğidir. Ritüel zaman içerisinde değişse de tema değişmez (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006).

Personation (Şahsileştirme), failin suçu tamamlamak için yaptığı davranışların ötesinde, anlamını yalnızca kendisinin bilebildiği hareketlerinin izleridir. Aslında imza şahsileştirme davranışlarından oluşur (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006).

Undoing ise fail ve mağdur arasında yakın bir ilişki olduğunda veya mağdur, fail için önemli birisi olduğunda görülen, mağdur üzerinde kasıtlı değişiklik yapma davranışıdır (cesedi temizleme, yatağa yatırma, başının altına yastık koyma, cesedin yüzünü veya bedenini tamamını örtme vb.). Undoing failin suçu yapmamış olmayı istediğine, pişmanlık duyduğuna işaret eden bir bulgudur. Undoing sıklıkla aile içi cinayetlerde görülür.

Staging (değiştirme), olay yerinde kolluk kuvvetlerinin intikalinden hemen önce kasıtlı olarak değişiklik yapılmasıdır. Örneğin; ceset üzerindeki kıyafetler cinsel saldırıya uğramış izlenimi verecek şekilde değiştirilebilir. Bazen cinayetlere intihar süsü verildiği, hatta intihar notu yazıldığı görülebilir. Fail kendi üzerindeki şüpheleri dağıtmak için böyle bir girişimde bulunabilir. (Holmes & Holmes, 2001). Staging, mağdur ve ailesini korumak için yapıldıysa, olay yerine ilk intikal eden kişi, ailesine haber vermeden önce cesedi giydirir ya da utanç verici pozisyondan çıkartır. Olay yerinde değişiklik yapılan olaylarda genellikle fail ve mağdur arasında bir tanışıklık vardır. (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006).

1.3. Öldürme suçları

Öldürme, kişiye yönelmiş en ağır ve ciddi suçlardan biridir. Öldürme davranışıyla fail, kişinin en doğal hakkı olan “yaşama hakkı”nı elinden almaktadır. Öldürme, başkasına yönelik illegal hareketlerin en yıkıcısı olması sebebiyle üzerinde en fazla çalışma yürütülen suçlardandır.

1.3.1. Adam öldürmenin tanımı

Adam öldürme; insan hayatının meşru olmayan bir neden ve yasal olmayan bir biçimde ortadan kaldırılması (Kulak, 1996; Lunde, 1977; Holmes & Holmes, 2001) veya bir nedene bağlı olarak ortaya konan kasıtlı bir eylemin sonucunda bir kişinin isteyerek ve hazırlık yapılarak öldürülmesi (Stone, 1989; Beirne ande Messerschmidt, 2000) olarak tanımlanmıştır. Suç Sınıflandırma Kılavuzu (Douglas, Burgess, Burgess, & Ressler, 2006) ise adam öldürmeyi, insan yaşamının kanuni olmayan bir biçimde, içinde güç, bireysel kazanım, vahşet ve bazen de cinsellik barındıran bir davranışla sonlandırılması olarak tanımlar.

Cinayet, adam öldürmenin alt kategorisidir. Adam öldürme terimi aynı zamanda önceden tasarlamaksızın adam öldürmeyi, ihmale bağlı ve kasti gerçekleşmeyen trafik kazaları da dahil genel olarak insan hayatına son vermeyi içerir (Douglas, Burgess, Burgess ve Ressler, 1992). Ancak Türk Ceza Yasası'nın “cinayet” eylemi için kullandığı terim “öldürme” olduğundan bu çalışmada “öldürme” kelimesi cinayet suçu kastedilerek kullanılacaktır.

1.3.2. Türk Ceza Kanunu'nda öldürme

Türk Ceza Kanunu (TCK) öldürme fiillerini Özel Hükümler adlı İkinci Kitap'ta Kişilere Karşı İşlenen Suçları düzenleyen İkinci Kısım'da, Hayata Karşı İşlenen Suçlar başlığını taşıyan Birinci Bölüm altında 81., 82., 83., ve 85. maddelerde değerlendirmiştir. Buna göre öldürme fiili, kasten adam öldürme, nitelikli haller, kasten adam öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi ve taksirle öldürme maddeleri altında ele alınmıştır. Türk Ceza Kanuna göre öldürme eyleminin tasarlanarak, canavarca hisle ve eziyet çektirilerek, yangın, su baskını bombalama, nükleer- biyolojik veya kimyasal silah ile, alt- üst soydan birilerine, gebe olduğu bilinen bir kadına, çocuğa ya da kendini savunamayacak durumda olan birilerine, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, bir suçu gizlemek veya işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla, kan gütmeye ve töre saikiyle gerçekleşmesi nitelikli haller olarak değerlendirilmekte ve cezanın artırılmasına neden olmaktadır. Bu tanımlara dikkat edildiğinde öldürme eyleminin niteliği ve biçiminin, mağdurların niteliğinin ve eylemin saikinin cezanın öngörülmesinde önem taşıdığı anlaşılmaktadır.

1.3.3. Rakamlarla öldürme suçları

Emniyet Genel Müdürlüğü, Ana Komuta Kontrol Merkezi Daire Başkanlığı verilerine göre Türkiye'de 2006 yılında 2066 kasten öldürme, 826 trafik kazası hariç ihmal veya kazen öldürme, 563 de öldürmeye teşebbüs suçu işlenmiştir. Adalet Bakanlığı, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü verilerine göre 2007 yılında 2956 erkek ve 114 kadın; 2008 yılında ise 3298 erkek ve 149 kadın öldürme suçu nedeniyle hüküm giymiştir.

2003 yılı istatistiklerine göre Amerika Birleşik Devletleri'nde 16528 cinayet işlenmiştir ve bunların % 1,2 şiddet içerikli cinayettir. Bu adam öldürme olaylarının % 70,9'unda ateşli silah, % 13,4'ünde kesici- delici alet kullanılmıştır. Olayların % 77,6'sı tanıdık cinayettir; failerin % 70,9'unun mağdurla bir tanışıklığı söz konusu iken, olayların 32,3'ünde fail eş ya da erkek arkadaştır. (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Amerika'da 2005 yılı istatistiklerine göre 16.740, 2006 yılında 17.318, 2007 yılında 17.157, 2008 yılında 16.442 ve 2009 yılında 15.241 kişi cinayet mağduru olmuştur. İngiltere'de ise 2005 yılı için bu sayı 765; 2006 yılı için 769, 2007 yılı için 757; 2008 yılı için 648'dir. Bu sayılar ülke nüfuslarına oranlanarak değerlendirilmelidir. Türkiye, yıllık gerçekleşen öldürme olaylarında sayıca Dünya ülkelerinden geri kalmamakta ancak bu suçun çözümüne yönelik sistemli bir yaklaşım sergilememektedir. Adam öldürme suçunu önlemenin en önemli basamağını ise bu suçu anlamak oluşturmaktadır.

1.3.4. Yaklaşımlara göre öldürme suçu

Literatürde farklı yaklaşımlar öldürme davranışını farklı nedenlere bağlayarak açıklamaya çalışmışlardır. Psikanalitik görüş, sosyo-biyolojik görüş, duyuşsal-bilişsel kuramlar, sosyo-ekonomik özellikler ile beyin görüntüleme tekniklerinden elde edilen bulgular ve medyanın etkisini savunan görüşler tartışmayı farklı şekillerde sürdürmüşlerdir.

Lombroso (1876), öldürme suçu işleyenlerin “doğuştan katil” olduklarını, fiziksel birtakım özellikleriyle “normallerden” farklı olduklarını belirterek yapısal farklılıklardan bahsetmiştir. Psikanalitik kuram, cinayeti, alt-bendeki saldırgan ve düşmanca güdülerin karşıdaki kişiye yönelmesiyle gelişen, antisosyal bir davranış olarak niteler. Eylemin, ruhsal açıdan karmaşık, anlaşılması güç güdülenmelerin sonucunda ortaya çıktığını kabul eder (Stone, 1989).

Sosyo-biyolojik kuramcılar Daly ve Wilson’a (1997) göre, mağdur ve katil arasındaki yakınlıkta, ters bir orantı söz konusudur. Örneğin, aynı yerde yaşayan insanlarda birbiriyle ilişkisi olanlara göre, ilişkisi olmayanlar arasında cinayet daha yaygındır ve öldürme eyleminde işbirliği yapanların, mağdur ve suçlu olanlara göre akraba olma olasılıkları daha fazladır. İşlevsel bakış açısı ise, anne-baba-evlat çatışmasının cinsel güdülerden ziyade ailenin mali kaynaklarının paylaşılması konusunda ortaya çıktığını savunur (Archer, 1991).

Duyuşsal-bilişsel kuramcı Prescott (1975), sapkın davranışlar için "beden duyularının yoksunluğu" kuramını geliştirmiştir. Büyüme sırasında yaşanan duyusal yalıtılmışlık, beyindeki hazla ilgili nöral sistemleri bozmaktadır. Bu durum, kişiler anlık haz/uyaran arayıcı davranışlarda bulduklarında, fizyolojik gerilimlerin ve rahatsızlıklarını azalmasıyla sonuçlanmaktadır. Prescott (1975), davranışın nörobiyolojisinin kısmen yoksunluk, kısmen de kültür tarafından şekillendiğini ileri sürmüştür (Lester, 1986).

1.3.5. Öldürme suçu ile ilişkili bulunan faktörler

Landau ve Beith-Hallahmi'nin (1983) stres modelinde, şiddet ve saldırganlığı açıklarken, sosyal stres faktörleri ve destek sisteminin ortak etkisinden söz edilmektedir. Sosyal destek sistemi başarısız olduğunda strese verilen bir tepki olarak şiddet olasılığının artacağı kabul edilmektedir. Landau (1988) 14 farklı ülkede yaptığı çalışmasıyla bu kuramsal modele kültürler arası destek sağlamıştır, enflasyon oranlarının artması ve aile bağlarının zayıflamasına paralel olarak, şiddet suçlarında (özellikle cinayet, soygun ve genel suçlu davranışlar) artış olmaktadır.

Öldürme eylemini doğuran saldırganlığın, sosyo ekonomik düzeyle ilgisini kuran çalışmalarda, cinayet nedeniyle suçlananların sosyo-ekonomik durumlarının, ortalamanın altında olduğu bulunmuştur (Gottlieb & Kramp, 1990). Gillies (1976) cinayet suçlusu erkeklerin 2/3'ünün, kronik işsizlerin dahil olduğu sosyal sınıftan geldiğini saptamıştır.

Şiddet ve kitle iletişim araçları arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalar, izleyicinin televizyonda şahit olduğu ya da gazetede okuduğu şiddeti taklit ettiğini varsaymaktadır. Berkowitz (1992), kitle iletişim araçlarında sunulan düşüncelerin bellekte iz bıraktığını, belirli bir süre sonra bu düşünce ya da çağrışımların zihne geldiğini, daha önce kullanıma hazırlanan şiddet düşüncelerinin bastırıcı düşünceleri etkisizleştirip, şiddetin uygulanmasına izin verdiğini belirtmektedir.

Gottlieb ve Gabrielsen (1990), adam öldürme suçundan cezalarını tamamlamış 52 suçluyu ortalama 9 yıl takip etmişlerdir. Bu kişilerden ikisinin, ikinci kez adam öldürdüklerini gözlemlenmeleri üzerine, cinayetin en önemli yordayıcılarından birinin cinayet olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada, madde kötüye kullanımının varlığı, tekrarlayan yüksek suç oranlarını yordamıştır. Aile dışı cinayetler, daha sonraki suçluluk için yüksek risk oluştururken, hapisnede uzun süre kalmak da gelecekteki suçu yordamaktadır. Daha genç adam öldürme suçluları arasında, tekrar suç işleme yüzdesi çok yüksektir. Okul yıllarında gösterilen saldırgan davranışlar da, suçluluğun kuvvetli bir yordayıcısı kabul edilmektedir.

Madde kullanımı adam öldürme suçunu 3 temel biçimde etkilemektedir: psikofarmakolojik, ekonomik-zorlayıcı ve sistemik. Psikofarmakolojik açıdan; madde kullanımının duygudurum değişikliklerine neden olması, ya da yoksunluk sırasında yaşanan gerginlik, fail ya da mağdurda şiddet davranışlarını ortaya çıkarabilmekte, saldırganlaşmaya neden olabilmektedir. Ekonomik-zorlayıcı açıdan, madde kullanıcısı para bulmak için mala yönelik suça karışabilir ya da madde kullanımının bedelini ödemeye zorlandığında şiddet gösterebilir. Madde kullanım ve dağıtım sistemi içindeki saldırgan örüntüler ise sistemik etkiyi oluşturur (Goldstein, Brownstein & Ryan, 1992). Goldstein ve arkadaşları (1992), maddeyle ilişkili cinayetlerin en yaygın tipinin psikofarmakolojik ve sistemik olduğunu bulmuşlardır. Psikofarmakolojik cinayetler en fazla alkolle, sistemik vakalar da kokainle ilişkilidir. Eroinin de içinde bulunduğu diğer maddelerin cinayetlere katkısının nadir olduğunu bildirmişlerdir.

Kaplan, Sadock ve Grebb, 1994 yılında yaptıkları çalışmalarında adam öldürme davranışında etkili olabilecek risk faktörlerini: çocuklukta şiddet ve istismara maruz kalma, başarısız olma, düzensiz yaşam, düşük sosyo-ekonomik düzey, işsizlik, düşük eğitim seviyesi,

düzensiz ve kalabalık evlerde oturma ve kötü bir çevre içinde yaşama, sosyal geri çekilme, çaresizlik, uzun süreli yalnızlık, antisosyal davranışlar, psikiyatrik tedavi tecrübesi, alkol ve madde bağımlılığı, geçmiş şiddet ve saldırı davranışları, belirgin saldırganlık, zayıf dürtü kontrolü, yüksek anksiyete, geçmiş suç ve cezaevi yaşantısı olarak sıralamışlardır.

Literatürde yakın zamanlara kadar adam öldürme olaylarında, olası yönlendirici mekanizma olarak fantezilerin öneminin altı çizilmiştir. Prenty ve Burgess (1989) yaptıkları çalışmada, seri cinayetlerin % 86'sında şiddet fantezilerinin yereldiğini, bu nedenle fantezi ve tekrarlayıcı saldırgan davranışlar arasında bir ilişki olabileceğini belirtmişlerdir.

1.4. Cinsel içerikli suçlar

Şiddet bir kişiye güç ve baskı uygulayarak, isteği dışında bir şey yapmak veya yaptırmak olarak tanımlanırken şiddet uygulama eylemi, zorlama, saldırı, kaba kuvvet, bedensel ya da psikolojik acı çektirme ya da işkence yapma, vurma, yaralama olarak tanımlanabilir. Bir şiddet gösterme biçimi olan saldırganlık ise herhangi bir amaçla iç ya da dış dünyaya yöneltilen, zarar verme, yıkıcılık, hırpalayıcılık ve tahrip edicilik niteliği taşıyan davranış tanımlar. Saldırganlık cana kasteden her türlü fiili içerdiği gibi cinsel içerikli saldırganlığı da kapsamı içine alır. Cinsel suçlar, kişinin yaşam hakkının elinden alındığı adam öldürme suçlarından sonra insana yönelik en ağır suçlardan birisi olarak kabul edilmektedir.

1.4.1. Cinsel içerikli suçların tanımları

Cinsel saldırı, rızası olmayan veya rızası kabul edilmeyen bir kişinin, fiziksel güç kullanımı, tehdit, korku, hile ve kandırma gibi zorlamalarla cinsel içerikli bir davranışa maruz bırakılmasıdır (Kayı, Yavuz & Arıcan, 2000). Mağdura gösterilen zor kullanma yalnızca fiziksel güç kullanımını değil, mağdurun şiddet uygulanacağına dair korku yaşamasını ve kendisinin ya da sevdiği birinin zarar göreceğine dair tehdit edilmesini de içerir. Rızanın var/geçerli olmama durumu yaş küçüklüğü, alkol- uyuşturucu etkisi altında olma, uyku ya da bilinç kaybına bağlı olarak zihinsel fonksiyonlardan yoksun olma, akıl, hastalığı ve zeka geriliği gibi durumları kapsar (Koss, 1993).

Cinsel içerikli müessir fiil, bir başkasının rızası olmadan vücut bütünlüğünü bozacak davranışlarda bulunmaktadır. Bu yasal olmayan davranışlar cinsel amaçlı bir dokunuştan, ırza geçmeye kadar geniş bir biçimde ortaya çıkabilir (Kayı, Yavuz & Arıcan, 2000). Basit dokunma veya başkası üzerinde vücut salgılarını bırakma da bu tanımın içerisinde yer alır (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Cinsel saldırıda failin temel amacı cinsel

tatminden karşıdaki kişiyi aşağılamak, ona zarar vermek, acı vermek, hükmetmek ve güç göstermektir (Schneider, Soh- Chiew Ee & Aronson, 1994).

Ülkemizde, cinsel içerikli bir davranışın suç olarak nitelendirilmesinde, davranışın rızası olmayan bir kişiye yönelik olması, zor kullanma içermesi, yasalarda belirtilen yaş gruplarındaki kişilere karşı yapılması, zihinsel veya beden hastalığından yararlanılması, kişinin alkol, uyutucu, uyuşturucu bir madde etkisi altında bırakılarak, hile ve kandırma yolu ile gerçekleştirilmesi kriterleri değerlendirmeye alınmaktadır. Tecavüz ve cinsel saldırı terimleri, yasal tanımlarından bağımsız olarak metin içerisinde birbirinin yerine kullanılmıştır.

Finkelhor (1999) yetişkine yönelik cinsel saldırıyı 16 yaşından büyük birine yapılan cinsel içerikli davranışlar, çocuk cinsel istismarını ise 16 yaşından küçük çocuğun kendinden beş yaş büyük biri tarafından rızası dışında bir cinsel faaliyete dahil edilmesi olarak tanımlamıştır. Gölge (2005), bu tanıma, yaş dönemi özelliklerini de gözeterek “cinsel içerikli dokunma veya izlettirme preadolesanlar arasında gerçekleşiyor ve zorlama içermiyorsa, çocuklar arasındaki yaş farkı dörtten fazla değilse cinsel oyun olarak kabul edilir” dipnotunu eklemiştir.

Akyüz (2000) çocuk cinsel istismarını pornografiyi de göz önünde bulundurarak “yetişkinlerin cinsel doyum için çocukla ilişki kurması, para için fuhuş ve pornografiye yöneltmesi” olarak tanımlamıştır. Johnson (2002) detaylı değerlendirmesinde, çocuk cinsel istismarını, rızası geçersiz çocukla vajinal ya da anal birleşme, oral- genital, genital- genital, el- genital, el- rektal, el- göğüs temasları ile, cinsel organ teşhiri, zorla baktırma, yetişkinlerin cinsel ilişkisini veya pornografi izlettirme, çocuğu pornografide kullanma olarak tanımlamıştır. Çocuk cinsel istismarının özel bir türü olan ensest, Amerikan Sağlık Eğitim ve Koruma Bölümü tarafından 1980 yılında aile içi yaşamda ana- baba figürü, gücü ve otoritesine sahip kişilerin çocuğu taciz etmesi olarak tanımlanmıştır (Yücel, 1973).

Cinsel suç faillerinin sapkın cinsel davranışları sadece yetişkin veya çocuklar üzerinde yoğunlaşmaz, başka türlü cinsel sapkınlıklar ve diğer suç davranışlarıyla beraber görülebilir (Dönmezer, 1984).

1.4.2. Türk Ceza Kanunu’nda cinsel içerikli suçlar

Türk Ceza Kanunu (TCK) cinsel içerikli suçları Özel Hükümler adlı İkinci Kitap’ta Kişilere Karşı İşlenen Suçları düzenleyen İkinci Kısım’da Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar Başlığını taşıyan Altıncı Bölüm altında 102., 103., 104., ve 105. maddelerde değerlendirmiştir. Kanunun bu bölümünde yer alan maddelerle, cinsel arzuları tatmin

amacıyla gerçekleştirilen fiiller yaptırım altına alınmıştır. Kanun koyucu, cinsel dokunulmazlığa karşı suçları, davranışların vücut bütünlüğünü ihlal edip etmemesinden hareketle düzenlemiştir. Buna göre cinsel saldırı, cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl etmektir. Fiilin gerçekleşmesi için herhangi bir cismin kullanılması da yeterlidir. Cinsel davranışların mutlaka cinsel arzuları tatmin amacına yönelik olması şart değildir. Cinsel amaçla olmasa da bu fiillerin gerçekleştirilmesi halinde suç oluşur. Suçun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bir kişiye karşı, kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak, kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunulan bir kişiye karşı, silâhla veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi cezayı artıracak haller olarak sıralanmıştır. Mağdurun direncinin kırılmasına yetecek ölçünün ötesinde cebir kullanılması, suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması ile mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlleri cezanın farklılaşmasına neden olacak haller olarak nitelendirilmiştir.

TCK çocuklara karşı yapılan cinsel içerikli eylemleri ayrı bir başlık altında inceleyerek konunun önemini vurgulamaktadır. Kanun koyucu, onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranışla cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir durum etkisinde gerçekleştirilen cinsel davranışları cezalandırmaktadır. Eylemin organ veya cisim kullanılarak, üstsoy veya kan hısmı ile çocuğu koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişilerce, nüfuzun kötüye kullanılması yoluyla, cebir kullanarak, suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulmasına yol açarak yapılması veya eylemin sonunda mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölmesi cezanın ağırlaştırılmasını gerektiren haller olarak belirtilmiştir. Ayrıca cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunma ve failin mağdurdan beş yaştan daha büyük olması halleri ise şikâyet koşulu aranmaksızın, cezanın artırılacağı hallerdir.

Cinsel taciz başlığı ise TCK'da ayrıca ele alınmış ve mağdurun şikâyeti üzerine cezalandırılacak bir eylem olarak tanımlanmıştır. Fiilin, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi cezanın artırılacağı durumlar olarak sıralanmıştır.

Ayrıca Yedinci Bölümde Genel Ahlaka Karşı İşlenen Suçlar başlığı altında ele alınan hayasızca hareketler, müstehcenlik ve fuhuş suçları da mağdurun rızası olmadan, cinsel doyum ya da rahatsızlık vermeye yönelik olan cinsel saldırı eylemleridir. Hayasızca hareketler, alenen cinsel ilişkide bulunmak veya teşhircilik yapma olarak tanımlanmış;

müstehcenlik bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri vermek ya da bunların içeriğini göstermek, okumak, okutmak, söylemek, söyletmek veya dinletmek, çocukların erişebileceği şekilde bulundurmak veya doğrudan sergilemek, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz etmek, satmak veya kiraya vermek, bedelsiz olarak vermek veya dağıtmak, reklamını yapmak veya bu eylemler için aracılık etmek veya bunların üretiminde çocukları kullanmak olarak tanımlanmıştır. Ayrıca şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üretmek veya ulaşılabılır hale getirmek de aynı maddenin konusu olarak ele alınmıştır. Fuhuş maddesi ise çocuğun fuhuş malzemesi olmasına herhangi biçimde kolaylık sağlayan, bir insanın fuhuş yapmasını kolaylaştıran ve üzerinden para kazanan, bu amaçla ülkeye insan sokan kişilerin cezalandırılmasını düzenlemektedir.

Bu tanımlara dikkat edildiğinde cinsel şiddet eyleminin niteliği ve biçiminin, mağdurların niteliğinin ve eylemin saikinin cezanın öngörülmesinde önem taşıdığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucu kişilerin rızaları dışında herhangi bir cinsel sapkınlığın parçası olmalarını engelleyerek özellikle çocukların korunmasını ve cinsel saldırı mağdurlarının adli mercilere başvurmasını sağlamaya çalışmıştır.

Cinsel içerikli suçları önleyebilmenin ilk yolu TCK maddelerinde geçen cinsel saldırı eylemlerinin bilimsel tanımlarını yapmak ve cinsel saldırganları tanımdan geçür.

1.4.3. Rakamlarla cinsel içerikli suçlar

National Victim Center (1992) yaşamları boyunca her sekiz kadından birinin bir cinsel saldırı mağduru olduğunu ortaya koymuştur. İngiltere ve Galler'de 1994 yılında 100.000 kişiden sekizinin cinsel saldırı mağduru olduğu görülmüştür (Edward & Macleod, 1999). Kayı, Yavuz ve Arıcan'ın (2000) yılında yaptıkları çalışmada kadın örneklem grubunun %14,7' si cinsel saldırı mağduru olduğu belirtilmiştir. Yetişkin erkeklere yönelik cinsel saldırılar ise tüm cinsel saldırıların %5-10'unu kapsar (Forman, 1982).

Yaşam boyu cinsel saldırı mağdur olma oranı kadınlar için %34,8; erkekler için % 20,9'dur (Sigelman, Berry & Willes, 1984). Çocuklara yönelik cinsel saldırıların yüzdeleri ise daha dramatiktir. Wu, Berenson ve Wieman (2003) en az bir kez cinsel saldırı mağduru olmuş ergenlerin yüzdesini % 21 olarak saptamışlardır. Amerika'da çocukluk çağı istismar yaşantısı prevalansı kadınlar için % 27; erkekler için % 16 (Finkelhor, Hotaling, Lewis & Smith, 1990) olarak bulunmuşken; Avrupa'da oranlar kadınlar için % 10-20, erkekler için

%3-10 olarak bulunmuştur (Svedin, Back, Soderback, 2002). Messman- Moore (2000) örneklemelerindeki kadınların % 20,1'inin çocukluk çağında cinsel istismar mağduru olduğunu vurgulamıştır. Bu bilgiler değerlendirilirken istismarın büyük bölümünün gizli kaldığı, enstest olgularının yalnızca %10'unun polise bildirildiği (Magaheas, Sousa & Silva, 1998); ancak bildirilmiş vakaların %56'sının aile dışı, %44' ünün aile içi saldırılar olduğu göz ardı edilmemelidir (Fischer & McDonald, 1998). Haffejee (1991) 37 vakanın % 23,7'sinin babası, üvey babası veya amcası gibi çocuğun yakın akrabası tarafından mağdur edildiğini göstermiştir.

2003 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde 93.433 cinsel saldırı olayı kayıtlara geçmiştir. Şiddet içerikli suçların % 6,8'ini cinsel saldırı suçu oluşturmaktadır. 2005 yılında 94.347; 2006 yılında 94.782; 2007 yılında 91.874, 2008 yılında 90.479 ve 2009 yılında 88.097 cinsel içerikli saldırı kayıtlara geçmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Ana Komuta Kontrol Merkezi Daire Başkanlığı verilerine göre Türkiye'de 2006 yılında 7130 kız- kadın, erkek kaçırma, 3144 müstehcen hareket, 1300 ırza geçme, 1026 ırza tasaddi, 309 evlenme vaadiyle kızlık bozma, 1932 fuhuşa teşvik suçu işlenmiştir. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik genel Müdürlüğü kayıtlarına göre 2007 yılında 862 erkek, 10 kadın; 2008 yılında 970 erkek ve 16 kadın cinsel içerikli bir suç nedeniyle hüküm giymiştir.

Sayılar değerlendirilirken Magaheas, Sousa ve Silva'nın (1998) da altını çizdiği gibi vakaların büyük birçoğunun "karanlık" kaldığı ve resmi kayıtlara geçmediği göz önünde bulundurulmalıdır. İçli'ye (2007) göre bunun en önemli nedeni, mağdurların korkması, utanması, suçluluk duymaları, olayın basına yansımından çekinmeleri, failden korkma, otoriteye güvenmeme, tıp ve hukuk camiasından kişilerin duyarsız davranacağına olan inançtır. Sayılan nedenlerin etkisi resmi kurumlarca minimize edilmediği, süreç mağdur için kolaylaştırılmadığı müddetçe problemin gerçek büyüklüğü bilinemeyecektir.

1.4.4. Yaklaşımlara göre cinsel içerikli suçlar

Cinsel saldırıların önlenmesi ve saldırganlara erken müdahale edilebilmesi için cinsel suçların kökeninde yatanlar ve suç motivasyonları anlaşılmalıdır. Genetik özellikler, cinsel dürtü, nörotransmitterler ve hormon düzeyleri gibi fizyolojik altyapılar, alkol ve madde kullanımı, sosyo-kültürel etkenler, kişilerarası ilişkilerle akraba faktörleri gibi etkenler cinsel saldırganlığın nedenlerini açıklamakta kullanılmıştır (Burk & Burkhart, 2003).

Sosyo-kültürel yaklaşım cinsel saldırıyı erkek egemen toplumlarda cinselliğe olan yaklaşım ve toplumdaki genel şiddet düzeyi ile ilişkilendirirken, biyolojik yaklaşım yüksek testosteron düzeyi ile açıklar. Çok değişkenli modeller ise biyolojik- psikolojik ve kültürel faktörleri bir arada açıklamaya çalışırlar.

Cinsel davranış biyolojik bir dürtüden ziyade tasarlanabilen, ertelenebilen, terbiye edilebilen, fizyolojik, psikolojik ve kültürel etkenlerin belirleyici olduğu bir dururma işaret eder. Hormonlar kişiyi harekete hazırlarken diğer tüm faktörler kişinin cinsel aktiviteye başlamasında etkili olur. Öğrenmeler ve kültürel öğeler de uyarılma ve cinsel ilişkiyi etkiler. Cinsiyete uygun davranışlar, toplum içinde kabul gören cinsel davranışlar, “tahrik edici” davranışlarla uygunsuz davranışlar hep kültür içerisinde öğrenilir (Johnson, 1997).

1.4.4.1. Fizyolojik Faktörler

Cinsel uyarılma, nörotransmitterler ve hormon düzeyleri cinsel saldırganlığı açıklamak için kullanılan fizyolojik faktörler olsa da, bu konuda birbiriyle çelişen sonuçlar bulunması nedeniyle önemlerini yitirmişlerdir.

Fallometrik ölçümlerde işitsel ve görsel uyarıcılar kullanılmış, kişilerin cinsel saldırıda zorlama veya şiddet kullanımı ya da mağdur yaştan yaşı ve cinsiyetine verdikleri cevaplar belirlenmeye çalışılmıştır (Marshall & Serran, 2000). Ancak bu çalışmalarda cinsel saldırganlar ve saldırgan olmayan kişiler arasında fark bulunamamıştır. Barbree ve Marshall (1989) ise, çalışmalarında cinsel saldırganları birbirleriyle karşılaştırmalarına rağmen bazı saldırganlar fallometrik ölçümlerde sapmış uyarılma göstermemişlerdir.

Cinsel saldırganlıkta testosteronun etkili olduğunu ileri süren görüş ise şiddet uygulayan ve uygulamayan saldırganlarla, tacizci ve kontrol grubu (Rada, Laws & Kellner, 1976); şiddet içermeyen ve cinsel olmayan suç işleyenlerle pedofililer (Bain, Langevin, Hucker, Dickey, Wright & Schonberg, 1988); tecavüzcüler, çocuk tacizcileri ve kontrol grubu (Aromaki, Lindman & Eriksson, 2002) arasında fark bulunamamış çalışmalar sebebiyle sorgulamaya açıktır. Kimi suç işlemiş kişilerde testosteron düzeyi yüksek görülse de cinsel saldırganlığın doğrudan testosteronla ilişkili olması şüphelidir. Ayrıca davranışı salt biyolojik yaklaşımlarla açıklamak davranışı kaçınılmaz ve affedilir yapar. Bu sebeple hormonları karmaşık davranışları belirleyen çok sayıda faktörden biri olarak görmek en sağlıklı yaklaşımdır.

1.4.4.2. Sosyo- Kültürel Faktörler

Saldırgan davranışın öğrenilmesinde sosyal öğrenmeler büyük önem taşır. Sosyal öğrenme kuramı cinsel agresif davranışı kişinin sosyal etkileşimlerle ve bu tür tutum ve modellere maruz kalmakla öğrendiğini savunur. Kişi, cinsel saldırıyı ahlaksal ve durumsal olarak “yanlış” görmezken, haklı, doğru veya uygun bir davranış olduğuna inanır (Boringer & Shehan, 1991).

Cinsel şiddet, kültürel tutumlar, kadın- erkek arasındaki iktidar ilişkileri, kadınların sahip olduğu toplumsal ve ekonomik statü ile toplumdaki diğer şiddet biçimlerinin varlığına bağlıdır (Scully, 1994).

Sosyal- kültürel ve ideolojik yapı cinsel saldırı sıklığı ve tavırlarını etkiler. Kültürün kadının edilgenliğine ve erkeğin her daim sekse istekli ve hazır olduğuna dair mesajları, erkeklerin cinsel ilişkiyi başlatan ve yürüten, kadınlarınsa “hayır” derken aslında “evet” diyen kişiler olduğuna yönelik kalıplaşmış yargılar ile cinsiyet rollerini ve cinsel saldırı eylemlerini etkiler (Benson, Charlton & Goodhart, 1992).

Saldırganlık davranışında medyanın da göz ardı edilemez bir rolü vardır. Basmakalıp ve çarpıtılmış cinsellik tanımlarının yaygınlaşması, saldırgan cinsel temasın mükafatlandırılması ve erkeğin cinsellikle ilgili konularda merkeze oturtulması hep medyanın etkisiyle gerçekleşir (Burk & Burkhart, 2003). Cinsellikle ilgili esprilere, fıkralara, günlük basına ve pornografik yayınlara yansıyan inanışın, kadını küçümseyen ve değersizleştiren, cinsel hazzı erkekler için rezerve eden, kadınları tüketim malı haline getiren bir yanı vardır.

Hall ve Barongan (1997) cinsel saldırganlar ve saldırgan olmayan erkekler arasında kadına düşmanlık, cinsel saldırı mitlerini kabul ve cinsel stereotipler açısından farklılıklar bulmuştur. “İlişkiyi erkek başlatır”, “Tüm fiziksel yakınlaşmalar sevişmeyle sonlanmalıdır”, “Kızlara genellikle hayır demeleri öğretilmiştir. Naz yaparlar, bu yüzden erkekler onları ikna etmelidir”, “Seksi giyinen kızlar aranıyordur” ve “Gerçek erkek hayır cevabı almaz” gibi inanışlar, cinsel saldırganlığı hazırlayıcı ve kadınların tepkilerini algılamakta yanıltıcı özelliğe sahiptirler. Aslında cinsel inanışlar ve mitler kadınlar kadar erkeklere de zarar verir. Erkeği herkesle, her zaman ve her yerde seks yapmaya zorunlu bir makine haline getiren, duygularını önemsemeyen anlayış, erkeği sevmek, aşık olmak, sıcaklık ve yakınlık hissetmek gibi insani duygulardan uzaklaştırır (Şahin & Kayır, 1998).

1.4.4.3. Bilişsel Faktörler

Bilişsel görüş, cinsel saldırganların kadın ve çocuklara karşı olumsuz tutumlara sahip olduğunu, algılarını çarpıtarak saldırılarını inkar ettiklerini veya önemsemediklerini savunur. Çocuk tacizcileri saldırılarını haklı çıkartmaya çalışırken, yetişkinlere saldırganlar, kadınların tepkilerini yanlış yorumlarlar (Marshall & Serran, 2000). Bu tür saldırganlar, kadınların “baştan çıkarıcı ve dostça” ve “ düşmanca ve hakkını koruyucu” davranışlarını birbirinden ayırt etmekte güçlük yaşarlar (Malamuth & Brown, 1994).

1.4.4.4. Dört Yönlü Cinsel Saldırganlık Modeli

Bu modelde, fiziksel, bilişsel, duygusal ve kişilik faktörleri bir arada değerlendirilir. Buna göre fiziksel uyarılma, eylemden önce bilişsel olarak gerçekleşir. Saldırganlık bilişsel değerlendirmelere veya mağdur ile ilgili üretilen mazeretlere dayanabilir. Cinsel agresyon mağdurun da zevk aldığı bir süreç olarak yorumlanırsa saldırıya geçilir.

Saldırganlığı kolaylaştıran üçüncü faktör, duygusal kontrolsüzlüktür. Olumsuz duygusal durumlar bilişsel değerlendirmelerin önüne geçebilir. Öfke, düşmanlık gibi negatif duygular yetişkine yönelik saldırıyı kolaylaştırır.

Dördüncü boyut kişilik problemleridir. Çocukluk yıllarındaki yaşantılar (ihmal, istismar vb.), ebeveynlerin boşanması ve ailede suç işleyen kişilerin varlığı kişilik oluşumunu etkiler. Olumsuz sosyalleşme süreci saldırganlık davranışının ortaya çıkması ihtimalini artırabilir.

Bileşenlerin tümünün yoğunluğu diğerini etkileyebilir ve saldırganlığın ortaya çıkma ihtimalini artırır. Yüksek uyarılma, bilişsel çarpıklıklar ve duygusal kontrolsüzlük, hafif düzeydeki kişilik bozukluğunu saldırıya taşıyabilir.

Çevresel faktörler de etkilidir. Kişilik özellikleri, fizyolojik uyarılma, bilişsel değerlendirme ve duygusal kontrolsüzlük ancak mağdurun bulunmaması nedeniyle engellenebilir. Kışkırtmalar, alkol ve akran desteği de saldırının ortaya çıkmasında etkilidir (Hall & Hirschmann, 1991).

1.4.5. Cinsel içerikli suçlar ile ilişkili bulunan faktörler

Taylor (1993), suçların, parçalanmış veya zayıf aile ilişkileri, yüksek işsizlik oranı eğitimsizlik veya yoksulluk nedenleriyle işlendiğini, düşük sosyo ekonomik düzeyin bireyin gelişimini olumsuz etkilediğini, bunun da yıkıcı bir cinsel enerjiye kaynaklık ettiğini savunur. Kişinin koşulları nedeniyle yaşadığı yalnızlık ve kenara atılmışlık duyguları, agresif güdüler

ve şiddete dayalı suçları körükler. Yalnızca yoksullaşma değil, kişinin aniden zenginleşmesi de kişiyi o güne dek uyum gösterdiği kurallardan uzaklaşmaya itebilir (Can, 2002).

Toplumun zıt kesimlere bölündüğü, alt kültürlerin çoğaldığı, göçle gelen kesimin ne yeniye ayak uydurabildiği ne de eskiyi sürdürebildiği ortamlar, kültür karmaşasını doğurmakta; büyük kentin hiçbir zaman elde edilemeyecek kızlarına duyulan hayranlıkla karışık hınç, teşhircilik, röntgencilik hatta cinsel saldırıyı doğurabilmektedir (Can, 2002).

Ailenin çocuğa karşı davranışları, gösterdiği ilgi, destek ve empati çocuğun benlik saygısının gelişmesine, sevmeyi öğrenmesine ve duygusal beceriler kazanmasına neden olduğundan, çocuğun da başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurması için ortam hazırlar. Ancak sevgi ortamı içinde büyümemiş, ihtiyaçları duyarlılık ve içtenlikten yoksun biçimde giderilmiş, ihmal ve istismar edilerek kötü muameleye maruz kalmış çocuklar çekingen, gergin, kararsız, agresif ve içine kapanıktırlar. Ebeveynleri ile duygusal bağ kuramazlar; bu da özellikle erkek çocuklarında kadın düşmanlığına yol açabilir (Starzyk & Marshall, 2003). Şiddete eğilimli kişilerde ilgisiz veya parçalanmış ailenin, empati yoksunluğuna ve diğerlerini cinsel tatmin aracı olarak görme eğilimine neden olduğu vurgulanmıştır (Marshall, Hudson, Jones & Fernandez, 1995).

Cinsel saldırganlarla yapılan çalışmalarda aile içi çocuk tacizcilerinin annelerinin sevgisiz, tutarsız ve istismar edici biçimde davrandıkları; kardeş ensesti yapanların %76'sında annenin ulaşılmaz ve mesafeli olduğu (Smith & Israel, 1987) görülmüştür. Cinsel saldırganların % 31'i annelerini agresif, düşmanca, soğuk, duygusuz, mesafeli ve ihmalkar olarak tanımlamışlardır (McCormack, Hudson & Ward 2002).

Cinsel saldırganların babaları ile ilişkileri anneleriyle olan ilişkilerinden daha olumsuz ve problemlidir. Cinsel saldırganların %57'si babalarıyla olan ilişkilerini soğuk, mesafeli, agresif ve düşmanca diye nitelendirirken, tecavüzcüler babalarının istismarına maruz kaldıklarını (Smallbone & Dads, 1998) belirtmişlerdir. Düşmanca çocukluk çağı deneyimlerinin, sonraları kadına karşı zor kullanma eylemine dönüşebileceği vurgulanmıştır (Malamuth, Sockloskie, Koss & Tanaka, 1991). Babaların cinsel agresif eğilimin gelişmesinde önemli bir rol oynarken (McCormack, Hudson & Ward, 2002), tecavüzcüler ve babaları kadına yönelik düşmanlık ve öfke gibi güç ve kontrole duyulan ihtiyaçta ortaklaşma gösterirler.

Çocuk tacizcilerinin üçte ikisi ve tecavüzcülerin yarıya yakını, yetersiz aile bakımı tariflemişlerdir (Craisati, McClurg & Brown, 2002). Cinsel suç işleyen saldırganlarda

çocukluk çağı fiziksel istismar öyküsü de sıklıkla görülmektedir (Lee, Jackson, Pattison & Ward, 2002). Çocukluk çağında gerçekleşen istismar yaşantısı, davranış problemleri ve pasif bir aileye mensup olmak cinsel saldırganlığın gelişimsel faktörleri arasında sayılmıştır (Lee, Jackson, Pattison & Ward, 2002). Ayrıca diğer suç grupları ve suç işlemeyenlerle kıyaslandığında cinsel saldırganların, daha yüksek oranda cinsel istismar mağduru olduğu ortaya konmuştur (McCormack, Hudson & Ward, 2002). Cortoni ve Marshall (2001) cinsel istismarın, çocuğun başa çıkma yetisine zarar verdiğini, çocuğu ihtiyaçlarını sosyal olmayan yollardan gidermeye ittiğini, bu nedenle de cinsel hayatlarının çok erken yaşta başladığını belirtir. Ancak Hindman (1988) saldırganların çocukluklarında cinsel istismara uğradıklarını uydurma eğiliminde olduklarını, saldırganlardan gelen bilginin her zaman doğru olmayacağını belirtmiştir.

Çocukluk döneminde fiziksel istismara tanıklık etmek de cinsel suç işleme ihtimalini artırmaktadır. Fiziksel istismar tanığı ve mağduru çocuklar, benzer bilişsel, duygusal ve davranışsal gelişim sorunları ve uyum problemleri yaşarlar. (Starzyk & Marshall, 2003).

Alkolün cinsel agresyonun kontrolünü kaldırdığı, mağdura yönelik şiddeti artırdığı (Brecklin & Ullman, 2001) ve düşmanlık duygularının artmasıyla saldırının gerçekleştiği ileri sürülmektedir (Gudjonsson & Sigurdsson, 2000). Cinsel saldırganlarda alkol kullanımı %73, madde kullanımı %38 (Barbree & Seto, 1994) olarak raporlanmışken, %17.8' inin madde kullanımına bağlı ciddi problemler yaşadığı ortaya konmuştur (Marshall & Serran, 2000). Ullman & Brecklin (2001), yabancı tecavüzlerinde alkol kullanımını açık alanda tecavüz, silah kullanımı, tehdit ve yaralama ile ilişkili bulmuştur.

1.5. Mağdur ve olay yerinin suçu anlamadaki yeri

Mağdur- sanık- alan mücadelesinin olduğu adam öldürme ve cinsel içerikli suçlarda fail, olay yerinde çeşitli nesnelere fiziksel çevre ile temas edip iz bırakır (Kaygısız, 2003). Viktimoloji (mağdur özellikleri), olay yeri ve adli bulguların detaylı analiziyle faille yapılan görüşmeler, hayatta kalan mağdurların failin sözel/ sözel olmayan davranışlarına dair ifadeleri, failin işlediği suçlar arasında bağlantı kurmakta faydalı olabilir.

Mağdur kavramı, kriminolojide bir başkasının davranışından dolayı zarar gören, acı çeken veya hayatını kaybeden kişiye işaret eder (Sokullu, 1999). Mağdur olmadan suç durumundan da bahsedilemezken, mağdur tahrik edici eylemleri, aktif veya pasif katılımı ile suçun oluşmasında sorumluluk taşıyabilir. Mağduriyet nedenleri ve mağdur olma yatkınlığı biyolojik, sosyolojik ve psikolojik yapıdan kaynaklanabilir. Buna göre mağduriyet; ergin

olmayan, yaşlı, akıl hastası, göçmen, azınlık, pasif/donuk, depresif, tutkulu/ihtiraslı, yalnız kişilerle zor hayat şartlarında yaşayanlarda daha sıklıkla görülebilir (Bosilijevac, 2003).

Mağdurlar, tahrikçi, iştirakçi, sahte ve potansiyel mağdurlar olmak üzere dört başlıkta incelenir (Yücel, 1986). Tahrikçi mağdurlar, suçu teşvik eden veya kolaylaştıranlardır. İştirakçiler, suçun işlendiği yer ve zamanda pasif davranarak veya suçluya yardım ederek kolaylaştırıcılık yapanlardır. Sahte mağdurlar, diğerleri tarafından cezalandırılmak konusunda yoğun arzu duyan ve gerçekte bir suç olmamasına rağmen mağdur oldukları gerekçesiyle sık sık polise müracaat edenlerdir. Potansiyel mağdurlar, fiziki veya akli yetersizliği nedeniyle kendisini savunmaktan yoksun kişilerdir (Yücel, 1986).

Demirbaş (2001) mağdur tiplerini, özel yer ve duruma bağlı mağduriyet (evlilik ve hafta sonu çalışma durumları vb.), ailevi duruma bağlı mağduriyet (yeni doğmuş çocuğun öldürülmesi, ensest, çocuğa kötü davranma, ebeveyn ve eş cinayetleri), mesleğe bağlı mağduriyet (para taşıyanlar, taksi sürücüleri, seks işçileri vb.), kazanç ve keyif düşkünlüğüne bağlı mağduriyet, bireysel saldırgan davranışa bağlı mağduriyet, ırk, halk veya dini azınlık durumuna bağlı mağduriyet, azalan karşı koyma gücü ve özel biyolojik yapılar sebebiyle mağduriyet (çocuk, yaşlı, akıl hastası, sarhoş, sakat vb.) olarak 8 alt başlıkta toplamıştır.

Viktimolojide mağdurun taşıdığı risk de çok önemlidir. Riski, yaş, yaşam biçimi, meslek ve fiziksel görünüm belirleyebilir. Düzenli yaşayan ve gündüz saatlerinde çalışanlar düşük risk grubunda sayılabilir. Yüksek risk grubunda ise, failin nerede bulacağını bildiği insanlar bulunur (seks işçileri, otostopçular vb.). Karşı koyma gücü düşük olan yaşlılar ve gençler yüksek risk grubuna dahildir. Ayrıca bulunduğu mekana bağlı olarak (iç mekan, dış mekan, ıssız yerler vb.) mağdurun risk düzeyi artar. Mağdurun güvenlik algısı da, mağduriyet riskini belirler. Naif, karşısındakine hemen güvenen birisinin mağdur olma ihtimali yüksektir.

Viktimoloji, şiddet içeren bir suçun sınıflandırılması ve çözümünde en yararlı araçlardan biridir. Bir kişinin, o suç için neden seçilmiş olabileceğini anlamak, suçun anlaşılmasında da önemli bir adımdır. Fail ve mağdurun tanışıklık düzeyi, mağdurun şiddet içerikli bir suça karışma ihtimali, failin suçu işlerken göz önüne aldığı risk suçun içerik ve nedenini farklılaştırır.

Soruşturmaya yön verecek bulgular olay yerinden elde edilebileceğinden olay yeri, olayın çözümünde bir diğer önemli bir sacayağıdır. Failin modus operandisine göre farklılık gösterdiğinden olay yerine ilişkin veriler, her olay yeri için aynı biçim ve detayda olmayabilir.

Ancak olay yeri değerlendirilirken değerlendirmeye alınması gereken belli başlı noktalar vardır:

- Kaç olay yeri vardır? Olayla ilişkili yerlerin sayısı, failin doğası ve saiki ile ilgili önemli bilgiler verir.

- Çevre, yer ve zaman: Olay yerinin çevresi suçun oluştuğu koşulları kapsar. Olay içeride mi yoksa açık havada mı; gündüz mü yoksa gece saatlerinde mi; تنها bir yerde mi yoksa işlek bir yerde mi gerçekleşmiştir? Bu durumları belirlemek yalnızca suçu sınıflandırmakta değil, aynı zamanda failin teşkil ettiği riski, suç motivasyonunu ve davranış örüntüsünü de belirlemeye yarar. Failin olay yerinde ne kadar vakit geçirdiği, kendisini olay yerinde ne kadar rahat hissettiği ile doğru orantılıdır. Olay yerinde fazla vakit geçiren fail, yakın bir yerde yaşıyor ya da çalışan, mahalleyi iyi bilen ve kendisini orada rahat hisseden biridir.

- Olaya kaç fail karışmıştır? Fail sayısı olayın bireysel mi yoksa grup nedeni mi olduğunu belirlemede önemlidir.

- Organize / Dezorganize olay yeri, fiziksel delil ve silah: Olay yerinin genel görüntüsü suçu anlamlandırmakta önemlidir. Sayıca fazla delil barındıran karmaşık olay yerleri, olayın aniden ve tasarlanmadan gerçekleştiğini gösterirken, delil bulunmayan temiz terkedilmiş olay yerleri, failin organize olduğunu düşündürür. Olay yerinin düzenli/ karmaşık olması failin profesyonelliğine dair fikir verir. Bir diğer önemli veri de kullanılan silahtır. Silah failin tercih ederek yanında getirdiği bir silah mıdır yoksa olay yerinden elde edilerek mi kullanılmıştır? Silah faille birlikte olay yerinden uzaklaşmış mıdır, yoksa olay yerine bırakılmış mıdır? Çoklu silah kullanımına dair bir bulgu var mıdır?

- Cesedin pozisyonu: Ceset öylece ortalıkta mı bırakılmıştır, bulunmasını garantileyecek biçimde kasıtlı bir pozisyon mu verilmiştir, yoksa bulunmasını önlemek için gömülmüş ya da saklanmış mıdır? Failin, cesedin bulunmasını önemsemediğine dair bulgular mı vardır?

- Olay yerinden alınan, ya da olay yerine bırakılan objeler: Olay yerindeki objelerle ilgili değişiklikler, olayın belirlenmesinde yardımcı olur. Olay yerinde bırakılmış resimler-yazılar radikal cinayetler ve çete cinayetlerinde, notlar adam kaçırmaya cinayetlerinde ve ürün tahrifatlarında görülür. Olay yerinden maddi değeri olmayan objelerin hatıra niyetine alınması bireysel nedeni cinayetlerde, suçu örtbas etmek için yapılan kundaklamalarda ve cinsel saldırılarla seksüel cinayetlerde görülür.

- Diğer olay yeri bulguları: Tüm suç türleri için ortak olabilecek diğer olay yeri bulguları da yaralı mağdurlar, kaçış planı ve görgü tanıklarının bulunma ihtimalidir. Fail ve mağdurun karşılaşma biçimi de (planlı veya aniden beklenmedik bir anda) suçun motivasyonunu belirlemede yardımcı olur.

1.6. Suç sınıflandırma çalışmaları

Sınıflandırma, temelde durumlar arasındaki istatistiki ilişkileri ortaya koymaktır. Bugüne dek suç davranışının sınıflandırılmasına yönelik pek çok girişim olmuştur.

Bunun ilk örneğini Cesare Lombroso 1872 yılında yapmıştır (Rennie, 1977). Lombroso (1876) sınıflandırmasında suç işlemiş kişileri suçlu doğanlar, akıl hastalığına sahip suçlular, şehvetle suç işleyenler, müzmin suçlular ve tesadüfi suçlular olarak beşe ayırmıştır.

Roebuck (1967) ise suç işlemiş kişileri, suç kariyerlerine göre sınıflandırmayı tercih etmiştir. Ona göre geçmiş hapis yaşantıları sınıflandırmada dikkate alınmalıdır çünkü geçmiş hapis yaşantısına neden olan suç davranışları, suçların işleniş biçimleri failerin suç örüntülerini ortaya çıkartır.

Faillerin sınıflandırılması, hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması için yürütülen iyileştirme faaliyetleri için de son derece önemlidir. 1973 yılında Megargee ve Bohn hükümlülerin sınıflandırılması ve cezaevinde tabi tutulacakları tretman faaliyetlerinin oluşturulması ile ilgili görevlendirilmişlerdir. Megargee ve Bohn (1979) yaptıkları çalışmanın sonucunda hükümlülerin sınıflandırılabilmesi için pek çok değişkenin göz önünde bulundurulması gerektiğini, ancak kişilik ve davranış örüntüsü bilgilerinin bunlar arasında en önemli yeri tuttuğunu vurgulamışlardır.

Suç sınıflandırmasının en geniş kapsamlı çalışması FBI Davranış Bilimleri Birimi tarafından şehvet suçlarını tiplmek üzere yapılmıştır (Hazelwood & Douglas, 1980). 1980'lerin sonuna doğru FBI Akademisinden Araştırma Destek Birimi'nin de Davranış Bilimleri Birimi'ne katılmasıyla bir Suç Sınıflandırma Kılavuzu (SSK) (Crime Classification Manual; Douglas, Burgess, Burgess, & Ressler, 2006) oluşturulmuştur. Bu sınıflandırmada adam öldürme, kundaklama ve cinsel saldırı suçları üzerinde çalışılmıştır.

1980 yılında Massachusetts'de bulunan "Massachusetts Treatment Center" da, cinsel içerikli suç işlemiş kişileri sınıflandırmak amacıyla bir program başlatmıştır (Knight, Rosenberg & Schneider, 1985). Yapılan çalışmayla çocuk istismarcıları ve tecavüzcülerini sınıflandıracak taksonomik bir sistem oluşturulmuştur. Bu kişilerin yeniden suç işleme

oranları yirmi beş yıllık bir süreç boyunca takip edildiğinde, bu modelin geleceğe dönük prognostik bir yanı olduğu görülmüştür (Knight & Prentky, 1990).

Suç sınıflandırma çalışmaları, odaklandıkları suç türü ve bu suçu ele alış kriterleri açısından farklılık gösterebilir de temelde “suç” davranışını anlamayı ve üzerinde önleyici çalışmalar yürütmeyi amaçlarlar. Bu büyük hedeflerin yanında, suç ve adli bilimlerde hizmet veren kişilerin kullanabileceği ortak bir terminoloji oluşturmak; soruşturma, yargılama ve infaz birimleri ile davranış bilimlerini birbirine yaklaştırarak ortak hareket etmelerini sağlamak; alanda çalışanların suça dair bilgi hakimiyetlerini sağlamak ve araştırma çalışmaları için bir alt yapı oluşturmak yan hedefleri de başarılmaya çalışılır.

1.6.1. Adam öldürme suçlarının sınıflandırması

Adam öldürme suçlarını sınıflandırmak için dünyada yapılan en ciddi çalışmalar FBI (Federal Bureau of Investigation) tarafından yürütülmektedir. FBI potansiyel zanlıları belirleyecek bir profilleme sistemi geliştirerek VICAP şiddet suçlarını yakalama programını uygulamaya koymuştur.

VICAP-The Violent Criminal Apprehension Program Unit (Howlett, Hanfland & Ressler, 1986) ülke çapında işlenmiş tüm cinayetlere dair verileri birleştirmek, analiz etmek ve karşılaştırmak için oluşturulmuş bir programdır. Ülkede işlenen şiddet içerikli suçlardaki örüntüleri ve toplanan veriyi takip edebilmek adına oluşturulmuştur.

VICAP’ın misyonu, adalete hizmet eden tüm birimler arasındaki iletişim, koordinasyon ve işbirliğini güçlendirmek, birbirlerine verecekleri desteği artırmak ve yüksek riskli failerin tanımlanmaları, yakalanmaları ve kanuna teslim edilmelerini kolaylaştırmaktır. 2004 yılında VICAP’e cinsel saldırı olayları da dahil edilmeye başlanmıştır.

1.6.1.1. Dünyada sınıflandırma

Mağdurun seçilme yöntemi, suçun tasarlanıp tasarlanmadığı, ceset ve olay yerinin durumu, olaylar arası geçen zaman, ceset üzerindeki yaralar, failin dikkatsizlik yapip yapmadığı konuları, öldürme olayının parçalarını oluşturduğundan, sınıflandırma çalışmalarında değerlendirmeye alınır (İçli, 2007).

1.6.1.1.1. Mağdur sayısı, eylemin tarzı ve cinsine göre öldürme suçları

Quantico Virginia’da bulunan FBI Davranış Analizleri Birimi, Hazelwood ve Douglas’ın 1980 yılında yaptıkları sınıflandırmaya katkı sağlayarak, 1986 yılında mağdur sayısı eylemin tarzı ve cinsini temel alan bir adam öldürme sınıflaması oluşturmuştur.

Douglas, Ressler, Burgess ve Hartman'ın (1986) bu çalışmalarına göre; tekli cinayet bir mağdur ve bir olay yerinin olduğu, çifte cinayet iki mağdurun aynı olay yerinde aynı zaman diliminde öldürüldüğü olayları tarifler. Üçlü cinayette ise üç mağdur, aynı olay yerinde eş zamanlı olarak öldürülmüştür.

Çoklu öldürmeler daha sonraki çalışmalarda (Holmes & Holmes, 2001) “spree” (literatürde “çalgınca cinayet” olarak çevirildiği görülmüştür), toplu/kitle ve seri cinayet kavramları altında tartışılmıştır. Bu üç kategoriye birbirinden ayıran temel özellik cinayetlerin içinde yer aldığı zaman çerçevesidir. Ancak cinayet türleri arasında kayma & birbirine geçiş görülebilir.

Tek olay yeri, ancak dört ya da daha fazla mağdurun bulunduğu cinayetler toplu/ kitle cinayetler olarak adlandırılmıştır. “Spree” cinayetler, iki veya daha fazla mekanın dahil olduğu, olaylar arasında duygusal yatışma zamanının var olmadığı tek bir vaka olarak ele alınır. Seri cinayetler ise birbirinden bağımsız üç veya dört olayın, üç veya dört ayrı mekanın dahil olduğu ve olaylar arasında bir duygusal yatışma zamanının geçtiği durumlardır.

1.6.1.1.1.1. Kitle Cinayetleri - Toplu Cinayetler

Kitle Cinayetleri- toplu cinayetler tek bir olay yeri ve bir zaman diliminde çok sayıda insanın öldürülmesidir. Hazelwood ve Douglas (1980) çok sayıda ifadesinin içini dört kişi ile doldururken, Hickey (1991) ve Schmallager (2002) sayıyı üçe indirirler. Toplu cinayetler Ellis ve Walsh'e (2000) göre birden çok kişiyi tek bir yerde öldürmektir; olayın başlaması ve bitmesi birkaç dakika veya birkaç saat alır. Bu suçun failleri polis tarafından öldürülünceye veya intihar edinceye dek olay yerinde kalırlar.

Toplu cinayetlerle ilgili olarak bir diğer tartışılmalı konu da zaman ve mekandır. Toplu cinayet olabilmesi için ölümlerin bir bombalama olayında olduğu gibi eş zamanlı olması gerekmez. Ölümmler dakikalar, hatta saatlere kadar uzanan sürelerde ancak aynı ya da birbirine çok yakın mesafelerdeki olay yerlerinde gerçekleşir.

Kitle cinayetlerinde, mağdurlar, yanlış zamanda yanlış yerde olan rastlantısal bireyler de olabilir (Holmes & Holmes, 2001). Ancak faillerin gerçek hedefi kendilerine bir anlam ifade eden, kendilerine acı çektirdiğine inandıkları kişi ya da kişilerdir. Mağdurlar failin sınıf arkadaşları, iş arkadaşları, akrabaları, aile üyeleri veya tamamen yabancılar olabilir (İçli, 2007). Olay yeri kamuya açık bir alan olabileceği gibi, mağdurla ilişkili ev veya işyeri de olabilir (Holmes & Holmes, 2001).

1.6.1.1.1.2. “Spree” Cinayetler

“Spree” cinayetler, birden fazla mağduru, farklı yerlerde ve sınırlı bir zaman içinde öldürmeyi içerir. Bu cinayetlerde üç ya da daha fazla kişi, birden fazla olay yerinde ve olaylar arasında bir yatışma süresi geçmeksizin öldürülür (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Katiller hızla bir mağdurdan diğerine geçerler ve kitle cinayetinde olduğu gibi faaliyetlerini gizlemek ve yakalanmamak için çok az çaba harcarlar. Bu olaylardan olay tamamlandıktan, fail öldükten veya polis gözetimine alındıktan sonra haberdar olunur (İçli, 2007).

“Spree” cinayetlerde failin yaşadığı bir duygusal çatışma vardır. Fail görev odaklıdır, olayın sonuçlarını düşünmez ve bir kaçış planı hazırlamaz. “Spree” cinayet failleri, eylemlerini çok az bir süre zarfında gerçekleştirme eğilimindedirler. Yakalanana ya da kendileri ortaya çıkana dek ölüm makineleri gibi çalışırlar. Fail, genellikle intihar eder ya da polisin kendisini öldürmesini gerektiren bir pozisyon yaratır. Nadiren sağ yakalanıp mahkemeye çıktıklarında suçlarını itiraf ederler ya da akıl hastalıkları nedeniyle temyiz kudretlerinin olmadığını iddia ederler (Holmes & Holmes, 2001).

Mağdurlar tesadüfi olarak seçilse de, ihtiyaçlarını karşılayacak kişileri tercih ederler (para, cinsellik ya da yalnızca aç oldukları için birilerini öldürebilirler). “Spree” cinayet kitle cinayetiyle birleşerek, birden fazla olay yerinde çok sayıda insanın öldürülmesiyle sonuçlanabilir. Spree- kitle cinayetlerde kullanılan yöntem mağdurlar arasında farklılaşabilir (bir mağduru bıçaklayıp, diğerini boğabilir, diğerlerini ise vurabilir) (Holmes & Holmes, 2001).

1.6.1.1.1.3. Seri Cinayetler

Seri cinayetler, öncesinde suç davranışının fantezileştirildiği, detaylıca planlanmış cinayetlerdir. İki'den fazla mağduru arada bir “yatışma süresi” geçecek biçimde ve birden fazla olay yerinde öldürülmesidir. Diğer cinayetlerden temel farkı, cinayetler arasında geçen yatışma süresidir. Bu süre günler, aylar hatta yıllar sürebilir. Yatışma süresi “failin olaydan önceki haline dönmesi” olarak nitelendirilir (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006).

Seri katiller planlı olarak ve zarar verme niyetiyle, üç ya da daha fazla kişiyi toplamda otuz günden daha uzun sürede ve her olaydan sonra belirgin bir süre bırakarak öldüren katillerdir (Holmes & Holmes, 2001). ABD’de tüm adam öldürmelerin %1’lik kısmı seri cinayetlere aittir (İçli, 2007).

Seri katiller, hatalarından ders çıkarıp sonraki cinayetlerinde yinelemeyen, baskınlıklarını ve kontrollerini arttıracak yeni davranışlar arayan, yakalanma ihtimalini en aza indirecek tedbirler alan, medyada kendisi hakkında çıkan haberlere göre davranışlarında değişiklik gösteren kişilerdir. Sık cinayet işlemezler ve risk almayı sevmezler (Holmes & Holmes, 2001).

Failler, genellikle tanımadıkları kişileri tercih ederler. Ancak, mağdurlar yine de yaş, cinsiyet ya da mesleki açıdan benzerlik gösterirler. Mağdurlarında özellikle belli bir fiziksel görünüm veya geçmiş arasalar da zorda kalırlarsa başkasıyla da idare edebilirler. Fuhuşun yapıldığı, uyuşturucu kullanımının yoğun, sokakta yaşayan çocukların ve yetişkinlerin çok olduğu dezavantajlı bölgeler seri katillerin mağdur seçimini yaptıkları yerlerdir.

Mağdurlarından hatıra alarak önceki olayı fantezilendirdiklerinden, yeni bir cinayete uzun süre ihtiyaç duymayabilirler. Seri katil, kendince doğru zaman olduğuna karar verip son cinayetinden dolayı da rahatlamışsa, bir sonraki olayın mağdurunu seçerek plan yapmaya başlar. Seri katiller, istedikleri koşullar gerçekleşmediği takdirde cinayetlerine ara verebilirler. Bir cinayete karar verdiklerinde bunun içerisinde mutlaka bir “kazanç” vardır.

Çok kısa zaman aralığıyla, birbirine yakın olay yerleriyle çok fazla insanı çok kısa zamanda öldüren seri katillerin yakalanma ihtimali, cinayetlerini, alana ve zamana yayan katillerin yakalanma ihtimalinden daha yüksektir. Amerika'nın en vahşi seri katillerinden Ted Bundy başarılı bir seri katili “açgözlülük yapmadan, yılda üç- dört kurbanla yetinen” kişi olarak tanımlamıştır (Holmes & Holmes, 2001). Bundy yine seri katillerin mağdurlarının birçoğunun “susturulmak” için öldürülen kişiler olduğunu, temel niyetin fazla uğraşmadan kurtulmak olduğunu belirtir (Holmes & Holmes, 2001).

1.6.1.1.1.3.1. Seri cinayetlerin basamakları

Seri cinayetlerin çoğunluğunda beş basamaklı bir süreç işler (Holmes & Holmes, 2001). Tüm failerin bu beş basamağı izlediği söylenemez. Ancak basamaklara uygun hareket eden failer tipolojiye daha uygun kişilerdir.

İlk basamakta yer alan fanteziler, cinsellikle, açgözlülükle ya da yalnızca kötülük yapmakla ilgili olabilir. Suç davranışının temelinde yatan ve ilk basamağını oluşturan fanteziler, basit veya detaylı ve karmaşık olabilir. Fanteziler, failin ihtiyaçlarını, motivasyonunu ve kazançlarını yansıtır.

İkinci basamakta mağdurun takibi gelir. Takip failin sahip olduğu zamana, fırsata ve failin saplantısına göre değişir. Dezorganize failer aniden saldırdıkları için takip zamanı çok

kısa ve basittir. Ancak, organize faillerde süre çok daha uzun ve karmaşıktır. Takip sırasında depersonalizasyon süreci işler ve fail, mağduru bir obje olarak görmeye başlar. Fail için, mağdurun öldürülmesi ve bir bardağın kırılması arasında fark yoktur.

Üçüncü basamakta mağdurun kaçırılması vardır. Her vakada kaçırma olmak zorunda değildir, dezorganize suçlular aniden saldırırlar. Burada fail, mağdurunu kandırmak için oyunlar oynayıp onun güvenini kazanmaya çalışabilir.

Dördüncü basamak, seçilen mağdurun öldürülmesidir. Failler, öldürmenin davranış veya süreç odaklı olmasına göre ikiye ayrılırlar. Davranış, yani suç odaklı olanlar hızla öldürürler. Onlar için temel amaç öldürmektir. Bu da güç, cinsel doyum ya da mağdurun tepkilerinden bağımsızdır. Süreç odaklı failer çoğunlukla, şehvet, korku veya güç/kontrol cinayetleri işlerler. Bunların kafasında suça dair bir senaryo vardır ve olayı buna uydurmaya çalışırlar. Söylenmesi gereken belli sözler, yapılması gereken belli davranışlar, ölüm gerçekleşmiş olsa dahi yerine getirilir. Fail, fantezilerini harekete geçirip suça dönüştürdüğünde, duygusal ihtiyaçları şiddet içerikli davranışlar göstermelerine neden olabilir. Nekrosadistik davranışlar gösteren failer ikinci gruba girer. Cesedin organları, özellikle, cinsel organlar parçalanmadan suç tamamlanmış sayılmaz. Bu grup için cinayet, ancak fail beşinci ve son basamağa geçtiğinde tamamlanır.

Beşinci basamakta cesedin terk edilmesi veya ortadan kaldırılması yer alır. Ceset ya olduğu gibi bırakılarak ya da cesede bulan kişiler için mesaj taşıyacak bir şekil verilerek olay yeri terk edilir. Seri katiller genellikle cesedi saklama yoluna gitmezler. Çünkü bulunan ceset “reklamıdır”.

1.6.1.1.1.3.3. Kadın seri katiller

Türkiye’de henüz kayıtlara geçmiş bir kadın seri katil olmamakla birlikte Amerika’da son zamanlarda kadın seri katillerin sayısında bir artış görülmüştür (Holmes & Holmes, 2001). Kadın seri katillere ait istatistiklerin, kadınların seri katillerin ortaya koyması gereken(!) davranışları ortaya koyabilecek güçte olmadığı önyargısından etkilenme ihtimali de vardır.

Kadın ve erkek seri katiller motivasyonları nedeniyle birbirinden farklılık gösterirler. Erkeklerde cinsel doyum önemli bir güdüleyiciyken, kadınların öldürme nedenleri, genellikle, yıkıcı ilişkiler içinde yaşadıkları aldatılmalar, fiziki, cinsel ve duygusal istismarlardır.

Hickey (1991) çalışmasında kadın seri katillerin tanımadıkları insanları öldürdüklerini, sosyal rollerin de etkisiyle mağdurları bulmak amaçlı seyahatlere çıkmadıklarını ve

kurbanlarını genellikle maddi menfaat sağlamak amacıyla, (para, sigorta getirisi ya da mesleki kazançlar) zehir ya da ilaç kullanarak öldürdüklerini belirtmiştir. Erkek seri katiller, kadınlara oranla daha fazla işkence ve güç kullanırken, kadınlar mağdurlarını öldürmek için tuzak kurarlar.

1.6.1.1.1.4. Toplu cinayet - Kitle cinayeti, “Spree” cinayeti ve seri cinayetler arasındaki farklar

Toplu cinayet olayları, genellikle, toplumda infial yaratan ve etkisini birden gösteren alarm durumlarıdır. Toplumdaki panik duygusu doğrudan ve ağır biçimde yaşanır. Ancak kısa sürelidir. Seri cinayetler ise toplumu uzun süre etkiler ve gündemi meşgul eder (Holmes & Holmes, 2001).

Toplu cinayetleri işleyen kişiler, çoğunlukla, psikiyatrik rahatsızlıkları olan ve saldırının öncesinde bununla ilgili tedavi görmekte olan, ilaç kullanan ve rahatsızlığı bilinen kişilerdir. “Spree” cinayette ise fail kolluk kuvvetleriyle önceden tanışıklığı olan, sık sık kanunla karşı karşıya gelen ve davranışlarını kontrol etmekte zorlanan birisidir. Ancak seri katiller, tehlikelilikleri önceden fark edilemeyen kişilerdir. Güven telkin ettikleri için toplumda paranoyaya neden olurlar. Toplu cinayetlerde ise, benzer etkiden, bir korku ve kaygıdan bahsedilmez.

Kitle cinayetlerle “spree” cinayet arasındaki önemli bir fark, olay yerlerinin birbirinden farklı olmalarıdır (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Toplu cinayet olayının failleri, olay yerini terketmez. Olay genellikle failin intiharıyla veya polise kendisini vurdurtmasıyla (suicide by cop/ suicide by proxy) sonuçlanır (Holmes & Holmes, 2001). Seri cinayetlerde failer yakalanmamak için gerekli her türlü önlemi alırlar (İçli, 2007).

Seri cinayetlerde öldürmeler haftalar, aylar ve yıllar boyu devam edebilirken çılgın cinayetler bir veya iki günde tamamlanır (Barlow & Kauzlarich, 2002). Seri katiller, bir kerede çok sayıda mağduru öldüren toplu katliam katillerinden, cinayetleri uzun bir sürede tamamlamaları sebebiyle ayrılırlar (İçli, 2007). Seri katiller, cinayetler arasındaki yatışma döneminde yaşantılarına geri dönerken, “spree” cinayetler şehvetle işlendiğinden, böyle bir yatışma dönemi yaşanmaz (Holmes & Holmes, 2001). Toplu ve “spree” cinayetler arasındaki belirgin tek farklılık da zaman çerçevesidir. Bu sebeple birbirinden ayrılımları da zordur.

Toplu cinayet veya “spree” cinayet faileri mağdurlarını ateşli silah kullanarak öldürürlerken, seri katiller, mağdura fark ettirmeden yaklaşım işkence yapmayı tercih ederler (İçli, 2007).

1.6.1.1.2. Suç Sınıflandırma Kılavuzuna göre adam öldürme suçları

Adam öldürme suçları, mağdur sayısı, eylemin tarzı ve cinsine göre sınıflandırıldığı gibi, failin psikolojik özelliklerine, olayın içeriği ve hatta failin motivasyonuna göre de farklı farklı sınıflandırılmıştır. Şimdiye kadar üzerinde durulan sınıflandırmalarda ortak yönler olmasına rağmen, olayın tamamını ilgilendiren değişkenlerin tümü dikkate alınmadığından, yapılan tanımlamalar eksik kalmaktadır.

FBI, üzerinde çalıştığı olayların çözümüne katkı sağlamak için öldürme olayının tüm yönlerini dikkate alan bir sınıflandırma şablonu hazırlamıştır. Buna göre sınıflandırma, mağdur, olay yeri, mağdur- fail ilişkisi ve olayın nedeninin değerlendirilmesiyle yapılır. Suç Sınıflandırma Kılavuzu, suçların sınıflandırması için, öncelikli olarak temel saiki göz önüne alır.

Suç sınıflandırmalarına bakıldığında suç işleme sebeplerinin hep birbirinden farklılık gösterdiği, hatta grup olarak işlenmiş suçlarda bile, failerin birbirinden farklı sebeplerle suça dahil olduğu görülür. Dünyada ne kadar fazla suç işlemiş kişi varsa, o kadar fazla suç işleme nedeni vardır. Aynı zamanda bir suçun işlenmesi için birden fazla motivasyon da rol oynamış olabilir.

Suç Sınıflandırma Kılavuzu'nda nedenine göre adam öldürme, dört başlık altında ele alınmıştır. Birinci başlık suç nedenli adam öldürmedir ve sekiz alt kategoriden oluşur. Anlaşmalı cinayetler, çete saikli cinayetler, rekabet sonucu adam öldürme, kaçırma cinayetleri, tahrifat cinayetleri, uyuşturucu nedenli cinayetler, sigorta nedenli cinayetler ve ikincil cinayetler.

İkincisi kişisel nedenli cinayetlerdir ve dokuz altbaşlığı vardır: erotomania, aile içi cinayetler, tartışma/ çatışma cinayetleri, otorite cinayetleri, intikam cinayetleri, nedeni belli olmayan cinayetler, radikal nedenli cinayetler, merhamet ve kahramanlık cinayetleri, rehine cinayetleri.

Cinsel içerikli cinayetler, dört alt bölümden oluşur; organize olay yeri cinayeti, organize olmayan olay yeri cinayeti, karışmış/karışık olay yeri cinayeti ve sadistik seksüel cinayet

Grup nedenli cinayetler ise, mezhep cinayetleri, radikal nedenli cinayetler ve gruba ait olma heyecanı ve tahrikiyle adam öldürme alt başlıklarıyla incelenir.

1.6.1.1.2.1. Suç nedenli cinayetler

Bu suçlarda cinayet; para, mal, toprak veya kişisel ihtiyaçlar gibi her türlü maddi menfaat için işlenir.

Anlaşmalı cinayette, fail ve mağdur arasında herhangi bir ailevi, kişisel ya da iş ilişkisi olmamasına rağmen, mağdur, bir menfaat doğrultusunda üçüncü bir şahıs tarafından para karşılığında öldürülür. Mağdur, azmettirici için menfaate ulaşmak yolunda (maddi- yaşam sigortası; kişisel- evlilik dışı ilişki, boşanmanın reddi vb.) ortadan kaldırılması gereken bir engeldir. Yetişkin profesyonel katil, mağduru, yaşamsal yerlerinden, ölüme yetecek, az sayıda yaralamayla öldürür.

Çete cinayetlerinin mağdurları, genelde, çetenin üyeleri ya da rakipleridir. İki çetenin kavgası sırasında arada kalan, yanlış zamanda yanlış yerde bulunan insanlar veya menfaate aykırı hareket eden esnaf da cinayetin mağduru olabilir. Çete üyeleri bazen silah ya da para elde etmek için zenginlere ya da polise saldırabilirler. Olay yeri genelde halka açık bir alandır. Silah, olay yerine faillerle gelen ve daha önce başka olaylarda da kullanılmış olan ateşli silah veya kesici delici alettir.

Rekabet sonucu adam öldürmeler, arsa/ menfaat anlaşmazlığına bağlı olarak gelişen çete içi veya çeteler arası çatışmanın sonucunda gerçekleşir. Mağdur da bir suç örgütüne bağlı, hiyerarşinin üst sıralarından biridir. Çatışmalar sırasında tamamen ilgisiz insanlar da istenmeden öldürülebilir. Olay yeri, planlanmış bir cinayeti ve profesyonel bir katili işaret eder. Fail tecrübelidir, silahı olay yerine kendi getirir ve cesedi kasıtlı olarak olay yerinde bırakır.

Kaçırma cinayetleri mağduru, fidyenin ödenmemesi nedeniyle veya ödenmesine rağmen öldürüldüğü cinayetlerdir. Mağdur istemi olmaksızın, genellikle tanımadığı bir kişi tarafından ve çoğunlukla otoritelerce bilinmeyen bir yerde alıkonur. Mağdur, yaşam biçimi ve mesleği açısından düşük risk taşıırken; sosyo- ekonomik durumu ya da kaynaklarının zenginliği sebebiyle risk altındadır. Failin mağduru algılama biçimi, risk düzeyini belirler.

Tahrifat cinayetlerinde fail, maddi bir kazanç elde etmek için bir ürünün içeriğini değiştirerek (ilaç içeriğinin ya da etiketinin değiştirilmesi vb.) üretici firmaya zarar vermeye çalışır. Yöntem ürüne ya da iş sahasına göre değişir. Mağdur, tahrif edilen ürünü kullanan herhangi biridir. Failin cinayete kaza süsü vermeye çalıştığı haller de bu başlık altında değerlendirilir. Fail, şüpheleri kendinden uzaklaştırmak için birden fazla rastgele mağdur seçebilir ve olay yerinde değişiklik yapar.

Uyuşturucu nedenli cinayetler; birincil nedeni uyuşturucu ticaretine engel oluşturan kişiyi ortadan kaldırmak ve operasyonu kolaylaştırmak olan cinayetlerdir. Cinayetin mağduru failin motivasyonuna göre değişebilir. Cinayetler, bir mesaj kaygısı taşıyorsa kamuya açık alanlarda işlenir. Ceset gizlenmez. Genellikle, ateşli silahlar kullanılır. Yaşamsal organlar hedef alınır. Silah olay yerine failin yanında gelir ve onunla birlikte gider, olay yerinde terk edilmez.

Sigorta nedenli cinayetlerde mağdur, miras veya sigortadan alınacak para için öldürülmüştür. Bireysel kazanç, ve ticari kazanç için işlenen cinayetler olmak üzere iki alt türü vardır. İlkinde mağdurun ölümüyle bireysel finansal kazanç elde etmek amaçlanmaktadır. Fail, mağdurun aile üyelerinden, iş ortaklarından, ya da beraber yaşadığı kimselerden biri olabilir. Failler, mağdurlarını zenginliğe giden yol olarak algılar.

Ticari kazanç için işlenen cinayetlerde fail, mağdurun ölümüyle ticari bir kar elde etmeyi ya da işin kontrolünü ele geçirmeyi planlamaktadır. Mağdur ve fail arasında bir ortaklık ya da profesyonel iş ilişkisi vardır.

Mala ilişkin suçlar (soygun, hırsızlık vb) ikincil cinayetlerde birincil amaçtır. Cinayet ikincil motivasyondur. İki türlü ikincil cinayet vardır. Rastgele ve durumsal cinayetler.

Rastgele cinayetlerde planlanmış birincil suçun işlenmesi sırasında önceden karar verilmemiş bir kişinin öldürülmesi görülür. Durumsal cinayetlerde, birincil suçun ardından planlanmamış bir cinayet daha, panik, karmaşa ya da dürtüsel bir durum sonucu birdenbire gerçekleşir. Rastgele cinayetlerden farkı, mağdurun fail tarafından bir tehdit ya da soygun için bir engel olarak algılanmasıdır. Bu tür cinayetlerde ceset üzerinde özgün travma izleri bulunur. Künt travmalar veya kesici- delici alet izleri ve ateşli silah kullanılmışsa birbirine yakın pek çok yara görülür.

1.6.1.1.2.2. Kişisel Nedenli Cinayetler

Kişisel nedenli adam cinayetlerde, iki kişi arasında gelişen tartışma ve öfkelenmenin sonucunda kişilerden biri diğeri tarafından öldürülür. Cinayetin kökeninde failin yaşadığı duygusal çatışma yatar.

Erotomanide, fail mağdurla arasında yürüyen çoğunlukla hayali ilişkiye aşırı derece bağlıdır. Fail kendisine hayranlığını gizli mesajlarla (!) ileten hayali aşığına ilişkin bir fantezi dünyası kurar. Hatta, başkalarına mağdurla aralarında bir ilişki olduğunu söyleyerek bunu destekleyecek hikayeler anlatabilir. Büyük bir istek ve yoğun bir çabayla gerçeğe dönüştürmek istediği bu fantezi, bir süre sonra tüketici hale gelir ve tekrarlayıcı

reddedilmelerden sonra mağdurun ölümüyle sonlanabilir. Fantezilerde, bir romantik ilişki ya da cinsel bir çekimden ziyade ruhsal bir bütünlüğün, mağdurla eriyerek kaynaşmanın idealize edildiği görülür. Tekrarlayıcı reddedilmeler içsel çatışmalara, sonuç olarak cinayete neden olur. Fail mağduru öldürerek kendisini reddeden aşkını bir başkasıyla paylaşma ihtimalini bertaraf etmek ister.

Erotomani motivle işlenmiş cinayetler, fail ve mağdur arasında yaşanan bir tartışmanın ardından yakın mesafeden işlenir. Fail çoğunlukla olay yerini terk etmez. Kesici aletler, ateşli silahlardan sonra en yaygın kullanılan araçlardır. Mağdurun yaşamsal organları hedef alınır. Fail, olayı fantezilendirip, kurgulasa ve planlasa da harekete geçme, fail için de beklenmedik bir anda olur.

Aile içi cinayetler, aileden veya hane halkından birinin diğerini öldürmesidir. Bu cinayet türünün iki alt türü vardır: Spontan ve kurgulanmış. Spontan cinayetler; yakın zamanda gelişen veya uzun süredir maruz kalınan stresli bir olayın sonucunda, hazırlık olmaksızın birdenbire gelişen cinayetlerdir. Mağdur ve fail kan veya evlilik yoluyla bağlıdır. İlişkileri çatışmalıdır ve failin mağdura karşı geçmiş istismar davranışı da olabilir.

Genellikle varolan tek olay yeri, mağdur ya da failin evidir. Olay yerinde değiştirme görülmez ancak cesetle ilgili “undoing” görülebilir. Bu, kolluk kuvvetlerini yanıltmak amaçlı değil, failin duygularıyla başa çıkması için yapılır. Bağla veya elle boğma, aile içi cinayetlerde en fazla görülen yöntemdir. Ancak, alet kullanıldıysa, olay yerinden elde edilen ve çoğunlukla olay yerinde terk edilen bir alettir.

Kurgulanmış ve spontan aile içi cinayet arasındaki farkı “planlamanın varlığı ve olay yeri” belirler. Mağdur bir akraba ya da aileden biridir. Suç fail veya mağdurun evinde işlenebileceği gibi açık alanda da işlenebilir. Ceset genelde saklanmaz. Olay yerinde değiştirme vardır. Olaya kaza (araba arızasına bağlı kaza, boğulma vb.) veya intihar süsü verilmeye çalışılabilir. Cinayet, soygun ya da tecavüz gibi başka bir suça ikincil olarak gerçekleşmiş gibi bir mizansen yaratılabilir.

Neonatisid, yeni doğmuş bebeğin doğumunun ardından ilk 24 saat içerisinde herhangi bir yaştaki ebeveyni tarafından öldürülmesidir (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Holmes ve Holmes (2001) neonatisidi bir aydan küçük bir çocuğun öldürülmesi olarak tanımlar.

Fail, genç, çoğunlukla evlenmemiş ve suçu istenmeyen gebelik sonucu doğan bebeklerine karşı işleyen ebeveynler, çoğunlukla annelerdir. Neonatisid faili anneler

gebelikleri boyunca fetüsün varlığını inkar ederler. İnkâr davranışı aile ve arkadaşlar tarafından da paylaşılır. Bebeğin kendisi ya da doğumun göstergeleri var olmadıkça kimse gebelikten şüphelenmez. İnkâr doğum sırasında da görülebilir. Suyun gelmesi idrar kaçırma olarak, doğum sancıları da bağırsak hareketleri ya da kramp gibi algılanır. Doğum, neredeyse her zaman tek başına ve gizli olarak küvet ya da tuvalette yapılır.

Neonatisidde en sık görülen ölüm nedenleri: Boğma ve tuvalette yere çarpmaya bağlı kafa travmasıdır. Doğum yerine bağlı olarak suda boğulma da görülebilir. Bebeği boğduktan çöp poşetine koyarak çöplüğe terk etme en sık kullanılan yöntemlerdir. Annede ciddi psikiyatrik rahatsızlığın varlığında, silah, özellikle de bıçak kullanımı görülebilir.

Neonatisid faileri genellikle anneler olsa da baba da anneye yardımcı olabilir ya da cinayeti o işleyebilir. Suç ortağının varlığı, önceden planlanmış ve organize bir suçu düşündürür. Bu durumda anne, bebeğin varlığını yok saymaz. Ancak bebek olmayan bir gelecek kurmanın planlarını yapar. Babalar, bebeğin ilişkilerini bozacağını veya evlilik dışı doğan bir bebeğin, anne- baba ve bebek için bir etiketleme getireceğini düşünerek cinayeti işlerler. Bazıları da annenin bebeğe yönelen ilgisini kıskandıklarından, ya da bu alternatif babalığı gizlemek istediklerinden cinayeti işlerler.

Filisid ise bir aydan büyük bir çocuğun ebeveyni tarafından öldürülmesidir (Holmes & Holmes, 2001). Ebeveynin kontrolünü kaybederek çocuğu şiddetli dövmesi veya şiddetli sarsması sonucunda ölüme sebebiyet vermesidir. Ebeveyn, çocuğu öldürmek niyetinde değildir ancak suç sonuç itibarıyla gerçekleşir. Filisid suçunun mağduru çocukta önceki fiziksel istismarın izleri bulunur (Holmes & Holmes, 2001).

Tartışma- çatışma cinayetlerinde ölüm, akraba ya da hane halkından olmayan iki kişi arasında çıkan tartışma sonucunda meydana gelir. Tartışma kaynaklı cinayette, ölüm, sözlü bir münakaşanın ardından gelir. Mağdur, genelde saldırgan özellikler taşıyan ve problemlerin çözümünde şiddete başvuran biridir. Ancak fail de mağdur gibi saldırgan ve şiddeti problem çözme yöntemi olarak gören birisi olabilir. Kavga genellikle çok basit bir konudan çıkar.

Çatışma kaynaklı cinayette ölüm, fail ve mağdur arasındaki uzun süreli bireysel husumetten kaynaklanır. Olay, genellikle, failin ya da mağdurun yaşadığı yere yakın bir yerde işlenir. Silah, olay yerine saldırgan davranışlar gösteren fail tarafından getirilir. Ancak olay yerinden de elde edilmiş ve orada terkedilmiş olabilir. Mağdur genelde silahsızdır.

Otorite cinayetlerinde fail ise, kendisine yanlış yaptığını düşündüğü, gerçek ya da sembolik bir otorite figürüne (bir bina, bir yapı vb.) ya da onunla ilişkili insanlara zarar

vermek ister. “Kendisine yapılan yanlış” yüzünden öfkeli olan fail, uzun zaman plan yaparak silah toplar. Olay yerine adeta cephaneye gelir ve olay, kitle veya “spree” cinayetlere döner. Bu cinayetlerde birincil ve ikincil mağdurlar vardır. Birincil mağdurlar, failin kendisine yanlış yaptığını düşündüğü kişilerdir. Hata gerçek ya da sanısal olabilir. İkincil mağdurlar ise, yanlış zamanda yanlış yerde olan bireylerdir. Yaralamalar çoklu ve ciddidir. Çoklu yaralamalar ana hedef üzerinde yoğunlaşır.

İntikam cinayetleri, bir kişinin kendisine hayali ya da gerçek bir “yanlış” yapan kimseyi bir erteleme süresinin sonunda öldürmesidir. Fail uzun süre bu intikamı planlamış ve fantezilendirmiştir. Mağdur eski bir hükümlü ya da fail için önemli geçmişte kendisine ya da sevdiklerine zarar vermiş biridir. Ancak olayla failin ilişkisi, kendisine görüldüğü kadar yakın olmayabilir. Mağdur sayısı birden fazla olabilir.

Nedeni belli olmayan cinayetler, belirlenemeyen ve mantıksız görünen bir nedenle işlenen, sebebi yalnızca fail tarafından bilinen cinayetlerdir. Fail ve mağdur arasında doğrudan bir ilişki yoktur, mağdur rastgele seçilir. Çoğunlukla kitle/”spree” cinayet gibi görülür çünkü fail öldürebildiği kadar çok insanı katletmek ister. Olay yeri genelde kamuya açık bir alandır. Fail tarafından tercih edilen, çoğunlukla ateşli silahlar, olay yerine faille birlikte gelir. En fazla baş, boyun ve göğüs bölgesi hedeflenir.

Radikal cinayetler, belirli bir politik, ekonomik, dinsel ve sosyal ideolojiye temellendirilerek işlenmiş cinayetlerdir. Cinayetin kişisel nedenlerle mi, grup nedenli mi işlendiğinin belirlenmesi zordur. Mağdur, fail ile tam tersi inanca sahiptir. Mağdur, ait olduğu grubu temsil edeceği düşünülen birisi de olabilir. Radikal cinayetler, genelde açık alanlarda ve suç motivasyonuna dair ipuçları taşıyan yerlerde (bir gay bar yakınlarında gibi...) işlenir. Radikal cinayetlerde ikincil kurbanlar da görülebilir. Bu kişiler birincil mağdurla herhangi bir politik, sosyal ya da dinsel yakınlık göstermeseler de, onunla aynı mekanda olma gibi nedenlerle öldürülebilirler.

Merhamet ve kahramanlık cinayetlerinin mağdurları, genellikle, çok ağır hasta, zayıf ve yaşlı olan kişilerdir. Merhamet cinayetinin faili, mağduru öldürmekle onu ağır bir acıdan kurtaracağını düşünmektedir. Cinayeti, algıladığı acıyı sonlandırmak için kendisini bu konuda sorumlu hissetmesi nedeniyle gerçekleştirdiğini iddia etse de fail gerçekte mağdurun durumu ve çektiği acıyı önemsemez. Hissettiği güç ve kontrol duygusu temel motivasyonunu oluşturur. Hastalarının doğal nedenlerle öldüğünü zanneden doktorları kandırmak da, doyum kaynaklarından biridir.

Merhamet cinayetinin mağduru, genellikle hastane, bakımevi ya da bir başka kurumda kalan hastalardır. Mağdur, faille bir müşteri- bakım görevlisi ilişkisi sürdürmektedir. Merhamet cinayetlerinde ölüm, kurumlarda bulunabilecek aletlerin kullanımıyla, damara hava enjekte ederek veya toksik maddeler kullanarak gerçekleştirilir.

Kahramanlık cinayetinde ise fail, hem yaşam tehdidi oluşturan bir durum yaratan hem de mağduru kurtarmaya çalışan kişidir. Ancak mağduru ölümden kurtarıırken kazara başarısız olur. Kahramanlık cinayetinin mağdurları, sağlık durumları kritik olan, kalp krizi sebebiyle ölümleri dikkat çekmeyecek kişilerdir. Kahramanlık cinayetinde fail, önce bir takım ilaçlar kullanarak hasta üzerinde kriz durumu oluşturur. Acil durum oluştuğunda, fail, müdahale etmek üzere gelen ekibin arasındadır. Ölüm kasıtlı olmasa da, benzer olaylarda başarısız kurtarma girişimleriyle “suçun” tekrarı görülür.

Rehine, üçüncü şahıslar üzerindeki taleplerinin yerine getirilmesi için birisi tarafından alıkoyulan ve tehdit edilen kimsedir. Olay kızıdır ve rehine öldürülürse, olay rehine cinayetidir. Rehine cinayetlerinde üçüncü şahıslardan istenen bir takım talepler vardır. Mağdurlar, para ya da özgürlük konusunda pazarlık yapabilmek için yem olarak kullanılırlar.

1.6.1.1.2.3. Cinsel içerikli cinayetler

Bu tür cinayetlerde ölüme götüren davranışlar, cinsellik üzerine temellendirilmiştir. Cinsel doyum öldürme davranışıyla ilişkilendirilebilir. Bu durumda, şiddet, mağdurun ölümüyle sonlanabileceği gibi, bazı durumlarda ölümden sonra da devam eder. Davranışların anlamı ve içeriği faile göre farklılaşır (Holmes & Holmes, 2001).

Organize olay yeri cinayetinde cinayet ve mağdur seçimi planlı, fail olay yerinde kontrol sahibidir. Mağdurlar, genellikle bekar, çalışan ve tek başına yaşayan kadınlardır. Mağdur, genellikle tanıdık değildir. Birden fazla mağdur varsa, yaş, görüntü, meslek, saç şekli veya yaşam biçimi açısından ortaklaşabilirler. Mağdur seçimi tercihseldir.

Organize cinayette, birden fazla olay yeri vardır. Silahlar, genelde fail tarafından getirilir ve sonrasında olay yerinden uzaklaştırılır. Olay yerinden hatıralar ve küçük eşyalar (resimler, mücevher, kıyafet veya mağdurun ehliyeti vb.) alınabilir. Olay yerinde değiştirme ya da kurgulama vardır. Fail, olay yerini polisi yanıltmak için dağıtabilir, ikincil bir suçun (hırsızlık ya da kaçırma) işlendiği izlenimi yaratmaya çalışabilir.

Dezorganize olay yeri cinayetinde, olay yeri, cinayet sırasındaki spontaniteyi ve cinayetin niteliğini sembolize eder. Ceset, failin cinsel içerikli şiddet fantezilerini yansıtacak biçimde yerleştirilmiş ya da bırakılmıştır. Dezorganize davranış, mağdur seçiminden, olay

yerine her boyutta görülebilir. Failin, genç ve tecrübesiz olması, alkol ve madde kullanımı alışkanlığının bulunması ve çevresel stres (yakalanma korkusu) yaşaması bu konuda etkili olabilir.

Cinsel sadist, cinsel uyarımını ancak sadistik imgelemelerle sağlayabilen kişidir. Fail en büyük hazzı, mağdurun işkence karşısında verdiği tepkilerle yaşar. Cinsel sadistik fanteziler, hakimiyet, aşağılama ve suç davranışına dönüşen şiddet davranışlarını içerir. Ancak bu şiddet içerikli cinsel fanteziler, ölümle sonlanır.

Mağdur, failin hayatında önemli olan kişilerden biriyle benzerlik gösterir. Mağdurlar sistematik takip ve araştırmalarla seçilir. Mağduru kandırmak için bir senaryo uydurabilir. Aynı senaryoyu pek çok mağdur için defalarca tekrarlayabilir.

Sadistik cinayetlerde genellikle birden fazla olay yeri mevcuttur: ilk karşılaşma yeri, işkence ile ölümün gerçekleştiği yer ve cesedin terk edildiği yer. Haz, işkence yapmak suretiyle yaşanır. Bu sebeple failin, yakalanmadan ve şüphe çekmeden, mağdurla uzun süre vakit (6 saat- 6 hafta) geçirebileceği gizli veya korunaklı bir yere ihtiyacı vardır. Fail, olaydan önce yönlemsel hazırlık yapar ve olay yeri bu hazırlığı yansıtır.

Gerçek doyum, mağdurun acı çektiğini görmeye yaşıdığından, cinsel saldırı ölümün öncesinde gerçekleşir. Mengene, kerpeten, kıskaç, kamçı ve kırbaç kullanımı ve yabancı objelerin vücut boşluklarına sokulması gibi kişiye özel işkence yöntemleri görülebilir.

Ölüm fail için adeta bir kutlama biçiminde yavaşça gerçekleştirilir. Bilinci kapalı ya da ölü bir mağdur, faile istediği hazzı yaşatamayacağı için, mağdurun kısa zamanda ölmesi engellenmeye çalışılarak süreç uzatılır.

Mağdurun kimliğinin gizlenmesi gibi pratik nedenle ağır şiddet kullanımı ve depersonalizasyon görülebilir. Isırma ve aşırı yaralama davranışları en çok cinsel bölgeler üzerinde yoğunlaşır. Fail, ikincil bir suçun bulgularını yaratarak (tecavüz- cinayet, soygun vb.) birincil suçun sadistik motivasyonunu gizlemeye çalışabilir.

Ceset organize fail tarafından saklanırken bazen de cesedin bulunmasıyla toplumda oluşacak infialden doyum alındığından ortalıkta terk edilebilir. Fail, soruşturmanın nasıl gittiğinden haberdar olmak ya da cesedin bulunup bulunmadığını öğrenmek için, olay yerine yeniden gidebilir.

1.6.1.1.2.4. Grup nedenli cinayetler

Grup nedenli cinayetlerde, ortak ideolojiye sahip iki ya da daha fazla kişi veya bir grubun birden fazla mensubu tarafından üstlenilen ölüme yol açıcı davranışlar vardır. Grup nedenli cinayetlerde temel motivasyon, seks, para ya da kişiler arası çatışmaların çözümüdür.

Bir düşünce, obje ya da kişiye aşırı derecede bağlı olan bir grup taraftara mezhep denir. Mezhep cinayetleri, o mezhebe ait iki ya da daha fazla kişinin, bir başkasının ölümüyle sonuçlanan davranışlarıdır. Bu cinayetlerde mağdur rastgele seçilir. Ancak aynı mezhebin üyesi ya da sorun çıkartan birisinin öldürülmesi de mümkündür. Genellikle birden fazla mağdur vardır.

Cinayet grup üyelerine gözdağı vermek için işlendiyse ceset küçük bir törenle gömülebilir. Cinayetin arkasındaki motivasyon, grubun inancı doğrultusunda, grubun lideri tarafından yapılan genel toplantıda tüm üyelerle paylaşılabilir.

Radikal nedenli cinayetler belirli bir politik, ekonomik, dinsel ve sosyal sistem inancına dayalı olarak işlenen cinayetlerdir. Bu kategori, bir grup tarafından desteklenen tek faili içerdiği gibi çok failli olayları da kapsar. Radikal cinayetlerde birden fazla motivasyonun birleştiği görülebilir. Radikal cinayetler tek bir tipolojiyle açıklanamadığından, sınıflandırma temel motivasyona göre yapılır.

Mağdur, failin inanç sistemi, sosyal ve ekonomik durumuna karşı bir gruptan gelir. Mağdurlar grubun hedefleriyle çatışan, grubun birliğine ya da grup liderinin kontrol gücüne tehdit oluşturan kişiler de olabilir. Ayrıca mağdur, grubun hedefleri doğrultusunda hareket ederken menfaat çatışması sırasında ölen birisi de olabilir.

Eğer birden fazla mağdur varsa, bunlar ırk, din, politik görüş ve ekonomik düzey olarak aynı gruptan gelirler. Mağdur, seçilmiş ya da faille yanlış zamanda yanlış yerde karşılaşan rastgele birisi de olabilir. Ancak mağdur hedeflenmiş ve ön hazırlığı yapılmış iyi planlanmış bir saldırının sonucunda da ölebilir.

Gruba ait olma heyecanı ve tahrikiyle adam öldürmeler, planlı veya plansız gerçekleşebilir ve salgın halinde pek çok insanı içine alabilir. Grubun öfkesi mağdur üzerinde yapılan davranışları kızıştırır ve şiddetini artırır. Grubun içerisinde üyeler kendini gösterme gayesiyle çok daha yıkıcı ve saldırgan olabilirler.

Saldırı genellikle kamuya açık bir alanda gerçekleşir. Kullanılan silahlar genellikle olay yerinde bulunan aletlerdir. Mağdur çoklu yaralama izleri taşır. Sopa kullanıldığından

ceset üzerinde aşırı şiddet ve künt travma izleri vardır. Cinsel saldırı veya yabancı cisimlerin vücut boşluklarına sokulması görülebilir. Faillerde alkol veya uyuşturucu kullanımı olabilir.

1.6.1.2. Türkiye’de öldürme

Türkiye’de terör ve organize suçlar kapsamı dışında işlenen adam öldürme suçları namus, kan gütme- töre saiki ile, alacak verecek meselesi ile ilgili olarak, ani kızgınlıklar ve alkol etkisi sonucunda, ailevi geçimsizlik, gönül ilişkisi, aileler ve kişiler arası çatışmalar sebebiyle işlenmektedir (İçli, 2007).

Kan davası Türkiye’de Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz gibi (İçli, 1994), belli bölgelerde görülen, bir kimsenin, ailesinden ya da akrabalarından birini öldüren bir kişiyi ya da onun akrabalarından birini, öldürülenin kanına karşılık olarak öldürmesi geleneğidir (Tezcan, 1981). Kan gütme, failin daha önceden öldürülen bir kimsenin öcünü almak amacı ile öldüren gruba ait bir kimseyi, ilk öldürme hareketinin etkisinde olmadan, bir görev bilinci ile kasten öldürmesidir (Vural & Mollamahmutoğlu, 1995). Öldürme suçunun ortaya çıkmasında fail bir yakını kaybetmenin verdiği acı ve elemnin etkisi altında suçu işlemiş ise yalnızca kan gütme saikinin varlığı kabul edilmez, çünkü acı ve elemnin yerini görev bilincine terk etmesi gerekmektedir (Gerçek & Bafra, 2005).

İçli (2007) kan davasında öldürülenin öcünün mutlaka alındığının ve öcün ölenin yakınları tarafından alındığının altını çizer. En yakınların yokluğu veya yapamayacak kadar küçük yaşta olmaları halinde sonra gelen yakınların öç alması veya yaşı küçüklerin büyümesinin beklenmesi, kadınların intikam objesi olarak kabul edimemesi diğer önemli özelliklerdir. Çevre de dışlayarak, kız vermeyerek bireyi öç almaya zorlar. Kadınlar, kan gütmenin sürdürülmesinde, erkek çocuklar üzerindeki baskılarını kullanarak aktif rol oynarlar, kadın intikam alınıncaya dek siyahlar giyer, siyah başörtüsü ile matemini sergiler (İçli, 2007). Kan gütme olaylarının yaşandığı bölgelerde silah taşıma alışkanlığının etkisi de tartışılmaz.

Thurnwald (1968), kan gütmenin küçük, yerleşik otoritenin bulunmadığı bölgelerde görüldüğünü savunarak genel olarak öldürenin akraba çevresinin sorumlu tutulması sebebiyle kan gütmenin aileler arasında sürdürüldüğünü vurgular. Bir öldürme olayının kan davası olarak nitelendirilebilmesi için öldürme amacının intikam olması ve öldürme olayının zaman içinde en az üç kez tekrarlanması gerekir (Dönmezer, 1975).

Töre ve namus cinayetleri, eskiden beri var olduğu bilinen ancak son yıllarda medyanın etkisi ile dikkat çeken bir diğer adam öldürme biçimidir. Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığının 2006 Töre ve Namus Cinayetleri Raporuna göre; töre ve namus

cinayetlerini işleyenler ve mağdurların en yoğun olduğu yerler Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleridir.

Yılmaz'ın (2003) çalışmasında 1996- 2002 yılları arasında işlenen töre cinayetlerinde mağdurların 12-21 yaşlarında, çoğunlukla bekar, evden kaçma, sinemaya gitme, tecavüze uğrama, evlendiğinde bakire olmama sevdiğine kaçma, evlilik dışı gebelik gibi nedenlerle öldürülen kadınlar olduğu; nehre atma, traktörle ezme, boğazlama, silahla öldürme yöntemleriyle öldürüldükleri, cinayeti genellikle aileden küçük erkek kardeşin ya da ağabey, baba veya ailenin diğer erkek fertleri tarafından aile meclisinde alınan bir karar doğrultusunda işlediği belirtilmiştir.

Töre bir toplulukta benimsenmiş ahlaki davranış biçimidir; namus ise toplum içinde ahlaki kurallara beslenen bağlılık, doğruluk ve dürüstlüktür. Cinsel saflığını korumak ve evlendikten sonra cinselliğini yalnızca kocasına sunmak kadına düşen sorumluluklardan biridir. Bunların dışındaki her türlü eylem namussuzluk olarak sayılır ve cinayetler devreye girer (Özbek, 2002). Namus kavramı toplumda, kadının bedeniyle, cinselliği, cinsel arzularını ifade edişi, davranış ve hareketleriyle ilişkili görülmektedir. Namus cinayetleri sadece kırsal kesimle sınırlı kalmayıp, kentleşme, toplumsal hareketlilik ve artan iletişim yoluyla büyük kentlere de taşınmıştır.

1.6.2. Cinsel içerikli suçların sınıflandırması

Cinsel içerikli suçlar öncelikle mağdur yaşı, mağdur seçimi ve mağdurla yakınlık yönünden ayrı ayrı sınıflandırılırlar.

Cinsel saldırılar, mağdurları açısından dört farklı kategoride incelenirler. Yetişkinler; en az onsekiz yaşında, ergin ve rızaları cinsel saldırıyı tanımlayan kanun koyucular tarafından “geçerli” sayılan bireylerdir. Zeka yetersizliği, organik beyin rahatsızlıkları ya da psikoz durumları rızayı geçersiz kılan durumlardır. Ergenler on iki ila on sekiz yaş aralığında bulunan ve yasaca “çocuk” olarak nitelendirilen, rızaları geçersiz olan bireylerdir. Çocuklar ise on iki yaşından küçük ve rızaları kanunen geçersiz olan bireylerdir. Yaşlılar ise altmış yaşından büyük bireyler olarak kabul edilir.

Cinsel saldırının arkasındaki motivin durumsal mı yoksa tercihsel mi olduğuna göre bir sınıflandırma daha yapılabilir. Durumsal motivli saldırılarda, uyarım ve doyum için gerekli kriterler karşılanmasa da mağdur yalnızca erişilebilir ve savunmasız olduğu için kullanılır. Tercihsel motivli saldırılarda ise cinsel ihtiyaçlar, uyarım ve doyum için gerekli kriterleri de karşılayarak giderilir. Burada koşulların kendisi fail için uyarıcı ve tatmin

edicidir. Hem tercihsel, hem de durumsal cinsel saldırganların eylem planı olmakla beraber cinsel ritüeller daha çok tercihsel saldırganlarda görülür.

Mağdurun çocuk olduğu saldırılarda, saldırının tipini belirlemek çok önemlidir. Durumsal çocuk tecavüzcülerinin gerçek cinsel tercihleri çocuklar değildir ancak failin sosyal yetersizliği ve çocukların kolay ulaşılabilirliği çocukları mağduriyete taşır. Tercihsel çocuk tecavüzcülerinin cinsel tercihi ise çocuklardır. Cinsel fantezileri ve erotik hayalleri hep çocuklar üzerinedir; çocuklara rahatlıkla ulaşabilirler, çok fazla çocuğu mağdur edebilirler ve çocuk pornografisi koleksiyonu yaparlar.

Cinsel saldırganlar, mağdurlarına yakınlık açısından da yakın ve uzak ilişkili olarak ikiye ayrılırlar. Yakınlık, mağdurla geçirilen zamanın davranışsal ölçüsüdür. Çocuk tecavüzcüleri ile mağdurları arasındaki yakınlık meslek ya da özel ilişkilerden kaynaklanabilir (failin öğretmen, otobüs şoförü, izci lideri ya da bakıcı olması vb.). Failin mesleği, mağdurun failin evine sık sık gitmesi, failin mağdura baba ya da ağabey gibi davranması yakınlığı belirlemede kriterlerdir. Aynı mağdur üzerinde tekrarlayıcı (üçten fazla) saldırılar da fail ve mağdur arasında cinsellik harici paylaşımların olduğunu düşündürür.

1.6.2.1. Dünyada sınıflandırma

Cinsel saldırganları sınıflandırma çalışmalarında cinsel ihtiyaçlar ve şiddet güdülerinin birbirini etkilediği kabul edilir. Tüm saldırılarda iki duygunun tatmininden de bahsedilebilecekken saldırının temel amacı, bazen utandırma ve yaralama, bazen de cinsel hakimiyet kurma ihtiyacı olabilir (Burgess, Burgess & Hazelwood, 1995).

1.6.2.1.1. Yetişkine yönelik saldırıda bulunanlar

Saldırganların suç motivasyonlarını kriter alan sınıflandırma çalışmaları, Groth, Burgess ve Holmstorm (1977)'un sınıflandırması üzerine temellendirilir. Bu çalışmada üç faktörün etkili olduğu vurgulanmıştır: güç- öfke- cinsellik. Buna göre dört temel cinsel saldırgan tipi vardır:

1.Güç pekiştirme eğilimliler: Bu saldırganların kadınlar üzerinde güç kullanmalarının nedeni kendilerine erkekliklerini kanıtlama ihtiyacıdır (Hazelwood, 1995). Kendilerini kadınlarla sosyal ve cinsel ilişkiye girmek için yetersiz gördüklerinden, özgüvenleri düşüktür; fantezilerinde cinsel eylemleriyle kendilerini kendilerine ispatlarlar. Tecavüzle kendilerine olan güvenlerini artırmak isterler (Holmes & Holmes, 2002). Mağduru yaralamak ve küçük düşürmek, bilerek ve isteyerek yaptıkları bir davranış değildir. Saldırının tamamlanmasının

ardından yaşanan tatmin ve “yeterlik” duygusu hızla silinir ve güç pekiştirme ihtiyacı yeniden ortaya çıkar (Hazelwood, 1995).

Fail, mağdurlarını tanımaz ancak onları aynı bölgeden ve benzer sosyo- ekonomik düzeyden seçer. Mağdurlar genelde yalnız ya da çocuklarıyla yaşayan kadınlardır. Yaşları faile yakındır. Fail, mağduru önceden takip etse de, ilk denemesinde başarısız olabilir. Mağdura kullanılan güç az veya orta derecedir. Silah ihtiyaç halinde olay yerinden edinilir. Saldırı yakalanma riskinin az olduğu gece çok geç ya da sabah çok erken saatlerde gerçekleşir.

Saldırı sırasında mağduru soyunmaya zorlar, böylece fantezilerindeki gönüllü katılımı gerçekleştirmiş olurlar. “Nazik tip” diye nitelendirilmelerinin nedeni, mağdurdan özür dilemeleri, olaydan sonra mağdurla ilişki kurup, sağlığını takip etmeye çalışmalarınıdır. Hatıra olarak mağdurun iç çamaşırı ya da fotoğrafı gibi önemsiz bir eşyasını alabilirler. Sadistik tip haricinde saldırılarının çetelesini tutan tek saldırgan tipidir (Hazelwood, 1995).

2.Güç gösterisinde bulunanlar: İkinci sıklıkta görülen tecavüzcü tipidir. Saldırının temel amacı hükmetmektir. Saldırganlar erkekliklerinden şüphe duymayan, kendine güvenleri son derece yüksek ve onlarla beraber olma ayrıcalığını kadınlara yaşatmak isteyen kişilerdir. Böylelikle kadınlar üzerindeki erkeklik gücü ve üstünlüğünü göstermek isterler; saldırı cinsellikten ibaret değildir.

Saldırganlar dürtü kontrolü ile ilgili problem yaşarlar (Holmes & Holmes, 2002). Sürekli bir partnerleri olmasına rağmen, aniden duydukları “tecavüz ihtiyacı” ve agresyonla harekete geçerler. Mağdura uygulanan güç, orta ile aşırı derece arasında olabilir (Holmes & Holmes, 2002). Silah, olay yerine saldırganla birlikte gelir ve saldırının planlanmış olduğunu gösterir.

Mağdurun ve failin yaşı birbirine yakındır. Saldırı sırasında mağdurun üzerindeki giysileri yırtarak parçalar, mağdura tekrar tekrar tecavüz eder (Holmes & Holmes, 2002). Vajinal, anal ve oral birleşme art arda gerçekleşir. Mağdurun polise hemen ulaşmasını engellemek için mağduru olay yerinde yarı çıplak ya da tamamen çıplak bırakır.

3. Öfke misillemesi yapanlar: Bu saldırganlar yaşadıkları gerçek ya da sanal haksızlıklardan dolayı kadınlarla hesaplaşmakta, onlardan öç almaktadırlar. Cinselliği cezalandırmak ve aşağılamak için araç olarak kullanırlar. Temel motivasyon öfkedir (Hazelwood, 1995).

Çabuk sinirlenen ve tecavüz etme dürtüsünü kontrol edemeyen saldırganlar, mağdura kasten zarar verirler. Güç kullanımı aşırıdır, ani ve doğrudan uygulanan fiziksel güç mağduru savunmasız bırakır. Mağdurun giysilerini yırtar ya da keserler. Saldırı sırasında tekme ve yumruklarını sıklıkla kullanırlar. Kadınlara yönelik bastırılmış öfke, cinsel ve fiziksel yolla, dürtüsel olarak dışarı atılırken, saldırgan gerginlikten kurtulmuş olarak mağduru bırakır (Holmes & Holmes, 2002).

Olay yeri failin evine yakındır ve saldırı duygusal bir patlamanın sonucu ortaya çıktığından tasarlanmamıştır. Günün herhangi bir saatinde gerçekleşebilir. Mağdurlar, faille aynı yaş grubundan ya da biraz daha büyük, meslek, boy, ırk ya da kilo açısından benzerlik gösteren kişilerdir (Hazelwood, 1995).

4.Öfke ile tahrik olanlar: En tehlikeli gruptur. Saldırgan, cinsel-agresif fantezilerini mağdur üzerinde gerçekleştirmek ister. Mağdurun acı karşısında verdiği tepkiler saldırgan için tahrik edicidir. Temel motivasyon, mağdurun korku tepkileri vermesi ve boyun eğmesi için işkence yapmaktır. Mağdurun güvenini kazanacak biçimde ona yaklaşırlar, etkisiz hale getirdikten sonra önceden belirledikleri gizli mekana götürür burada saatlerce hatta günlerce tutabilirler (Hazelwood, 1995). Bu saldırganlar, antisosyal kişilik bozukluğu olan, agresif ve eleştiriye tahammül edemeyen kişilerdir (Holmes & Holmes, 2002).

Agresyon yalnızca kontrol sağlamak için değil, mağdura zarar vermek için de kullanılır. Giysiler parçalanarak çıkartılır. Failer baskınlık kurmaya çalışır ve “çaresizlik” durumundan tahrik olurlar. Saldırı sırasında sigara, bıçak, sopa, şişe gibi acı verecek aletlerin kullanımı yaygındır. Kamçılama, genital bölgeleri hedef alan şiddet, mağdurun bayılmasından sonra cinsel ilişkide bulunma, saldırı sırasında dışkı ve idrar kullanımı bu saldırganlarda görülür (Burgess, Burgess & Hazelwood, 1995).

Öfke ile tahrik olan saldırganlar saldırılarını çok iyi planlar, her aşamasını önceden belirlerler. Mağdur genellikle yabancı, fail ile hiçbir ilişkisi bulunmayan biridir. Saldırgan canı istediğinde ve planının kusursuzluğuna inandığında saldırır. Saldırıların kaydı tutma eğilimi vardır (Hazelwood, 1995).

Hazelwood (1995) daha sonra yukarıda anlatılan cinsel saldırganlara fırsatçı tecavüzcü ve grup tecavüzü kategorilerini de eklemiştir:

5. Fırsatçı tecavüzcüler: Temel motivasyonun yalnızca cinsellik olduğu tek saldırı tipidir. Failer başka bir suçun işlenisi sırasında mağdurla karşılaşarak tahrik olurlar ve

saldırıyı dürtüsel olarak gerçekleştirirler. Mağdurla çok az vakit geçirir, az güç kullanır ve mağduru bağılı olarak terk ederler. Suçu alkol veya uyuşturucu madde tesirinde işlerler.

6.Grup tecavüzü: Üç ya da daha fazla saldırganın karıştığı saldırılardır. Grupta genellikle gönülsüz biri vardır. Mağdura bunun olmasını istemediğini ancak durduracak gücü olmadığını söyler. Mağdur bu kişiyi kendisini korumaya çalışan, kaçmasını sağlayan kişi olarak tanımlar. Bu kişi grubun zayıf halkasıdır.

1.6.2.1.2. Çocuğa yönelik saldırılarda bulunanlar

Pedofili, ergenlik yaşı öncesindeki bir kız veya erkek çocuğa yönelik cinsel davranışlarda bulunan, genellikle erkek yetişkinlerdir; pederastlar ise 18 yaşın üzerinde olan, 12 ve 16 yaş arasındaki erkek çocuklara cinsel ilgi duyan erkeklerdir (Polat, 2007).

Çocuğa yönelik saldırıda bulunanlar için en yaygın kullanılan sınıflandırma Groth (1979) tarafından geliştirilmiştir. Öncelikli cinsel yönelimi çocuklar olan takılmış çocuk tacizcileri ile öncelikli yönelimi karşı cins yetişkinler olmasına rağmen stres altında çocuklarla ilişki kuran gerilemiş (regrese) çocuk tacizcileri iki alt gruptur (Goldstein, 1987; Lanning, 1992). Takılmış çocuk tacizcileri, yaşıtı cinsel partnerlerle iletişim kurma olgunluğunda olmayan, sürekli ve güçlü bir biçimde çocukları tercih eden kişilerdir. Bu saldırganlar yetişkinle ilişkiyi tehdit edici görür, reddedilme ve yetersiz performans gösterme korkusu yaşarlar. Bu saldırganlar cinsel partner olarak çocukları tercih ettikleri ve kendilerini onlarla özdeşleştirdiklerinden pedofili kriterlerine uyarlar.

Regrese çocuk tacizcileri ise normal bir cinsel yaşantısı ve erişkin partnerlerle iletişimi olan kişilerdir. Özgüvenlerini tehdit altında hissettikleri, evlilik sorunları yaşadıkları stresli dönemlerde veya normal cinsel yaşantılarında başarısızlık yaşadıkları, alkol ve madde tesiri altında oldukları dönemlerde dürtüsel olarak bir çocuğa yönlenebilirler. Bu saldırganlar çocuğa bir yetişkin gibi davranarak, çocuğun olgun ve deneyimli olduğunu kabul ederler (Walker, Bonner & Kaufman, 1988).

Dietz (1986), çocuğa yönelik cinsel saldırıda bulunanları durumsal ve seçimsel olarak ikiye ayırmıştır:

a.Durumsal çocuk tacizcileri: Gerçek tercihleri çocuklar olmamasına rağmen, değişiklik için çocuklarla seks ilgilerini çeker. Ayrıca yaşça büyük hasta ve engelli kişileri de mağdur olarak seçebilirler. Sayısal olarak az çocukla birlikte olurlar (Goldstein, 1987; Lanning, 1992, Lanning, 1995). Dört alt kategorisi vardır:

1.Regrese olanlar: Mağdur seçimindeki temel kriter uygunluktur. Uygun ortamda bulunan çocuklar seçilir; kendi öz çocuklarını da taciz ederler.

2.Ahlaken fark gözetmeyenler: Bu saldırganlar için çocuk cinsel istismarı, genel istismarcı yaşamlarının bir parçasıdır. Uygun olan herkesi istismar edebilirler. Çocuklara “Neden olmasın?” düşüncesiyle, mağdurun güçsüz olmasını kullanarak saldırırlar. Mağduru tuzak kurarak ve güç göstererek etkisiz hale getirirler. Mağdur genellikle yabancısıdır ancak kendi çocuklarını da kullanabilirler.

3.Cinsellikte fark gözetmeyenler: Cinsellikle ilgili her şeyi denemeye isteklidirler, özellikle çocuklara yönelmiş bir tercihleri yoktur. Çocuklarla birlikte olmaları, yeni ve farklı olmaları nedeniyle heyecan arayışından kaynaklanır. Kendi çocuklarını da satanistik törenlerle grup seks içerisine sunarlar.

4.Yetersiz olanlar: Sosyal açıdan uyumsuz, yaşıt arkadaşı olmayan ergenler, ailesiyle ya da tek başına yaşayan garip kişilerdir. Merak ve güvensizlik nedeniyle çocukla birlikte olurlar. Çocuğa yönelmiş cinsel aktivite birikmiş dürtülerin sonucudur. Çocukları, cinsel fantezilerini gerçekleştirebilecekleri tehdit edici olmayan vajına olarak görürler. Zihinsel ve duygusal sorunlarının (kızgınlık ve öfkeyi dışa vuramama vb.) acısını çocuklardan çıkarabilirler.

b. Tercihsel çocuk tacizcileri: Bu grubun cinsel tercihi çocuklardır. Cinsel fantezileri ve erotik hayalleri çocuklar üzerine odaklanır. Durumsal çocuk tacizcilerine nazaran daha seyrek görülseler de, çok sayıda çocuğu mağdur ederler. Çocuğu cezbedici buldukları gibi, çocuklarla sık sık ve tekrarlayıcı sekse ihtiyaç duyarlar (Goldstein, 1987; Lanning, 1992, Lanning, 1995). Tercihsel çocuk tacizci tanımı pedofiliyi karşılarsa da, pedofili çoğu zaman saldırıyla sonuçlanmadığından bu tanımı karşılamaz. Tercihsel çocuk tacizcileri pedofililerin saldırıda bulunan grubudur. Üç alt grubu vardır:

1.Baştan çıkarıcı olanlar: Karşı cinsin birbirini baştan çıkarmak için kullandığı ilgi gösterme, iltifat etme, hediye alma gibi davranışları, çocuğu baştan çıkarmak için kullanırlar. Çocuklarla iletişim kurmayı ve onları dinlemeyi iyi bilirler. Erişkin otoritesini kullanırlar. İhmal edilmiş çocukları tercih ederler. Çok sayıda mağdurları vardır, mağdurları aynı sınıf, aynı mahalle ya da okuldan seçerler.

2.İçe dönük olanlar: Çocukları cezbedecek fazla özellikleri olmadığından, onlarla fazla iletişime girmeden cinsel ilişkide bulunurlar. Sınırlı sözel iletişim kullanırlar. Yabancı ve küçük çocukları tercih ederler. Çocuklara teşhircilik veya onlarla cinsel içerikli telefon

konuşması yapabilirler, çocuk fuhuşu servisini kullanırlar. Kendilerini gizleyip daha çok çocuğa ulaşmak için evlenip çocuk sahibi olabilirler. Öz çocuklarına bebekliklerinden itibaren tacizde bulunurlar. Durumsal çocuk tacizcilerinin “yetersiz” olanları ile benzerlik gösterebilirler de bunlar çocukları tercih ederler.

3.Sadistik olanlar: Bu saldırganların uyarılmaları çocuğun çektiği acı ve ağrıya bağlıdır. Mağdura tuzak kurar, şiddet kullanır hatta öldürürler. Baştan çıkarıcı olanlar sadistik tip olarak karşımıza çıkabilir. Sayıca azdırlar.

Her iki grup da çocuk fuhuşu servislerini kullanırken, çocuk pornografisini ağırlıklı olarak tercihsel çocuk tacizcileri kullanır. Durumsal çocuk tacizcilerinin mağdur sayısı azken, tercihsel çocuk tacizcileri hayatları boyunca pek çok çocuğa karşı saldırıda bulunurlar.

1.6.2.1.3. Suç Sınıflandırma Kılavuzunda cinsel içerikli suçlar

Şimdiye kadar üzerinde durulan sınıflandırma çalışmaları cinsel içerikli suçları belirlenen değişkenler üzerinden ayırtırmayı hedeflemiştir. Bu çalışmalarda ortak yönler olmasına rağmen, olaya ilişkin değişkenlerin tümü değerlendirmeye alınmadığından tanımlamalar eksik kalmaktadır.

FBI, şiddet içerikli suçların çözümüne katkı sağlamak için sınıflandırma çalışmalarına cinsel içerikli suçları da dahil etmiştir. Bu sınıflamada olayın biçimi, mağdurun seçimi, silah kullanımı, olay yeri bulguları ve failin motivasyonu gibi pek çok değişken üzerinde durulmuş olayın çok boyutlu değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Başka bir suçla birlikte görülen cinsel saldırılar bir başka suçun (hırsızlık, soygun vb.) işlenmesi sırasında gerçekleşir. Sınıflama cinsel saldırının birincil ya da ikincil niyetle işlenmiş olmasına göre yapılır. Başka suç öncelikli cinsel saldırılarda öncelikli niyet, soygun ya da hırsızlıktır. Mağdur ilk suçun olay yerinde görülür ve cinsel saldırı durumsal olarak gerçekleşir. Mağdurlar genellikle yetişkin kadınlardır. Olay yerinde hem ilk suçun hem de cinsel saldırının bulgularına rastlanır. Aynı bölgede, yakın zamanlarda benzer şekilde işlenmiş suçlar görülebilir.

Cinsel suç önceliklilerde ise failin asıl niyeti cinsel saldırıdır. Ancak ikinci bir suç da beraberinde planlanmıştır. Fail mağduru ve olay yerini önceden belirler. Mağdurlar genellikle yetişkin kadınlardır. Mağdur ve fail tanışıyor olabilirler. Cinsel saldırı tercihsel motivlidir. Saldırı yoğun öfke ve şiddet içerir.

Bireysel nedenli cinsel saldırılarda fail kişilerarası öfke, duygusal çatışma ya da psikolojik rahatsızlık nedeniyle cinsel saldırıda bulunur. Kişinin amacı maddi bir kazanç ya da birilerini cezalandırmak değildir.

Dolaylı suçlarda fail ve mağdur arasında fiziksel temas gerçekleşmez. Bu nedenle olay yerinde delil bulunmaz. Fail genellikle başkaları tarafından seilmeyen daha önce de şiddet içerikli cinsel saldırı davranışlar gösterme ihtimali taşıyan biridir.

Dört alt türü vardır.

1. Fırsat suçu: Failler, genellikle yalnız ve izole yaşayan ve saldırıyı yakaladıkları bir fırsatı değerlendirerek gerçekleştiren kişilerdir. Sarhoşken, cinsel uyarım için sokakta yalnız yürüyen bir kadına teşhircilik yapabilir; telefonda yanlış numara düştüğünde tacizkar konuşmalar yapabilir veya penceresi açık bir evin içine bakabilirler.

2. Tercihsel suç: Bu suçlar parafililerle (röntgencilik, teşhircilik vb.) ilişkilidir. Fail davranışını sergilemek ve gizlemek için yöntemler geliştirir (örn. köpeği gezdirme bahanesiyle pencerelerden içeri bakarak röntgencilik yapmak). Cinsel uyarım objesini tekrar tekrar hatırlayabilmek için yanında kayıt cihazı taşıyabilir. Failin davranışları katı, tekrarlayıcı ve ritüelistiktir.

3. Geçiş suçu: Failler genç, cinselliği anlamlandırmaya çalışan deneysel tiplerdir. Bunlar, yaptıkları davranıştan gerçekten doyum alıp almadıklarını, nelerin kendilerini uyardığını anlamaya çalışırken genellikle suçüstü yakalanırlar. Bu suçun geçiş suçu olarak adlandırılmasının temel nedeni, suçu işleyen kişilerin sonraki yaşamlarında cinsel saldırı suçunda, şiddeti giderek artan bir tutum sergileme ihtimalidir.

4. Hazırlayıcı suç : Faillerin davranışları, kendilerini temas içeren cinsel suçlara yakınlaştırır. Hazırlayıcı suç, diğer suçların işlenmesi için basamak gibidir. Bir eve fetiş objesi çalmak için giren fail, daha sonra aynı eve tecavüz ya da cinsel saldırı amacıyla girebilir. Röntgencilik yaparken suçüstü yakalanan fail, yakalanmazsa aynı eve cinsel saldırı için girmeyi planlayabilir. Hazırlayıcı suçları işleyen her failin daha sonra cinsel saldırıda bulunması ihtimali yüksektir.

Aile içi cinsel saldırı, aile üyelerinden veya hane halkından birinin bir başka aile üyesine cinsel saldırıda bulunmasıdır. Bu olay, son dönemde yaşanan, fail açısından stresli bir olayın sonucunda tetiklenebilir, ya da uzun süredir yaşanan sıkıntılı bir durumun sonucunda gerçekleşebilir. Saldırı spontan ve durumsal olabilir.

Yetiškine yönelik aile içi saldırılar genellikle evli eşler ya da birlikte yaşayan partnerler arasında görülür. Olay yeri fail veya mağdurun evidir. Olay kavgayla başlar, vurma veya eşyaları fırlatma ile devam eder, tecavüz ve cinsel saldırı ile sonlanır. Eğer cinsel saldırı öncesinde şiddet gösterildiyse, yüz ve bedende travmatik izler bulunabilir. Cinsel saldırı durumsal motivlidir. Failde alkol ve uyuşturucu kullanımı görülebilir. İlişki geçmişinde şiddet öyküsüne rastlanabilir. Fail ve mağdur arasındaki çatışmaların kökeninde, ekonomik sorunlar, işle ilgili problemler veya alkol kullanımı sorunu yatabilir.

Çocuğa yönelik aile içi cinsel saldırılar reşitlik sınırının altında olan aile üyesine karşı işlenen suçlardır. Aynı mağdur ya da ailenin diğer çocukları, geçmişte de failin cinsel ve fiziksel saldırısına maruz kalmış olabilirler.

Fırsatçı motivasyon, çok az planlama ve ön hazırlık yapan dürtüsel tecavüzcüyü işaret eder. Cinselliğin ağırlıklı olduğu saldırılar, kişinin doyumunu ön planda tuttuğu saldırılardır. Bu tür saldırganlar mağdurlarını umursamazlar. Bu tür saldırganların cinsellikle ilgili kaygıları yüksektir. Bu dört tür saldırgan da uzun süredir, cinsel saldırıyı güçlendiren ve suçun oluşumunu etkileyen tecavüz fantezilerine sahiptirler.

Sosyal tanıdık tecavüzlerinde mağdur ve fail arasında bir ilişki (öğretmen- öğrenci, sporcu- koç, usta- çırak) vardır. Alt kategorileri yetişkin, ergen, çocuk ve yaşlı mağdurdur. Saldırı, yetişkin ve yaşlılar için durumsal, çocuk ve gençler için tercihseldir. Olay yeri genellikle mağdurun ya da failin evidir.

Saldırganlar öfkeli değildir ve mağdura verilen zarar ciddi değildir. Saldırının başında mağdurun rızası alınmaya çalışılır. Aynı mağdura ya da ev halkından bir başkasına yapılmış geçmiş saldırılar da olabilir.

Ast- üst tecavüzlerinde fail ve mağdurdan biri, diğeri üzerinde mesleki, eğitim ya da yaş açısından üstünlük sahibidir. Fail, mağdurla yakınlık kurmak veya onun güvenini kazanmak için nüfuzunu kullanır. Fail bu üstünlüğü mağdurdan faydalanmak için kullanır. Genellikle saldırı sırasında şiddet çok az kullanılır. Mağdurda ciddi yaralanmalar görülmez. Bu tür saldırılar genellikle tercihsel saldırılardır.

Güç pekiştirme tecavüzlerinin alt kategorileri: Yetişkin, ergen, çocuk ve yaşlı mağdurlardır. Saldırı genellikle, fail tarafından kendi yeterliliğini ve erkekliğini test etmek ve yetersizlik hislerinin telafisi için yapılır. Davranışın arkasındaki fantezi, mağdurun kendisiyle cinsel ilişki kurmaktan hoşlanması ve onu daha fazlasını istemesidir.

Mağdur, çoğunlukla failin tanımadığı birisidir. Ancak aynı mahallede yaşıyor ya da aynı işyerinde çalışıyor olabilirler. Saldırı sırasında şiddet genellikle kullanılmaz ve mağdurda ciddi yaralar görülmez. Fail mağdurla yakınlık kurma çabası gösterir. Mağduru, ona asla zarar vermek istemediği konusunda ikna etmeye çalışır. Saldırı mağdurun beklemediği bir anda gerçekleşir, genellikle durumsaldır. Saldırı planlı olarak gerçekleşir; fail saldırıyı düşünerek kafasında provalar yapar. Bu tür saldırganlara telafi edici tecavüzcüler de denir. Bunlar teşhircilik davranışını da gösterebilirler.

Ergen saldırılarında failin öncekli amacı, ergenle ilişki kurmaktır; cinsel aktiviteler ikincil amaçtır. Mağdur “uygun bir sosyal ve cinsel partner” olarak görülür. Fail, mağdurla arasındaki ilişkiyi, her ikisi için de doyurucu ve ergene “faydalı” olarak nitelendirir.

Sömürücü tecavüzlerde, yansıtılan öfke düzeyi genellikle düşüktür. Mağduru etkisiz hale getirmeyi amaçlar. Fail mağdura karşı vurdumduymazdır. Mağdur her iki cinsten de olabilir ve failin tanımadığı biridir.

Saldırgan genellikle impulsiftir. Pek çok suç öyküsü ile davranış problemleri gösterir. Eğitim düzeyi düşüktür. Başarısız bir çalışma hayatı vardır. Alkol ve madde kullanımı sıklıkla görülür. Uzun süreli suç öyküsü, dürtüsel davranışlar ve ilişkilerindeki yetersizlik onu güç pekiştiren saldırganlardan ayırır.

Öfke tecavüzlerinde, cinsel saldırı belirgin bir öfke içerir. Öfke, fiziksel ya da sözel yolla mağdura aktarılır. Bu tür tecavüzlerde öncelikli amaç cinsel doyum değil, öfkenin boşaltılmasıdır. Bu saldırılarda sadistik cinsel saldırılarda görülen davranışlar da görülebilir. Ancak amaç cinsel uyarım değil, mağduru cezalandırmadır. Saldırı fantezi temelli değildir. Şiddet fail için bir yaşam biçimidir.

Saldırıları çoğunlukla dürtüseldir. Fail mağduru tanıyorsa bu durumu kullanarak mağdura kolaylıkla ulaşır. Mağdur üzerinde aşırı güç kullanılır. Mağdur boyun eğse bile aşırı güç kullanımı devam eder. Karşı koyma öfkeyi artırır, ciddi yaralanmalar ve ölüm meydana gelebilir.

Dietz, Hazelwood ve Warren (1990) cinsel sadisti, cinsel uyarımını yalnızca ve tekrarlayan biçimde sadistik görüntülerle sağlayan kişi olarak tanımlamışlardır. Sadistik fantezilerdeki baskınlık, aşağılama ve şiddet davranışları ilerleyen aşamalarda tecavüze döner.

Sadistik tecavüzcülerin saldırılarında, şiddet ön plana çıkar ve bu şiddet, mağduru etkisiz hale getirmek için gerekenin çok üstündedir. Fail, mağdurun acı çekmesinden, korku ve rahatsızlık yaşamasından cinsel bir haz duyar. Bu saldırganlık kategorisinde ön plana çıkan

sadizm, anüs ve vajinaya yabancı cisimlerin sokulması, mağdurun bilincini kaybettikten sonra ilişkiye girme gibi davranışlarla kendini gösterebilir. Bağlama, kırbaçlama, yabancı cisim sokma davranışlarını içeren erotize edilmiş bir öfke görülür. Saldırı bazen tüm detaylarıyla bazen de kabataslak planlanmıştır. Mağdur ve fail birbirlerini tanımazlar.

Çocuk pornografisi, ticari çocuk pornografisi ve ticari amaç gütmeyen çocuk pornografisi olarak ikiye ayrılır. Ticari amaç gütmeyen filmler- resimler amatörce ve çocukların tanıdıkları pedofililerce çekilmektedir.

Bir alt grup olan gizli koleksiyoncular pornografik içerikli çıplak çocuk fotoğrafları biriktiren; bilinç ve inanç düzeyinde, çocukların yetişkinler tarafından cinsel olarak kullanılmaması gerektiğini savunan kişilerdir. Dolayısıyla bu eğilimlerini herkesten gizlerler ve reddederler.

İzole koleksiyoncular ise, cinsel ilişki kurdukları çocukların kendileri tarafından incitilmediğine, korkutulmadığına, bu eylemin çocuğa zarar vermediğine inanırlar. Çocuğun zarar gördüğüne ilişkin açık deliller karşısında bile bu durumu inkar edebilirler. Cinsel aktivite için kendi çocuklarını veya yakınlarındaki bir çocuğu seçebilecekleri gibi, bu yönelimlerini tanımadıkları bir çocuğa da yöneltebilir ve bu amaçla seyahatler gerçekleştirebilirler.

Bu saldırganlar çocuklara ilgilerinin olduğunu sıklıkla inkar ederler. Kendilerinin çocuk tarafından baştan çıkarıldıkları yönünde bir savunma içerisine girebilirler. Fiziksel istismarda bulunmadıkları sürece çocuğa zarar vermediklerini öne sürerler, cinsel aktivitenin, fotoğraflamanın çocuğa zarar vermeyeceğini iddia ederler.

Son grup olan kulübe koleksiyoncuları ise en kalabalık gruptur. Çocuklara erişebilmek amacıyla diğer pedofililerle bağlantı kurarlar. Yaptıkları cinsel eylemleri genelde inkar etmezler, açıkça gerçekleştirirler. Yargı sisteminin çocukların iyiliğine kararlar almadığı düşüncesiyle pornografi üretiminde rol alan çocukların haklarını savunmaya girişebilirler. Benzer bir şekilde, çocuklara, ailelerinin onlara davrandıklarından daha iyi davrandıklarını iddia edebilirler. Ailelerinin çocuğa onlarla vakit geçirmek için izin verdiğini ve ilgisiz olduklarını öne sürerek sorumluluğu kendilerinden uzaklaştırma çabasına girişebilirler.

Çocuk ve ergen seks çetelerinde çocuklar, fotoğraf, film ve video gibi müstehcen materyalin hazırlanmasında kullanılır.

Solo seks çetelerinde birden fazla çocuk, genellikle bir erkek yetişkinle cinsel aktivitelerde bulunurlar. Yetişkinin birincil amacı çocukla cinsel ilişkiye girmektir. Çocuklar

psikolojik, sosyal, maddi ve benzeri kazançlar karşılığında faille cinsellik yaşamak üzere adeta koşullanmışlardır.

Yetişkin, çocukları kandırabilmek için onların hayatındaki rolünü (tanıdık, otorite figürü vb.) kullanır. Fail ve çocukların birlikte geçirdiği vakit, failin nüfuzu ya da ailelerle kurduğu yakın ilişki nedeniyle sorgulanmaz. Aile, faili doğrudan tanımasa bile, çevrenin fail hakkındaki olumlu değerlendirmeleri yüzünden çocuğunun onunla vakit geçirmesine izin verebilir.

Mağdur çocuklar genellikle birbirini tanırlar ve birbirlerinin mağduriyetinden haberdardırlar. Fail, yepyeni çocuklardan bir grup oluşturabileceği gibi, eski gruplarındaki çocukları toparlayarak yeni çeteler de meydana getirebilir. Eski gruplar, failden bağımsız olarak bir araya gelmiş (spor takımları, izci grupları vb.) olabilir. Fail bazen bu alt gruplardan tanıdığı bir çocuğu yeni grubu oluşturmakla görevlendirilebilir. Bazen de fail, çocukları toparlayabilmek için bir organizasyon düzenleyebilir. Olay yeri genellikle failin evi, arabası ya da bir toplanma yeridir. Pek çok olay yeri olabilir.

Geçişken çetelerde, çocuklarla cinsel aktiviteler yaşayan birden fazla yetişkin ve çok sayıda mağdur vardır. Failler birbirlerini tanırlar ve mağdurları birbirleriyle paylaşırlar.

Mağdurlar, evden kaçan, akran desteği ve ekonomik destek arayan, dağınık ailelerden gelen, ebeveyn istismar ve ihmaline maruz kalmış ergenler olabileceği gibi kaçırılmış ve sonra fuhuşa zorlanmış çocuklar da olabilir. Bu suçun mağdurları, tekel seks çetelerinin eline düşme ihtimali taşırlar.

Olay yeri genellikle failin evi, arabası, bir toplanma yeri, otel ya da moteldir. Pek çok olay yeri olabilir.

Tekel çeteler çocukları pornografi hazırlamakta ve fuhuş sektöründe kullanan, büyük bir müşteri kitlesine sahip organize çetelerdir. İyi yapılandırılmış bu ticari birleşmede, hem çok sayıda fail hem de çok sayıda mağdur vardır.

Birçok olay yeri ve bu olay yerlerinde farklı derecelerde üretilmiş çok sayıda materyal bulunur. Materyaller, çocukların havuz, park ya da benzer yerlerdeki cinsellik içermeyen görüntülerinden, çocukların cinsel faaliyet içinde buldukları kurgusal kayıtlara kadar değişir. Filmlerde çocukların kamerayı kullanan bir yetişkin tarafından yönlendirildiği görülür. Gizliliği korumak için, fail tarafından her mağdur hakkında kullanılacak bir şantaj dosyası tutulur. Mağduriyet genellikle üçüncü şahıslar tarafından ihbar edilir.

Kaçırma tecavüzleri, mağdurun isteği dışında ve zor kullanılarak bulunduğu yerden başka bir yere götürülmesi ve saldırıya uğramasıdır.

İki faili bulunan bir cinsel saldırı olayı bireysel nedenli saldırı başlığı altında incelenirken; üç ya da daha fazla failin işlediği suçlar grup nedenli cinsel saldırılar kategorisine girer. Saldırıda her bir faili motive eden faktör birbirinden farklı olabilir.

Yapılanmış çete saldırılarında, saldırıyı gerçekleştiren çetenin cinsel saldırı haricinde bir misyonu ve amacı vardır. Çeteyi betimleyecek fiziksel özellikler ve grup üyeleri arasında birlik ön plana çıkmaktadır.

Yapılanmış çetelerin aksine yapılanmamış çeteler, herhangi bir amaç ve plan doğrultusunda toplanmaz. Rastgele bir zamanda bir araya geldiklerinde antisosyal davranışlar içerisinde bulunan kişilerden oluşur.

Eğer saldırı üç ya da daha fazla fail tarafından gerçekleşmişse ve yapılanmış bir çetenin varlığına ilişkin bir ibare mevcut değilse, saldırı bu kategori altında incelenebilir.

1.6.2.2. Türkiye’de sınıflandırma

“Türkiye’de Suçlular” başlıklı araştırmasında İçli (1992), kız kaçırma ve cinsel içerikli suçları ayrı ayrı değerlendirmiştir. Kız kaçırma, zaman zaman cinsel saldırı maksadı taşısa da Türkiye’de genel olarak evlenmek amaçlı olarak işlenmektedir. Köyde kız kaçırmış olan faillerin bu eylemi başlık parası vermektan kurtularak evlenmek maksatlı yaptıkları, kendileri tarafından bildirilmiştir. Cinsel içerikli suçlar, Türkiye’de sıklıkla, ev ortamında ve herhangi bir silah kullanılmadan gerçekleşmiştir. İçli’ye göre cinsel içerikli suçlar, Türkiye’de genellikle ilkokul mezunu, düşük gelir seviyesine sahip, sabıkasız ve alkol almamış 18-26 yaş grubu genç erkekler tarafından işlenmektedir (İçli, 1992).

Gölge, Yavuz ve Başol’un (2003), Türk örneklemini üzerinde yaptıkları çalışmada yalnızca kadına yönelik saldırılar değil, erkek ve çocuğa yönelik saldırılar da incelenmiştir. Bu çalışma ile Groth, Burgess ve Holmstorm (1977) ve Hazelwood (1995)’un sınıflandırmalarına istismar edici tecavüzcü, mağdurun rızası ile gerçekleştirilen akran tecavüzü ve sosyal normları istismar eden tecavüzcü eklenmiştir.

1. İstismar edici tecavüzcü: Birincil amaç cinsel tatmindir. Saldırısını şiddet veya tehdit kullanarak veya mağdurun zeka geriliği, akıl hastalığı veya yaş küçüklüğü gibi zafiyetinden faydalanarak gerçekleştirir.

2.Mağdurun rızası ile gerçekleştirilen akran tecavüzü: 18 yaşının altındaki mağdur ve saldırganın aralarında 4 yaştan az fark bulunur. Cinsel birleşme iki tarafın da rızası ile gerçekleşir. Ancak Türk Ceza Kanunu 18 yaşından küçük iki birey arasında rızaya dayalı olarak gerçekleşen cinsel ilişkide rızayı sosyal, ruhsal ve fiziksel olgunluk gelişmeden verilmesi geçersiz saymakta ve mağduru koruma amaçlı olarak suç kapsamında değerlendirilmektedir. Ancak bu tür bir ilişkide, her iki tarafın da rızası geçersiz sayılmak durumunda olduğundan, kimin mağdur kimin fail sayılacağı tartışma yaratmaktadır

3.Sosyal normları istismar eden tecavüzcü: Toplumda hymene verilen önem ve tecavüze uğrayan kişinin namusunun kirlendiği düşüncesinin yaratacağı baskıdan faydalanmayı düşünen saldırgan, mağdura kendisiyle evlenmesi için tecavüz eder. Mağdurun, namus kaygısıyla kendileriyle evlenmek zorunda kalacağını düşünür.

2. GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Çalışma grubu

Çalışmaya, öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suçtan hüküm giymiş toplam 1298 kişi katılmıştır. Ancak cevaplamak istemedikleri soruların %10 ve üzerinde olması ya da cevaplarının tutarsız olması durumunda bu katılımcılar değerlendirmeye alınmamışlardır. Bu işlem sonucu örnekleme 1193 kişi kalmıştır. Bunların % 79,8'i (n=952) öldürme suçundan, % 20,2'si (n=241) cinsel içerikli bir suçtan hüküm giymiştir. Bu grubun içerisinde 29 kişi her iki suçu da işlemiştir. Hukuki olarak cezalarının kesinleşmiş olması nedeniyle, çalışmaya yalnızca hükümlüler dahil edilmiştir. Ancak, hakkında birden fazla suç isnat edilmiş kişilerin diğer suçlarındaki hukuki statüleri, tutuklu ve hükümlü olabilmektedir.

2.2. Araştırma süreci

Çalışmaya öldürme ve cinsel içerikli suçlar nedeniyle orta ve büyük ölçekli ceza infaz kurumları ile yüksek güvenlikli kurumlarda kalan tüm hükümlülerin katılımı planlandığından, çalışmacı, veri toplama sürecinin öncesinde, bu kurumlarda görev yapan tüm psiko-sosyal hizmet servisi çalışanlarına beş günlük bir eğitim vermiştir. Bu araştırma grubu oluşturma yöntemi, hedeflenen katılımcı sayısının yüksek olması ve kurum dışı araştırmacılara genellikle yanlı cevaplar verilmesi nedeniyle tercih edilmiştir. Eğitime katılan psikolog ve sosyal çalışmacılara suç, suçun unsurları, suç davranışı kuramları, suç motivasyonları ve suç bileşenleri konuları ile dünyada öldürme ve cinsel içerikli suç sınıflandırmaları konularında eğitim verilmiştir. İki oturumda verilen bu eğitimde, ayrıca, çalışmanın amacı, çalışmanın araçları ve verilerin toplanmasında dikkat edilmesi gerekenler üzerinde de durulmuştur. Her kurumdan beklenen yaklaşık veri, çalışmanın ne kadar süreceği ve verilerin çalışmacıya hangi yollarla ulaştırılacağı konuları da netleştirilmiştir. Veriler, bu eğitimin tamamlanmasının ardından yalnızca bu eğitimi alan 86 kişi tarafından toplanmıştır.

Araştırma grubunda veri toplayan tüm araştırmacılar, katılımcılara, araştırmanın kim tarafından, hangi amaçla yapıldığını, soruların içeriğini, bilgilerin gizliliğini açıklayan ve herhangi bir soruyu yanıtlamayı reddedebileceklerini veya görüşmeyi isterlerse bitirebileceklerini belirten ayrıntılı bir izin formu imzalatmıştır (EK A). Araştırma formunda yer alan tüm sorular, araştırma grubunda yer alan 86 psiko-sosyal hizmet servisi uzmanı tarafından, katılımcılara hiçbir yönlendirme yapmadan yaklaşık 1 saat süren yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır.

Çalışmada veri toplama işlemi iki aşamada gerçekleşmiştir. Buna göre ilk veriler Şubat- Haziran 2009 tarihleri arasında toplanmıştır. Ancak yapılan değerlendirme sonucunda verilerin hem nicelik olarak, hem de ayırdedici ek sorularla desteklenmesine ihtiyaç duyulmuştur. İlk verinin orta ve büyük ölçekli kurumlardan toplanmış olmasının çalışma sonucunu etkilemiş olabileceği düşünülerek, çalışmanın ikinci basamağına, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında kalan “yüksek riskli” hükümlüler dahil edilmiştir. Çalışmanın ikinci basamağı Ocak- Ağustos 2010 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Çalışmanın ilk basamağına Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu (CİK), Nazilli Kapalı CİK, Ankara 2 Nolu Kapalı CİK, Silifke Kapalı CİK, Manisa E Tipi Kapalı CİK, Kütahya E Tipi Kapalı CİK, Ümraniye E Tipi Kapalı CİK, Metris 1 Nolu T Tipi Kapalı CİK, Eskişehir H Tipi Kapalı CİK, Samsun E Tipi Kapalı CİK, Kırşehir E Tipi Kapalı CİK, Afyon E Tipi Kapalı CİK, Fethiye Kapalı CİK, Muğla E Tipi Kapalı CİK, Maltepe 1 Nolu Kapalı CİK, Tekirdağ Kapalı CİK, Kastamonu Kapalı CİK, Isparta Kapalı CİK, Kayseri Kapalı CİK, Sinop Kapalı CİK, Iğdır Kapalı CİK, Kocaeli C Tipi Kapalı CİK, Konya E Tipi Kapalı CİK, Antalya L Tipi Kapalı CİK, Elazığ E Tipi Kapalı CİK, Uşak E Tipi Kapalı CİK, Gebze M Tipi Kapalı CİK, Balıkesir Kapalı CİK, Trabzon E Tipi Kapalı CİK, Denizli D Tipi Kapalı CİK, Amasya E Tipi Kapalı CİK, Çanakkale E Tipi Kapalı CİK, Bilecik M Tipi Kapalı CİK, Elmadağ Kapalı CİK, Ankara Kadın Kapalı CİK, Sakarya L Tipi Kapalı CİK, Denizli Bozkurt Açık CİK, Gaziantep E Tipi Kapalı CİK, Mersin E Tipi Kapalı CİK, Ordu E Tipi Kapalı CİK ve Eskişehir Açık Ceza İnfaz Kurumu’nda öldürme ve cinsel içerikli suçlardan hükümlü olarak kalan kişiler katılmıştır.

Çalışmanın ikinci basamağına ise Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Ankara 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Ankara 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Aydın E Tipi Kapalı CİK, Antalya L Tipi Kapalı CİK, İzmir Kapalı CİK, İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli CİK, Bursa H Tipi Kapalı CİK, Kırklareli E Tipi Kapalı CİK, Kırşehir E Tipi Kapalı CİK, Gaziantep E Tipi Kapalı CİK, Malatya E Tipi Kapalı CİK, Hatay E Tipi Kapalı CİK, Eskişehir H Tipi Kapalı CİK, İskilip Açık CİK, Bakırköy Kadın Kapalı CİK, Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, Ankara Çocuk Eğitimevi ve Elazığ Çocuk Eğitimevi’nde kalan öldürme ve cinsel içerikli suçlardan hüküm giymiş kişiler katılmıştır.

2.3. Araştırmada kullanılan anket ve görüşme formu

Çalışmada kullanılan anket, çalışmacı tarafından SDEM 2001 projesi kapsamında İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü ğretim yeleri Prof. Dr. Sevil Atasoy, Pedagog Dr. Neylan Ziyalar ve Adli Psikolog Sinem Yıldız tarafından hazırlanarak Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın 18.05.2001 tarihli oluru ile uygulanmış Türkiye Cezaevleri Hükümlüler Anketi'nden yararlanarak hazırlanmış, suçun oluşumu ve sonuçlarını irdeleyen sorular eklenerek genişletilmiştir.

Görüşme formunda katılımcının sosyo-demografik özellikleri, kriminolojik özellikler, işlenen suç, mağdur ve olay yerine ilişkin sorular yer almaktadır (EK B).

2.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen verilerin analizi, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 15.0 paket programları kullanılarak yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen veriler ve bunların istatistiksel analiz sonuçları ele alınmıştır. Tablo 3.1 ve 3.2 katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini ele alırken; Tablo 3.3 katılımcıların suç davranışıyla ilişkili olabilecek değişkenleri, Tablo 3.4 ise suç, mağdur özellikleri, olay yeri ve saatiyle ilgili özellikler ve silah bilgilerini içermektedir.

Tablo 3.1: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-1

	N	Min.	Maks.	Ortalama	SS
Katılımcının yaşı	1193	14	86	34,79	11,06
Nikah yaşı	525	12	50	22,60	5,57
Toplam kardeş sayısı	1193	0	26	4,41	2,97
Öz kardeş sayısı	1193	0	17	3,99	2,70
Üvey kardeş sayısı	1193	0	13	0,42	1,31
Toplam çocuk sayısı	585	1	10	2,53	1,67
Birlikte yaşanan kişi sayısı	1085	0	20	4,77	2,35
İlk tutuklanma yaşı	1169	11	74	26,62	10,86

İlk hüküm giyme yaşı	1121	12	74	28,79	10,75
İlk içki içme yaşı	522	6	40	17,08	4,14
İlk madde kullanma yaşı	283	8	41	17,39	4,62
Birden fazla mağduru olan olaylarda mağdur sayısı	267	2	44	3,25	4,14
Suç esnasında failin yanında bulunan kişi sayısı	603	1	99	3,71	5,22
Alınan cezanın süresi (gün)	1023	1	2000	226,39	140,22
Şimdiki suçu haricinde CİK’te kalma (gün)	287	1	300	53,95	57,77

Tablo 3.2: Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri-2

Cinsiyet		
	Frekans	Yüzde (%)
Erkek	1061	88,9
Kadın	132	11,1
Yaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Çocuk	47	3,9
Genç	58	4,9
Yetişkin	1088	91,2
Doğum yeri		
	Frekans	Yüzde (%)
Türkiye	1163	97,5
Yurt dışı	28	2,3
Cevaplanmamış	2	0,2

Medeni durum		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiç evlenmemiş	486	40,7
Resmi nikahlı	329	27,6
Gayri resmi nikahlı	39	3,3
Resmi ve dini nikahlı	79	6,6
Beraber yaşıyor	6	0,5
Eşi ölmüş	73	6,1
Boşanmış	165	13,8
Ayrı yaşıyor	10	0,8
Cevaplanmamış	6	0,5
Askerlik durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Yapmamış	307	25,7
Yapmış	756	63,4
Cevaplanmamış	130	10,9
Askerlik yapmama nedeni		
	Frekans	Yüzde (%)
Ceza infaz kurumunda olma	94	7,9
Çürük	20	1,7
Sakatlık	9	0,8
Öğrenci	4	0,3
Psikiyatri raporu var	3	0,3
Tecilli	7	0,6
Firar	4	0,3
Yurt dışında	1	0,1
Suçtu askerdeyken işlemiş, tamamlamamış	1	0,1
Cevaplanmamış	1050	88

Hüküm süresi		
	Frekans	Yüzde (%)
0-24 ay arası	22	1,8
2-8 yıl arası	110	9,2
9-14 yıl arası	221	18,5
15-20 yıl arası	324	27,2
21-26 yıl arası	134	11,2
27-32 yıl arası	77	6,5
33 veya daha fazla	231	19,4
Cevaplanmamış	74	6,2
Cezaevine girdiğindeki durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Serbest	1042	87,3
Eski hükümlü	134	11,2
Cevaplanmamış	17	1,4
CİK'e girmeden önce kaçınıcı sınıfa kadar öğrenim gördüğü		
	Frekans	Yüzde (%)
Okula gitmemiş, okur-yazar değil	38	3,2
Okula gitmemiş, okur-yazar	8	0,7
İlköğretim, 1. kademe terk	96	8,0
İlköğretim, 1. kademe mezunu	433	36,3
İlköğretim, 2. kademe terk	199	16,7
İlköğretim, 2. kademe mezunu	110	9,2
Lise terk	124	10,4
Lise mezunu	123	10,3
Yüksekokul ve üzeri	61	5,1
Cevaplanmamış	1	0,1
Almış olduğu son diploma		
	Frekans	Yüzde (%)
Belge yok	59	4,9
Okur-yazar belgesi	20	1,7
İlkokul	578	48,4
Ortaokul-ilköğretim	276	23,1
Lise	189	15,8
Yükseköğretim, Üniversite, YL	37	3,1
Cevaplanmamış	34	2,8

Okul yıllarında yaşadığı problemler		
	Frekans	Yüzde (%)
Bir sorunla karşılaşmamış	784	65,7
Disiplin cezası almış	80	6,7
Okulu terk etmiş	193	16,2
Atılmış	46	3,9
Öğretmenlerle tartışmış	38	3,2
Cevaplanmamış	52	4,4
Çalışmasını engelleyecek fiziksel - psikolojik engel		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1103	92,5
Fiziksel	44	3,7
Zihinsel	23	1,9
Diğer	18	1,5
Cevaplanmamış	5	0,4
Cezaevinden önce iş durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Çalışmamış	295	24,7
Yarı zamanlı iş	94	7,9
Tam zamanlı iş	680	57,0
Dönem dönem çalışmış	111	9,3
Cevaplanmamış	13	1,1
İş arama durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	542	45,4
Evet	187	15,7
Cevaplanmamış	464	38,9
Düzenli işte çalışma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	187	15,7
Evet	995	83,4
Cevaplanmamış	11	0,9
Meslek		
	Frekans	Yüzde (%)
Çiftçilik, hayvancılık	72	6,0
Vasıfsız işçi	287	24,1
Zanaatkar, meslek erbabı – usta çırak ilişkisine dayalı	210	17,6

Başka türlü sınıflandırılmayan	104	8,7
Esnaf, ticaret, eğitim gerektirmeyen	16	1,3
Sermayeye dayalı	202	16,9
Memur	37	3,1
Profesyonel meslek mensubu	28	2,3
Cevaplanmamış	237	19,9
CİK'e girmeden önce yaşanan yer		
	Frekans	Yüzde (%)
Diğer	12	1,0
Müstakil ev	622	52,1
Apartman dairesi	454	38,1
Gecekondu	64	5,4
Otel, motel, kiralık oda/yurt	14	1,2
Sokak/çadır/tekne/sabit bir yerde kalmıyor	12	1,0
İşyerinde	7	0,6
Cevaplanmamış	8	0,7
Birlikte yaşanan birilerinin varlığı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	102	8,5
Evet	1086	91
Cevaplanmamış	5	0,1
Çocuk durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	572	44,9
Evet, öz	576	48,3
Evet, üvey	20	1,7
Cevaplanmamış	25	2,1
Toplam çocuk sayısı		
	Frekans	Yüzde (%)
1	185	15,5
2	163	13,7
3	123	10,3
4	47	3,9
5	29	2,4
6	20	1,7
7	6	0,5
8	4	0,3

9	6	0,5
10	2	0,2
Cevaplanmamış	608	51,0
Cezaevine girdiğinde 18 yaş altı çocuğun varlığı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	109	9,1
Evet	477	40,0
Cevaplanmamış	607	50,9
Çocuklarını arama durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	110	9,2
En az haftada bir	305	25,6
En az ayda bir	85	7,1
Nadir	76	6,4
Cevaplanmamış	617	51,3
Çocukların ziyaret sıklığı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	126	10,6
En az haftada 1	118	9,9
En az ayda bir	186	15,6
Nadir	150	12,6
Cevaplanmamış	613	51,4
CİK'e girmeden önceki gelir		
	Frekans	Yüzde (%)
Sadece iş	685	57,4
İş ve yardım	25	2,1
İş ve yatırım	14	1,2
İş ve yasa dışı	1	0,1
İş ve yardım ve yatırım	2	0,2
Sadece yardım	98	8,2
Yardım ve yatırım	2	0,2
Yardım ve yasadışı	2	0,2
Sadece yatırım	100	8,9
Sadece yasadışı	12	1
Cevaplanmamış	252	21,1

Cezaevine girmeden önceki gelir		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	79	6,6
Geliri yok	184	15,4
1-250 TL	100	8,4
250-500 TL	158	13,2
500-750 TL	174	14,6
750-1000 TL	143	12,0
1000-1250 TL	68	5,7
1250-1500 TL	57	4,8
1500-2000 TL	63	5,3
2000-3000 TL	65	5,4
3000 TL'den fazla	91	7,6
Cevaplanmamış	11	0,9
Kazancımı yeterli bulma		
	Frekans	Yüzde (%)
Tatmin edici değildi	443	37,1
Tatmin ediciydi	708	59,3
Cevaplanmamış	42	3,5
Toplam kardeş sayısı		
	Frekans	Yüzde (%)
0	40	3,4
1	142	11,9
2	154	12,9
3	184	15,4
4	183	15,3
5	133	11,1
6	113	9,5
7	78	6,5
8	54	4,5
9	41	3,4
10	26	2,2
11	16	1,3
12	10	0,8
13	9	0,8
14	4	0,3
16	2	0,2

17	1	0,1
18	1	0,1
19	1	0,1
26	1	0,1

Tablo 3.3: Katılımcıların suç davranışlarıyla ilişkili olabilecek kişisel deneyim değişkenleri

Sıcak çatışma tecrübesi		
	Frekans	Yüzde (%)
Yaşamamış	499	41,8
Yaşamış	146	12,2
Şahit olmuş	58	4,9
Cevaplanmamış	490	41,1
Ortaya çıkmayan suç		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1071	89,8
Var	114	9,6
Cevaplanmamış	8	0,7
Eski hüküm		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	881	73,8
Var	309	25,9
Cevaplanmamış	3	0,3
Eski suçun türü		
	Frekans	Yüzde (%)
Öldürme	71	6
Cinsel suç	2	2,3
Öldürme ve cinsel suç	3	0,3
Diğer	188	15,8
Cevaplanmamış	903	75,7
İlk tutuklanma çağı		
	Frekans	Yüzde (%)
Çocuk	310	26
Genç	140	11,7
Yetişkin	719	60,3
Cevaplanmamış	24	2

İlk hüküm giyme çağı		
	Frekans	Yüzde (%)
Çocuk	150	12,6
Genç	171	14,3
Yetişkin	800	67,1
Cevaplanmamış	72	6
Olay sırasında silah bulundurma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	592	49,6
Evet	578	48,4
Cevaplanmamış	23	1,9
Taşınan silahın çeşidi		
	Frekans	Yüzde (%)
Ateşli silahlar	350	29,3
Kesici delici alet	181	15,2
Birden fazla silah	21	1,8
Alışılmadık bir silah	16	1,3
Cevaplanmamış	625	52,4
Silah tercih nedeni		
	Frekans	Yüzde (%)
Bu olay için kasıtlı/planlı seçim	95	8,0
İş yerinde kullandığı alet	236	19,8
Olay anında edinmiş, seçmemiş	83	7,0
Zaten taşıyormuş	102	8,5
Cevaplanmamış	677	56,7
Silahu nasıl elde ettiği		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	30	2,5
Çalarak	4	0,3
Ödünç alarak (yakınının)	69	5,8
Para vererek (kendi silahı)	305	25,6
Hediye	87	7,3
Görev nedeniyle	18	1,5
Olay anında evde varmış	48	4,0
Cevaplanmamış	632	53,0

Yetişme çağında kurum tecrübesi		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	1102	92,4
Evet	81	6,8
Cevaplanmamış	10	0,8
Yetişme çağında eve gitmeme		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	771	64,6
Evet	416	34,9
Cevaplanmamış	6	0,5
Anne-baba alkol kullanımı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	896	75,1
Evet	294	24,6
Cevaplanmamış	3	0,3
Anne-baba uyuşturucu kullanımı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	1153	96,6
Evet	34	2,8
Cevaplanmamış	6	0,5
Yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	763	64,0
Var, eşlik etmedi	153	12,8
Var, eşlik etti	277	23,2
Kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	869	72,8
Var, eşlik etmedi	160	13,4
Var, eşlik etti	162	13,6
Cevaplanmamış	2	0,2
Hırsızlık yapan arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	930	78,0
Var, eşlik etmedi	132	11,1
Var, eşlik etti	129	10,8
Cevaplanmamış	2	0,2

Motorlu araç veya parçası çalan arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1064	89,2
Var, eşlik etmedi	69	5,8
Var, eşlik etti	59	4,9
Cevaplanmamış	1	0,1
Ev veya binalara zorla giren arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1036	86,8
Var, eşlik etmedi	89	7,5
Var, eşlik etti	66	5,5
Cevaplanmamış	2	0,2
Uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1019	85,4
Var, eşlik etmedi	124	10,4
Var, eşlik etti	49	4,1
Cevaplanmamış	1	0,1
İnsan soyan, dolandıran ve gaspeden arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1011	84,7
Var, eşlik etmedi	109	9,1
Var, eşlik etti	72	6,0
Cevaplanmamış	1	0,1
Başka yasadışı eylemde bulunan arkadaş		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1072	89,9
Var, eşlik etmedi	69	5,8
Var, eşlik etti	51	4,3
Cevaplanmamış	1	0,1
Eylemin ne olduğu		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	37	3,1
Terör/örgüt/çete	46	3,9
Hırsızlık	3	0,3
Birden fazla suç	20	1,7
Darp, yaralama gibi kişiye yönelik suçlar	23	1,9

Cinsel içerikli suç	3	0,3
Yaptırım gereken	2	0,2
Cevaplanmamış	1059	88,8
Vurulma deneyimi		
	Frekans	Yüzde (%)
Saldırı olmadı	833	69,8
Saldırı var, kim olduğu bilinmiyor	26	2,2
Yabancı saldırısı	138	11,6
Tanıdık saldırısı	191	16,0
Cevaplanmamış	5	0,4
Bıçaklanma deneyimi		
	Frekans	Yüzde (%)
Saldırı olmadı	739	61,9
Saldırı var, kim olduğu bilinmiyor	30	2,5
Yabancı saldırısı	140	11,7
Tanıdık saldırısı	279	23,4
Cevaplanmamış	5	0,4
Cinsel saldırıya uğrama deneyimi		
	Frekans	Yüzde (%)
Saldırı olmadı	1067	89,4
Cevap vermek istemiyor	24	2,0
Saldırı var, kim olduğu bilinmiyor	1	0,1
Yabancı saldırısı	15	1,3
Tanıdık saldırısı	83	7,0
Cevaplanmamış	3	0,3
Darp deneyimi		
	Frekans	Yüzde (%)
Saldırı olmadı	780	65,4
Saldırı var, kim olduğu bilinmiyor	3	0,3
Yabancı saldırısı	80	6,7
Tanıdık saldırısı	327	27,4
Cevaplanmamış	3	0,3

Boğulma deneyimi		
	Frekans	Yüzde (%)
Saldırı olmadı	1112	93,2
Saldırı var, kim olduğu bilinmiyor	2	0,2
Yabancı saldırısı	11	0,9
Tanıdık saldırısı	61	5,1
Cevaplanmamış	7	0,6
Bir çeşit alkolden en az 12 kadeh içme		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	650	54,5
Evet	539	45,2
Cevaplanmamış	4	0,3
Bir aydan uzun süre haftada birden fazla alkol kullanma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	149	12,5
Evet	387	32,4
Cevaplanmamış	657	55,1
Uyuşturucu kullanma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	892	74,8
Evet	290	24,3
Cevaplanmamış	11	0,9
Kullanılan uyuşturucu- uyarıcı madde		
	Frekans	Yüzde (%)
Esrar	151	12,7
Esrar ve ecstasy	135	11,3
Bilmiyor	1	0,1
Cevaplanmamış	906	75,9
Cezaevine girmeden önceki 1 ay içinde haftada en az bir kullanım		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	116	9,7
Evet	169	14,2
Cevaplanmamış	908	76,1
Ay boyunca uyuşturucu kullanım sıklığı		
	Frekans	Yüzde (%)
Her gün	60	5,0
Hemen hemen her gün	45	3,8
Haftada en az bir	41	3,4

Haftada birden az	7	0,6
Yaklaşık ayda bir	14	1,2
Nadiren	6	0,5
Cevaplanmamış	1020	85,5
Uyuşturucu maddeyi temin ettiği kaynak		
	Frekans	Yüzde (%)
Bir yabancından satın aldım	27	2,3
Tanıdığım bir satıcıdan aldım	42	3,5
Bir arkadaşımın satın aldım	8	0,7
Arkadaşım ya da tanıdığım verdi	15	1,3
Diğer	1	0,1
Cevaplanmamış	1100	92,2
Uyuşturucu maddeyi temin ettiği diğer kaynaklar		
	Frekans	Yüzde (%)
Tanıdığım bir satıcıdan aldım	20	1,7
Cevaplanmamış	1173	98,3
Psikiyatrik ilaç kullanımı		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	955	81,1
Var	233	19,5
Cevaplanmamış	5	0,4
Ailede tedavi öyküsü		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	548	45,9
Var, fiziksel problemler nedeniyle	467	39,1
Var, psikolojik problemler nedeniyle	158	13,2
Cevaplanmamış	20	1,7
Ailede sürekli ilaç kullanım öyküsü		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	626	52,5
Var	541	45,3
Cevaplanmamış	26	2,2
Çevrenin suç işlemiş kişiye tepkisi		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiçbir şey olmamış gibi davranır	316	26,5
Suç işlemiş kişinin itibarı artar	37	3,1
Suç işlemiş kişileri aralarına almazlar	151	12,7

Çevre suç işlemiş kişiye kız vermez	20	1,7
Suç işlemiş kişiye acırlar	115	9,6
Suç işlemiş kişi hor görülür damgalanır	406	34,0
Birbirleri çelişen ifadeler	19	1,6
Açık bir toplumsal dışlama tablosu tarifleyen	54	4,5
Etiketlenme durumu tarifleyen	16	1,3
Yorumsuz	12	1,0
Pozitif	2	0,2
Cevaplanmamış	45	3,8
Cezanın ağırlığının suç işlemeyi engelleme durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Evet, engeller	402	33,7
Hayır, engellemez	607	50,9
Yalnızca planlanmış suçlarda etkili olur	76	6,4
Suç işlemeyi etkilemez daha da saldırganlaştırır	77	6,5
Cevaplanmamış	31	2,6
Caydırıcı ceza		
	Frekans	Yüzde (%)
Aldığı ceza yeterli	206	13,3
Caydırıcı olmazdı/etkilemez/olay anında düşünülmez	283	23,7
İdam	45	3,8
Bilinmiyor/işlemedi/kişiye göre değişir/eğitim verilmeli	133	11,1
Ağırlaştırılmış müebbet	7	0,6
Müebbet	41	3,4
Sembolik	36	3,0
3-9 yıl arası	103	8,6
9-18 yıl arası	85	7,1
18 yıl ve üzeri	78	6,5
Cevaplanmamış	176	14,8
Aynı koşullarda aynı davranma		
	Frekans	Yüzde (%)
Evet, tamamen aynı	293	24,6
Evet, bazı tarafları kasıtlı olarak değiştirir	5	0,4
Suç işlemedim	10	0,8
Cevaplanmamış	885	74,2

Aynı koşullarda farklı davranma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır, engeller	758	63,5
Suç işlememiş/kaza	31	2,6
Hayır, yine suça karışır başka türlü yapar	43	3,6
Cevaplanmamış	361	30,3
Pişmanlık		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır, pişman değilim	221	18,5
Evet, pişmanım	916	76,8
Cevaplanmamış	56	4,7
Cezaevinden sonra suç işleme ihtimali		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	863	72,3
Düşük	198	16,6
Orta	65	5,4
Yüksek	15	1,3
Çok yüksek	37	3,1
Cevaplanmamış	15	1,3

Tablo 3.4: Suç, mağdur, olay yeri, olay zamanı ve silah ile ilgili bilgiler

Suç türü		
	Frekans	Yüzde (%)
Öldürme	952	79,8
Cinsel suç	241	20,2
Öldürme ve cinsel suç	29	2,4
Suçun nedeni		
	Frekans	Yüzde (%)
İşsizlik - maddi sıkıntılar	46	3,9
Arazı sorunları	18	1,5
Cinsel tatmin	33	2,8
Bilgisizlik	45	3,8
Evlenmek	45	3,8
Düşmanlık	50	4,2
Para alacağı – İş anlaşmazlığı	80	6,7
Hakaret	269	22,5
Namus	142	11,9

Alkol alma	45	3,8
Bunalıma girme	22	1,8
Diğer	398	33,4
Suç nedeni – diğer açıklama		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilgisizlik	7	0,6
Evlenmek	3	0,3
Saldırı ve kavga	103	8,6
Maddi sıkıntılar	1	0,1
Ailevi sorunlar	28	2,3
Suçsuzum	122	10,2
Uyuşturucu	15	1,3
Arkadaş	21	1,8
Ticari nedenler, ekonomik nedeni	1	0,1
Cinsel içerikli bir neden (kendisi ya da yakınına ilgilendiren)	18	1,5
Geçmiş olumsuz bir tecrübe	15	1,3
Bir yakınına nedeniyle	10	0,8
Nedeni yok vb.	12	1
Cevaplanmamış	837	70,2
Suçun mağdur sayısı		
	Frekans	Yüzde (%)
Bir	896	75,1
Birden fazla	287	24,1
Şahsa karşı işlenmiş suç değil	6	0,5
Cevaplanmamış	4	0,3
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun cinsiyeti		
	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	282	23,6
Erkek	599	50,2
Cevaplanmamış	312	26,2

Tek mağdurlu olaylarda mağdurun yaşı		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	28	2,3
12 veya daha küçük	27	2,3
13-17	117	9,8
18-24	104	8,7
25-34	230	19,3
35-54	310	26
55 ya da daha büyük	67	5,6
Cevaplanmamış	310	26
Tek mağdurlu olaylarda mağdurla yakınlık		
	Frekans	Yüzde (%)
Yabancı	100	8,4
Tanıdık	154	12,9
Akraba	431	36,1
Aile	168	14,1
Cevaplanmamış	340	28,5
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun yaralanma durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	295	24,7
Evet	598	50,1
Cevaplanmamış	300	25,1
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun yaralanma türü		
	Frekans	Yüzde (%)
Hafif yaralama	37	3,1
Cinsel bölge yaralaması	8	0,7
Hayati risk içeren yaralama	441	37
Çoklu yaralama	90	7,5
Cevaplanmamış	617	51,7
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun yaralanma bölgesi		
	Frekans	Yüzde (%)
Baş	134	11,2
Gövde	254	21,3
Üriner bölge	9	0,8
Ekstremiteler	2	2,3
Çoklu bölge	132	11,1
Cevaplanmamış	637	53,4

Tek mağdurlu olaylarda mağdurun yaşama durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	589	49,4
Evet	155	13
Cevaplanmamış	449	37,6
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun silah taşıma durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	22	1,8
Hayır taşımıyordu	490	41,1
Ateşli silah	183	15,3
Kesici delici alet	134	11,2
Göz yaşartıcı sprey	1	0,1
Yaralayıcı bir alet	14	1,2
Künt alet	16	1,3
AS + KDA	5	0,4
Sıra dışı alet	1	0,1
Cevaplanmamış	327	27,4
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun alkol veya uyuşturucu etkisi altında olması		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	174	14,6
Hayır	416	34,9
Evet, alkollüydü	191	16
Evet, uyuşturucu/uyarıcı madde almıştı	39	3,3
Evet, her ikisini almıştı	57	4,8
Cevaplanmamış	316	26,5
Tek mağdurlu olaylarda mağdurun suçun oluşumundaki etkisi		
	Frekans	Yüzde (%)
Tahrik, hakaret, küfür, baskı anlık durum	486	40,7
Mağdurun rızası	228	19,1
Geçmişe dayalı	65	5,4
Cinsel içerikli bir deneyim	56	4,7
Mağdurun özelliği dolayısıyla	10	0,8
Yapmadı söylemek istemiyor	8	0,7
Ticari nedenli	13	1,1
Cevaplanmamış	327	27,4

Çok mağdurlu olaylarda mağdurların sayısı		
	Frekans	Yüzde (%)
2	170	14,2
3	44	3,7
4	21	1,8
5	11	0,9
6	6	0,5
7	5	0,4
8	1	0,1
9	2	0,2
10	1	0,1
12	1	0,1
15	2	0,2
21	1	0,1
44	2	0,2
Cevaplanmamış	926	77,6
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların cinsiyeti		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	6	0,5
Hepsi erkek	147	12,3
Hepsi kadın	28	2,3
Hem kadın hem erkek	78	6,5
Cevaplanmamış	934	78,3
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların en gencinin yaşı		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	15	1,3
12 veya daha küçük	21	1,8
13-17	29	2,4
18-24	60	5
25-34	82	6,9
35-54	50	4,2
55 ya da daha büyük	3	0,3
Cevaplanmamış	933	78,2
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların en yaşlısının yaşı		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	11	0,9
55 ya da daha büyük	36	3

35-54	123	10,3
25-34	41	3,4
18-24	20	1,7
13-17	16	1,3
12 yada daha küçük	11	0,9
Cevaplanmamış	935	78,4
Çok mağdurlu olaylarda mağdurlarla önceden ilişki		
	Frekans	Yüzde (%)
Aile	18	1,5
Aile ve akraba	7	0,6
Aile, akraba ve yabancı	1	0,1
Akraba	28	2,3
Akraba ve tanıdık	3	0,3
Akraba ve yabancı	3	0,3
Tanıdık	124	10,4
Tanıdık ve yabancı	5	0,4
Yabancı	41	3,4
Cevaplanmamış	963	80,7
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların suç esnasında yaralanma durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	88	7,4
Evet	203	17
Cevaplanmamış	902	75,6
Çok mağdurlu olaylarda yaralama türü		
	Frekans	Yüzde (%)
Hafif yaralama	4	0,3
Cinsel bölge yaralaması	1	0,1
Hayati risk içeren yaralama	158	13,2
Çoklu yaralama	37	3,1
Cevaplanmamış	993	83,2
Çok mağdurlu olaylarda yara bölgesi		
	Frekans	Yüzde (%)
Baş	28	2,3
Gövde	67	5,6
Üriner bölge	1	0,1
Ekstremiteler	10	0,8
Çoklu bölge	89	7,5
Cevaplanmamış	998	83,7

Çok mağdurlu olaylarda mağdurların yaşama durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Evet, hepsi yaşıyor	27	2,3
Hayır, ölenler oldu	175	14,7
Hayır, hepsi öldü	44	3,7
Cevaplanmamış	947	79,4
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların silah taşıma durumu		
Hayır taşımıyordu	93	7,8
Ateşli silah	108	9,1
Kesici delici alet	40	3,4
Yaralayıcı bir alet	4	0,3
Künt alet	6	0,5
Birden fazla alet	13	1,1
Cevaplanmamış	929	77,9
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların alkol- uyuşturucu etkisi altında olmaları		
	Frekans	Yüzde (%)
Bilmiyor	71	6
Evet, alkollü olan vardı	49	4,1
Evet, uyuşturucu/uyarıcı madde kullanmış olan vardı	12	1
Evet her ikisini de kullanan vardı	23	1,9
Hayır	121	10,1
Cevaplanmamış	917	76,9
Çok mağdurlu olaylarda mağdurların suçun oluşumundaki etkisi		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır yoktu	65	5,4
Evet vardı	201	16,8
Cevaplanmamış	927	77,7
Olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak isteme		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	618	51,8
Evet	523	43,8
Cevaplanmamış	52	4,4
Olay yerinde başka kimsenin varlığı		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	503	42,2
Evet	611	51,2
Ben olay yerinde değildim	64	5,4
Cevaplanmamış	15	1,3

Olay sırasında failin yanında bulunan kişi sayısı		
	Frekans	Yüzde (%)
1	138	11,6
2	125	10,5
3	133	11,1
4	89	7,5
5	34	2,8
6	27	2,3
7	11	0,9
8	8	0,7
9	5	0,4
10	12	1
11	1	0,1
12	2	0,2
13	2	0,2
14	1	0,1
15	7	0,6
18	1	0,1
20	1	0,1
22	1	0,1
27	1	0,1
30	3	0,3
99	1	0,1
Cevaplanmamış	590	49,5
Failin yanındaki kişilerden herhangi birinin suçla itham edilmesi		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	246	20,6
Evet	364	30,5
Cevaplanmamış	583	48,9
Olay yeri		
	Frekans	Yüzde (%)
Kendi akraba/arkadaş evi-mekânı	186	15,6
İssız uzak mekân	64	5,4
Toplumsal alan (piknik alanı, köy merası, düğün salonu, müze, dernek vb.)	593	49,7
Mağdurla ilişkili yerler	265	22,2
Birden fazla yer	23	1,9
Devlet kurumu içi	8	0,7

Yol-araba	16	1,3
Başka yerler	2	0,2
Cevaplanmamış	36	3
Olaydan sonra gidilen yer		
	Frekans	Yüzde (%)
Kendisinin/başkasının evi-işyeri	455	38,1
Teslim olmuş – yakalanmış	317	26,6
Kaçmış	195	16,3
Hayatına devam etmiş (eğlence, ticarethane, kendisi öncelikli)	42	3,5
Cesetle ilgili davranışlar (ortadan kaldırmış vb.)	61	5,1
Bilmiyor	10	0,8
Cevaplanmamış	113	9,5
Olay mahallinden uzaklaşma		
	Frekans	Yüzde (%)
Yürüyerek	470	39,4
Toplu taşıma araçları	83	53,1
Ticari araç-taksi, kiralık araç	111	9,3
Suç unsuru araç	23	1,9
Arkadaşın aracı	71	6
Şahsi araç	146	12,2
Birden fazla araç	13	1,1
Araç gerekmez, olay yerinde, hiç gitmemiş	125	10,5
Cevaplanmamış	151	12,7
Suçü önceden planlama		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	1077	90,3
Evet	91	7,6
Cevaplanmamış	25	2,1
Mağdur seçiminin planlı olması		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	941	78,9
Evet	169	14,2
Cevaplanmamış	83	7

Olayın meydana geldiği vakit		
	Frekans	Yüzde (%)
Gündüz	453	38
Gece	469	39,3
Şafak vakti	35	2,9
Alacakaranlık	149	12,5
Tek zaman yok, değişik zamanlar	19	1,6
Bilmiyor	33	2,8
Suçu kabul etmiyor	12	1,0
Cevaplanmamış	23	1,9
Olayın meydana geldiği yaklaşık saat		
	Frekans	Yüzde (%)
Sabah 6 - öğle 12 arası	170	14,2
Öğle 12 - akşamüstü 6 arası	321	26,9
Akşamüstü 6 - geceyarısı 12 arası	400	33,5
Geceyarısı 12 - sabah 6 arası	223	18,7
Günün hangi vakti olduğunu bilmiyor	10	0,8
Gündüz ya da gece, ne vakit olduğunu bilmiyor	14	1,2
Farklı zamanlarda	9	0,8
Cevaplanmamış	46	3,9
Olayın meydana geldiği mevsim		
	Frekans	Yüzde (%)
Sonbahar	218	18,3
Kış	293	24,6
İlkbahar	218	18,3
Yaz	413	34,6
Hatırlamıyor	19	1,6
Farklı mevsimlerde	3	0,3
Cevaplanmamış	29	2,4
Olayın meydana geldiği ay		
	Frekans	Yüzde (%)
Ocak	74	6,2
Şubat	78	6,5
Mart	91	7,6
Nisan	85	7,1
Mayıs	94	7,9
Haziran	111	9,3

Temmuz	118	9,9
Ağustos	112	9,4
Eylül	92	7,7
Ekim	92	7,7
Kasım	78	6,5
Aralık	81	6,8
Hatırlamıyor	41	3,4
Farklı aylarda	6	0,5
Cevaplanmamış	40	3,4
Olayın meydana geldiği gün		
	Frekans	Yüzde (%)
Pazartesi	100	8,4
Salı	80	6,7
Çarşamba	88	7,4
Perşembe	97	8,1
Cuma	149	12,5
Cumartesi	111	9,3
Pazar	110	9,2
Hatırlamıyor	258	21,6
Farklı günlerde	8	0,7
Cevaplanmamış	192	16,2
Olayın süresi		
	Frekans	Yüzde (%)
1-5 dk. Arası	270	22,6
6-10 dk. Arası	144	12,1
11-30 dk. Arası	311	26,1
31- 60 dk. Arası	133	11,1
1- 4 saat arası	83	7,0
4 saat - 1 gün arası	34	2,8
1 günden fazla	24	2,0
Cevaplanmamış	194	16,3
Suç esnasında silahın kullanılma durumu		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	201	16,8
Evet	512	42,9
Cevaplanmamış	480	40,2

Silahı kullanma nedeni		
	Frekans	Yüzde (%)
Kasti zarar	149	12,5
Müdafaa	341	28,6
Cevaplanmamış	703	58,9
Başka bir silah kullanmış olmayı isteme		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	400	33,5
Evet	100	8,4
Cevaplanmamış	693	58,1
Başka silah kullanmış olmayı isteme nedeni		
	Frekans	Yüzde (%)
Mağdur açısından pişmanlık içeren	27	2,3
Kendi açısından pişmanlık içeren-olaya yine de karışır	58	4,9
Pişmanlık içermeyen	142	11,9
Hiçbir olaya karışmak istemezmiş	141	11,8
Cevaplanmamış	825	69,2
Suçun uyuşturucu madde ile ilgisi		
	Frekans	Yüzde (%)
Yok	1156	96,9
Var – bulundurma	3	0,3
Var – ticari	23	1,9
Cevaplanmamış	11	0,9
Suç esnasında alkollü olma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	958	80,3
Evet	224	18,8
Cevaplanmamış	11	0,9
Suç işlediğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	166	13,8
Evet	22	1,8
Cevaplanmamış	1006	84,3
Suç işlediğinde uyuşturucu etkisinde olma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	114	9,6
Evet	73	6,1
Cevaplanmamış	1006	84,3

Yakalanabileceğini düşünme		
	Frekans	Yüzde (%)
Evet	623	52,2
Hayır	467	39,1
Suçsuzum/ bilmiyorum	23	1,9
Cevaplanmamış	80	6,7
Yakalanmamak için tedbir alma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	941	78,9
Evet	199	16,7
Cevaplanmamış	53	4,4
Tedbirin ne olduğu		
	Frekans	Yüzde (%)
Kaçmak/uzaklaşmak/yer değiştirmek	166	13,9
Tedbir almamış	32	2,7
Silahla ilgili değişiklik	2	0,2
Mağdur/ceset ile ilgili değişiklik	13	1,1
Kendisi ile ilgili-planlı olayı düşündüren	19	1,6
Olay yeri ile ilgili değişiklik	5	0,4
Cevaplanmamış	956	80,1
Olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	1091	91,4
Evet	64	5,4
Cevaplanmamış	38	3,2
Olay yerinde bırakılan bir şey		
	Frekans	Yüzde (%)
Hayır	1092	91,5
Evet	45	3,8
Cevaplanmamış	56	4,7

3.1. Betimleyici istatistikler

Çalışmaya katılan 47 kişi (% 3,9) çocuk olup, bunların 46'sı erkek ve 1'i kadındır. Çalışmaya katılan toplam 58 kişi (% 4,9) 18-21 yaş aralığında olup bunların 55'i (% 4,6) erkek; 3'ü (% ,3) kadındır. Yetişkin katılımcıların 960'ı (% 80,5) erkek olup 127 katılımcı (% 10,7) kadındır (Tablo 3.5).

Tablo 3.5: Katılımcıların yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımları

Cinsiyet - Yaş Grubu			
Yaş grubu	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Çocuk	46 (%3,9)	1 (%0,1)	47 (%3,9)
Genç	55 (%4,6)	3 (%0,3)	58 (%4,9)
Yetişkin	960 (%80,5)	128 (%10,7)	1088 (%91,2)
Toplam	1061 (%88,9)	132 (%11,1)	1193 (%100)

Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde, % 27,7'sinin (n= 329) resmi nikahlı olduğu; % 6,7'sinin (n= 79) hem resmi hem dini nikahlı olduğu görülür. 39 kişi (% 3,3) yalnızca gayri resmi nikahlı olduğunu belirtmiştir. 165 kişi (% 13,9) boşanmış, 73 kişinin (% 6,1) ise eşi ölmüştür. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ise (n= 486, % 40,9) hiç evlenmemiştir. Bu veri değerlendirilirken katılımcıların toplamda % 8,8' inin 21 yaşında ve daha küçük olduğu gözönünde bulundurulmalıdır (Tablo 3.6).

Tablo 3.6: Katılımcıların medeni durumları ve cinsiyete göre dağılımları

Cinsiyet - Medeni Durum			
Medeni durum	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Hiç evlenmemiş	470 (%39,6)	16 (%1,3)	486 (%40,9)
Resmi nikahlı	286 (%24,1)	43 (%3,6)	329 (%27,7)
Gayri resmi nikahlı	31 (%2,6)	8 (%0,7)	39 (%3,3)
Resmi ve dini nikahlı	72 (%6,1)	7 (%0,6)	79 (%6,7)
Beraber yaşıyor	6 (%0,5)	0 (%0)	6 (%0,5)
Eşi ölmüş	36 (%3,0)	37 (%3,1)	73 (%6,1)
Boşanmış	145 (%12,2)	20 (%1,7)	165 (%13,9)
Ayrı yaşıyor	9 (%0,8)	1 (%0,1)	10 (%0,8)
Toplam	1055 (%88,9)	132 (%11,1)	1187 (%100)

Suç türü ve medeni durum birlikte incelendiğinde; öldürme suçu işlemiş 371 (%31,3) hükümlünün hiç evlenmemişken, 279'unun (%23,5) resmi nikahlı olduğu görülür. Grubun %2,1'i (n=25) gayri resmi nikahlı, %5,6'sı (n=66) resmi ve dini nikahlıdır. 5 kişi (%4) partneriyle birlikte yaşadığını, 69 kişi (%5,8) eşinin öldüğünü, 128 kişi (%10,8) boşandığını belirtmiştir. 7 katılımcı ise (%6) eşinden ayrı yaşamaktadır.

Cinsel içerikli suç işlemiş 115 hükümlü (% 9,7) hiç evlenmemişken % 4,2'si (n=50) resmi nikahlı, %1,2'si (n=14) gayri resmi nikahlı, 13'ü (%1,1) resmi ve dini nikahlıdır. Bir kişi (% ,1) partneriyle beraber yaşadığını, 4 kişi (%3) eşinin öldüğünü, 37 kişi (%3,1) boşandığını ve %3,3'ü (n=3) eşinden ayrı yaşadığını bildirmiştir. (Tablo 3.7).

Katılımcıların aldıkları son diplomanın cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında (Tablo 3.8) tüm katılımcıların % 49,9'unun (n= 578) ilköğretim, % 23,8'inin (n= 276) ortaokul veya ilköğretim ve % 16,3'ünün (n= 189) lise mezunu olduğu görülmektedir. Yalnızca % 3,2'si (n= 37) yükseköğretim ve üstü eğitim düzeyine sahiptirler.

Tablo 3.7: Suç türü ve medeni durum

Medeni Durum - Suç Türü			
Medeni Durum	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Hiç evlenmemiş	371 (%31,3)	115 (%9,7)	486 (%40,9)
Resmi nikâhlı	279 (%23,5)	50 (%4,2)	329 (%27,7)
Gayri resmi nikâhlı	25 (%2,1)	14 (%1,2)	39 (%3,3)
Resmi ve dini nikâhlı	66 (%5,6)	13 (%1,1)	79 (%6,7)
Beraber yaşıyor	5 (%,4)	1 (%,1)	6 (%,5)
Eşi ölmüş	69 (%5,8)	4 (%,3)	73 (%6,1)
Boşanmış	128 (%10,8)	37 (%3,1)	165 (%13,9)
Ayrı yaşıyor	7 (%,6)	3 (%,3)	10 (%,8)
Toplam	950 (%80,0)	237 (%20,0)	1187 (%100,0)

Tablo 3.8: Katılımcıların cinsiyetlerine göre aldıkları son okul belgesi dağılımı

Cinsiyet - Aldıkları Son Okul Belgesi			
Diploma/belge türü	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Diploması yok	51 (%4,4)	8 (%0,7)	59 (%5,1)
Okur-yazar belgesi	18 (%1,6)	2 (%0,2)	20 (%1,7)
İlkokul	512 (%44,2)	66 (%5,7)	578 (%49,9)
Ortaokul-ilköğretim	250 (%21,6)	26 (%2,2)	276 (%23,8)
Lise	168 (%14,5)	21 (%1,8)	189 (%16,3)
Yükseköğrenim, üniversite, yüksek lisans	30 (%2,6)	7 (%0,6)	37 (%3,2)
Toplam	1029 (%88,8)	130 (%11,2)	1159 (%100)

Failin cinsiyeti, suç türü ve eğitim durumu Tablo 3.9'te birlikte değerlendirilmiştir. Buna göre; öldürme suçundan hükümlü erkeklerin 13'ü (%1,4) okula gitmemiş ve okur-yazar değilken, 7'si (%7) okula gitmediği halde okur-yazar, 63'ü (%6,6) ilköğretim 1. kademe terk, 303'ü (%31,9) ilköğretim 1. kademe mezunu, 144'ü (%15,1) 2.kademe terk, 73'ü (%7,7) 2. kademe mezunu, 92'si (%9,7) lise terk, 87'si (%9,1) lise mezunu, 47'si (%4,9) yüksekokul ve üzeri mezunudur. Öldürme suçundan hükümlü kadınların 15'i (%1,6) okula gitmemiş ve okur-yazar değilken, 5'i (%5) ilköğretim 1. kademe terk, 45'i (%4,7) ilköğretim 1. kademe mezunu, 17'si (%1,8) 2.kademe terk, 9'u (%9) 2. kademe mezunu, 10'u (%1,1) lise terk, 14'ü (%1,5) lise mezunu, 7'si (%7) yüksekokul ve üzeri mezunudur.

Cinsel içerikli bir suçtan hükümlü erkeklerin 8'i (%3,3) okula gitmemiş ve okur-yazar değilken, biri (%4) okula gitmediği halde okur-yazar, 27'si (%11,2) ilköğretim 1. kademe terk, 80'i (%33,2) ilköğretim 1. kademe mezunu, 38'i (%15,8) 2.kademe terk, 28'i (%11,6) 2. kademe mezunu, 21'i (%8,7) lise terk, 22'si (%9,1) lise mezunu, 6'sı (%2,5) yüksekokul ve üzeri mezunudur. Cinsel içerikli bir suçtan hükümlü kadınların 2'si (%8) okula gitmemiş ve okur-yazar değilken, biri (%4) ilköğretim 1. kademe terk, 5'i (%2,1) ilköğretim 1. kademe mezunu, biri (%4) lise terk ve biri (%4) yüksekokul ve üzeri mezunudur.

Son alınan diplomanın yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında ise çocukların % 58,7'si (n= 27) ile gençlerin %53,4'ü (n= 31) ortaokul mezunudur. Bu gruplar dağılımda en büyük yüzdeyi oluşturmaktadır. Yetişkinlerde ise en büyük yüzdeyi %52,8 (n= 557) ile ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Ortaokul mezunları ise % 20,7 (n= 218) ile bu grubu takip etmektedir.

Katılımcıların çalışma durumlarına bakıldığında ise 21 yaş üzeri yetişkin katılımcıların %59,6'sının (n= 641) cezaevine girmeden önce tam zamanlı bir işte çalıştıkları, % 23,8'inin (n= 256) ise çalışmadığı görülmektedir. 18 yaşından küçük çocuk katılımcıların ise % 25,5'inin (n=12) yarı zamanlı bir işte % 34' ünün (n= 16) de tam zamanlı bir işte çalıştıkları görülmüştür. 18-21 yaş arası genç katılımcılarda ise en büyük yüzdeyi 45,6 (n= 26) ile çalışmayan grup oluşturmaktadır.

Cinsiyetlere göre cezaevine girmeden önce çalışma durumuna bakıldığında ise kadınların % 54,5'inin (n=72) çalışmadığı, %45,5 inin (n= 60) ise çalıştığı görülmektedir. Erkeklerde ise bu oranlar % 11 (n= 115) ve % 89 (n= 935) ile tam tersi bir dağılım göstermektedir.

Tablo 3.9: Failin cinsiyeti, işlenen suçun türü ve eğitim durumu

CİK'e Girmeden Önce Kaçınıcı Sınıfa Kadar Okuduğu - Cinsiyet - Suç türü				
Suç türü	CİK'e Girmeden Önce Kaçınıcı Sınıfa Kadar Okuduğu	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Öldürme	Okula gitmemiş, okur-yazar değil	13 (%1,4)	15 (%1,6)	28 (%2,9)
	Okula gitmemiş, okur-yazar	7 (%,7)	0 (%,0)	7 (%,7)
	İlköğretim, 1. kademe terk	63 (%6,6)	5 (%,5)	68 (%7,2)
	İlköğretim, 1. kademe mezunu	303 (%31,9)	45 (%4,7)	348 (%36,6)
	İlköğretim, 2. kademe terk	144 (%15,1)	17 (%1,8)	161 (%16,9)
	İlköğretim, 2. kademe mezunu	73 (%7,7)	9 (%,9)	82 (%8,6)
	Lise terk	92 (%9,2)	10 (%1,1)	102 (%10,7)
	Lise mezunu	87 (%9,1)	14 (%1,5)	101 (%10,6)
	Yüksekokul ve üzeri	47 (%4,9)	7 (%,7)	54 (%5,7)
	Toplam	829 (%87,2)	122 (%12,8)	951 (%100,0)
Cinsel Suç	Okula gitmemiş, okur-yazar değil	8 (%3,3)	2 (%,8)	10 (%4,1)
	Okula gitmemiş, okur-yazar	1 (%,4)	0 (%,0)	1 (%,4)
	İlköğretim, 1. kademe terk	27 (%11,2)	1 (%,4)	28 (%11,6)
	İlköğretim, 1. kademe mezunu	80 (%33,2)	5 (%2,1)	85 (%35,3)
	İlköğretim, 2. kademe terk	38 (%15,8)	0 (%,0)	38 (%15,8)
	İlköğretim, 2. kademe mezunu	28 (%11,6)	0 (%,0)	28 (%11,6)
	Lise terk	21 (%8,7)	1 (%,4)	22 (%9,1)
	Lise mezunu	22 (%9,1)	0 (%,0)	22 (%9,1)
	Yüksekokul ve üzeri	6 (%2,5)	1 (%,4)	7 (%2,9)
	Toplam	231 (%95,9)	10 (%4,1)	241 (%100,0)

Tablo 3.10'da görüldüğü üzere cezaevine girmeden önce düzenli işte çalışmamış erkeklerin 16'sı (%1,5) çocuk, 13'ü (%1,2) genç ve 86'sı yetişkinen (%8,2); düzenli işte çalışmış erkeklerin 30'u (%2,9) çocuk, 41'i (%3,9) genç ve 864'ü (%82,3) yetişkindir.

Cezaevine girmeden önce düzenli işte çalışmamış kadınların 1'i (%8) çocuk 3'ü (%2,3) genç ve 68'i (%51,5) yetişkin; düzenli işte çalışmış kadınların 60'ı (%45,5) yetişkindir.

Tablo 3.10: Failin yaşı, cinsiyeti ve cezaevinden önce çalışma tecrübesi

Yaş Grubu - Düzenli İşte Çalışma – Cinsiyet				
Cinsiyet	Yaş Grubu	Düzenli İşte Çalışma		Toplam
		Hayır	Evet	
Erkek	Çocuk	16 (%1,5)	30 (%2,9)	46 (%4,4)
	Genç	13 (%1,2)	41 (%3,9)	54 (%5,1)
	Yetişkin	86 (%8,2)	864 (%82,3)	950 (%90,5)
	Toplam	115 (%11,0)	935 (%89,0)	1050 (%100,0)
Kadın	Çocuk	1 (%,8)	0 (%,0)	1 (%,8)
	Genç	3 (%2,3)	0 (%,0)	3 (%2,3)
	Yetişkin	68 (%51,5)	60 (%45,5)	128 (%97,0)
	Toplam	72 (%54,5)	60 (%45,5)	132 (%100,0)

Çalışmaya katılan hükümlülerden kazancını tatmin edici bulmayan 33 (%2,9) kişi gelir düzeyini bilmezken, 140 (%12,2) kişi herhangi bir gelirin olmadığı, 47 (%4,1) kişi 1-250 TL arasında, 76 (%6,6) kişi 250-500 TL, 69 (%6,0) kişi 500-750 TL, 39 (%3,4) kişi 750-1000 TL, 5 (%4) kişi 1000-1250 TL, 10 (%9) kişi 1250-1500 TL, 8 (%7) kişi 1500-2000 TL, 6 (%5) kişi 2000-3000 TL ve 7 (%6) kişi 3000 TL'den fazla kazandığını bildirmiştir. Kazancını tatmin edici bulan 42 (%3,7) kişi gelir düzeyini bilmezken, 18 (%1,6) kişi herhangi bir gelirin olmadığı, 52 (%4,5) kişi 1-250 TL arasında, 79 (%6,9) kişi 250-500 TL, 104 (%9,1) kişi 500-750 TL, 101 (%8,8) kişi 750-1000 TL, 62 (%5,4) kişi 1000-1250 TL, 47 (%4,1) kişi 1250-1500 TL, 55 (%4,8) kişi 1500-2000 TL, 59 (%5,2) kişi 2000-3000 TL ve 84 kişi (%7,3) 3000 TL'den fazla kazandığını bildirmiştir (Tablo 3.11).

Tablo 3.11: Cezaevine girmeden önceki gelir ve kazancını tatmin edici bulma

Ceza İnfaz Kurumuna Girmeden Önceki Gelir - Kazancını Yeterli Bulma			
Ceza İnfaz Kurumuna Girmeden Önceki Gelir	Kazancını Yeterli Bulma		Toplam
	Hayır, Tatmin Edici Değildi	Evet, Tatmin Ediciydi	
Bilmiyor	33 (%2,9)	42 (%3,7)	75 (%6,6)
Geliri Yok	140 (%12,2)	18 (%1,6)	158 (%13,8)
1-250 TL	47 (%4,1)	52 (%4,5)	99 (%8,7)
250-500 TL	76 (%6,6)	79 (%6,9)	155 (%13,6)
500-750 TL	69 (%6,0)	104 (%9,1)	173 (%15,1)
750-1000 TL	39 (%3,4)	101 (%8,8)	140 (%12,2)
1000-1250 TL	5 (%,4)	62 (%5,4)	67 (%5,9)
1250-1500 TL	10 (%,9)	47 (%4,1)	57 (%5,0)
1500-2000 TL	8 (%,7)	55 (%4,8)	63 (%5,5)
2000-3000 TL	6 (%,5)	59 (%5,2)	65 (%5,7)
3000 TL'den fazla	7 (%,6)	84 (%7,3)	91 (%8,0)
Toplam	440 (%38,5)	703 (%61,5)	1143 (%100,0)

Kazancını tatmin edici bulmayan 395 kişi (%34,3) yasadışı kaynaklardan gelir elde etmezken; 48 kişi (%38,5) etmektedir. 81 kişi ise (%7,0) gelirini tatmin edici bulmasına rağmen yasadışı kaynaklardan da gelir elde ettiğini bildirmiştir.

Katılımcılar aldıkları cezanın süresi bakımından değerlendirildiklerinde en büyük grubu % 27,2 (n= 324) ile 15-20 yıl arası ceza alan kişilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu grubu % 18,5 (n= 221) ile 9-14 yıl arası ceza alanlar takip etmektedir. 118 kişi 33 veya daha fazla yıl ceza almışlardır. Çalışmaya katılanlardan 66 kişi (% 5,1) müebbet, 45 kişi (% 3,5) ise ağırlaştırılmış müebbet cezası almıştır. Çalışmaya katılan 2 kişinin cezası ise Türk Ceza Kanununun 2005 yılında değişmesinden önce ceza infaz kurumuna girmiş olmaları nedeniyle idam olarak görünmektedir.

Katılımcıların aldıkları cezalar, işledikleri suçlar bakımından değerlendirildiğinde; öldürme suçu işlemiş kişilerin % 32,3'ünün (n= 292) 15-20 yıl arası hapis cezası aldığı; bu

grubu % 14,3 (n= 129) ile 9-14 yıl arası hapis cezası almış kişilerin takip ettiği görülmektedir. Cinsel suç işlemiş kişilerin % 33,7'si (n=83) kişi 9-14 yıl arası hapis cezası almışken; % 24,8 'sinin (n= 61) 2-8 yıl arası ceza aldığı görülmektedir.

Failin cinsiyeti, işlenen suç ve alınan hüküm süresi birlikte değerlendirildiğinde öldürme suçundan hükümlü erkeklerin 5'i (%6) 0-24 ay arası, 41'i (%4,5) 2-8 yıl arası, 119'u (%13,1) 9-14 yıl arası, 244'ü (%26,9) 15-20 yıl arası, 116'sı (%12,8) 21-26 yıl arası, 62'si (%6,8) 27-32 yıl arası, 204'ü (%22,5) 33 yıl veya daha fazla ceza aldığı görülür. Öldürme suçundan hükümlü kadınların ise biri (%1) 0-24 ay arası, 8'i (%9) 2-8 yıl arası, 25'i (%2,8) 9-14 yıl arası, 51'i (%5,6) 15-20 yıl arası, 7'si (%8) 21-26 yıl arası, 8'i (%9) 27-32 yıl arası, 17'si (%1,9) 33 yıl veya daha fazla ceza almıştır. Cinsel içerikli bir suçtan hükümlü erkeklerin 14'ü (%6,6) 0-24 ay arası, 54'ü (%25,6) 2-8 yıl arası, 76'sı (%36,0) 9-14 yıl arası, 29'u (%13,7) 15-20 yıl arası, 11'i (%5,2) 21-26 yıl arası, 7'si (%3,3) 27-32 yıl arası ve 10'u (%4,7) 33 yıl veya daha fazla ceza almıştır. Cinsel içerikli bir suçtan hükümlü kadınların 2'si (%9) 0-24 ay arası, 7'si (%3,3) 2-8 yıl arası ve biri (%5) 9-14 yıl arası ceza almıştır. Sonuçlar Tablo 3.8'de gösterilmiştir (Tablo 3.12).

Suçu önceden planlamadığını belirten olgularda, olay yerinde kasıtlı bir şey değiştirmedini bildiren kişilerin 19'u (%1,9) 0-12 ay arası, 89'u (%9,1) 2-8 yıl arası, 182'si (18,5) 9-14 yıl arası, 285'i (%29,0) 15-20 yıl arası, 120'si (%12,2) 21- 26 yıl arası, 70'i (%7,1) 27- 32 yıl arası ve 169'u (%17,2) 33 yıl ve daha fazla ceza almıştır. Olay yerinde kasıtlı bir şey değiştirdiğini bildiren kişilerin biri (%1) 0-12 ay arası, biri (%1) 2-8 yıl arası, 8'i (%8) 9-14 yıl arası, 7'si (%7) 15-20 yıl arası, 2'si (%2) 21- 26 yıl arası, 4'ü (%4) 27- 32 yıl arası ve 26'sı (%2,6) 33 yıl ve daha fazla ceza almıştır. Gruplar arası bu derece farklılık olması şaşırtıcı bulunmuştur. Suçu önceden planladığını belirten olgularda ise, olay yerinde kasıtlı bir şey değiştirmedini bildiren kişilerin 5'i (%6,0) 2-8 yıl arası, 21'i (%25,3) 9-14 yıl arası, 16'sı (%19,3) 15-20 yıl arası, 7'si (%8,4) 21- 26 yıl arası, biri (%1,2) 27- 32 yıl arası ve 21'i (%25,3) 33 yıl ve daha fazla ceza almıştır. Olay yerinde kasıtlı bir şey değiştirdiğini bildiren kişilerin biri (%1,2) 2-8 yıl arası, 2'si (%2,4) 9-14 yıl arası, 2'si (%2,4) 15-20 yıl arası, biri (%1,2) 21- 26 yıl arası ve 6'sı (%7,2) 33 yıl ve daha fazla ceza almıştır.

Tablo 3.12: Failin cinsiyeti, işlenen suç ve alınan hüküm süresi

Hüküm Süresi - Cinsiyet - Suç türü				
Suç türü	Hüküm Süresi (Kategorik)	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Öldürme	0-24 ay arası	5 (%,6)	1 (%,1)	6 (%,7)
	2-8 yıl arası	41 (%4,5)	8 (%,9)	49 (%5,4)
	9-14 yıl arası	119 (%13,1)	25 (%2,8)	144 (%15,9)
	15-20 yıl arası	244 (%26,9)	51 (%5,6)	295 (%32,5)
	21-26 yıl arası	116 (%12,8)	7 (%,8)	123 (%13,5)
	27-32 yıl arası	62 (%6,8)	8 (%,9)	70 (%7,7)
	33 veya daha fazla	204 (%22,5)	17 (%1,9)	221 (%24,3)
	Toplam	791 (%87,1)	117 (%12,9)	908 (%100,0)
Cinsel Suç	0-24 ay arası	14 (%6,6)	2 (%,9)	16 (%7,6)
	2-8 yıl arası	54 (%25,6)	7 (%3,3)	61 (%28,9)
	9-14 yıl arası	76 (%36,0)	1 (%,5)	77 (%36,5)
	15-20 yıl arası	29 (13,7)	0 (%,0)	29 (%13,7)
	21-26 yıl arası	11 (%5,2)	0 (%,0)	11 (%5,2)
	27-32 yıl arası	7 (%3,3)	0 (%,0)	7 (%3,3)
	33 veya daha fazla	10 (%4,7)	0 (%,0)	10 (%4,7)
	Toplam	201 (%95,3)	10 (%4,7)	211 (%100,0)

Katılımcıların şu anda CİK'te bulunmalarına neden olan suçun türü, eski işlenen ve ortaya çıkmayan suçlarına bakıldığında öldürme suçu işlemiş kişilerden, geçmiş cezaevi tecrübesi olmayan 32 (%3,4) kişinin ortaya çıkmayan bir suçu olduğu görülmüştür. Eski cezaevi tecrübesi olan 188 (%19,9) kişinin ortaya çıkmayan bir suçu bulunmazken, 61'inin (%6,4) ortaya çıkmayan bir suçu bulunmaktadır. Cinsel içerikli bir suç işlemiş kişilerden geçmiş cezaevi tecrübesi olmayan 11 (%4,6) kişinin ortaya çıkmayan bir suçu olduğu görülmüştür. Eski cezaevi tecrübesi olan 51 (%21,5) kişinin ortaya çıkmayan bir suçu bulunmazken, 9'unun (%3,8) ortaya çıkmayan bir suçu bulunmaktadır (Tablo 3.13).

Tablo 3.13: Şu anda CİK’te bulunmasına neden olan suçun türü, eski işlenen ve ortaya çıkmayan suç

Eski Hüküm Tecrübesi - Ortaya Çıkmayan Suç - Suç türü				
Suç türü	Eski Hüküm Tecrübesi	Ortaya Çıkmayan Suç		Toplam
		Yok	Var	
Öldürme	Hayır	665 (%70,3)	32 (%3,4)	697 (%73,7)
	Evet	188 (%19,9)	61 (%6,4)	249 (%26,3)
	Toplam	853 (%90,2)	93 (%9,8)	946 (%100,0)
Cinsel Suç	Hayır	166 (%70,0)	11 (%4,6)	177 (%74,7)
	Evet	51 (%21,5)	9 (%3,8)	60 (%25,3)
	Toplam	217 (%91,6)	20 (%8,4)	237 (%100,0)

Şu anda cezaevinde bulunma nedeni öldürme olan 65 (%22,4) kişinin eski suçu yine öldürme, 14 (%4,8) kişinin eski suçu cinsel içerikli bir suç ve 3 (%1,0) kişinin hem öldürme hem cinsel içerikli bir suçtur. 153 (%52,8) kişi ise diğer bir suç (ekonomik suçlar, yaralama, silah kanununa muhalefet vb.) nedeniyle cezaevinde bulunmuştur. Şu anda cezaevinde bulunma nedeni cinsel içerikli bir suç olan 6 (%2,1) kişinin eski suçu öldürme, 14’ünün (%4,8) ise eski suçu cinsel içerikli bir suçtur. 35 (%12,1) kişi ise diğer bir suç nedeni (ile cezaevinde bulunmuştur (Tablo 3.14).

Tablo 3.14: Eski suçun türü ve şu anda CİK’te bulunmasına neden olan suçun türü

Eski Suçun Türü - Şu Anda CİK’te Bulunmasına Neden Olan Suçun Türü			
Eski Suçun Türü	Şu Anda CİK’te Bulunmasına Neden Olan Suçun Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Öldürme	65 (%22,4)	6 (%2,1)	71 (%24,5)
Cinsel Suç	14 (%4,8)	14 (%4,8)	28 (%9,7)
Her ikisi de	3 (%1,0)	0 (%,0)	3 (%1,0)
Diğer	153 (%52,8)	35 (%12,1)	188 (%64,8)
Toplam	235 (%81,0)	55 (%19,0)	290 (%100,0)

Katılımcıların ilk tutuklanma çağına bakıldığında % 26'sının (n= 310) kanuni olarak çocukluk sınırında; %11,7'sinin (n= 140) hukuki olarak genç olarak değerlendirildikleri dönemde (18- 21 yaş arası) ve % 60,3'ünün (n= 719) yetişkinlikte tutuklandığı görülmektedir.

Tablo 3.15'te katılımcılar ilk tutuklanma çağı ve suç türü açısından değerlendirilmiştir. öldürme suçu işlemiş 229 (%19,6) kişinin çocukluk döneminde, 123 (%10,5) kişinin gençlik döneminde, 584 (%50,0) kişinin de ilk kez yetişkinlik döneminde tutuklandığı görülmektedir. Cinsel içerikli bir suç işlemiş 81 (%6,9) kişi çocukluk döneminde, 17 (%1,5) kişi gençlik döneminde, 135 (%11,5) kişi de ilk kez yetişkinlik döneminde tutuklanmıştır (Tablo 3.11).

Tablo 3.15: İlk tutuklanma çağı ve suç türü

İlk Tutuklanma Çağı - Suç Türü			
İlk Tutuklanma Çağı	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Çocuk	229 (%19,6)	81 (%6,9)	310 (%26,5)
Genç	123 (%10,5)	17 (%1,5)	140 (%12,0)
Yetişkin	584 (%50,0)	135 (%11,5)	719 (%61,5)
Toplam	936 (%80,1)	233 (%19,9)	1169 (%100,0)

Katılımcılar ilk hüküm giyme yaşı açısından değerlendirildiklerinde % 12,6' sının (n=150) çocukluk çağında, % 14,3'ünün (n= 171) gençlik döneminde ve % 67,1'inin (n= 800) yetişkinlik döneminde hüküm giydiği görülmektedir.

Failin cinsiyeti, ilk hüküm giyme yaşı ve suç türü değişkenleri Tablo 3.16 birlikte ele alınmıştır. Buna göre; öldürme suçu işlemiş erkek failerin 100'ü (%11,1) ilk kez çocukluk döneminde hüküm giymiştir. Kadınlarda ise bu sayı 2'dir (%2). 121 (%13,4) erkek öldürme hükümlüsü ilk kez gençlik döneminde, 567'si (% 63,0) ise yetişkinlik döneminde hüküm giymiştir. İlk kez gençlik döneminde hüküm giyen öldürme faili kadınların sayısı 17 (% 1,9) iken, yetişkinlik döneminde hüküm giyenlerin sayısı 93'tür (%10,3). Cinsel suç faillerinde 48 (%21,7) erkek çocukluk, 33 (%14,9) erkek gençlik, 130 (%58,8) erkek yetişkinlik döneminde ilk kez hüküm giymiştir. 10 (%4,5) kadın cinsel suç failinin tamamı ise yetişkinlik döneminde ilk kez hüküm giymiştir.

Yetişme çağında kurumda geçirdiği dönem bulunmayan 119 (%10,7) kişi çocukluk, 151 (%13,6) kişi gençlik, 765 (%68,7) kişi yetişkinlik döneminde hüküm giymiştir. Kurum

deneyimi bulunan failerde ise 30 (%2,7) kişi çocuklukta, 18 (%1,6) kişi gençlikte, 30 (%2,7) kişi yetişkinlikte hüküm giymiştir (Tablo 3.17).

Tablo 3.16: Failin cinsiyeti, ilk hüküm giyme yaşı ve suç türü

İlk Hüküm Giyme Çağı - Cinsiyet - Suç Türü				
Suç Türü	İlk Hüküm Giyme Çağı	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Öldürme	Çocuk	100 (%11,1)	2 (%,2)	102 (%11,3)
	Genç	121 (13,4)	17 (%1,9)	138 (%15,3)
	Yetişkin	567 (%63)	93 (%10,3)	660 (%73,3)
	Toplam	788 (%87,6)	112 (%12,4)	900 (%100,0)
Cinsel Suç	Çocuk	48 (%21,7)	0 (%,0)	48 (%21,7)
	Genç	33 (%14,9)	0 (%,0)	33 (%14,9)
	Yetişkin	130 (%58,8)	10 (%4,5)	140 (%63,3)
	Toplam	211 (%95,5)	10 (%4,5)	221 (%100,0)

Tablo 3.17: Kurum deneyimi ve ilk hüküm giyme çağı

İlk Hüküm Giyme Çağı - Yetişme Çağında Kurum Deneyimi			
İlk Hüküm Giyme Çağı	Yetişme Çağında Kurum Deneyimi		Toplam
	Hayır	Evet	
Çocuk	119 (%10,7)	30 (%2,7)	149 (%13,4)
Genç	151 (%13,6)	18 (%1,6)	169 (%15,2)
Yetişkin	765 (%68,7)	30 (%2,7)	795 (%71,4)
Toplam	1035 (%93,0)	78 (%7,0)	1113 (%100,0)

Öldürme suçu işlemiş 675 (%57,3) kişi yeniden suç işleme ihtimali olmadığını belirtirken, 165 (%14,0) kişi bu ihtimali düşük, 56 (%4,8) kişi orta, 13 (%1,1) kişi yüksek ve 30 (%2,5) kişi çok yüksek olarak belirtmiştir. Cinsel içerikli bir suç işlemiş 188 (%16,0) kişi yeniden suç işleme ihtimali olmadığını bildirirken, 33 (%2,8) kişi bu ihtimali düşük, 9 (%0,8) kişi orta, 2 (%0,2) kişi yüksek ve 7 (%0,6) kişi çok yüksek olarak belirtmiştir (Tablo 3.18).

Tablo 3.18: Suçun türü ve yeniden suç işleme ihtimali

Cezaevinden Sonra Yeniden Suç İşleme İhtimali - Suç Türü			
Cezaevinden Sonra Yeniden Suç İşleme İhtimali	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Hiç	675 (%57,3)	188 (%16,0)	863 (%73,3)
Düşük	165 (%14,0)	33 (%2,8)	198 (%16,8)
Orta	56 (%4,8)	9 (%,8)	65 (%5,5)
Yüksek	13 (%1,1)	2 (%,2)	15 (%1,3)
Çok yüksek	30 (%2,5)	7 (%,6)	37 (%3,1)
Toplam	939 (%79,7)	239 (%20,3)	1178 (%100,0)

Öldürme suçu işlemiş 41 kişi (%3,4) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; 18 kişi (%1,5) arazi sorunları; 2 kişi (%2) cinsel tatmin; 29 kişi (%2,4) bilgisizlik; 4 kişi (%3) evlenmek; 47 kişi (%3,9) düşmanlık; 78 kişi (%6,5) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 256 kişi (%21,5) hakaret; 138 kişi (%11,6) namus; 23 kişi (%1,9) alkol; 19 kişi (%1,6) bunalım; 297 kişi (%24,9) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir. Cinsel içerikli bir suç işlemiş 5 kişi (%4) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; 31 kişi (%2,6) cinsel tatmin; 16 kişi (%1,3) bilgisizlik; 41 kişi (%3,4) evlenmek; 3 kişi (%3) düşmanlık; 2 kişi (%2) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 13 kişi (%1,1) hakaret; 4 kişi (%3) namus; 22 kişi (%1,8) alkol; 3 kişi (%3) bunalım; 101 kişi (%8,5) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir.

İşlenen suçun mağdur sayısı değerlendirildiğinde %75,4 (n= 896) katılımcının mağdur sayısını bir kişi olarak belirttiği, 6 (%5) kişinin ise işlediği suçun şahsa karşı suç olmadığını belirttiği görülmektedir. Tüm katılımcıların infaz dosyalarına dayanarak çalışmaya dahil edildikleri düşünüldüğünde bu sonuç bireysel algı farklarına işaret etmektedir. Mağdur sayısının suçlara göre dağılımı Tablo 3.19'de verilmiştir. Buna göre 26 cinsel içerikli suç faili (% 2,2) ile 261 cinayet faili (% 22) işledikleri suçun birden fazla mağduru olduğunu beyan etmişlerdir.

Tablo 3.19: Mağdur sayısı ve suç türü

Mağdur Sayısı - Suç Türü			
Mağdur sayısı	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Bir	686 (%57,7)	210 (%17,7)	896 (%75,4)
Birden fazla	261 (%22)	26 (%2,2)	287 (%24,1)
Şahsa karşı işlenmiş suç değil	3 (%0,3)	3 (%0,3)	6 (%0,5)
Toplam	950 (%79,9)	239 (%20,1)	1189 (%100)

Çoklu mağduriyet durumunun cinsiyetlere göre dağılımına bakıldığında ise 278 erkek failin (% 23,4) ile 9 kadının (%8) birden fazla mağduru olduğu; tekli mağdur sayılarının ise sırasıyla 773 (% 65) ve 123 (% 10,3) olduğu çalışma sonucunda bulunmuştur.

Mağdurların sayısına bakıldığında % 14,2 (n=170) ile tek bir olayda 2 kişinin mağduriyetinin belirgin biçimde ortaya çıktığı görülmektedir. Bunu 3 kişi (%3,7; n= 44); 4 kişi (%1,8; n=21) takip etmektedir. Çalışmaya katılan 2 kişi hüküm almalarına neden olan olayın 44 mağduru olduğunu bildirmiştir.

Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suçlar için mağdur cinsiyeti % 23,6 (n= 282) kadın ve % 50,2 (n= 599) erkek olarak dağılım göstermektedir.

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti birlikte incelendiğinde; öldürme olgularında failin erkek olduğu olayların 96'sında (%14,2) mağdur bir kadın, 469'unda (%69,2) mağdur bir erkektir. Failin kadın olduğu durumlarda ise 19 (%2,8) kadın ve 94 (%13,9) erkek mağdura rastlanmıştır. Öldürme olaylarında failin cinsiyetinden bağımsız olarak erkekler daha fazla mağdur edilmiştir. Tek mağdurlu cinsel saldırı olgularında ise durum kadınlar aleyhinde değişkenlik göstermektedir. Faili erkek olan 161 (%79,3) olguda mağdur kadın, 35 (%17,2) olguda ise mağdur erkektir. Faili kadın olan 6 (%3,0) olguda mağdur kadın, bir (%0,5) vakada ise mağdur erkektir. Sonuçlar Tablo 3.20'da gösterilmiştir.

Suçü cinsel tatmin için işlediğini belirten tek mağdurlu öldürme veya cinsel içerikli bir suç işlemiş 9 kişi (%1) mağdurun cinsiyetinin erkek olduğunu bildirmişken; namus için

suçu işlediğini söyleyen 21 kişi (%2,4) mağdurun bir kadın, 86 kişi (%9,8) mağdurun bir erkek olduğunu belirtmiştir.

Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti birlikte incelendiğinde ise; öldürme olgularında failin erkek olduğu olayların birinde (%4), fail mağdurun cinsiyetini bilmediğini belirtmiştir. 139 (%59,9) olguda mağdurların tümü erkek, 16 (%6,9) olguda tümü kadın ve 69 (%29,7) olguda hem kadın hem erkektir. Failin kadın olduğu 2 (%9) çok mağdurlu öldürme olgusunda mağdurların tümü kadın, 5 (%2,2) olguda ise hem kadın hem erkektir.

Çok mağdurlu cinsel saldırı olgularında ise, failin erkek olduğu olayların 5'inde (%18,5) fail, mağdurun cinsiyetini bilmediğini belirtmiştir. 7 (%25,9) olguda mağdurların tümü erkek, 10 (%37,0) olguda tümü kadın ve 4 (%14,8) olguda hem kadın hem erkektir. Failin kadın olduğu 1(%3,7) çok mağdurlu cinsel saldırı olgusunda ise mağdurların tümü erkektir. Sonuçlar Tablo 3.21'de gösterilmiştir.

Tablo 3.20: Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti

Cinsiyet - Mağdurun Cinsiyeti - Suç Türü				
Suç türü	Cinsiyet	Mağdurun Cinsiyeti		Toplam
		Kadın	Erkek	
Öldürme	Erkek	96 (%14,2)	469 (%69,2)	565 (%83,3)
	Kadın	19 (%2,8)	94 (%13,9)	113 (%16,7)
	Toplam	115 (%17,0)	563 (%83,0)	678 (100,0)
Cinsel Suç	Erkek	161 (%79,3)	35 (%17,2)	196 (%96,6)
	Kadın	6 (%3,0)	1 (%,5)	7 (%3,4)
	Toplam	167 (%82,3)	36 (%17,7)	203 (%100,0)

Tablo 3.21: Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında suç türü, mağdurun ve failin cinsiyeti

Cinsiyet - Mağdurların Cinsiyeti - Suç Türü						
Suç türü	Cinsiyet	Mağdurların Cinsiyeti				Toplam
		Bilmiyor	Hepsi Erkek	Hepsi Kadın	Hem Erkek Hem Kadın	
Öldürme	Erkek	1 (%,4)	139 (%59,9)	16 (%6,9)	69 (%29,7)	225 (%97,0)
	Kadın	0 (%,0)	0 (%,0)	2 (%,9)	5 (%2,2)	7 (%3,0)
	Toplam	1 (%,4)	139 (%59,9)	18 (%7,8)	74 (%31,9)	232 (%100)
Cinsel Suç	Erkek	5 (%18,5)	7 (%25,9)	10 (%37,0)	4 (%14,8)	26 (%96,3)
	Kadın	0 (%,0)	1 (%3,7)	0 (%,0)	0 (%,0)	1 (%3,7)
	Toplam	5 (%18,5)	8 (%29,6)	10 (%37,0)	4 (%14,8)	27 (%100)

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel su işlemiş çocukların 4'ünün (%5) mağduru 12 veya daha küçük yaşta, 22'sinin(%2,5) mağduru 13-17 yaşları arasında, 6'sının (%7) mağduru 18-24 yaşlarında, 3'ünün (%3) mağduru 25-34 yaşlarında, birinin (%1) mağduru 35-54 yaşlarında ve 3'ünün (%3) mağduru 55 veya daha büyük yaşlardadır. Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel su işlemiş gençlerin 6'sının (%7) mağduru 12 veya daha küçük yaşta, 15'inin(%1,7) mağduru 13-17 yaşları arasında, 6'sının (%7) mağduru 18-24 yaşlarında, 4'ünün (%5) mağduru 25-34 yaşlarında, 13'ünün (%1,5) mağduru 35-54 yaşlarında ve 3'ünün (%3) mağduru 55 veya daha büyük yaşlardadır. Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel su işlemiş yetişkinlerin 17'sinin (%1,9) mağduru 12 veya daha küçük yaşta, 80'inin (%9,1) mağduru 13-17 yaşları arasında, 92'sinin (%10,4) mağduru 18-24 yaşlarında, 223'ünün (%25,3) mağduru 25-34 yaşlarında, 296'sının (%33,5) mağduru 35-54 yaşlarında ve 61'inin (%6,9) mağduru 55 veya daha büyük yaşlardadır.

Cinsel tatmin için suçu işlediğini söyleyen 5 kişi (%6) mağdurun 12 veya daha küçük yaşta olduğunu; 14 kişi (%1,6) 13-17 yaşlarında olduğunu; evlenmek için suçu işlediğini söyleyen 3 kişi (%3) mağdurun 12 veya daha küçük yaşta olduğunu; 27 kişi (%3,1) 13-17 yaşlarında olduğunu bildirmiştir.

Suçun türü, olay yeri ve suçun planlanma durumu birlikte ele alındığında; failin kendisinin, akrabasının veya arkadaşının evi veya iş yerinde gerçekleşen öldürme olaylarının 11,9'unda (n=110) suç planlanmamışken; 11 (% 1.2) olay planlı gerçekleşmiştir. İssiz, uzak

mekanda gerçekleşen öldürme olaylarının 4,6'sı (n=43) plansızken; 6'sı (%6) planlıdır. Toplumsal alanlarda (piknik alanı, köy merası, düğün salonu, müze, dernek vb.) gerçekleşen öldürmelerde 27 (% 2,9) vakada suç planlı iken; % 52,2'si (n=484) plansızdır. Mağdurla ilişkili yerlerde ise 184 (% 19,8) plansız, 24 (% 2,6) planlı vakaya rastlanmıştır. Birden fazla yerde gerçekleşen öldürme olaylarında 14 (% 1,5) fail suçu önceden planlamadığını, 4'ü (% ,4) ise planladığını belirtmiştir. Devlet kurumu içinde gerçekleşen toplam 8 olayın yalnızca 2'si (% ,2) planlıdır. Yolda veya araba içinde gerçekleşen olayların 12'si (% 1,3) plansızken biri (% ,1) planlıdır.

Cinsel suç olaylarında ise failin kendisinin, akrabasının veya arkadaşının evi veya iş yerinde gerçekleşen olayların %28,4'ünde (n=61) suç planlanmamışken 3'ü (%1,4) planlı gerçekleşmiştir. İssız, uzak mekanda gerçekleşen cinsel suç olaylarının 12'si (%5,6) plansızken; 2'si (% ,9) planlıdır. Toplumsal alanlarda gerçekleşen cinsel suç olaylarında 67 (% 31,2) vakada suç planlı iken; 7'si (%3,3) plansızdır. Mağdurla ilişkili yerlerde ise 51 (%23,7) plansız, 3 (% 1,4) planlı vakaya rastlanmıştır. Birden fazla yerde gerçekleşen cinsel suç olaylarında 3 (% 1,4) fail suçu önceden planlamadığını biri (% ,5) ise planladığını belirtmiştir. Yolda veya araba içinde gerçekleşen 3 (%1,4) olayın ve başka yerlerde gerçekleşen 2 (% ,9) olayın tamamı plansızdır (Tablo 3.22).

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdura yakınlık ve olay yerine bakıldığında; mağdurun yabancı olduğu tek mağdurlu 29 (%3,5) olayda olay yeri failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanı; 3 (% ,4) olayda ıssız, uzak mekan, 37 (%4,4) olayda toplumsal alan, 27 (%3,2) olayda mağdurla doğrudan ilişkili yerler, bir (% ,1) olayda birden fazla yerdir. Mağdurun tanıdık olduğu tek mağdurlu 43 (%5,1) olayda olay yeri failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanı; 4 (% ,5) olayda ıssız, uzak mekan, 65 (%7,8) olayda toplumsal alan, 36 (%4,3) olayda mağdurla doğrudan ilişkili yerler, 2 (% ,2) olayda birden fazla yer ve bir (% ,1) olayda yol veya arabadır.

Mağdurun akraba olduğu tek mağdurlu 69 (%8,3) olayda olay yeri failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanı; 23 (%2,8) olayda ıssız, uzak mekan, 238 (%28,5) olayda toplumsal alan, 71 (%8,5) olayda mağdurla doğrudan ilişkili yerler, 5 (% ,6) olayda birden fazla yer, 3 (% ,4) olayda devlet kurumu ve 11(%1,3) olayda yol veya arabadır. Mağdurun aileden biri olduğu tek mağdurlu 11 (%1,3) olayda olay yeri failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanı; 14 (%1,7) olayda ıssız, uzak mekan, 82 (%9,8) olayda toplumsal alan, 56 (%6,7) olayda mağdurla doğrudan ilişkili yerler, bir (% ,1) olayda birden fazla yer ve bir (% ,1) olayda devlet kurumudur (Tablo 3.23).

Tablo 3.22: Suçun türü, olay yeri ve suçun planlanma durum

Olay yeri - Suçu Önceden Planlama - Suç türü				
Suç Türü	Olay Yeri	Suçu Önceden Planlama		Toplam
		Hayır	Evet	
Öldürme	Kendi/akraba/arkadaş evi-mekânı	110 (%11,9)	11 (%1,2)	121 (% 13,0)
	Issız, uzak mekân	43 (%4,6)	6 (%,6)	49 (%5,3)
	Toplumsal alan	484 (%52,2)	27 (%2,9)	511 (%55,1)
	Mağdurla ilişkili yerler	184 (%19,8)	24 (%2,6)	208 (%22,4)
	Birden fazla yer	14 (%1,5)	4 (%,4)	18 (%1,9)
	Devlet kurumu içi	6 (%,6)	2 (%,2)	8 (%,9)
	Yol, araba	12 (%1,3)	1 (%,1)	13 (1,4)
	Toplam	853 (%91,9)	75 (%8,1)	928 (%100,0)
Cinsel Suç	Kendi/akraba/arkadaş evi-mekânı	61 (%28,4)	3 (%1,4)	64 (%29,8)
	Issız, uzak mekân	12 (%5,6)	2 (%,9)	14 (%6,5)
	Toplumsal alan	67 (%31,2)	7 (%3,3)	74 (%34,4)
	Mağdurla ilişkili yerler	51 (%23,7)	3 (%1,4)	54 (%25,1)
	Birden fazla yer	3 (%1,4)	1 (%,5)	4 (%1,9)
	Yol, araba	3 (%1,4)	0 (%,0)	3 (%1,4)
	Başka yerler	2 (%,9)	0 (%,0)	2 (%,9)
	Toplam	199 (%92,6)	16 (%7,4)	215 (%100,0)

Tablo 3.23: Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdura yakınlık ve olay yeri

Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık - Olay Yeri					
Olay Yeri	Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık				Toplam
	Yabancı	Tanıdık	Akraba	Aile	
Kendi akraba/arkadaş evi-mekânı	29 (%3,5)	43 (%5,1)	69 (%8,3)	11 (%1,3)	152 (%18,2)
İssız uzak mekân	3 (%,4)	4 (%,5)	23 (%2,8)	14 (%1,7)	44 (%5,3)
Toplumsal alan	37 (%4,4)	65 (%7,8)	238 (%28,5)	82 (%9,8)	422 (%50,5)
Mağdurla ilişkili yerler	27 (%3,2)	36 (%4,3)	71 (%8,5)	56 (%6,7)	190 (%22,8)
Birden fazla yer	1 (%,1)	2 (%,2)	5 (%,6)	1 (%,1)	9 (%1,1)
Devlet kurumu içi	0 (%,0)	0 (%,0)	3 (%,4)	1 (%,1)	4 (%,5)
Yol-araba	0 (%,0)	1 (%,1)	11 (%1,3)	0 (%,0)	12 (%1,4)
Başka yerler	1 (%,1)	1 (%,1)	0 (%,0)	0 (%,0)	2 (%,2)
Toplam	98 (%11,7)	152 (%18,2)	420 (%50,3)	165 (%19,8)	835 (%100)

Tablo 3.24'te çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdurla önceden ilişki ve olay yeri birlikte incelenmiştir. Buna göre; mağdurların yalnızca aile üyelerinden oluştuğu çok mağdurlu olayların 4'ü (%1,8) failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanında, 3'ü (%1,3) toplumsal alanda, 10'u(%4,4) mağdurla doğrudan ilişkili yerlerde gerçekleşmiştir. Mağdurların aile üyeleri ve akrabalarından oluştuğu çok mağdurlu olayların 2'si (%9) failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanında; 3'ü (%1,3) toplumsal alanda, 2'si (%9) mağdurla doğrudan ilişkili yerlerde gerçekleşmiştir.

Mağdurların aile üyeleri, akrabalar ve yabancılardan oluştuğu 1 (%4) olay ise mağdurla doğrudan ilişkili yerlerde gerçekleşmiştir. Mağdurların akrabalarından oluştuğu çok mağdurlu olayların 2'sinde (%9) olay yeri failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanı; 6'sında (%2,7) ıssız uzak mekan, 8'inde (%3,6) toplumsal alan ve 12'sinde (%5,3) mağdurla doğrudan ilişkili yerlerdir.

Mağdurların akrabalar ve tanıdıklardan oluştuğu çok mağdurlu olayların 2'si (%9) toplumsal alanda ve 1'i (%4) mağdurla doğrudan ilişkili yerde gerçekleşmiştir. Mağdurların yalnızca tanıdıklardan oluştuğu çok mağdurlu olayların 11'i (%4,9) failin kendisinin,

akrabasının, arkadaşının evi veya mekanında; 6'sı (%2,7) ıssız uzak mekanda, 72'si (%32) toplumsal alanda, 23'ü (%10,2) mağdurla doğrudan ilişkili yerlerde, 3'ü (%1,3) birden fazla yerde, 4'ü (%1,8) devlet kurumu içinde, 1'i (%0,4) yol-arabada gerçekleşmiştir.

Mağdurların tanıdık veya yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu olayların 4'ü (%1,8) toplumsal alanda, biri (%0,4) birden fazla yerde gerçekleşmiştir. Mağdurların yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu olayların biri (%0,4) failin kendisinin, akrabasının, arkadaşının evi veya mekanında; 3'ü (%1,3) ıssız uzak mekanda, 26'sı (%11,6) toplumsal alanda, 4'ü (%1,8) mağdurla doğrudan ilişkili yerlerde, 5'i (%2,2) birden fazla yerde, 2'si (%0,9) yol-arabada gerçekleşmiştir.

Olay yeri ve mağdur seçimini planlama değerlendirildiğinde ise mağdur seçiminin planlı olmadığı belirtilen 149 (%13,7) olayın; failin kendisinin, akrabasının veya arkadaşının evi veya mekanında, 45 (%4,1) olayın ıssız uzak mekanda, 488 (%44,9) olayın toplumsal alanda, 202 (%18,6) olayın mağdurla ilişkili yerlerde, 17 (%1,6) olayın birden fazla yerde, 5 (%0,5) olayın devlet kurumunda, 13 (%1,2) olayın ise yol veya arabada gerçekleştirildiği görülmüştür.

Tablo 3.24: Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdura yakınlık ve olay yeri

Mağdurla Önceden İlişki - Olay Yeri								
Olay Yeri	Mağdurla Önceden İlişki							
	Kendi akraba/arkadaş evi-mekân	İssız uzak mekân	Toplumsal alan	Mağdurla ilişkili yerler	Birden fazla yer	Devlet kurumu içi	Yol-araba	Toplam
Aile	4 %1,8	0 %0	3 %1,3	10 %4,4	0 %0	0 %0	0 %0	17 %7,6
Aile + Akraba	2 %0,9	0 %0	3 %1,3	2 %0,9	0 %0	0 %0	0 %0	7 %3,1
Aile + Akraba + Yabancı	0 %0	0 %0	0 %0	1 %0,4	0 %0	0 %0	0 %0	1 %0,4
Akraba	2 %0,9	6 %2,7	8 %3,6	12 %5,3	0 %0	0 %0	0 %0	28 %12,4
Akraba + Tamdık	0 %0	0 %0	2 %0,9	1 %0,4	0 %0	0 %0	0 %0	3 %1,3
Akraba + Yabancı	1 %0,4	0 %0	1 %0,4	1 %0,4	0 %0	0 %0	0 %0	3 %1,3
Tamdık	11 %4,9	6 %2,7	72 %32	23 %10,2	3 %1,3	4 %1,8	1 %0,4	120 %53,3
Tamdık + Yabancı	0 %0	0 %0	4 %1,8	0 %0	1 %0,4	0 %0	0 %0	5 %2,2
Yabancı	1 %0,4	3 %1,3	26 %11,6	4 %1,8	5 %2,2	0 %0	2 %0,9	41 %18,2
Toplam	21 %9,3	15 %6,7	119 %52,9	54 %24	9 %4	4 %1,8	3 %1,3	225 %100

Mağdur seçiminin planlı olduğu belirtilen 26 (%2,4) olay; failin kendisinin, akrabasının veya arkadaşının evi veya mekanında, 16 (%1,5) olay ıssız uzak mekanda, 69 (%6,3) olay toplumsal alanda, 47 (%4,3) olay mağdurla ilişkili yerlerde, 4 (%0,4) olay birden fazla yerde, 3 (%0,3) olay devlet kurumunda, 2 (%0,2) olay ise yol veya arabada gerçekleştirilmiştir.

Failin erkek olduğu tek mağdurlu olaylarda, 330 (%31,6) kişi olay sırasında yanında hiç kimsenin bulunmadığını, 391 (%37,5) kişi ise yanında mağdurdan başka kişilerin bulunduğunu bildirmiştir. Failin erkek olduğu çok mağdurlu olaylarda ise 120 (%11,5) kişi olay sırasında yanında hiç kimsenin bulunmadığını, 146 (%14,0) kişi ise bulunduğunu bildirmiştir.

Failin kadın olduğu tek mağdurlu olaylarda, 44 (%33,3) kişi olay sırasında yanında hiç kimsenin bulunmadığını, 68 (%51,5) kişi ise bulunduğunu bildirmiştir. Failin kadın olduğu çok mağdurlu olaylarda ise 4 (%3) kişi olay sırasında yanında hiç kimsenin bulunmadığını, 4 (%3) kişi ise bulunduğunu bildirmiştir.

Suçu önceden planlamadığını bildiren 550 vakanın 220'sinde (% 40) olay esnasında failin yanında mağdurdan başka kişilerin olduğu, ancak bu kişilerin suçlanmadığı, 303'ünde (%55,1) ise olay yerindeki kişilerin suçlandığı görülmüştür. Suçu önceden planladığını bildiren toplam 54 vakanın % 18,5'inde (n=10) olay yerinde mağdur dışında bulunan kişiler suçlanmamış, 41'inde (%75,9) ise suçlanmıştır. Bu örüntü, planlı grup cinayetini düşündürmektedir.

Suçu önceden planlamadığını söyleyen 36 kişi (%3,1) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; 18 kişi (%1,5) arazi sorunları; 32 kişi (%2,7) cinsel tatmin; 43 kişi (%3,7) bilgisizlik; 34 kişi (%2,9) evlenmek; 42 kişi (%3,6) düşmanlık; 76 kişi (%6,5) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 260 kişi (%22,3) hakaret; 123 kişi (%10,5) namus; 44 kişi (%3,8) alkol; 21 kişi (%1,8) bunalım; 348 kişi (%29,8) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir. Suçu önceden planladığını söyleyen 9 kişi (%8) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; bir kişi (%1) cinsel tatmin; 2 kişi (%2) bilgisizlik; 10 kişi (%9) evlenmek; 8 kişi (%7) düşmanlık; 3 kişi (%3) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 8 kişi (%7) hakaret; 19 kişi (%1,6) namus; bir kişi (%1) alkol; bir kişi (%1) bunalım; 29 kişi (%2,5) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir.

Mağdur seçiminin planlı olduğunu söyleyen 5 kişi (%5) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; 3 kişi (%3) cinsel tatmin; 3 kişi (%3) bilgisizlik; 21 kişi (%1,9) evlenmek; 11 kişi (%1) düşmanlık; 17 kişi (%1,5) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 18 kişi (%1,6) hakaret; 35 kişi (%3,2) namus; 3 kişi (%3) alkol; 2 kişi (%2) bunalım; 51 kişi (%4,6) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir. Mağdur seçiminin planlı olmadığını söyleyen 40 kişi (% 3,6) olayı işsizlik- maddi sıkıntılar nedeniyle gerçekleştirdiğini; 15 kişi (%1,4) arazi sorunları; 30 kişi (% 2,7) cinsel tatmin; 38 kişi (%3,4) bilgisizlik; 21 kişi (%1,9) evlenmek; 35 kişi (%3,2) düşmanlık; 59 kişi (%5,3) para alacağı- iş anlaşmazlığı; 232 kişi (%20,9) hakaret; 98 kişi (%8,8) namus; 39 kişi (%3,5) alkol; 20 kişi (%1,8) bunalım; 314 kişi (%28,3) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir.

Suç türü ve taşınan silahın türü birlikte incelendiğinde; öldürme olaylarından hükümlü 345 (%60,7) fail olay sırasında ateşli silah, 168 (%29,6) fail kesici delici alet, 21 (%3,7) fail birden fazla silah ve 12 (%2,1) fail alışılmadık bir silah taşıdığını bildirmiştir. Cinsel saldırı

olaylarına karışmış 5 (%9) fail olay sırasında ateşli silah, 13 (%2,3) fail kesici delici alet ve 4 (%7) fail alışılmadık bir silah taşıdığını bildirmiştir (Tablo 3.25).

Tablo 3.25: Suç türü ve taşınan silahın türü

Taşıdığı Silahın Çeşidi - Suç Türü			
Taşıdığı Silahın Çeşidi	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Ateşli silahlar	345 (%60,7)	5 (%,9)	350 (%61,6)
Kesici, delici alet	168 (%29,6)	13 (%2,3)	181 (%31,9)
Birden fazla silah	21 (%3,7)	0 (%,0)	21 (%3,7)
Alışılmadık	12 (%2,1)	4 (%,7)	16 (%2,8)
Toplam	546 (%96,1)	22 (%3,9)	568 (%100,0)

Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında faillerden 224'ü (%39,6) ateşli silah, 139'u (%24,6) kesici delici alet, 13'ü (%2,3) birden fazla silah ve 12'si (%2,1) alışılmadık bir silah kullandıklarını bildirmişlerdir. Birden fazla mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında faillerden 124'ü (%21,9) ateşli silah, 40'ı (%7,1) kesici delici alet, 8'i (%1,4) birden fazla silah ve 4'ü (%4) alışılmadık bir silah kullandıklarını bildirmişlerdir.

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık ve taşınan silahın türü birlikte ele alındığında; mağdurun yabancı olduğu tek mağdurlu 22 (%5,8) olayda failler ateşli silah, 15 (%4,0) olayda kesici delici alet, 2 (%5) olayda birden fazla alet ve bir (%3) olayda alışılmadık bir silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurun tanıdık olduğu tek mağdurlu 27 (%7,1) olayda failler ateşli silah, 21(%5,5) olayda kesici delici alet, 1 (%3) olayda birden fazla alet ve 4 (%1,1) olayda alışılmadık bir silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurun akraba olduğu tek mağdurlu 129 (%34,0) olayda failler ateşli silah, 71 (%18,7) olayda kesici delici alet, 8 (%2,1) olayda birden fazla alet ve 2 (%5) olayda alışılmadık bir silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurun aile üyelerinden biri olduğu tek mağdurlu 42 (%11,1) olayda failler ateşli silah, 29 (%7,7) olayda kesici delici alet, 1 (%3) olayda birden fazla alet ve 4 (%1,1) olayda alışılmadık bir silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Sonuçlar Tablo 3.26'da gösterilmektedir.

Tablo 3.26: Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık taşınan silahın türü

Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık - Taşınan Silahın Çeşidi					
Taşınan Silahın Çeşidi	Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık				Toplam
	Yabancı	Tanıdık	Akraba	Aile	
Ateşli silahlar	22 (%5,8)	27 (%7,1)	129 (%34,0)	42 (%11,1)	220 (%58,0)
Kesici delici alet	15 (%4,0)	21 (%5,5)	71 (%18,7)	29 (%7,7)	136 (%35,9)
Birden fazla silah	2 (%0,5)	1 (%0,3)	8 (%2,1)	1 (%0,3)	12 (%3,2)
Alışılmadık	1 (%0,3)	4 (%1,1)	2 (%0,5)	4 (%1,1)	11 (%2,9)
Toplam	40 (%10,6)	53 (%14,0)	210 (%55,4)	76 (%20,1)	379 (%100)

Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık ve taşınan silahın türü birlikte incelendiğinde ise; mağdurların aile üyelerinden oluştuğu çok mağdurlu 5 (%3,4) olayda, failler ateşli silah ve 3 (%2,1) olayda kesici delici alet, taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların aile üyeleri ve akrabalarından oluştuğu çok mağdurlu 3 (%2,1) olayda failler ateşli silah, 2 (%1,4) olayda kesici delici alet ve 1 (%0,7) olayda birden fazla silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların aile üyesi, akraba ve yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu 1 (%0,7) olayda fail, alışılmadık bir silah taşıdığını bildirmiştir. Mağdurların akrabalarından oluştuğu çok mağdurlu 19 (%13,0) olayda failler ateşli silah, bir (%0,7) olayda kesici delici alet ve 1 (%0,7) olayda birden fazla silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların akraba ve tanıdıklardan oluştuğu çok mağdurlu 3 (%2,1) olayda failler ateşli silah taşıdıklarını bildirmişlerdir.

Mağdurların akraba ve yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu 3 (%2,1) olayda failler yine ateşli silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların tanıdıklardan oluştuğu çok mağdurlu 47 (%32,2) olayda failler ateşli silah, 20 (%13,7) olayda kesici delici alet ve 5 (%3,4) olayda birden fazla silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların tanıdık ve yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu 4 (%2,7) olayda failler ateşli silah ve bir (%0,7) olayda alışılmadık bir alet taşıdıklarını bildirmişlerdir. Mağdurların yalnızca yabancılardan oluştuğu çok mağdurlu 18 (%12,3) olayda failler ateşli silah, 8 (%5,5) olayda kesici delici alet ve bir (%0,7) olayda alışılmadık bir silah taşıdıklarını bildirmişlerdir. Sonuçlar Tablo 3.27’de verilmiştir.

Tablo 3.27: Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel suç olaylarında mağdura yakınlık taşınan silahın türü

Mağdurlarla Önceden İlişki Durumu - Taşınan Silahın Çeşidi					
Mağdurlarla Önceden İlişki Durumu	Taşınan Silahın Çeşidi				Toplam
	Ateşli Silahlar	Kesici, Delici Alet	Birden Fazla Alet	Alışılmadık	
Aile	5 (%3,4)	3 (%2,1)	0 (%,0)	0 (%,0)	8 (%5,5)
Aile + Akraba	3 (%2,1)	2 (%1,4)	1 (%,7)	0 (%,0)	6 (%4,1)
Aile + Akraba + Yabancı	0 (%,0)	0 (%,0)	0 (%,0)	1 (%,7)	1 (%,7)
Akraba	19 (%13,0)	1 (%,7)	1 (%,7)	0 (%,0)	21 (%14,4)
Akraba + Tanıdık	3 (%2,1)	0 (%,0)	0 (%,0)	0 (%,0)	3 (%2,1)
Akraba + Yabancı	3 (%2,1)	0 (%,0)	0 (%,0)	0 (%,0)	3 (%2,1)
Tanıdık	47 (%32,2)	20 (%13,7)	5 (%3,4)	0 (%,0)	72 (%49,3)
Tanıdık + Yabancı	4 (%2,7)	0 (%,0)	0 (%,0)	1 (%,7)	5 (%3,4)
Yabancı	18 (%12,3)	8 (%5,5)	0 (%,0)	1 (%,7)	27 (%18,5)
Toplam	102 (%69,9)	34 (%23,3)	7 (%4,8)	3 (%2,1)	146 (%100,0)

Suçu önceden planlamadığını belirten erkeklerden 285'i (%55,7) suç esnasında ateşli silah taşıyorken, 157'si (%30,7) kesici delici alet, 19'u (%3,7) birden fazla silah ve 13'ü (%2,5) "alışılmadık" bir silah taşımaktadır. Suçu önceden planlamadığını ifade eden kadınlardan 28'i (% 5,5) ateşli silah, 9'u (%1,8) kesici delici alet ve biri (%2) "alışılmadık" bir silah taşımaktadır. Suçu önceden planladığını ifade eden erkeklerden 31'i (%57,4) suç esnasında ateşli silah taşıyorken, 11'i (%20,4) kesici delici alet, 2'si (%3,7) birden fazla silah ve 2'si (%3,7) "alışılmadık" bir silah taşımaktadır. Suçu önceden planladığını ifade eden kadınlardan 5'i (%9,3) ateşli silah, 3'ü (%5,6) kesici delici alet bir silah taşımaktadır (Tablo 3.28).

Tablo 3.28: Failin cinsiyeti, taşınan silah ve suçu planlama

Taşınan Silahın Çeşidi - Cinsiyet - Suçu Önceden Planlama				
Suçu Önceden Planlama	Taşınan Silahın Çeşidi	Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Hayır	Ateşli silahlar	285 (%55,7)	28 (%5,5)	313 (%61,1)
	Kesici, delici alet	157 (%30,7)	9 (%1,8)	166 (%32,4)
	Birden fazla silah	19 (%3,7)	0 (%,0)	19 (%3,7)
	Alışılmadık	13 (%2,5)	1 (%,2)	14 (%2,7)
	Toplam	474 (%92,6)	38 (%7,4)	512 (%100,0)
Evet	Ateşli silahlar	31 (%57,4)	5 (%9,3)	36 (%66,7)
	Kesici, delici alet	11 (%20,4)	3 (%5,6)	14 (%25,9)
	Birden fazla silah	2 (%3,7)	0 (%,0)	2 (%3,7)
	Alışılmadık	2 (%3,7)	0 (%,0)	2 (%3,7)
	Toplam	46 (%85,2)	8 (14,8)	54 (%100,0)

Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç olaylarında failin cinsiyeti, mağdura yakınlık ve mağdur seçimini planlama birlikte değerlendirilmiştir. Buna göre; tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş erkek failerde; mağdur seçiminin planlı olmadığı olayların 80'inde (%11,7) mağdur yabancı, 91'inde (%13,4) tanıdık, 313'ünde (%46,0) akraba ve 96'sında (%14,1) aile üyesidir. Mağdur seçiminin planlı olduğu olguların ise 8'inde (%1,2) mağdur yabancı, 16'sında (%2,3) tanıdık, 65'inde (%9,5) akraba ve 12'sinde (%1,8) aile üyesidir. Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş kadın failerde; mağdur seçiminin planlı olmadığı olayların 6'sında (%5,1) mağdur yabancı, 27'sinde (%22,9) tanıdık, 20'sinde (%16,9) akraba ve 42'sinde (%35,6) aile üyesidir. Mağdur seçiminin planlı olduğu olguların ise, 11'inde (%9,3) tanıdık, 5'inde (%4,2) akraba ve 7'sinde (%5,9) aile üyesidir (Tablo 3.29).

Tablo 3.29: Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç olaylarında failin cinsiyeti, mağdura yakınlık ve mağdur seçimini planlama

Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık - Planlı Mağdur Seçimi – Cinsiyet				
Cinsiyet	Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık	Planlı Mağdur Seçimi		Toplam
		Hayır	Evet	
Erkek	Yabancı	80 (%11,7)	8 (%1,2)	88 (%12,9)
	Tanıdık	91 (%13,4)	16 (%2,3)	107 (%15,7)
	Akraba	313 (%46,0)	65 (%9,5)	378 (%55,5)
	Aile	96 (%14,1)	12 (%1,8)	108 (%15,9)
	Toplam	580 (%85,2)	101 (%14,8)	681 (%100,0)
Kadın	Yabancı	6 (%5,1)	0 (%0,0)	6 (%5,1)
	Tanıdık	27 (%22,9)	11 (%9,3)	38 (%32,2)
	Akraba	20 (%16,9)	5 (%4,2)	25 (%21,2)
	Aile	42 (%35,6)	7 (%5,9)	49 (%41,5)
	Toplam	95 (%80,5)	23 (%19,5)	118 (%100,0)

Çok mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç olaylarında failin cinsiyeti, mağdura yakınlık ve mağdur seçimini planlama değişkenleri birlikte incelendiğinde ise; erkek faillerde; mağdur seçiminin planlı olmadığı olayların 12'sinde (%5,8) mağdurlar aile üyesi, 7'sinde (%3,4) aile üyesi ve akraba, 22'sinde (%10,6) yalnızca akraba, birinde (%5) akraba ve tanıdık, 3'ünde (%1,4) akraba ve yabancı birileri, 97'sinde (%46,9) tanıdık, 4'ünde (%1,9) tanıdık ve yabancı birileri ve 31'inde (%15,0) yabancılarıdır. Mağdur seçiminin planlı olduğu olguların ise 3'ünde (%1,4) mağdurlar aile üyesi, 2'sinde (%1) akraba, 2'sinde (%1) akraba ve tanıdık, 16'sında (%7,7) tanıdık, birinde (%5) tanıdık ve yabancı birileri ve 6'sında (%2,9) yabancılarıdır.

Çok mağdurlu öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş kadın faillerde; mağdur seçiminin planlı olmadığı olayların 2'sinde (%28,6) mağdurlar yalnızca akraba, birinde (%14,3) tanıdık, birinde yabancı (%14,3) ve birinde (%14,3) aile üyesi, akraba ve yabancı birileridir. Mağdur seçiminin planlı olduğu olguların ise birinde (%14,3) mağdurlar aile üyesi ve birinde (%14,3) tanıdık.

Öldürme olaylarının 144'ü (%12,6) sabah 6- öğle 12, 238'i (%20,7) öğle 12- akşamüstü 6, 343'ü (%29,9) akşamüstü 6- gece yarısı 12, 191'i (%16,7) gece yarısı 12- sabah 6'da gerçekleşmiştir. 11 (%9) hükümlü olayın ne vakitte gerçekleştiğini hatırlamadığını, 5'i (%4) olayın farklı zamanlarda gerçekleştiğini söylemiştir.

Cinsel saldırı olaylarının 26'sı (%2,3) sabah 6- öğle, 83'ü (%7,2) öğle 12- akşamüstü 6, 57'si (%5,0) akşamüstü 6-gece yarısı 12, 32'si (%2,8) gece yarısı 12- sabah 6'da gerçekleşmiştir. 13 (%11) hükümlü olayın ne vakitte gerçekleştiğini hatırlamadığını, 4'ü (%3) de olayın farklı zamanlarda gerçekleştiğini söylemiştir.

Erkek faillerin 399'u (%34,1) gündüz, 409'u (%35,0) gece, 30'u (%2,6) şafak vakti, 143 (%12,2) alacakaranlık, 19'u (%1,6) farklı zamanlarda suç işlemişken; kadınların 54'ü (%4,6) gündüz, 60'ı (%5,1) gece, 5'i (%4) şafak vakti, 6'sı (%5) alacakaranlıkta suçu işlemişlerdir.

Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında faillerden 709'u (%60,2) olay esnasında alkollü olmadığını, 177'si (%15,0) ise alkollü olduğunu bildirmiştir. Birden fazla mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında ise faillerden 240'ı (%20,4) olay esnasında alkollü olmadığını, 46'sı (%3,9) ise alkollü olduğunu bildirmiştir.

Tek mağdurlu olgularda failin alkollü olmadığı 361 (%41,6) olayda mağdur da alkol etkisinde değilken; 119 (%13,7) vakada mağdur alkollü, 28 (%3,2) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 40 (%4,6) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir.

Tek mağdurlu olgularda failin alkollü olduğu 50 (%5,8) olayda mağdur da alkol etkisinde değilken 71 (%8,2) vakada mağdur alkollü, 11 (%1,3) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 16 (%1,8) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir. 172 (%19,8) olayda ise mağdurun alkol ve/veya uyuşturucu-uyarıcı madde etkisinde olup olmadığı bilinmemektedir (Tablo 3.30).

Tablo 3.30: Tek mağdurlu olaylarda fail ve mağdurun olay esnasında alkollü olmaları

Tek Mağdurlu Olaylarda Mağdurun Alkol Veya Uyuşturucu Madde Etkisi Altında Olma Durumu - Failin Suç Esnasında Alkollü Olma Durumu			
Mağdurun Alkol Veya Uyuşturucu Madde Etkisi Altında Olma Durumu	Failin Suç Esnasında Alkollü Olma Durumu		Toplam
	Hayır	Evet	
Bilmiyor	144 (%16,6)	28 (%3,2)	172 (%19,8)
Hayır	361 (%41,6)	50 (%5,8)	411 (%47,4)
Evet, alkollüydü	119 (%13,7)	71 (%8,2)	190 (%21,9)
Evet, uyuşturucu ya da uyarıcı madde almıştı	28 (%3,2)	11 (%1,3)	39 (%4,5)
Evet, uyuşturucu ve uyarıcı madde etkisinde	40 (%4,6)	16 (%1,8)	56 (%6,5)
Toplam	692 (%79,7)	176 (%20,3)	868 (%100,0)

Çok mağdurlu olgularda failin alkollü olmadığı 109 (%39,6) olayda mağdur da alkol etkisinde değilken 34 (%12,4) vakada mağdur alkollü, 11(%4,0) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 18 (%6,5) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir.

Çok mağdurlu olgularda failin alkollü olduğu 11 (%4,0) olayda mağdur alkol etkisinde değilken 15 (%5,5) vakada mağdur da alkollü, 1 (%4) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 5 (%1,8) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir. Toplam 71 (%25,8) vaka tarafından ise mağdurun alkol ve/veya uyuşturucu-uyarıcı madde etkisinde olup olmadığı bilinmediği ifade edilmiştir. Sonuçlar Tablo 3.31’de verilmiştir.

Tek mağdurlu olaylarda suç türü ve mağdurun suç oluşumundaki etkisine birlikte bakıldığında; 391 (%45,2) tek mağdurlu öldürme olayında tahrik, hakaret, küfür, baskı ve anlık gelişen gerginlik mağdurların suçun oluşumunda etkisi olarak görülürken; 53 (%6,1) fail geçmişe dayalı bir husumetten, 49 (%5,7) fail kendisine veya yakınlarına yönelik geçmiş cinsel içerikli bir saldırıdan ve 13 (%1,5) fail ticari bir sebepten bahsetmiştir. 150 (%17,3) fail olayda mağdurun rızası olduğunu söylerken, 8 (%9) fail mağdurun bir özelliğinin olayda etkili olduğunu söylemiştir. Tahrik, hakaret, küfür, baskı, anlık gelişen gerginlik 95 (%11,0) tek mağdurlu cinsel suç olayında mağdurun etkisi olarak açıklanmış, 12 (%1,4) kişi geçmişe dayalı bir husumetten, 7 (%8) kişi kendisine veya yakınlarına yönelik geçmiş cinsel içerikli bir saldırıdan bahsetmiştir. 78 (%9,0) kişi mağdurun rızası olduğunu belirtirken, 2 (%2) kişi mağdurun bir özelliğinin suçun oluşumunda etkili olduğunu söylemiştir.

Tablo 3.31: Çok mağdurlu olaylarda fail ve mağdurların olay esnasında alkollü olmaları

Çok Mağdurlu Olaylarda Mağdurun Alkol Veya Uyuşturucu Madde Etkisi Altında Olma Durumu - Failin Suç Esnasında Alkollü Olma Durumu			
Mağdurların Alkol Veya Uyuşturucu Madde Etkisi Altında Olma Durumu	Failin Suç Esnasında Alkollü Olma Durumu		Toplam
	Hayır	Evet	
Bilmiyor	61 (%22,2)	10 (%3,6)	71 (%25,8)
Evet, alkollü olan vardı	34 (%12,4)	15 (%5,5)	49 (%17,8)
Evet, uyuşturucu ya da uyarıcı madde almış olan vardı	11 (%4,0)	1 (%,4)	12 (%4,4)
Evet, uyuşturucu ve uyarıcı madde etkisinde olan vardı	18 (%6,5)	5 (%1,8)	23 (%8,4)
Hayır	109 (%39,6)	11 (%4,0)	120 (%43,6)
Toplam	233 (%84,7)	42 (%15,3)	275 (%100,0)

63 (%23,7) çok mağdurlu öldürme olayında fail, mağdurların suçun oluşumunda bir etkisi olmadığını söylerken, 179 (%67,3) fail mağdurların suçun oluşumunda etkisi olduğunu söylemiştir. 2 (%8) çok mağdurlu cinsel saldırı olayında fail, mağdurların suçun oluşumunda bir etkisi olmadığını söylerken, 22 (%8,3) fail etkilerinin olduğunu söylemiştir (Tablo 3.32).

Failin erkek olduğu tek mağdurlu olaylarda, 382 (%37,9) kişi olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak istemediğini, 353 (%35,0) kişi ise irtibat kurmak istediğini bildirmiştir. Failin erkek olduğu birden fazla mağdurlu olaylarda 147 (%14,6) kişi olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak istemediğini, 124 (%12,3) kişi ise irtibat kurmak istediğini bildirmiştir. Failin kadın olduğu tek mağdurlu olaylarda, 79 (%60,8) kişi olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak istemediğini, 42 (%32,3) kişi ise irtibat kurmak istediğini bildirmiştir. Failin kadın olduğu birden fazla mağdurlu olaylarda ise, 6 (%4,6) kişi olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak istemediğini, 3 (%2,3) kişi ise irtibat kurmak istediğini bildirmiştir.

Tablo 3.32: Çok mağdurlu olaylarda suç türü ve mağdurun suç oluşumundaki etkisi

Mağdurların Suç Oluşumundaki Etkisi - Suç Türü			
Suç Türü	Mağdurların Suç Oluşumundaki Etkisi		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Hayır yok	63 (%23,7)	2 (%,8)	65 (%24,4)
Evet var	179 (%67,3)	22 (%8,3)	201 (%75,6)
Toplam	242 (%91,0)	24 (%9,0)	266 (%100,0)

Tek mağdurlu öldürme olaylarında, faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istemediklerini bildirdikleri olgulardan 40'ında (%6,2) mağdur yabancı, 58'inde (%9,0) tanıdık, 180'inde (%28,0) akraba ve 88'inde (%13,7) aile üyesidir. Faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istediklerini bildirdikleri olguların ise 29'unda (%4,5) mağdur yabancı, 49'unda (%7,6) tanıdık, 143'ünde (%22,2) akraba ve 56'sında (%8,7) aile üyesidir. Tek mağdurlu cinsel saldırı olgularında ise, faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istemediklerini bildirdikleri olgulardan 7'sinde (%3,9) mağdur yabancı, 19'unda tanıdık (%10,7), 35'inde (%19,7) akraba ve 12'sinde (%6,7) aile üyesidir. Faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istediklerini bildirdikleri olguların ise 12'sinde (%6,7) mağdur bir yabancı, 22'sinde (%12,4) tanıdık, 62'sinde (%34,8) akraba ve 9'unda (%5,1) aile üyesidir (Tablo 3.33).

Çok mağdurlu öldürme olaylarında, faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istemediklerini bildirdikleri olguların 8'inde (%3,8) mağdurlar aile üyesi, 3'ünde (%1,4) aile ve akraba üyesi, birinde (%0,5) aile üyesi, akraba ve yabancı biri, 13'ünde (%6,2) akraba, 3'ünde (%1,4) akraba ve tanıdık, 2'sinde (%1,0) akraba ve yabancı biri, 68'inde (%32,5) tanıdık, 2'sinde (%1,0) tanıdık ve yabancı biri ve 18'inde (%8,6) hepsi yabancıdır. Faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istediklerini bildirdikleri olguların 6'sında (%2,9) mağdurlar aile üyesi, 4'ünde (%1,9) aile ve akraba üyesi, 14'ünde (%6,7) akraba, birinde (%0,5) akraba ve yabancı biri, 43'ünde (%20,6) tanıdık, 3'ünde (%1,4) tanıdık ve yabancı biri ve 20'sinde (%9,6) hepsi yabancıdır. Çok mağdurlu cinsel saldırı olaylarında, faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istemediklerini bildirdikleri olguların 9'unda (%52,9) tanıdık, 2'sinde (%11,8) yabancı biridir. Faillerin mağdurlarla irtibat kurmak istediklerini bildirdikleri olguların 3'ünde (%17,6) mağdurlar aile üyesi, birinde (%5,9) akraba, birinde (%5,9) tanıdık ve birinde (%5,9) yabancıdır.

Tablo 3.33: Tek mağdurlu olaylarda suç türü, mağdurla yakınlık, mağdurla irtibat kurmak isteme

Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık - Olay Sonrası Mağdurla İrtibat Kurmayı İsteme - Suç Türü				
Suç Türü	Suç İşlendiğinde Mağdurla Yakınlık	Olay Sonrası Mağdurla İrtibat Kurmayı İsteme		Toplam
		Hayır	Evet	
Öldürme	Yabancı	40 (%6,2)	29 (%4,5)	69 (%10,7)
	Tanıdık	58 (%9,0)	49 (%7,6)	107 (%16,6)
	Akraba	180 (%28,0)	143 (%22,2)	323 (%50,2)
	Aile	88 (%13,7)	56 (%8,7)	144 (%22,4)
	Toplam	366 (%56,9)	277 (%43,1)	643 (%100,0)
Cinsel suç	Yabancı	7 (%3,9)	12 (%6,7)	19 (%10,7)
	Tanıdık	19 (%10,7)	22 (%12,4)	41 (%23,0)
	Akraba	35 (%19,7)	62 (%34,8)	97 (%54,5)
	Aile	12 (%6,7)	9 (%5,1)	21 (%11,8)
	Toplam	73 (%41,0)	105 (%59,0)	178 (%100,0)

Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak istemeyen 119 (%10,9) katılımcı, olaya ilişkin pişmanlık duymadıklarını, 468 (%42,9) kişi ise pişman olduklarını söylemişlerdir. Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteyen 84 (%7,7) katılımcı, olaya ilişkin pişmanlık duymadıklarını, 419 (%38,4) kişi ise pişman olduklarını söylemişlerdir (Tablo 3.34).

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel saldırı olaylarında mağdurun silah taşıma ve yaşam durumu birlikte incelendiğinde sonuçlar şöyledir: 277 (%39,0) silah taşımayan mağdur, 143 (%20,1) ateşli silah taşıyan mağdur, 97 (%13,7) kesici delici alet taşıyan mağdur, 1 (%1) göz yaşartıcı spreyci taşıyan mağdur, 10 (%1,4) yaralayıcı bir alet taşıyan, 11 (%1,5) künt alet taşıyan mağdur, 5 (%7) ateşli silah ve kesici-delici alet taşıyan ve 1 (%1) alıılmadık silah taşıyan mağdur, olay sırasında hayatını kaybetmiştir. 88 (%12,4) silah taşımayan mağdur, 24 (%3,4) ateşli silah taşıyan mağdur, 24 (%3,4) kesici delici alet taşıyan mağdur, 3 (%4) yaralayıcı bir alet taşıyan, 5 (%7) künt alet taşıyan mağdur, olay esnasında hayatı kaybetmemiştir.

Tablo 3.34: Mağdurlarla irtibat kurmak isteme ve pişmanlık

Pişmanlık - Olay Sonrası Mağdurlarla İrtibat Kurmayı İsteme			
Pişmanlık	Olay Sonrası Mağdurlarla İrtibat Kurmayı İsteme		Toplam
	Hayır	Evet	
Hayır, pişman değilim	119 (%10,9)	84 (%7,7)	203 (%18,6)
Evet, pişmanım	468 (%42,9)	419 (%38,4)	887 (%81,4)
Toplam	587 (%53,9)	503 (%46,1)	1090 (%100,0)

Öldürme suçundan hükümlü 754 (%63,5) kişi herhangi bir psikiyatrik ilaç kullanmadığını belirtirken, 195 (%16,4) hükümlü psikiyatrik ilaç tedavisi gördüklerini bildirmiştir. Cinsel içerikli bir suçtan hükümlü 201 (%16,9) kişi herhangi bir psikiyatrik ilaç kullanmadığını belirtirken, 38 (%3,2) hükümlü ise psikiyatrik ilaç tedavisi gördüklerini bildirmiştir (Tablo 3.35).

Tablo 3.35: Psikiyatrik ilaç kullanımı ve suç türü

Psikiyatrik İlaç Kullanımı - Suç Türü			
Psikiyatrik İlaç Kullanımı	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Hayır	754 (%63,5)	201 (%16,9)	955 (%80,4)
Evet	195 (%16,4)	38 (%3,2)	233 (%19,6)
Toplam	949 (%79,9)	239 (%20,1)	1188 (%100,0)

Öldürme suçu işlemiş 74 (%6,4) kişi ibadet etmediğini belirtirken, 110 (%9,4) kişi çok seyrek, 202 (%17,3) kişi arada bir 243 (%20,9) kişi mümkün olduğunca ve 302 (%25,9) kişi her gün düzenli olarak ibadet ettiğini bildirmiştir. Cinsel suç işlemiş 28 (%2,4) kişi ibadet etmediğini belirtirken, 26 (%2,2) kişi çok seyrek, 65 (%5,6) kişi arada bir 57 (%4,9) kişi mümkün olduğunca ve 58 (%5,0) kişi her gün düzenli olarak ibadet ettiğini bildirmiştir (Tablo 3.36).

Tablo 3.36: Suç türü ve ibadet sıklığı

İbadet Sıklığı - Suç Türü			
İbadet Sıklığı	Suç Türü		Toplam
	Öldürme	Cinsel Suç	
Etmem	74 (%6,4)	28 (%2,4)	102 (%8,8)
Çok seyrek	110 (%9,4)	26 (%2,2)	136 (%11,7)
Arada bir	202 (%17,3)	65 (%5,6)	267 (%22,9)
Mümkün olduğunca	243 (%20,9)	57 (%4,9)	300 (%25,8)
Her gün düzenli olarak	302 (%25,9)	58 (%5,0)	360 (%30,9)
Toplam	931 (%79,9)	234 (%20,1)	1165 (100,0)

Yetişme çağıında kurum deneyimi olmayan 984 (%83,4) kişi, herhangi bir cinsel saldırının mağduru olmadığını bildirmiştir. 13 (%1,1) kişi bir yabancı, 78 (%6,6) kişi tanıdık birinin saldırısına uğradığını bildirmiştir. 23 (%1,9) kişi bu soruya cevap vermek istemediğini belirtirken, bir (%1) kişi saldırının olduğunu söylemiş ancak kimin tarafından gerçekleştirildiğini söylememiştir.

Yetişme çağıında kurum deneyimi olan 74 (%6,3) kişi, herhangi bir cinsel saldırının mağduru olmadığını bildirmiştir. 2 (%2) kişi bir yabancı, 4 (%3) kişi tanıdık birinin saldırısına uğradığını bildirmiştir. 1 (%1) kişi ise bu soruya cevap vermek istemediğini belirtmiştir.

3.2. Değişkenlerarası ilişkiler

Çalışmaya dahil edilen değişken yapıları, ölçülmek istenen duruma göre farklılık gösterdiğinden, değişkenler arası ilişkileri ortaya koyabilmek için değişken yapılarına uygun farklı korelasyon katsayılarından yararlanılmıştır. Buna göre sürekli değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek için Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı; sürekli ve sıralı değişkenler arası ilişkileri ortaya koyabilmek için Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Verinin büyük çoğunluğunu oluşturan kategorik değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek için kanonik korelasyon analizi yapılmış; Cramer V Katsayısı kullanılmıştır.

Çalışmanın amaçlarından birinin gruplararası farkları ortaya koymak olması nedeniyle değişkenlerarası korelasyonlar erkek, kadın ve çocuk hükümlü grupları için ayrı ayrı raporlandırılmıştır.

3.2.1. Erkek hükümlüler

Pearson Çarpım Momentler Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Pearson Çarpım Momentler Katsayısı kullanılarak hüküm süresi ve olay esnasında failin yanında bulunan kişi sayısı arasında bir ilişki ($r=0,12$, $p<0,05$ $n=410$) bulunmuştur. Bu ilişki Türk Ceza Kanunun'da öngörülen ceza artırımıyla bir paralellik taşımaktadır. İlk tutuklanma yaşı ile ilk hüküm giyme yaşı ($r=0,94$; $p<0,001$; $n=899$), içki içmeye başlama yaşı ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=461$) ve ilk madde kullanma yaşı ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=242$) arasında pozitif ilişki bulunmuş, riskli davranışların kanunla erken yaşlarda ihtilafa düşme ile ilişki olduğu bir kez daha görülmüştür. Aynı değişkenle birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=844$) ve çocuk sayısı ($r=0,36$; $p<0,001$; $n=472$) arasında görülen pozitif ilişkiler de sosyal ağların kişiyi suç davranışı işlemekten alıkoyduğunu düşündürmüştür. İlk hüküm giyme ile birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=819$); çocuk sayısı ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=458$); içki içmeye başlama yaşı ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=453$) ve ilk madde kullanma yaşı ($r=0,40$; $p<0,001$; $n=238$) arasında benzer şekilde ilişki bulunmuştur. İçki içmeye başlama yaşı ile ilk madde kullanma yaşı ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=190$) arasında da beklendik şekilde pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılarak yaş ve mağdurun yaşı ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=676$) arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bunun yanında CİK'ten çıktıktan sonra yeniden suç işleme ihtimali ($r=-0,10$; $p<0,001$; $n=948$) arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. İşlenen suçun doğası itibarıyla faillelere ağır cezalar verildiğinden kişilerin tahliye sonrasında suç işleme ihtimallerini düşük görüyor olmaları beklendik bir sonuçtur. TCK ile uyumlu olarak alınan hüküm süresi ve mağdur sayısı ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=905$), mağdurun yaşı ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=641$), mağdurların en gencinin yaşı ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=224$), mağdurların en yaşlısının yaşı ($r=-0,14$; $p<0,05$; $n=223$), olayın süresi ($r=-0,08$; $p<0,05$; $n=780$) arasında ilişki bulunmuştur.

Mağdurun yaşı ve olayın süresi arasında negatif bir ilişki ($r=-0,20$; $p<0,001$; $n=573$) bulunmuştur. Bu da beklentiye paralel olarak genç mağdurların olay esnasında daha fazla direndiği ve olayı güçleştirdiği şeklinde değerlendirilebilir. Olayın süresi aynı zamanda failin

yaşı ile de ilişkili ($r=-0,12$; $p<0,001$; $n=809$) bulunmuştur. Bu sonuç literatürle uyumlu olarak (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006), aynı zamanda failin tecrübesizliğinin olayın kontrolünde olumsuz bir etkiye sahip olduğunu düşündürmektedir. Katılımcıların CİK'e girmeden önce kaçınıcı sınıfa dek okuduğu, almış olduğu son diploma ($r=0,75$; $p<0,001$; $n=929$); toplam kardeş sayısı ($r=-0,15$; $p<0,001$; $n=959$) ve ibadet sıklığı ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=938$) ile ilişki bulunmuştur. Alınan son diploma da benzer şekilde birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,17$; $p<0,001$; $n=840$); toplam kardeş sayısı ($r=-0,13$; $p<0,001$; toplam çocuk sayısı ($r=-0,17$; $p<0,001$; $n=467$) ilk hüküm giyme yaşı ($r=-0,08$; $p<0,05$; $n=883$) ve ibadet sıklığı ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=910$) ile ilişkili bulunmuştur. Bu sonuçlarla ilişkili olarak kalabalık ailelerde büyüyen çocukların, sınırlı kaynaklar nedeniyle okula erişimlerinin azaldığı; bunun yanında okulun genel olarak riskli davranışlardan koruyucu bir etkisi olduğu ve çocuğun duygu odaklı başa çıkma becerilerini şekillendirdiği düşünülmektedir.

Cezaevinden sonra suç işleme ihtimali ile ilk tutuklanma yaşı ($r=-0,22$; $p<0,001$; $n=927$), ilk hüküm giyme yaşı ($r=-0,19$; $p<0,001$; $n=902$), içki içmeye başlama yaşı ($r=-0,20$; $p<0,001$; $n=472$), çocuk sayısı ($r=-0,10$; $p<0,05$; $n=476$) ibadet sıklığı ($r=-0,15$; $p<0,001$; $n=934$) arasında ilişki bulunmuştur. İlk tutuklanma, hüküm giyme, içki içme yaşlarıyla yeniden suç işleme arasındaki negatif ilişki, literatürü de destekleyecek biçimde erken yaşlarda başlayan risk/ suç kariyerinin değişime daha dirençli olduğunu göstermiştir. Çocuk sayısı ve ibadet sıklığı ise kişiyi suç işlemekten alıkoyan birer önleyici mekanizma işlevi görmektedirler.

Cramer V Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Cramer V Korelasyon Katsayısı kullanılarak suç türü ile suç nedeni ($r=0,56$; $p<0,001$; $n=960$), eski suçun türü ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=275$), mağdurun yaralanma türü ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=426$), mağdurun yaralanma bölgesi ($r=0,35$; $p<0,001$; $n=412$), mağdurun yaşama durumu ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=568$), mağdurun alkol-uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=670$), çok mağdurlu olaylarda mağdurların yaşam durumu ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=225$), mağdurlarla irtibat kurmak isteme ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=919$), planlı mağdur seçimi ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=887$), olay sırasında silah bulundurma ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=942$) ve suç esnasında silah kullanma ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=610$) ilişkili bulunmuştur.

Cezaevine girdiğindeki durumu ile ortaya çıkmayan suç ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=939$), eski hüküm ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=942$), suçu planlama ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=922$), planlı mağdur seçimi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=871$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=900$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=943$) arasında ilişkili saptanmıştır.

Sonuçlar, geçmiş suç tecrübesinin şimdiki suç davranışının içeriğiyle de ilişkili olduğunu göstermiştir.

Suç nedeni ile suçun türü ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=275$), mağdurun cinsiyeti ($r=0,47$; $p<0,001$; $n=677$), mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,20$; $p<0,001$; $n=670$), olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak isteme ($r=0,20$; $p<0,00$; $n=919$), olay esnasında failin yanında bulunan kişilerin suçla itham edilmesi ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=488$), suçu önceden planlama ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=938$), planlı mağdur seçimi ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=887$), suç esnasında silah kullanma ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=610$), silah kullanma nedeni ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=425$), cezaevinden önceki iş durumu ($r=0,14$; $p<0,05$; $n=566$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=929$), CİK'e girmeden önceki gelir ($r=0,12$; $p<0,05$; $n=950$), kazancını yeterli bulma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=935$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=913$), olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=919$), pişmanlık ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=912$) arasında ilişki bulunmuştur. Buna göre suçun bileşenleri ve suçun nedeni arasında bir tutarlılıktan bahsedilebilirken hazırlayıcı faktörlerle de ilişki saptanmıştır.

Ortaya çıkmayan suç ile eski hüküm ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=953$), suçu önceden planlama ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=932$), planlı mağdur seçimi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=881$), olay sırasında silah bulundurma ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=936$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=953$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=907$) ve olay yerinde bir şey farklılaşma ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=924$) arasındaki ilişki kişinin kriminal alt yapısını destekler niteliktedir. Aynı değişken ile yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=945$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=948$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=951$), ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=949$), ebeveyn cezaevi geçmişi ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=952$), eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=952$), yetişme çağlarında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=954$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=953$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=952$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=953$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=952$), uyuşturucu satışı, ithalatı ve üretimi yapan arkadaş ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=953$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=953$), vurulma tecrübesi ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=950$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=949$), darp tecrübesi ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=951$), içki içme ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=950$) uyuşturucu kullanımı ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=943$) ise kişinin bu kriminal altyapısına "hazırlayıcı faktörler" olarak eşlik etmektedir.

Eski hüküm ile olay sırasında silah bulundurma ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=940$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=957$), yetişme çağlarında eve gitmeme ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=952$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=955$), ebeveyn cezaevi geçmişi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=956$), eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=956$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=928$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=957$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=956$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=957$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu satışı ve ithalatı ve üretimi yapan arkadaş ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=957$), insanları soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=957$), vurulma tecrübesi ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=954$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=953$), darp tecrübesi ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=955$), boğulma tecrübesi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=951$), içki içme ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=954$), uyuşturucu kullanma ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=947$), psikiyatrik ilaç kullanma ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=923$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=911$) ve olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma ($r=0,8$; $p<0,05$; $n=927$) benzer şekilde ilişkili bulunmuştur.

Mağdurun yaralanma bölgesi mağdurun yaşama durumu ($r=0,16$; $p<0,05$; $n=411$) ve olay sırasında silah bulundurma ($r=0,16$; $p<0,05$; $n=408$) ile ilişkili bulunmuştur. Mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması da suçun uyuşturucu ile ilgisi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=665$), suç esnasında alkollü olma ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=662$), uyuşturucu kullanma tecrübesi ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=664$) ile ilişkili bulunmuştur.

Çok mağdurlu olaylarda mağdurların yaralanma durumu ile olay esnasında silah bulundurma ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=262$) ve suç esnasında silah kullanma ($r=0,21$; $p<0,05$; $n=188$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteme ile suç esnasında silah kullanma ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=587$), başka silah kullanmayı isteme ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=424$) ve suç esnasında alkollü olma ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=911$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Olay esnasında failin yanında bulunan kişilerin suçla itham edilmesi ile suç bileşenlerinden suçu önceden planlama ($r=0,14$; $p<0,05$; $n=484$), planlı mağdur seçimi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=458$), suç esnasında silah kullanımı ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=320$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=474$) ve olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=475$) arasında pozitif ilişki gözlenmiştir.

Suçu önceden planlama ile planlı mağdur seçimi ($r=0,52$; $p<0,001$; $n=883$), suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ($r=0,8$; $p<0,05$; $n=930$) ve olay yerinden alınan/ bırakılan bir şey ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=904$) arasında pozitif; silah kullanma nedeni ($r=-0,33$; $p<0,001$; $n=421$) ve yakalanmamak için tedbir alma ($r=-0,11$; $p<0,001$; $n=901$) arasında negatif ilişki saptanmıştır.

Planlı mağdur seçimi ile silah kullanma nedeni ($r=-0,32$; $p<0,001$; $n=396$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=854$) ve pişmanlık ($r=-0,08$; $p<0,05$; $n=849$) arasında ilişki bulunmuştur.

Olay sırasında silah bulundurma ile suç esnasında silah kullanımı ($r=0,83$; $p<0,00$; $n=607$) ve suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=933$) arasında ilişki saptanmıştır. Bunun yanında silah bulundurmanın; yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=941$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=942$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=942$), vurulma tecrübesi ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=940$), içki içme ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=939$) ile de ilişkili olduğu görülmüştür.

Başka silah kullanmış olmayı isteme ile mağdurla önceden ilişki ($r=0,41$; $p<0,05$; $n=124$) ve olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak isteme ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=424$) arasında pozitif ilişki; suçü önceden planlama ($r=-0,10$; $p<0,05$; $n=430$) ile negatif ilişki bulunmaktadır.

Suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ile yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=949$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=948$), uyuşturucu madde kullanma ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=939$), mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=665$) ve suçü önden planlama ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=930$) ilişkili bulunmuştur.

Okul yıllarında zorluk ile yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=939$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=942$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=945$) ve ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=946$) pozitif ilişkili bulunmuştur.

Cezaevinden önce iş durumu ile iş arama ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=558$), düzenli işte çalışma ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=941$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=948$), cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=940$), kazancını yeterli bulma ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=926$) ve suç işlendiğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,32$ $p<0,001$ $n=163$) ilişkili bulunmuştur.

İş arama ile cezaevine girmeden önceki geliri ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=559$) ve kazancını yeterli bulma ($r=-0,21$; $p<0,001$; $n=546$) arasında ilişki bulunmuştur. Düzenli işte çalışma ise cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=941$), kazancını yeterli bulma ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=926$) ve cezaevinden önceki iş durumu ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=941$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur.

Yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ile cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=950$), ve hazırlayıcı faktörler hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=957$), motorlu araç ya da parçası çalan arkadaş ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=958$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=958$), insan soyan, dolandıran ve gasp eden arkadaş ($r=0,34$; $p<0,001$; $n=958$), vurulma tecrübesi ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=955$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,20$; $p<0,001$; $n=954$), suç işlediğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=164$) ortaya çıkmayan suç ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=953$), eski hüküm ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=957$) ve suçu önceden planlama ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=937$) ilişkili bulunmuştur.

Cezaevine girmeden önceki geliri ile kazancını yeterli bulma ($r=0,46$; $p<0,001$; $n=928$), suç işlediği sırada uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,41$; $p<0,05$; $n=162$) ve ortaya çıkmayan suç ($r=0,16$; $p<0,05$; $n=945$) arasında ilişki saptanmıştır.

Kazancını yeterli bulma ile suç nedeni ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=935$), cezaevinden önceki iş durumu ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=926$) ve düzenli işte çalışma ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=926$) arasında ilişki bulunmaktadır.

Yetişme çağında kurum tecrübesi ile yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=947$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=950$), ana-baba uyuşturucu madde kullanımı ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=948$), ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=951$), eş-kardeş cezaevi tecrübesi ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=951$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=951$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=950$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=949$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=950$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=950$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,12$; $p<0,05$; $n=950$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=946$), darp tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=948$), boğulma tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=944$), uyuşturucu kullanımı ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=940$) ve okul yıllarında zorluk ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=939$) arasında pozitif ilişki bulunmaktadır.

Yetişme çağında eve gitmeme, ana-baba alkol kullanımı ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=953$), ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=951$), ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,10$;

$p<0,05$; $n=954$), eş- kardeş cezaevi tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=954$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,46$; $p<0,001$; $n=954$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=953$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,34$; $p<0,001$; $n=952$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=953$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=953$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=953$), vurulma tecrübesi ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=950$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=949$), darp tecrübesi ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=951$), içki içme ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=950$), uyuşturucu kullanma ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=943$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=948$), eski hüküm ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=952$) ve yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=954$) ile ilişkili bulunmuştur.

Ana-baba alkol kullanımı ile ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=955$), ebeveyn cezaevi geçmişi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=957$), eş-kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=957$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=957$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=956$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=955$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=956$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=956$), vurulma tecrübesi ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=950$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=952$), boğulma tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=950$), içki içme ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=953$), uyuşturucu kullanma ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=946$), ve psikiyatrik ilaç kullanımı ($r=0,06$; $p<0,05$; $n=952$) arasında ilişki saptanmıştır.

Ana-baba uyuşturucu kullanımı; yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=955$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=954$), uyuşturucu kullanma ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=944$), suç işlediği sırada uyuşturucu kullanımı için para elde etmeye çalışma ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=162$) ve suç işlediğinde uyuşturucu etkisinde olma ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=162$) arasında ilişki bulunmaktadır.

Ebeveyn cezaevi geçmişi; eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=958$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=958$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=957$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=956$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=957$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=957$), vurulma tecrübesi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=954$), darp tecrübesi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=955$), uyuşturucu kullanma ($r=0,12$;

$p<0,001$; $n=947$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=952$) ve eski hüküm ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=956$) ile ilişkilidir.

Eş-kardeş cezaevi tecrübesi de yine yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=958$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=957$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=956$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=957$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=957$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=957$), vurulma tecrübesi ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=954$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=953$), darp tecrübesi ($r=0,11$; $p<0,001$; $n=955$), uyuşturucu kullanma ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=947$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=952$) ve eski hüküm ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=956$) ile ilişkili bulunmuştur. Bu sonuçlar, aile içerisinde varolan “kabullenilmiş ve normalleştirilmiş” bir cezaevi tecrübesinin kişiyi hem sahipsizleştirdiğini hem de risk değerlendirmesinden uzaklaştırdığını göstermektedir.

Yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ile kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=959$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=958$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=959$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=959$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=959$), binalara zorla giren arkadaş ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=958$), vurulma tecrübesi ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=956$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=955$), darp tecrübesi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=957$), içki içme ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,69$; $p<0,001$; $n=949$), olay sırasında silah bulundurma ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=942$), suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=949$) ve yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=959$) arasında ilişki saptanmıştır.

Kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ile hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,49$; $p<0,001$; $n=958$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=959$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=959$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=959$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=958$), vurulma tecrübesi ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=956$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,27$; $p<0,001$; $n=955$), darp tecrübesi ($r=0,20$; $p<0,001$; $n=957$), boğulma tecrübesi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=953$), içki içme ($r=0,23$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=913$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=953$), eski hüküm ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=957$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=950$), yetişme çağlarında eve gitmeme ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=953$) ilişkili bulunmuştur.

Hırsızlık yapan arkadaş ile motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,55$; $p<0,001$; $n=958$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,34$; $p<0,001$; $n=958$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,43$; $p<0,001$; $n=958$), vurulma tecrübesi ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=955$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=954$), cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=957$), darp tecrübesi ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=956$), boğulma tecrübesi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=952$), içki içme ($r=0,20$; $p<0,001$; $n=955$), uyuşturucu kullanma ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=948$), suç işlendiğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=164$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=952$), eski mağdur seçimini planlama ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=885$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=957$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=949$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,34$; $p<0,001$; $n=952$) arasında ilişki vardır.

Motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ile uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=959$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,40$; $p<0,001$; $n=959$), vurulma tecrübesi ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=956$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=955$), darp tecrübesi ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=957$), boğulma tecrübesi ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=953$), içki içme ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=949$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=953$), eski hüküm ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=957$), suçu önceden planlama ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=937$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=958$), yetişme çağında kurum tecrübesi ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=950$), eve gitmeme ($r=0,25$; $p<0,001$; $n=953$) ilişkilidir.

Uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ile insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,43$; $p<0,001$; $n=959$), vurulma tecrübesi ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=956$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=955$), darp tecrübesi ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=957$), içki içme ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=949$), suçun uyuşturucu maddeyle ilgisi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=948$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=958$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=950$) ve yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=953$) arasında ilişkinin varlığı saptanmıştır.

İnsan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ile vurulma tecrübesi ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=956$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=955$), darp tecrübesi ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=957$), alkol kullanma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=949$), suç işlendiğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=164$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=953$), suçu önceden planlama ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=937$), planlı mağdur seçimi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=886$), suç esnasında silah kullanımı ($r=0,10$;

$p<0,05$; $n=610$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,34$; $p<0,001$; $n=958$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,12$; $p<0,05$; $n=950$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=953$) ve ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=957$) ilişkili bulunmuştur.

Vurulma tecrübesi ile bıçaklanma tecrübesi ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=953$), darp tecrübesi ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=954$), boğulma tecrübesi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=950$), alkol kullanma ($r=0,14$; $p<0,001$; $n=953$), uyuşturucu kullanma ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=946$), yetişme çağlarında eve gitmeme ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=950$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=953$), ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=954$) ve eş- kardeş cezaevi tecrübesi ($r=0,12$; $p<0,001$; $n=954$) pozitif ilişkilidir.

Bıçaklanma tecrübesi ile darp tecrübesi ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=954$), boğulma tecrübesi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=950$), içki içme ($r=0,16$; $p<0,001$; $n=953$), uyuşturucu kullanma ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=946$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,20$; $p<0,001$; $n=954$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=956$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=949$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,15$; $p<0,001$; $n=952$) ve ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=953$) arasında ilişki saptanmıştır.

İsteği dışında cinsel temasa zorlanma tecrübesi ile darp tecrübesi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=957$), içki içme ($r=0,12$; $p<0,05$; $n=956$), uyuşturucu kullanma ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=949$), suç nedeni ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=958$), planlı mağdur seçimi ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=885$) ve silah kullanma nedeni ($r=0,15$; $p<0,05$; $n=424$) arasında ilişkinin varlığı bulunmuştur.

Darp tecrübesi ile boğulma tecrübesi ($r=0,13$; $p<0,001$; $n=952$) ve ailede tedavi gören birilerinin varlığı ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=940$) pozitif ilişkilidir. Boğulma tecrübesi ile ana-baba alkol kullanımı ($r=0,13$; $p<0,05$; $n=950$) ve ana-baba uyuşturucu madde kullanımı ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=948$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

İçki içme ile suç esnasında alkollü olma ($r=0,52$; $p<0,001$; $n=949$), uyuşturucu kullanma ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=948$), suç nedeni ($r=0,15$; $p<0,05$; $n=956$), mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,15$; $p<0,05$; $n=667$) ve ana- baba alkol kullanımı ($r=0,22$; $p<0,001$; $n=953$) arasında pozitif ilişki mevcuttur. Suç esnasında alkollü olma ve suç işlediğinde uyuşturucu etkisinde olma ($r=0,42$; $p<0,001$; $n=162$) ilişkilidir.

Uyuşturucu kullanma ile psikiyatrik ilaç kullanımı ($r=0,25$; $p<0,00$; $n=946$), ailede sürekli ilaç kullanımı ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=928$), suç nedeni ($r=0,18$; $p<0,001$; $n=949$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=943$), suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=939$), ana- baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=944$), ebeveyn cezaevi tecrübesi

($r=0,12$; $p<0,001$; $n=947$), eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,17$; $p<0,001$; $n=947$), ve yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,69$; $p<0,001$; $n=945$) arasında pozitif ilişki saptanmıştır.

Suç işlediğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ile suç işlediğinde uyuşturucu etkisinde olma ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=164$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=164$), ana- baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=162$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,28$; $p<0,001$ $n=164$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=164$) ve insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=164$) ilişkili bulunmuştur.

Suç işlediğinde uyuşturucu etkisinde olma ile pişmanlık ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=158$) ve suç işlediğinde uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=164$) pozitif ilişkili bulunmuştur.

Psikiyatrik ilaç kullanımı ile ailede tedavi gören birinin varlığı ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=939$), mağdurun yaralanma durumu ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=681$), mağdurun yaşama durumu ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=564$) ve olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteme ($r=0,07$; $p<0,05$; $n=914$) arasında ilişki bulunmuştur.

Ailede tedavi ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise; ailede sürekli ilaç kullanan birilerinin varlığı ($r=0,62$; $p<0,001$; $n=929$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,08$; $p<0,05$; $n=938$), darp tecrübesi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=940$) ve psikiyatrik ilaç kullanımınıdır ($r=0,09$ $p<0,05$ $n=939$). Ailede sürekli ilaç kullanımı ile eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=937$) pozitif ilişkili bulunmuştur.

Yakalanmamak için tedbir alma ile olay yerinde kasıtlı bir şeyi farklılaştırma ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=900$), olay yerinden alınan/bırakılan birşey ($r=0,11$; $p<0,05$; $n=892$), ortaya çıkmayan suç ($r=-0,19$; $p<0,001$; $n=907$), suçu önceden planlama ($r=-0,11$; $p<0,001$; $n=901$) ve planlı mağdur seçimi ($r=-0,09$; $p<0,05$; $n=854$) ilişkilidir.

Olay yerinde kasıtlı birşey farklılaştırma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise olay yerinde birşey bırakma ($r=0,72$; $p<0,001$; $n=912$), pişmanlık ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=903$) ve ortaya çıkmayan suçtur ($r=0,09$; $p<0,05$; $n=924$). Olay yerinde bırakılan birşey ile pişmanlık ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=894$), suçu önceden planlama ($r=0,10$; $p<0,05$; $n=904$) ve suç esnasında silah kullanma ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=596$) arasında ilişki vardır.

Pişmanlık, suç nedeni ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=912$), ve silah kullanma nedeni ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=894$) ile ilişkili bulunmuştur.

3.2.2. Kadın hükümlüler

Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı kullanılarak hüküm süresi ile ilişkili diğer değişkenlere bakılmış ve erkeklerde olduğu gibi hüküm süresi olay esnasında failin yanında bulunan kişi sayısı ($r=-0,48$; $p<0,001$; $n=70$) ile ilişkili bulunmuştur. İlk tutuklanma yaşı kadınlarda da ilk hüküm giyme yaşı ($r=0,99$; $p<0,001$; $n=122$), içki içmeye başlama yaşı ($r=0,51$; $p<0,05$; $n=18$) ve ilk madde kullanma yaşı ($r=0,77$; $p<0,001$; $n=11$) ile ilişkili bulunmuştur. İlk hüküm giyme yaşı da ilk tutuklanma yaşı ($r=0,99$; $p<0,001$; $n=122$), içki içmeye başlama yaşı ($r=0,62$; $p<0,05$; $n=13$) ve ilk madde kullanma yaşıyla ilişkilidir ($r=0,75$; $p<0,001$; $n=11$).

Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Hüküm süresi ile ilişkili bulunan değişkenler olay esnasında failin yanında bulunan kişi sayısı ($r=-0,51$; $p<0,001$; $n=70$), mağdurların en yaşlısının tahmini yaşı ($r=0,88$; $p<0,001$; $n=7$) ve ibadet sıklığıdır ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=127$). Yasa ile uyumlu olarak grup halinde işlenen suçlar ve suçun kendini savunamayacak durumda kişiye yapılması cezayı artırmaktadır. Alınan ceza süresi dine yönelme ve ibadeti bir baş etme stratejisi olarak kullanmayı ihtimalini de artırmaktadır.

Mağdurun yaşı yine erkeklerde olduğu gibi failin yaşı ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=121$) ve olayın süresi ($r=-0,24$; $p<0,05$; $n=101$) ile ilişkili bulunmuştur. Olayın süresi ile mağdurun yaşı da erkek grubunda olduğu gibi negatif ilişkilidir ($r=-0,24$; $p<0,05$; $n=101$). CİK'e girmeden önce kaçınıcı sınıfa kadar okuduğu birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,29$; $p<0,001$; $n=128$), toplam kardeş sayısı ($r=-0,33$; $p<0,001$; $n=132$), çocuk sayısı ($r=-0,32$; $p<0,001$; $n=100$) ve almış olduğu son diploma ($r=0,80$; $p<0,001$; $n=130$) ile ilişkilidir.

Alınan olduğu son diploma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise ilk tutuklanma yaşı ($r=-0,20$; $p<0,05$; $n=130$), birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,20$; $p<0,05$; $n=126$), toplam kardeş ($r=-0,29$ $p<0,001$ $n=130$) ve çocuk sayısıdır ($r=-0,32$; $p<0,001$; $n=98$).

İbadet sıklığı ise yaş ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=131$), hüküm süresi ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=127$), ilk tutuklanma yaşı ($r=0,24$; $p<0,001$; $n=131$) ve ilk hüküm giyme yaşı ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=122$) ile ilişkili bulunmuştur.

Cramer V Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Suç nedeni ile ilişkili bulunan diğer değişkenler; mağdurlarla önceden ilişki ($r=0,91$; $p<0,05$; $n=8$), suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ($r=0,70$; $p<0,001$; $n=132$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,53$; $p<0,001$; $n=132$) ve cinsel saldırıya uğrama tecrübesidir ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=132$). Suç türü ile mağdurun yaşama durumu ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=118$), cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$) ve darp tecrübesi ($r=0,18$; $p<0,05$; $n=132$) arasında ilişkinin varlığına rastlanmıştır.

Ortaya çıkmayan suç ile yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=132$), yetişme çağıında kurum deneyimi ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$), yetişme çağıında eve gitmeme ($r=0,47$; $p<0,001$; $n=132$), yetişme çağıında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=132$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=132$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=132$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,49$; $p<0,001$; $n=132$), uyuşturucu satışı, ithalatı ve üretimi yapan arkadaş ($r=0,48$; $p<0,001$; $n=132$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=132$) ve yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,21$; $p<0,05$; $n=132$) arasında ilişki bulunmaktadır.

Eski hüküm ile yetişme çağılarında eve gitmeme ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=132$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=132$), yetişme çağıında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,36$; $p<0,001$; $n=132$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,35$; $p<0,001$; $n=132$) ve motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=132$) ilişkili bulunmuştur.

Mağdurun yaralanma durumu ile olay sırasında silah bulundurma ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=120$), suç esnasında silah kullanma ($r=0,41$; $p<0,05$; $n=49$) ve mağdurun yaşama durumu ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=107$) pozitif ilişkilidir. Mağdurlarla önceden ilişki ile suç nedeni ($r=0,91$; $p<0,05$; $n=8$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Mağdurların yaşama durumu, cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,82$; $p<0,05$; $n=9$) ve suç türü ($r=0,66$; $p<0,05$; $n=9$) pozitif ilişkili bulunmuştur. Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteme cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,28$; $p<0,05$; $n=130$) ve suç esnasında alkollü olma ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=129$) ile ilişkilidir.

Planlı mağdur seçimi ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: silah kullanma nedeni ($r=-0,39$; $p<0,05$; $n=41$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0,40$; $p<0,001$; $n=128$), olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=128$), olay yerinden alınan/ bırakılan bir şey ($r=0,18$; $p<0,05$; $n=128$), mağdur yaralanma bölgesidir ($r=0,31$; $p<0,05$; $n=101$).

Olay sırasında silah bulundurma ile suç esnasında silah kullanma ($r=0,81$; $p<0,001$; $n=54$), suç nedeni ($r=0,34$; $p<0,05$; $n=130$) $p<0,05$; $n=130$) ve mağdurun yaralanma durumu ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=120$) arasında ilişki tespit edilmiştir. Suç esnasında silah kullanma ile suç esnasında alkollü olma ($r=0,31$; $p<0,05$; $n=53$) ve mağdurun yaralanma durumu ($r=0,41$; $p<0,05$; $n=49$) ilişkili bulunmuştur.

Silah kullanma nedeni ile darp tecrübesi ($r=0,31$; $p<0,05$; $n=43$), pişmanlık ($r=0,48$; $p<0,05$; $n=43$) ve planlı mağdur seçimi ($r=-0,38$; $p<0,05$; $n=41$) arasında ilişki bulunmuştur. Suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ile suç nedeni ($r=0,70$; $p<0,001$; $n=132$) arasında ilişki bulunmuştur.

Kazancını yeterli bulma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: cezaevinden önceki iş durumu ($r=0,35$; $p<0,05$; $n=123$), düzenli işte çalışma ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=123$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=123$) ve cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,74$; $p<0,001$; $n=123$) ve suç nedeni ($r=0,38$; $p<0,05$; $n=132$) arasında ilişki saptanmıştır.

Okul yıllarında zorluk ile yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,33$; $p<0,05$; $n=128$), ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=121$), eş-kardeş geçmiş cezaevi tecrübesi ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=128$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=128$), uyuşturucu satışı ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,28$; $p<0,05$; $n=128$) ve insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=128$) arasında ilişki saptanmıştır.

Cezaevinden önce iş durumu ile düzenli işte çalışma ($r=0,61$; $p<0,001$; $n=132$), cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,42$; $p<0,001$; $n=132$) ve kazancını yeterli bulma ($r=0,35$; $p<0,05$; $n=123$) arasında pozitif bir ilişki vardır. Yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,55$; $p<0,001$; $n=132$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,30$; $p<0,05$; $n=132$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,62$; $p<0,001$; $n=132$), insan soyan, dolandıran ve gasp eden arkadaş ($r=0,49$; $p<0,001$; $n=132$), suç nedeni ($r=0,53$; $p<0,001$; $n=132$) ve ortaya çıkmayan suçtur ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=132$). Kazancını yeterli bulmama ile yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=123$) ve cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0,74$; $p<0,001$; $n=123$) arasında ilişki saptanmıştır.

Yetişme çağında kurum deneyimi cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,30$; $p<0,05$; $n=132$) ve ortaya çıkmayan suçla ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$) ilişkilidir. Yetişme çağında eve gitmeme ise ana-baba alkol kullanımı ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=9132$), ana-baba uyuşturucu

kullanımı ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=131$), yetiştirme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,51$; $p<0,001$; $n=132$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,49$; $p<0,001$; $n=132$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,49$; $p<0,001$; $n=132$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,48$; $p<0,001$; $n=123$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=132$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=132$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,32$; $p<0,05$; $n=132$), içki içme ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=132$) ve uyuşturucu kullanma ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=132$) ile ilişkilidir.

Ana-baba alkol kullanımı, ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=131$), ebeveyn cezaevi geçmişi ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$), vurulma tecrübesi ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=132$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$) ve yetiştirme çağında eve gitmeme ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$) arasında ilişkinin varlığı saptanmıştır.

Ana-baba uyuşturucu kullanımı ile ilişkili bulunan diğer değişkenler; uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=131$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=131$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=131$), gitmemedir ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=131$).

Eş-kardeş cezaevi tecrübesi ile uyuşturucu kullanma ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$) ve olay esnasında failin yanında bulunanlardan birinin suçla itham edilmesi ($r=0,32$; $p<0,05$; $n=75$) pozitif ilişkili bulunmuştur.

Yetiştirme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise; kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0,53$; $p<0,001$; $n=132$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=132$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=132$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,51$; $p<0,001$; $n=132$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,42$; $p<0,001$; $n=132$), vurulma tecrübesi ($r=0,28$; $p<0,05$; $n=132$), cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$), içki içme ($r=0,44$; $p<0,001$; $n=132$), uyuşturucu kullanma ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=132$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=132$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=132$) ve eve gitmemedir ($r=0,51$; $p<0,001$; $n=132$).

Kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ile hırsızlık yapan arkadaş ($r=0,80$; $p<0,001$; $n=132$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=132$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0,86$; $p<0,001$; $n=132$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=132$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0,39$; $p<0,001$; $n=132$), içki içme ($r=0,29$; $p<0,05$; $n=132$), uyuşturucu kullanma ($r=0,27$; $p<0,05$;

n=132), ortaya çıkmayan suç (r=0,33; p<0,001; n=132) ve yetişme çağında eve gitmeme (r=0,49; p<0,001; n=132) ilişkili bulunmuştur.

Hırsızlık yapan arkadaş değişkeni de benzer şekilde motorlu araç veya parçası çalan arkadaş (r=0,55; p<0,001; n=132), ev veya binalara zorla giren arkadaş (r=0,80; p<0,001; n=132), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş (r=0,29; p<0,001; n=132), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş (r=0,36; p<0,001; n=132), içki içme (r=0,30; p<0,05; n=132), uyuşturucu kullanma (r=0,42; p<0,001; n=132), ortaya çıkmayan suç (r=0,22; p<0,05; n=132) ve yetişme çağında eve gitmeme (r=0,49; p<0,001; n=132) ile ilişkilidir.

Motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ile pozitif ilişkili bulunan diğer değişkenler ev veya binalara zorla giren arkadaş (r=0,34; p<0,001; n=132), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş (r=0,23; p<0,05; n=132) ve insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş (r=0,23; p<0,05; n=132).

Ev veya binalara zorla giren arkadaş; uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş (r=0,56; p<0,001; n=132), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş (r=0,56; p<0,001; n=132), içki içme (r=0,26; p<0,05; n=132), uyuşturucu kullanma (r=0,41; p<0,001; n=132), suç nedeni (r=0,36; p<0,001; n=132), ortaya çıkmayan suç (r=0,49; p<0,001; n=132) ve yetişme çağında eve gitmeme (r=0,48; p<0,001; n=132) ile pozitif ilişkilidir.

Uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş (r=0,88; p<0,001; n=132), vurulma tecrübesi (r=0,25; p<0,05; n=132), içki içme (r=0,23; p<0,05; n=132), uyuşturucu kullanma tecrübesi (r=0,52; p<0,001; n=132), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme (r=0,62; p<0,001; n=132), cezaevine girmeden önceki gelir (r=0,43; p<0,001; n=132), kazancını yeterli bulma (r=0,26; p<0,05; n=123), yetişme çağında eve gitmeme (r=0,38; p<0,001; n=132), ana-baba uyuşturucu kullanımı (r=0,23; p<0,05; n=131) ve yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş (r=0,51; p<0,001; n=132).

İnsan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ile vurulma tecrübesi (r=0,25; p<0,05; n=132), suç nedeni (r=0,50; p<0,001; n=132), ortaya çıkmayan suç (r=0,37; p<0,001; n=132) planlı mağdur seçimi (r=0,25; p<0,05; n=128), suç esnasında silah kullanma (r=0,30; p<0,05; n=54), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme (r=0,49; p<0,001; n=132), ve yetişme çağında eve gitmeme (r=0,38; p<0,001; n=132) arasında pozitif ilişki saptanmıştır.

Vurulma tecrübesi de erkeklerde olduğu gibi bıçaklanma tecrübesi ($r=0,48$; $p<0,001$; $n=132$), cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=132$), ve ana-baba alkol kullanımı ($r=0,25$; $p<0,05$; $n=132$) ile ilişkili bulunmuştur.

Bıçaklanma tecrübesi, cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=132$), darp tecrübesi ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=132$), boğulma tecrübesi ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=132$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,32$; $p<0,05$; $n=132$), ana-baba alkol kullanımı ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$) ve ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0,29$; $p<0,05$; $n=131$) ile pozitif ilişkilidir.

İsteği dışında cinsel temasa zorlanma tecrübesi, kadınlar grubunda darp tecrübesi ($r=0,32$; $p<0,05$; $n=132$), suç nedeni ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=132$), mağdurun yaralanma bölgesi ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=132$), olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmayı isteme ($r=0,28$; $p<0,05$; $n=130$) ve yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0,31$; $p<0,05$; $n=132$) ile ilişkilidir.

Darp tecrübesi ile boğulma tecrübesi ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=132$), uyuşturucu kullanma ($r=0,18$; $p<0,05$; $n=132$), ailede tedavi ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=132$) ve ailede sürekli ilaç kullanımı ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=131$) ilişkilidir. Boğulma tecrübesi ile alkol kullanma ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=132$) ve darp tecrübesi ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=132$) pozitif ilişkilidir.

İçki içme ile suç esnasında alkollü olma ($r=0,52$; $p<0,001$; $n=131$), uyuşturucu kullanma ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=132$) ve mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=121$) arasında pozitif ilişki mevcuttur. Suç esnasında alkollü olma ile mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,32$; $p<0,05$; $n=120$), suç esnasında silah kullanma ($r=-0,31$; $p<0,05$; $n=53$) ve olay sonrası mağdurla irtibat kurmak isteme ($r=0,19$; $p<0,05$; $n=129$) yine ilişkili bulunmuştur.

Uyuşturucu kullanma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler; içki içme ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=132$), ailede sürekli ilaç kullanımı ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=131$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0,29$; $p<0,001$; $n=132$), eski hüküm ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=132$), mağdurun alkol ve uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0,26$; $p<0,05$; $n=121$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0,37$; $p<0,001$; $n=132$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0,45$; $p<0,001$; $n=132$), $n=132$) uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0,52$; $p<0,001$; $n=132$).

Ailede tedavi ile ailede sürekli ilaç kullanımı ($r=0,74$; $p<0,001$; $n=131$) ile pozitif ilişkiliyken; ailede sürekli ilaç kullanımı darp tecrübesi ($r=0,20$; $p<0,05$; $n=131$) ve uyuşturucu kullanma ($r=0,23$; $p<0,05$; $n=131$) ile ilişkilidir.

Yakalanmamak için tedbir alma, olay yerinde kasıtlı bir şeyi farklılaştırma ($r=0,31$; $p<0,001$; $n=132$), suç nedeni ($r=0,33$; $p<0,05$; $n=132$), ortaya çıkmayan suç ($r=0,21$; $p<0,05$; $n=132$), suçu önceden planlama ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=131$) ve planlı mağdur seçimi ($r=0,40$; $p<0,001$; $n=128$) arasında ilişkinin varlığı görülmektedir. Olay yerinde kasıtlı birşey farklılaştırma ise eski hüküm ($r=0,38$; $p<0,001$; $n=132$), suçu önceden planlama ($r=0,27$; $p<0,05$; $n=131$) ve planlı mağdur seçimi ($r=0,32$; $p<0,001$; $n=128$) ile ilişkilidir. Olay yerinde bırakılan birşey ise planlı mağdur seçimi ($r=0,18$; $p<0,05$; $n=128$) ile; pişmanlık ise silah kullanma nedeni ($r=0,48$; $p<0,05$; $n=43$) ile pozitif ilişkilidir.

3.2.3. Çocuk hükümlüler

Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı kullanılarak diğer gruplarda olduğu gibi çocuklarda da hüküm süresi ile olay sırasında failin yanında bulunan kişi sayısı ($r=0,36$; $p<0,05$; $n=39$) arasında ilişki saptanmıştır. İlk tutuklanma yaşı ile ilk hüküm giyme yaşı ($r=0,80$; $p<0,001$; $n=87$) ve içki içmeye başlama yaşı ($r=0,38$; $p<0,05$; $n=30$) arasında pozitif; birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,33$; $p<0,001$; $n=96$) ile negatif ilişki vardır. İlk hüküm giyme yaşının da birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,30$; $p<0,001$; $n=87$) ile negatif ilişkili olduğu görülmüştür. İçki içmeye başlama yaşı, ilk madde kullanma yaşı ($r=0,50$; $p<0,05$; $n=18$) ile pozitif ilişkilidir.

Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Hüküm süresi; mağdurun yaşı ($r=0,29$; $p<0,05$; $n=69$), CİK'e girmeden önce kaçınıcı sınıfa kadar okunduğu ($r=0,33$; $p<0,001$; $n=83$) ve alınan son diploma ($r=0,46$; $p<0,001$; $n=83$) ile ilişkilidir. Suçun mağdur sayısı ise cezaevinden çıktıktan sonra yeniden suç işleme ihtimali ($r=0,24$; $p<0,05$; $n=98$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur. Mağdurun yaşı hüküm süresi ($r=0,29$; $p<0,05$; $n=69$) ve ibadet sıklığı ($r=0,22$; $p<0,05$; $n=82$) ile ilişkilidir.

CİK'e girmeden önce kaçınıcı sınıfa kadar okunduğu ile hüküm süresi ($r=0,30$; $p<0,001$; $n=82$), ilk tutuklanma yaşı ($r=0,28$; $p<0,001$; $n=100$), birlikte yaşanan kişi sayısı ($r=-0,26$; $p<0,05$; $n=97$), toplam kardeş sayısı ($r=-0,36$; $p<0,001$; $n=101$), son diploma ($r=0,73$; $p<0,001$; $n=100$), cezaevinden çıktıktan sonra yeniden suç işleme ihtimali ($r=-0,20$; $p<0,05$; $n=98$) arasında ilişkinin varlığı görülmektedir.

Alınan son diploma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise hüküm süresi ($r=0,41$; $p<0,001$; $n=82$), toplam kardeş sayısı ($r=-0,22$; $p<0,05$; $n=100$) ve cezaevinden çıktıktan sonra yeniden suç işleme ihtimalidir ($r=-0,26$; $p<0,05$; $n=97$).

Cramer V Korelasyon Katsayısı kullanılarak elde edilen ilişkiler;

Suç türü ile ilişkili bulunan diğer değişkenler; suç nedeni ($r=0.67$; $p<0.001$; $n=101$), mağdurun yaralanma türü ($r=0.64$; $p<0.001$; $n=42$), mağdurun yaralanma bölgesi ($r=0.51$; $p<0.05$; $n=41$), mağdurun yaşama durumu ($r=0.72$; $p<0.001$; $n=58$), mağdurun alkol-uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0.35$; $p<0.05$; $n=86$), olay sırasında silah bulundurma ($r=-0.51$; $p<0.001$; $n=98$), olay esnasında silah kullanma ($r=-0.42$; $p<0.05$; $n=49$), suç işlediği sırada uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0.49$; $p<0.05$; $n=21$) ve olay yerinde bırakılan bir şeydir ($r=-0.21$; $p<0.05$; $n=94$).

Suç nedeni ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise mağdurun yaralanma türü ($r=0.57$; $p<0.05$; $n=42$), mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0.38$; $p<0.05$; $n=86$), olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak isteme ($r=0.51$; $p<0.05$; $n=92$) ve CİK'e girmeden önceki gelirdir ($r=0.36$; $p<0.05$; $n=100$).

Ortaya çıkmayan suç; eski hüküm ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=98$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=99$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=99$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=99$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0.37$; $p<0.001$; $n=98$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0.43$; $p<0.001$; $n=99$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0.51$; $p<0.001$; $n=99$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=99$), uyuşturucu satışı, ithalatı ve üretimi yapan arkadaş ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=99$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=99$), uyuşturucu kullanma ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=99$), suç esnasında uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=0.45$; $p<0.05$; $n=21$) ve yakalanmamak için tedbir alma ($r=0.21$; $p<0.05$; $n=93$) ile ilişkili bulunmuştur.

Mağdurun cinsiyeti ile mağdurun yaralanma türü ($r=0.69$; $p<0.001$; $n=41$), mağdurun yaşama durumu ($r=-0.27$; $p<0.05$; $n=80$), suçun türü ($r=-0.59$; $p<0.001$; $n=84$) ve suç nedeni ($r=0.52$; $p<0.05$; $n=84$) arasında ilişkinin varlığına rastlanmıştır. Mağdurun yaralanma durumu da mağdurun yaşama durumu ($r=-0.34$; $p<0.05$; $n=58$), olay sırasında silah bulundurma ($r=0.54$; $p<0.001$; $n=85$), suç esnasında silah kullanımıyla ($r=0.50$; $p<0.001$; $n=41$) ilişkilidir.

Mağdurun yaralanma türü ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: mağdurun yaralanma bölgesi ($r=0.38$; $p<0.05$; $n=40$), cinsel saldırıya uğrama tecrübesi ($r=0.52$; $p<0.001$; $n=41$), suç türü ($r=-0.64$; $p<0.001$; $n=42$), pişmanlık ($r=0.49$; $p<0.05$; $n=39$) ve suç nedeni ($r=0.57$; $p<0.05$; $n=42$).

Mağdurun alkol ya da uyuşturucu etkisi altında olması ile silah kullanma nedeni ($r=0.75$; $p<0.05$; $n=15$) ve suç nedeninin ($r=0.38$; $p<0.05$; $n=86$) ilişkili olduğu görülmüştür. Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteme suç nedeni ($r=0.51$; $p<0.05$; $n=92$); suçu önceden planlama ise planlı mağdur seçimi ($r=0.62$; $p<0.001$; $n=94$), cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0.49$; $p<0.05$; $n=98$) ve ebeveyn cezaevi geçmişi ($r=0.53$; $p<0.001$; $n=99$) ile ilişkili bulunmuştur.

Olay sırasında silah bulundurma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler ise; suç esnasında silah kullanımı ($r=0.52$; $p<0.001$; $n=49$), darp tecrübesi ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=98$), suç esnasında uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=-0.54$; $p<0.05$; $n=21$), olay yerinde bırakılan bir şey ($r=0.21$; $p<0.05$; $n=93$).

Silahlı kullanma nedeni ile mağdurun alkollü veya uyuşturucu madde etkisi altında olması ($r=0.75$; $p<0.05$; $n=15$) arasında pozitif ilişki saptanmıştır. Suçun uyuşturucu madde ile ilgisi ise iş arama durumu ($r=0.26$; $p<0.05$; $n=67$) ve vurulma tecrübesi ($r=0.30$; $p<0.05$; $n=100$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur.

Okul yıllarında zorluk ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=99$), ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=99$), eş-kardeş cezaevi tecrübesi ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=99$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=99$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0.34$; $p<0.05$; $n=98$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=99$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=99$), cinsel istismar tecrübesi ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=98$), uyuşturucu kullanma ($r=0.35$; $p<0.05$; $n=99$).

Cezaevinden önce iş durumu düzenli işte çalışma ($r=0.56$; $p<0.001$; $n=99$), cezaevine girmeden önceki gelir ($r=0.42$; $p<0.05$; $n=99$), kazancını yeterli bulma ($r=0.34$; $p<0.05$; $n=92$) ve suç nedeni ($r=0.41$; $p<0.05$; $n=100$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur.

Yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ise yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.32$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=101$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=100$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0.51$; $p<0.001$; $n=101$), motorlu araç ya da parçası çalan arkadaş ($r=0.63$; $p<0.001$; $n=101$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), insan soyan, dolandıran ve gasp eden arkadaş ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), gibi risk faktörleri ile ortaya çıkmayan suç ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=99$) ile ilişkili bulunmuştur.

Cezaevine girmeden önceki gelir ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: suç nedeni ($r=0.36$; $p<0.05$; $n=100$), kazancını yeterli bulma ($r=0.59$; $p<0.001$; $n=92$), çalışmasını engelleyecek fiziksel-psikolojik engel ($r=0.66$; $p<0.001$; $n=100$), cezaevinden önce iş durumu ($r=0.42$; $p<0.05$; $n=99$), düzenli işte çalışma ($r=0.49$; $p<0.05$; $n=99$).

Yetişme çağında kurum deneyimi ile ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.34$; $p<0.05$; $n=100$) ve boğulma tecrübesi ($r=0.22$; $p<0.05$; $n=100$) arasında ilişki tespit edilmiştir. Yetişme çağında eve gitmeme ise ana-baba alkol kullanımı ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=101$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.45$; $p<0.001$; $n=101$), kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0.41$; $p<0.001$; $n=100$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0.37$; $p<0.001$; $n=101$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0.44$; $p<0.001$; $n=101$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.35$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.37$; $p<0.05$; $n=101$), darp tecrübesi ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.40$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.45$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=99$), okul yıllarında zorluk ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=99$) ve yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.33$; $p<0.001$; $n=101$) ile ilişkilidir.

Ana-baba alkol kullanımı; ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$), eş- kardeş cezaevi geçmişi ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=101$), darp tecrübesi ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.42$; $p<0.001$; $n=101$), psikiyatrik ilaç kullanımı ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$), ve yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=101$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Ana-baba uyuşturucu kullanımı ile ebeveyn cezaevi tecrübesi ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=101$), eş- kardeş cezaevi tecrübesi ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=101$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=101$) ve uyuşturucu kullanma ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$) ilişkilidir.

Ebeveyn cezaevi geçmişi; eş-kardeş cezaevi geçmişi ($r=0.26$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=101$) ve okulda zorluk ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=99$) ile; eş-kardeş cezaevi tecrübesi ise ek olarak ana-baba alkol kullanımı ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=101$), okulda zorluk ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=99$), vurulma tecrübesi ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=100$), ve uyuşturucu kullanma ($r=0.21$; $p<0.05$; $n=101$) ile ilişkilidir.

Yetiştirme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ($r=0.44$; $p<0.001$; $n=100$), hırsızlık yapan arkadaş ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=101$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=101$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.33$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.30$; $p<0.001$; $n=101$), eve gitmeme ($r=0.45$; $p<0.001$; $n=101$), vurulma tecrübesi ($r=0.26$; $p<0.05$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.34$; $p<0.001$; $n=101$), içki içme ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanmadır ($r=0.63$; $p<0.001$; $n=101$).

Kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş ile hırsızlık yapan arkadaş ($r=0.50$; $p<0.001$; $n=100$), motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=100$), ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.48$; $p<0.001$; $n=100$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=100$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.42$; $p<0.001$; $n=100$), vurulma tecrübesi ($r=0.34$; $p<0.001$; $n=99$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.34$; $p<0.001$; $n=100$), uyuşturucu kullanma ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=100$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.37$; $p<0.001$; $n=98$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=100$) ve yetiştirme çağında eve gitmeme ($r=0.41$; $p<0.001$; $n=100$) arasında ilişki tespit edilmiştir.

Hırsızlık yapan arkadaş ise motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ($r=0.64$; $p<0.001$; $n=101$), ev ve binalara zorla giren arkadaş ($r=0.58$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$), vurulma tecrübesi ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.43$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.43$; $p<0.001$; $n=99$), olay sırasında silah bulundurma ($r=0.26$; $p<0.05$; $n=98$), yasa dışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.51$; $p<0.001$; $n=101$) ve yetiştirme çağında eve gitmeme ($r=0.37$; $p<0.001$; $n=101$) ile ilişkilidir.

Motorlu araç veya parçası çalan arkadaş ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: ev veya binalara zorla giren arkadaş ($r=0.48$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.52$; $p<0.001$; $n=101$), vurulma tecrübesi ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.30$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.44$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.51$; $p<0.001$; $n=99$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.63$; $p<0.001$; $n=101$), yetiştirme çağlarında eve gitmemedir ($r=0.44$; $p<0.001$; $n=101$).

Ev veya binalara zorla giren arkadaş ise uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.30$; $p<0.001$; $n=101$), insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.44$; $p<0.001$; $n=101$), vurulma tecrübesi ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=100$), uyuşturucu kullanma ($r=0.37$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.41$; $p<0.001$; $n=132$), yakalanmamak için tedbir alma ($r=0.51$; $p<0.001$; $n=95$), suç nedeni ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=132$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=99$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=100$) ve yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.35$; $p<0.05$; $n=101$) ile ilişkili bulunmuştur.

Uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş benzer şekilde insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), vurulma tecrübesi ($r=0.34$; $p<0.001$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.55$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=99$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$), ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=101$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.36$; $p<0.001$; $n=101$) ile ilişkilidir.

İnsan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş ile vurulma tecrübesi ($r=0.32$; $p<0.05$; $n=100$), bıçaklanma tecrübesi ($r=0.30$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.53$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=99$) eski hüküm ($r=0.34$; $p<0.05$; $n=100$), yasa dışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.46$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=101$) ve ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=101$) arasında ilişki tespit edilmiştir.

Vurulma tecrübesi ile ilişkili bulunan diğer değişkenler; bıçaklanma tecrübesi ($r=0.54$; $p<0.001$; $n=100$), içki içme ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=100$), uyuşturucu kullanma ($r=0.48$; $p<0.001$; $n=100$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.41$; $p<0.001$; $n=98$), yasa dışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.31$; $p<0.05$; $n=100$), kardeş- eş cezaevi tecrübesidir ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=100$).

Bıçaklanma tecrübesi ise ek olarak cinsel saldırıya uğrama deneyimi ($r=0.30$; $p<0.05$; $n=100$), darp tecrübesi ($r=0.29$; $p<0.05$; $n=101$), içki içme ($r=0.38$; $p<0.05$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.43$; $p<0.001$; $n=101$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.36$; $p<0.05$; $n=99$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.41$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=100$) ve yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.37$; $p<0.05$; $n=101$) ile ilişkilidir.

İsteği dışında cinsel temasa zorlanma tecrübesi, darp tecrübesi ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=100$), boğulma tecrübesi ($r=0.38$; $p<0.001$; $n=100$), mağdurun yaralanma türü ($r=0.52$; $p<0.001$; $n=41$) ve mağdurun yaşama durumu ($r=0.35$; $p<0.05$; $n=58$) ile ilişkilidir. Darp tecrübesi ise boğulma tecrübesi ($r=0.42$; $p<0.001$; $n=101$), içki içme ($r=0.30$; $p<0.05$; $n=101$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$) ve ana-baba alkol kullanımı ($r=0.28$; $p<0.05$; $n=101$) ile ilişkilidir. Boğulma tecrübesi, yetişme çağında kurum deneyimi ($r=0.22$; $p<0.05$; $n=100$), ve ana-baba alkol kullanımı ($r=0.42$; $p<0.001$; $n=101$) ile ilişkilidir.

Suç esnasında alkollü olma; içki içme ($r=0.54$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu kullanma ($r=0.22$; $p<0.05$; $n=101$), suçun uyuşturucu madde ile ilişkisi ($r=0.26$; $p<0.05$; $n=101$) ve suç esnasında uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ($r=-0.45$; $p<0.05$; $n=21$) arasında ilişki bulunmuştur.

Uyuşturucu kullanma ile ilişkili bulunan diğer değişkenler: ailede tedavi ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=100$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.39$; $p<0.001$; $n=99$), eski hüküm ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=100$), yasadışı kaynaklardan gelir elde etme ($r=0.42$; $p<0.001$; $n=101$), yetişme çağında eve gitmeme ($r=0.45$; $p<0.001$; $n=101$), ana-baba uyuşturucu kullanımı ($r=0.27$; $p<0.05$; $n=101$), yetişme çağında uyuşturucu kullanan arkadaş ($r=0.63$; $p<0.001$; $n=101$), uyuşturucu satışı, ithalatı veya üretimi yapan arkadaş ($r=0.55$; $p<0.001$; $n=101$) ve içki içmedir ($r=0.50$; $p<0.001$; $n=101$).

Ailede tedavi, ailede sürekli ilaç kullanımı ($r=0.61$; $p<0.001$; $n=98$) ve uyuşturucu kullanma ($r=0.25$; $p<0.05$; $n=100$) ile; yakalanmamak için tedbir alma olay yerinde kasıtlı bir şeyi farklılaştırma ($r=0.43$; $p<0.001$; $n=92$), olay yerine bırakılan bir şey ($r=0.23$; $p<0.05$; $n=92$), ortaya çıkmayan suç ($r=0.21$; $p<0.05$; $n=93$) ve planlı mağdur seçimi ($r=0.33$; $p<0.05$; $n=90$) ile ilişkilidir. Olay yerinde bırakılan birşey ise pişmanlık ($r=-0.38$; $p<0.001$; $n=91$) ile pozitif ilişkili bulunmuştur.

3.3. Gruplararası karşılaştırmalar

3.3.1. Alınan ceza süresine göre gruplararası karşılaştırmalar

Kadın, erkek ve çocuk grupları arasında alınan ceza süresi ortalamaları açısından fark olup olmadığını belirlemek için one way ANOVA yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında alınan ceza süresi bakımından anlamlı bir fark olduğu ($F(2,1020)=16.96$; $p<0,001$) görülmüştür. Grupların varyansları heterojen olduğundan çoklu karşılaştırmalar için (Levene=5,70, $p<0.003$) Tamhane T analizi yapılmıştır. Bu teste göre, alınan ceza süresi açısından erkekler ($M=236,7$; $SD=142,7$) ile çocuklar ($M=147,1$; $SD=114,8$) arasında;

çocuklar ($M= 147,1$; $SD=114,8$) ile kadınlar ($M=213,8$; $SD=120,4$) arasındaki farklılıkların anlamlı olduğu görülmüştür ($p <0,05$). Çocukların hüküm alma ayı ortalamaları kadın ve yetişkinlerin ortalamalarından daha düşüktür.

Adam öldürme ve cinsel suç türü grupları arasında alınan ceza süresi ortalamaları açısından fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda adam öldürme suç grubunun ortalamasının ($M =247,5$; $SD = 138,2$) cinsel suç grubunun ortalamasından ($M =145$; $SD =116,5$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı $t(1021)=9,89$; $p <0,001$ bulunmuştur. Adam öldürme suç grubunun ceza süresi ortalaması cinsel suç grubundan daha yüksektir (Tablo 3.33).

Tablo 3.37: Suç türü grupları- alınan ceza süresi ortalaması karşılaştırması

Suç Türü	N	X	SS	Sd	T	p
Adam Öldürme	812	247,5	138,2	1021	9,89	0,001
Cinsel Suç	211	145	116,5			

Tek mağdur ve çok mağdur grupları arasında alınan ceza süresi açısından fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda tek mağdur grubunun ortalamasının ($M =207,9$; $SD = 129,4$) çok mağdur grubunun ortalamasından ($M =293,8$; $SD =154,6$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($t(1021)= -8,4$; $p <0,001$) bulunmuştur. Çok mağdur grubunun aldığı ceza süresi ortalaması tek mağdur grubundan daha yüksektir (Tablo 3.34).

Tablo 3.38: Bir ve birden fazla mağdurlu gruplar için alınan ceza süresi ortalaması karşılaştırması

Mağdur Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Tek Mağdur	792	207,9	138,2	1021	-8,4	0,001
Çok Mağdur	222	293,8	116,5			

3.3.2. Mağdura ilişkin değişkenler açısından gruplararası karşılaştırmalar

Erkek ve kadın grupları arasında mağdurun bir ya da birden fazla olması arasındaki ilişki ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($\chi (1,881)=37$, $p<0,01$).

Adam öldürme ve cinsel suç türleri ile mağdurun kadın ya da erkek olmasına ilişkin ilişki ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($\chi (1,881)=306$ $p<0,01$).

Kadın, erkek ve çocukların suç işlendiğinde mağdurla yakınlık ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($\chi (6,853)=242$ $p<0,01$). Erkekler, daha çok akrabalarını, kadınlar aile ve tanıdıklarını, çocuklar ise tanıdıklarını mağdur etmişlerdir.

Tek mağdur ve çok mağdur grupları ile mağdur seçiminin planlı olup olmaması durumundaki ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi (1,1105)=1,7$ $p>0,05$).

3.3.3. Olaya ilişkin değişkenler açısından gruplararası karşılaştırmalar

Kadın, erkek ve çocuk suç grupları ile planlama ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($\chi (2,1166)=6,5$ $p<0,05$). Crosstabla birlikte değerlendirildiğinde, kadınların, erkekler ve çocuklara oranla daha fazla planlı suç işledikleri görülmektedir.

Kadın, erkek ve çocuk suç grupları ile olay yerinde başka birinin olup olmaması ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi (4,1176)=6,5$ $p>0,05$).

Kadın, erkek ve çocuklarda mağdur seçiminin planlı olup olmaması durumundaki ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi (2,1108)=2,4$ $p>0,05$).

Adam öldürme ve cinsel suç ile mağdur seçiminin planlı olup olmaması ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi (1,1108)=3,7$ $p>0,05$).

Kadın, erkek ve çocuk suç grupları ile silah seçimi ilişkisi ki-kare ile analiz edilmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi (3,556)=3,3$ $p>0,05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonuçları; işledikleri öldürme veya cinsel içerikli bir suç nedeniyle çalışmaya katılan kişilerin büyük çoğunluğu erkektir. Çocuk ve genç kadın katılımcıların çalışma örneklemindeki temsili (%4) cezaevi popülasyonunda temsilleriyle paralellik gösterecek şekildedir. Öldürme suçu işlemiş kişilerin 830'u erkek (%69,6), 122'si (%10,2) kadın; cinsel saldırganların 231'i (%19,4) erkek 10'u (%8) kadındır. Çalışma örneklemini de kadın cinsel saldırganların oranının tüm saldırganların % 5'inden daha az olduğu (Gölge, 2005) bulgusuyla örtüşür.

Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde %27,7'sinin resmi nikahlı, %6,7'si ise resmi ve dini nikahlıdır. Hiç evlenmeyen kişi sayısı ise 486'dır (% 40,9). Katılımcıların toplamda % 8,8' i 21 yaşında ve daha küçük olsa da; bu oran literatürde hiç evlenmemiş olmanın suç işlemeyele ilişkisini destekleyecek boyutta yüksektir. 165 kişi (% 13,9) ile boşanmış dilim de benzer şekilde evlenmenin suç işleme riskinden uzaklaştırıcı etkisine destek vermektedir. Eşinin ölmüş olduğunu bildiren 73 kişinin (% 6,1) mağdurları incelenmiş büyük çoğunluğunun eşlerini öldürdüğü görülmüştür. Bu sayının erkek ve kadınlar arasında eşit bölünmüş olması da anlamlıdır. Zira literatür kadınların eşleri tarafından öldürülme ihtimalini erkeklere nazaran daha yüksek değerlendirmektedir (Kratcoski, 1987; Chan, Beh & Broadhurst, 2003; Violence Policy Center, 2003).

Suç türü ve medeni durum birlikte incelendiğinde cinsel suç işlemiş hükümlülerin % 4,2'si (n=50) resmi nikahlı, %1,2'si (n=14) gayri resmi nikahlı, 13'ü (%1,1) resmi ve dini nikahlıdır. Bir kişi (% ,1) partneriyle beraber yaşadığını bildirmiştir. Bu sonuç literatürde çoğu cinsel saldırganın düzenli bir partneri olduğu cinselliği bir başa çıkma stratejisi olarak kullandıkları (Palmer, 1988; Scully, 1994) Cortoni & Marshall, 2001) bilgisiyle örtüşmektedir.

Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde % 49,9' unun (n= 578) ilköğretim, % 23,8'inin (n= 276) ortaokul veya ilköğretim ve % 16,3'ünün (n= 189) lise mezunu olması yine beklendik bir bulgudur. Yalnızca % 3,2'sinin (n= 37) yüksekokul ve üstü eğitim düzeyine sahip olması literatürle (Gülner, 2000) uyum göstermektedir. Suç işleme davranışı, eğitimle ters ilişkilidir.

Çalışma durumlarına bakıldığında ise, çalışan kadınların tümünün yetişkin olduğu, erkeklerin ise çocuk yaşlardan itibaren çalıştığı görülmektedir. Erken yaşlarda çalışma

deneyimi kişinin okuldan erken ayrılması, düşük eğitim düzey ve yetersiz başa çıkma becerileriyle ilişkili olduğundan kişinin suça karışması ile de ilişkilidir.

Gelir düzeyi ve kazancını tatmin edici bulma birlikte değerlendirildiğinde 6 kişi (%5) 2000-3000 TL ve 7 kişi (%6) 3000 TL'den fazla gelirini tatmin edici bulmadığını bildirmiştir. Bu sonuç değerlendirilirken veri toplama çalışmalarının 2009 ve 2010 yıllarında yürütüldüğü hatırdan çıkarılmamalıdır. Belirtilen sonuç, kişilerin yaşadıkları tatmin duygusunun kazanılan miktardan bağımsız değişkenlere bağlı olduğunu düşündürmüştür. Kazancını tatmin edici bulan 42 (%3,7) kişi gelir düzeyini bilmezken, 18 (%1,6) kişi herhangi bir gelirinin olmadığını bildirmiştir. Bu grup için de tatmin duygusu ya gelir kapsamında değerlendirmedikleri yasadışı kazançtan ya da iyi gelişmiş duygu odaklı başa çıkma becerilerinden kaynaklanmaktadır. Bu değerlendirmeye paralel olarak kazancını tatmin edici bulmayan 48 kişinin (%38,5) ve tatmin edici bulan 81 kişinin (%7,0) yasadışı kaynaklardan gelir elde ettiği görülmektedir.

Alınan ceza süreleri açısından yapılan değerlendirmede 15-20 yıl ceza alanların en büyük grubu (324, % 27,2) oluşturdukları görülmüştür. Öldürme ve cinsel içerikli suçlara verilen cezaları alt ve üst sınırları ile ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenlerin etkisi grubun büyük çoğunluğunun bu sınırlarda ceza almasını doğurmuştur.

118 kişi 33 yıl veya daha fazla, 66 kişi (% 5,1) müebbet, 45 kişi (% 3,5) ise ağırlaştırılmış müebbet cezası almıştır. Çalışmaya katılan 2 kişinin cezası ise Türk Ceza Kanununun 2005 yılında değişmesinden önce ceza infaz kurumuna girmiş olmaları nedeniyle idam olarak görünmektedir. Katılımcıların işledikleri suç ve suçlu işleniş biçimleri itibariyle yüksek risk arz ettikleri bu nedenle de yüksek cezalar aldıkları görülmektedir.

Kadın, erkek ve çocuk grupları arasında alınan ceza süresi ortalamaları açısından fark olup olmadığını belirlemek için yapılan one way ANOVA sonucunda alınan ceza süresi açısından erkekler ile çocuklar arasında; çocuklar ile kadınlar arasındaki farklılıkların anlamlı olduğu görülmüştür. Çocukların hüküm alma ayı ortalamaları kadın ve yetişkinlerin ortalamalarından daha düşüktür.

Adam öldürme ve cinsel suç türü grupları arasında alınan ceza süresi ortalamaları açısından fark olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz sonucunda adam öldürme suç grubunun ceza süresi ortalaması cinsel suç grubundan daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca çok mağdur grubunun aldığı ceza süresi ortalaması da tek mağdur grubundan daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular da yine yasayla uyumluk göstermektedir.

Suçu önceden planlamayan ancak olay yerinde kasıtlı bir şey değiştirmediyini ve değiştirdiyini bildiren kişilerin aldıkları ceza süreleri şaşkırtıcı şekilde farklıdır. Bu durum olay yerinde bir şey değiştirdiyini bildiren kişilerin sayıca azlığıyla açıklanabileceği gibi, olay yerinde yapılan farklılaşmaların ceza süresi üzerinde etkili olabileceği şeklinde de yorumlanabilir. Zira bazı kişiler hüküm giymelerinden sonra daha samimi ve dürüst değerlendirilmelerde bulduklarını, bu sebeple alacakları cezanın korkusundan kurtulduktan sonra daha rahat cevaplar verdiklerini bildirmişlerdir.

Katılımcıların şu anda CİK'te bulunmalarına neden olan suçun türü, eski işlenen ve ortaya çıkmayan suçlarına bakıldığında öldürme suçu işlemiş kişilerden, geçmiş cezaevi tecrübesi olmayan 32 (%3,4) kişinin ortaya çıkmayan bir suçu olduğu görülmüştür. Eski cezaevi tecrübesi olan 61 kişinin (%6,4) ise ortaya çıkmayan bir suçu bulunmaktadır. Cinsel içerikli bir suç işlemiş kişilerden geçmiş cezaevi tecrübesi olmayan 11 (%4,6) kişinin, eski cezaevi tecrübesi olan 9 kişinin (%3,8) ortaya çıkmayan bir suçu bulunmaktadır. Her iki grup için de suç davranışının tekrarlayıcı olduğu hatta suç kariyerlerinde bazı suçlarını “gizli kalabilecek kadar” profesyonelce işledikleri düşünülmüştür.

Şu anda cezaevinde bulunma nedeni öldürme olan 65 (%22,4) kişinin eski suçunun yine öldürme, 14 (%4,8) kişinin eski suçunun cinsel içerikli bir suç ve 3 (%1,0) kişinin hem öldürme hem cinsel içerikli bir suç olduğu görülmüştür. Suç davranışının katı ve tekrarlayıcı olmasının yanında öldürme suçunun tekrarlayıcı olması hem failin kişisel özellikleri (saldırgan veya dürtüsel olması), hem de çevresel etkenlerle (kan davası, arz davası gibi aileleri ilgilendiren uzun süreli husumet). Cinsel saldırganların öfke, şiddet, güç, kontrol ve hırs motive olduğu (Barbree & Seto, 1994; Groth, Burgess & Holmstorm, 1977; Serin, Malcolm, Khanna & Barbree, 1994) bilinmektedir. Önceki suçun yalnızca cinsel içerikli olması veya hem öldürme hem de cinsel suçu kapsamaması kişilerin şiddet eğilimli ve sadistik yapıları olduğu izlenimini vermiştir.

Şu anda cezaevinde bulunma nedeni cinsel içerikli bir suç olan 6 (%2,1) kişinin eski suçu öldürme, 14'ünün (%4,8) ise eski suçu cinsel içerikli bir suçtur. Bu grubun mensuplarının tesadüfi ya da deneysel suçlulardan ziyade sadistik, saldırı ritüelinin haz kaynağı olduğu kişiler olduğu düşünülmektedir. Bu bulgu ayrıca cinsel saldırıda bulunanların genel sabıka ve geçmiş saldırı oranları yüksek olmasını (Quinsey, Rice & Haris, 1995; Rice & Haris, 1997; Gülnar, 2000) da destekler niteliktedir. Gölge (2005) çalışmasında cinsel saldırganların yarıya yakınının suç geçmişlerinin bulunduğunu, suçların ağırlıklı olarak şiddet içerdiğini ancak cinsel saldırganların %20.59'unun suçları ile ilgili bilgileri kasıtlı olarak yanlış verdiklerini

bildirmiştir. Cinsel saldırganlardan eski suçlarının olmadığına yönelik bilgi de bu nedenle sorgulanmalıdır.

Öldürme suçu işlemiş 229 (%19,6) kişinin çocukluk döneminde, 123 (%10,5) kişinin gençlik döneminde, 584 (%50,0) kişinin de ilk kez yetişkinlik döneminde tutuklandığı görülmektedir. Bu bilgi Holmes ve Holmes'un (2001) tekrarlayıcı biçimde suç işleyenlerin erken yaşlara dayandığı bilgisiyle paralellik göstermektedir.

İlk kez çocukluk ve ergenlikte hüküm giyme oranı cinsel içerikli suçu işlemiş erkeklerde öldürme suçu işleyenlere nazaran daha yüksek yüksektir. Cinsel içerikli suç işleyenler, sapkın davranışlarını küçük yaşlarda akranları üzerinde göstermiş olabilirler.

Yeniden suç işleme ihtimallerini değerlendirirken öldürme suçu işleyenlerin %57,3'si ve cinsel içerikli suç işleyenlerin %16'sı bu ihtimalin olmadığını belirtirken geri kalan kişiler bu ihtimalin çeşitli derecelerde var olduğunu bildirmişlerdir. Öldürme suçu işlemiş toplam 43 kişi bu ihtimali yüksek veya çok yüksek olarak görmüştür. Cinsel saldırganlarda ise bu toplam 9'dur. Sayılar örnekleme kıyaslandığında küçük yüzdelere işaret etse de kişiler davranışlarının sonuçları itibariyle yüksek risk teşkil etmektedirler.

Suçun işleme nedenlerine bakıldığında öldürme suçlarında ekonomik nedenlerin (işsizlik, maddi sıkıntı, para alacağı vs.); geçmiş husumetin (arazi sorunları, düşmanlık vs.), anlık nedenlerin (hakaret, alkol) etkili olduğu 2 (%2) kişinin cinsel tatmini neden olarak gösterdiği görülmektedir. Olayların %11,6'sının namus, %3'ünün evlenmek için işlenmiş olması da yine dikkat çekicidir. 297 kişi (%24,9) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir. Cinsel içerikli bir suç işlemiş kişilerin %6'sı olayı ekonomik bir nedene bağlamıştır. Olayın nedenini cinsel tatmin ile açıklayan 31 kişi (%2,6) ve evlenmek olarak belirten 41 kişi (%3,4) örnekleme fırsatçı tecavüzcüleri temsil etmektedir. Salter (1988) yetişkine yönelik saldırıda bulunanların daha fazla öfke problemleri yaşadıklarını belirtir. Cinsel saldırı olayının nedenini düşmanlık olarak açıklayan 3 (%3) ve hakaret olarak açıklayan 13 kişi (%1,1) ise öfke tecavüzcülerini temsil etmektedir. 101 kişi (%8,5) ise suçu diğer nedenlerle işlediğini bildirmiştir.

26 cinsel içerikli suç faili (% 2,2) ile 261 cinayet faili (% 22) işledikleri suçun birden fazla mağduru olduğunu beyan etmişlerdir. Cinayetler açısından olay kitle veya "spree" cinayetler kapsamında değerlendirilebilecekken, çok mağdurlu cinsel saldırılarda saldırıların öfke, aşağılama, zarar verme, güç ve hakimiyetini gösterme motivasyonu yapıldığı düşünülmektedir. Çok mağdurlu olaylarda 2 kişi 44 mağdurunun olduğunu bildirmiştir. Bu

kişiler 2009 yılında gerçekleşen “Bilge Köyü Olayı”nın 2 failidir. Aslında çalışmaya biri çocuk olan 3 fail dahil edilmiştir. Ancak faillerden biri sorunun cevabını kendisinin öldürdüğü kişilerle sınırlandırmıştır. Bu sebeple beklentinin aksine 2 kişi 44 mağduru olduğu bilgisini paylaşmıştır. Yalnızca bu soru bile kişilerin farklı algılamalarına işaret ederken, hüküm alınmasının ardından davranışın çeşitli şekillerde mazeretlendirildiğini, çevresi ve kendisince “makbul” kılınmaya çalışıldığını gösterir.

Mağdur kadınsa failin genellikle erkek olduğu, ancak mağdur erkekse failin kadın veya erkek olma ihtimalinin eşit olduğu görülmüştür (Douglas, Burgess, Burgess & Ressler, 2006). Ancak araştırma sonuçlarında failin cinsiyetinden bağımsız olarak, tek mağdurlu olaylarda mağdur cinsiyeti % 23,6 (n= 282) kadın ve % 50,2 (n= 599) erkek olarak erkekler aleyhinde dağılım göstermektedir. Failin cinsiyeti birlikte incelendiğinde; öldürme olaylarında failin erkek olduğu olayların 469'unda (%69,2) mağdur bir erkektir. Failin kadın olduğu durumlarda da yine erkeklerin daha fazla (%13,9) mağdur edildiği görülmektedir. Tek mağdurlu cinsel saldırı olgularında ise durum kadınlar aleyhinde değişkenlik göstermektedir.

Suçtu cinsel tatmin için işlediğini belirten tek mağdurlu öldürme veya cinsel içerikli bir suç işlemiş 9 kişi (%1) mağdurun cinsiyetinin erkek olduğunu bildirmiştir. Burada gerçek bir cinsel hazdan ziyade sadistik bir hazzın varlığından söz etmek daha doğru olacaktır. Suçu namus için suçu işlediğini söyleyen 21 kişi (%2,4) mağdurun bir kadın, 86 kişi (%9,8) mağdurun bir erkek olduğunu belirtmiştir. Türkiye’de namus kavramı yalnızca ahlaki açıdan uygun görülmeyen cinsel davranışlarla değil, küfür edilmesi ve küfürlü konuşmaların “cezalandırılmaması” ile de ilişkilendirilir.

Faili erkek olan çok mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli 139 (%59,9) olguda mağdurların tümü erkek, 16 (%6,9) olguda tümü kadın ve 69 (%29,7) olguda hem kadın hem erkektir. Mağdurların tümünün erkek olduğu olaylarda, failerin ifadeleri bu olayların çete hesaplaşmaları ve aileler arası geçmiş husumetlere dayandığına işaret etmektedir. Mağdurların tümünün kadın olduğu olaylar daha çok aile içi cinayet özellikleri taşımaktadır. Failin kadın olduğu 2 (%9) çok mağdurlu öldürme olgusunda mağdurların tümü kadın, 5 (%2,2) olguda ise hem kadın hem erkektir. Mağdurların tümünün kadın olduğu olaylardan biri çatışma cinayeti (komşu kavgası) biri ise aile içi cinayettir. Mağdurların hem kadın hem erkek olduğu 3 olayda ise öldürülenler kayınpeder-kayınvalidedir.

Çok mağdurlu cinsel saldırı olgularında ise, failin erkek olduğu olayların 7’sinde (%25,9) olguda mağdurların tümü erkek, 10 (%37,0) olguda tümü kadın ve 4 (%14,8) olguda hem kadın hem erkektir. Mağdurların hem kadın hem erkek olduğu olgular hazzın şiddet

göstererek yaşandığına ilişkin ifadelerin kullanıldığı olaylardır. Mağdurların kadın olduğu olgularda ise faillerin kadınlara yönelik çarpık algılar taşıdığı, tanışıklık düzeylerini gerçekten daha yakın olarak algıladıkları gözlenmiştir.

Yetişkin erkeklere yönelik cinsel saldırıların %5-10 oranında gerçekleştiği bildirilmektedir (Forman, 1982). Ancak bu noktada erkeklerin damgalanma, aşağılanma ve suçlanma korkusu nedeniyle başvuruda bulunmama ihtimallerinin olduğu (Isely, Buse & Isely, 1998) da vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında erkek mağdurların sayısının azlığı da bu şekilde açıklanabilir.

Tek mağdurlu öldürme ve/veya cinsel su işlemiş çocukların yaşitlarındansa kendilerinden büyük kişileri mağdur ettikleri; gençlerin daha ziyade yaşitları veya kendilerinden daha büyükleri görülmüştür. Yetişkin faillerin ise % 21,4'ünün kendilerinden küçük mağduru, %25,3'ünün 25-34 yaşlarında, %33,5'inin 35-54 yaşlarında ve %,6,9'unun 55 veya daha büyük yaşta mağduru olduğu görülmüştür.

Cinsel tatmin için suçu işlediğini söyleyen 5 kişi (%6) mağdurun 12 veya daha küçük yaşta olduğunu söylemiştir. Bu grubun pedofilileri işaret ettiği düşünülmektedir. Evlenmek için suçu işlediğini söyleyen 3 kişi (%3) mağdurun 12 veya daha küçük yaşta olduğunu; 27 kişi (%3,1) 13-17 yaşlarında olduğunu bildirmiştir. Bu bulgu da yine cinsel saldırganların çocuğa yönelik "partner" algısını desteklediğini göstermektedir. "Evlenmeyi planlamak" sosyal normları istismar eden tecavüzcüler (Gölge, 2005) için geçerli bir mazeret olsa da bu ifade mağdurun yaşını muhakeme etmekten uzak tercihsel çocuk tacizcilerini düşündürmektedir.

Olay yeri, planlama ve mağdura yakınlık yapılan analizlerle birlikte değerlendirilmiştir. Eşlerin evde en fazla süre geçirdikleri yerler, eşleriyle karşılaştıkları yerler olduğundan cinayetlerde olay yeri olarak görülmektedir (Holmes & Holmes, 2001; Kratcoski, 1987). Bu nedenle mağdur ve failin eş, aynı aile mensubu ya da yakın tanıdık olduğu olayların fail ya da mağdurun evinde gerçekleşmiş olması beklenirken, toplumsal alanda gerçekleşen birçok tanıdık cinayet/cinsel saldırısı da görülmüştür. Bu sonucun Türkiye'de medyanın da etkisiyle normalize edilen aile içi sokak hesaplaşmalarından etkilendiği düşünülmektedir. Planlama da olay yeri üzerinde bir farklılık yaratmamaktadır.

Failin erkek olduğu olaylarda failin yanında birilerinin bulunması ihtimali, failin kadın olduğu olaylara nazaran daha düşüktür. Kadınların genellikle yardım aldıkları ve grup eylemlerine daha yüksek oranda karıştıkları görülmüştür. Erkeklerin grup eylemine karışması

ise suçun nedenine bağlı olarak çete hesaplaşmaları, aileler arası çatışma ve kavgalar ile birden alevlenen bir gruba ait olmanın heyecanı ile işlenen cinayetlerde görülmektedir. Buna göre kadınların bir grupla birlikte suça karışması daha işlevselken, erkeklerinki durumsaldır.

303 kişi suçu planlamadığı halde yanında bulunan kişilerin suçlandığını bildirmiştir. Bu yapılandırılmış bir gruptan ziyade, anlık gelişen durumlar karşısında yakınlık sebebiyle birbirine destek veren kişileri işaret etmektedir. Suçu önceden planlayan 41 kişi (%75,9) ise yanındakilerin suçlandığını bildirmiştir. Bu durum yapılandırılmış grup ve planlı grup cinayetini (çete veya radikal cinayetler) düşündürmektedir.

Suçu önceden planladığını söyleyen 9 kişi (%8) suç nedenini işsizlik-maddi sıkıntılar, 3 kişi de (%3) para alacağı- iş anlaşmazlığı olarak açıklamıştır. Bu kişilerin aynı zamanda ekonomik nedenli bir suç işledikleri görülmüştür. 8 kişi (%7) olayı hakaret nedenli işlemiş olduklarını söylediler de, planın varlığı nedeniyle anlık bir tartışma/çatışmadan bahsedilemez.

Mağdur seçiminin planlı olduğunu söyleyen 22 kişi (% 2) olayı ekonomik nedenlerle gerçekleştirdiğini bildirmiştir. Hakaret ve alkol 3 kişi (%3) cinsel tatmin; 3 kişi (%3) bilgisizlik; 21 kişi (%1,9) evlenmek; 11 kişi (%1) düşmanlık; 18 kişi (%1,6) hakaret; 35 kişi (%3,2) namus; 3 kişi (%3) alkol; 2 kişi (%2) bunalım; 51 kişi (%4,6) ise diğer nedenlerle suçu işlediğini bildirmiştir.

Suç türü ve taşınan silahın türü birlikte incelendiğinde; öldürme olaylarından hükümlü 345 (%60,7) fail olay sırasında ateşli silah, 168 (%29,6) fail kesici delici alet, 21 (%3,7) fail birden fazla silah ve 12 (%2,1) fail alışılmadık bir silah taşıdığını bildirmiştir. Bu bulgu adam öldürme suçlarının genellikle ateşli silahlarla işlendiği (Holmes & Holmes, 2001) ve 2001'de ABD'de öldürülen kadınların %54'ü ateşli silahlar %15'i ise kesici delici alet kullanılarak öldürüldüğü (Violence Policy Center, 2003) bilgisiyle paralellik göstermektedir. Kesici delici alet taşımada görülen yüksek yüzde de İngiltere'de kadınların öldürülmesi olaylarının %27' sinde kesici delici alet kullanılması (Flood & Taylor, 2003) ile paralellik göstermektedir.

Cinsel saldırı olaylarına karışmış 5 (%9) fail olay sırasında ateşli silah, 13 (%2,3) fail kesici delici alet ve 4 (%7) fail alışılmadık bir silah taşıdığını bildirmiştir. Cinsel saldırı olaylarında silah kullanımının mağduru korkutmak, direncini kırmak ve sadistik eylemlerde hazzı artırmak için kullanıldığı bilinmektedir.

Goetting'e (1989) göre cinayet işlemiş erkekler cinayet silahı olarak ateşli silahları tercih ederken kadınlar kesici delici aletleri tercih eder. Ancak araştırma sonuçları erkek,

kadın ve çocuk suç gruplarının silah tercihi arasında bir fark bulamamıştır. Silah seçimiyle ilgili ifadelerle bakıldığında, ateşli silahın kültürel bir öge olduğu, aile üyelerinden miras kaldığı ve kırsal kesimde güvenlik gerekçesiyle bulundurulduğu görülmüştür. Bazı katılımcıların “sonuç odaklı olması ve kolay kullanım” nedeniyle ateşli silahı özellikle tercih ettiklerini belirtmekte fayda vardır. Ceylan’ın (2004) öldürme olaylarında ikinci sıklıkta rastlanan aletin kesici delici aletler olduğu yönündeki bulgusu bu çalışmada da geçerlidir.

Mağdur seçiminin planlı ve failerin erkek olduğu tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli saldırıların 8’inde (%1,2) mağdur yabancı, 16’sında (%2,3) tanıdık, 65’inde (%9,5) akraba ve 12’sinde (%1,8) aile üyesidir.

Tek mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında failerden 177’si (%15,0); çok mağdurlu öldürme ve cinsel içerikli suç vakalarında ise failerden 46’sı (%3,9) ise olay esnasında alkollü olduğunu bildirmiştir. Failin alkollü olduğu 50 (%5,8) tek mağdurlu olayda mağdur da alkol etkisinde değilken 71 (%8,2) vakada mağdur alkollü, 11 (%1,3) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 16 (%1,8) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir. Çok mağdurlu olgularda failin alkollü olduğu 11 (%4,0) olayda mağdur alkol etkisinde değilken 15 (%5,5) vakada mağdur da alkollü, 1 (%4) vakada uyuşturucu uyarıcı madde etkisinde, 5 (%1,8) vakada alkol ve uyuşturucu-uyarıcı madde etkisindedir. Bulgular Gölge’nin (2005) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Alkolün sosyal inhibisyonu ortadan kaldırdığı, cinsel agresyon ve dürtü kontrolünü güçleştirdiği bilinmektedir. Aynı gerekçelerle failerin, öldürme ve cinsel saldırı olaylarında mağdurların olaya ilişkin aktif katılım gösterdikleri hatta kendilerini istediği ya da başlattığı yönündeki ifadeleri “mazeret” haline gelmektedir.

Çalışmada elde edilen değişkenler arası ilişkilere bakıldığında kadın, erkek ve çocuk suç gruplarında önemli farklılıklar saptanmamıştır. Çalışmada kullanılan değişkenler sosyo-demografik değişkenler, suçun unsurları ve failin suç davranışıyla ilişkili olabilecek hazırlayıcı risk faktörleri olarak ayrı ayrı ele alınmıştır. Suçun sınırlarını oluşturan değişkenlerin tamamlayıcı ve yasa ile uyumlu olması beklenirken; kriminal örüntünün geçmiş risk yaşantılarının etkisiyle örüldüğü gözlenmiştir.

Tüm gruplar için alınan ceza süresinin Türk Ceza Kanunu ile uyumlu olarak suç türü, mağdurun yaşı, olayın süresi, olay esnasında failin yanında birilerinin bulunması ve bunların suçlanması ile ilişkili olduğu görülmüştür.

İlk tutuklanma ve ilk hüküm giyme yaşı arasında tüm gruplarda literatürle uyumlu bir ilişki gözlenmiştir. Bu değişkenler aynı zamanda içki içmeye başlama yaşı, ilk madde kullanma yaşı gibi riskli davranışlarla da ilişkilidir. Failin cezaevine girmeden önce kaçınıcı sınıfa dek okuduğu ve alınan son diploma da hem suç kariyeri hem riskli davranışlarla ilişkili bulunmuştur.

Suç türü; suç nedeni, mağdurun yaralanma türü, yaralanma bölgesi, yaşama durumu , alkol-uyuşturucu madde etkisi altında olması, olay sırasında silah bulundurma ve kullanma, suç işlediği sırada uyuşturucu için para elde etmeye çalışma ile ilişkili bulunmuştur. Bu ilişkiler beklentiler, Türk Ceza Kanunu ve literatür ile uyumdur.

Kişilerin işledikleri suçun nedenini açıklarken sıklıkla ekonomik nedenlerden bahsettikleri; ikinci sıklıkta ise anlık gelişen gerginliklerde kendilerini koruduklarını söyledikleri gözlenmiştir. Bu nedenler suçun sorumluluğunu kişiden uzaklaştıran ve kişiyi olumsuz bir kurguda rolünü oynamaya iten nedenlerdir. Cezaevinde kalan ve suçun sorumluluğu kabullenme sürecini tamamlamamış olan kişilerde görülen bu durum aslında kişinin benzer durumda aynı şekilde davranabileceğinin göstergesidir. Suç nedeninin hazırlayıcı faktörlerle ilgisi, failerin gerçeği olduğundan daha olumsuz gösterme eğilimden kaynaklanabileceği gibi kişiyi suça sevk etmeleri yönünden de değerlendirilebilirler.

Ancak suç işleme nedeninin mağdurun cinsiyeti, mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması, olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmak isteme, olay esnasında failin yanında bulunan kişilerin suçla itham edilmesi, suçu önceden planlama, planlı mağdur seçimi, suç esnasında silah kullanma, silah kullanma nedeni, cezaevinden önceki iş durumu, yasadışı kaynaklardan gelir elde etme, CİK'e girmeden önceki gelir, kazancını yeterli bulma, yakalanmamak için tedbir alma, olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma ve pişmanlık gibi suç öncesi-sırası-sonrası değişkenlerle ilişkili olması failin yansıttığı kadar pasif bir rolünün olmadığını düşündürmektedir.

Ortaya çıkmayan suç ve eski cezaevi tecrübesinin kadın, erkek ve çocuk gruplarında ilişkili bulunduğu değişkenlerle kişinin kriminalitesine önemli katkı sağladığı; kriminal kariyeri şekillendirdiği görülmüştür. Aynı değişkenlerin yetişme çağında kurum deneyimi, yetişme çağında eve gitmeme, ana-baba alkol kullanımı, ana-baba uyuşturucu kullanımı, ebeveyn cezaevi geçmişi, eş- kardeş cezaevi geçmişi, yetişme çağlarında uyuşturucu kullanan arkadaş, kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaş, hırsızlık yapan arkadaş, motorlu araç veya parçası çalan arkadaş, ev veya binalara zorla giren arkadaş, uyuşturucu satışı, ithalatı ve üretimi yapan arkadaş, insan soyan, dolandıran, gasp eden arkadaş, vurulma tecrübesi,

bıçaklanma tecrübesi, darp tecrübesi, içki içme ve uyuşturucu kullanımı gibi “hazırlayıcı faktörler”le ilişkisi literatürle uyumludur. Suç davranışı gösteren kişilerin gelişimsel süreçlerinde aile bakımında yetersizlik (Craissati, McClurg ve Brown, 2002) ve babalarında alkol kötüye kullanımı ve bağımlılığı, fiziksel istismar (Gölge, 2005) görülmektedir. Busch, Zagar, Hughes, Arbit ve Bussel (1990) çalışmalarında şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen çocuklar arasında dört önemli farkı aile üyelerinde şiddet suçu işlemiş birinin varlığı, çete üyeliği, alkol kullanımı ve öğrenim güçlüğü olarak raporlamışlardır. Ortaya çıkmayan suçla gelişimsel risk faktörleri de bu bulguya paralellik göstermektedir.

Mağdurun yaralanma bölgesi mağdurun yaşama durumu ve olay sırasında silah bulundurma ile ilişkili bulunmuştur. Çok mağdurlu olaylarda da mağdurların yaralanma durumu ile olay esnasında silah bulundurma ve suç esnasında silah kullanma arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Ceylan (2004) kocaları tarafından öldürülen kadınların en fazla gövdelerinden (%31.6), en az sırt bölgelerinden (%11.8); sevgilileri veya birlikte yaşadıkları kişiler tarafından öldürülen kadınların ise daha çok başlarından (%37.5), en az ise boğaz-enseden yara aldıklarını raporlamıştır. Bu çalışmada yaralanma bölgesi ve mağdurla yakınlık arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Olay sonrasında mağdurlarla irtibat kurmak isteme ile suç esnasında silah kullanma, başka silah kullanmayı isteme ve suç esnasında alkollü olma arasında pozitif ilişki bulunurken; pişmanlık ile bir ilişki bulunmayışı dikkat çekicidir.

Olay esnasında failin yanında bulunan kişilerin suçla itham edilmesi ile suç bileşenlerinden suçu önceden planlama, planlı mağdur seçimi, suç esnasında silah kullanımı, yakalanmamak için tedbir alma ve olay yerinde kasıtlı bir şey farklılaştırma arasında pozitif ilişki gözlenmiştir. Bu değişkenlerin yapılandırılmış grup saldırısının içini doldurduğu düşünülmektedir.

Mağdurun alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olması da suçun uyuşturucu ile ilgisi ($r=0,19$; $p<0,001$; $n=665$), suç esnasında alkollü olma ($r=0,26$; $p<0,001$; $n=662$), uyuşturucu kullanma tecrübesi ($r=0,21$; $p<0,001$; $n=664$) ile ilişkili bulunmuştur.

Erken cinsel gelişim, cinsel suçun önemli bir belirtisidir (Hunter & Becker, 1994). Çocukluk çağında yaşanan cinsel istismar ve şiddete tanıklık etme, erkek cinsel şiddetinin temel nedeni olarak görülmektedir (McCormack, Hudson & Ward, 2002; Cortoni & Marshall, 2001). Ancak çalışmada yalnızca kadınlar grubunda bu değişkenle diğer değişkenler arasında ilişki bulunmuştur. İsteği dışında cinsel temasa zorlanma tecrübesi, kadınlar grubunda darp

tecrübesi, suç nedeni, mağdurun yaralanma bölgesi, olay sonrası mağdurlarla irtibat kurmayı isteme ve yetiştirme çağında kurum deneyimi ile ilişkili bulunmuştur.

Çalışma sonucunda elde edilen veriler literatürle uyum göstermiş olsa da gruplararası farklılıklar netleştirilememiştir. Çalışma örneklemini 1193 kişiden oluşmaktadır. Sayının yüksekliği çalışma sonuçlarının genellenebilirliğine katkı sağlamaktadır. Ayrıca çalışmaya pek çok sayıda ve farklı güvenlik düzeylerindeki ceza infaz kurumlarında kalan hükümlülerin katılmış olması yine genellenebilirliğe destektir. Ancak çalışma sonuçlarının kişilerin beyanlarına göre doldurulan ankete dayanması önemli bir sınırlılıktır. Zira, cezaevi popülasyonu üzerinde yapılan çalışmalar ve yapılan gözlemler bu grubun gerçeği farklılaştırma eğilimi olduğunu göstermiştir. Çalışmanın suç dosyasında yer alan bilgiler üzerinden yapılmamasının nedeni öğrenilmek istenen bilgilerin dosyaya yansımayacak detayda olmasıdır. Ancak anketle alınan bilgilerin dava dosyalarıyla birlikte ele alınmasının sonraki çalışmalarda daha güvenilir sonuçlar sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın sonucundaki elde edilen bilgiler oldukça detaylı olmasına rağmen, elde edilen sonuçların ileri analizlerle daha da zenginleşeceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak;

Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler literatürle paralel bulunmuş olup, öldürme ve cinsel içerikli suçlarda mağdur özellikleri, olay yeri ve silah seçimi failin özellikleriyle beraber ele alınmıştır. Değişkenler arası ilişkiler ortaya koyularak suçun anlaşılabilirliğine katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın başında öldürme, cinsel suç, kadın, erkek ve çocuk grupları arasındaki farkların ortaya konması hedeflenmiştir. Ancak gruplar arasında suç değişkenleri açısından belirgin farklar bulunamamıştır. Sonraki çalışmalarda kriminolojik değişkenlere yönelik ileri analizlerin yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

5. ÖZETLER

Bu araştırmada, öldürme ve/veya cinsel içerikli bir suç işlemiş erkek, kadın ve çocuk hükümlülerde, mağdur, olay yeri ve fail ilişkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu ilişkiyi ortaya koymak üzere failin suç davranışı, geçmiş suç deneyimleri ve suç davranışıyla ilişkili olabilecek riskli deneyimleri üzerinde durulmuştur. Değişkenlerarası ilişkilerle, gruplar arası benzerlik ve farklılıklar ortaya konularak suç davranışını etkileyen süreçlerin anlaşılması amaçlanmıştır. Çalışmaya 60 farklı ceza infaz kurumunda kalan 1193 kişi kalmıştır. Bunların % 79,8'i (n=952) öldürme suçundan, % 20,2'si (n=241) cinsel içerikli bir suçtan hüküm giymiştir. Bu grubun içerisinde 29 kişi her iki suçu da işlemiştir. Çalışmada SÖDEM 2001 projesi kapsamında hazırlanmış Türkiye Cezaevleri Hükümlüler Anketi'nden yararlanarak hazırlanan; çalışmacı tarafından suçun oluşumu ve sonuçlarını irdeleyen sorular eklenerek genişletilen bir anket kullanılmıştır. Hedeflenen katılımcı sayısının yüksek olması ve kurum dışı araştırmacılara genellikle yanlı cevaplar verilmesi ihtimalini bertaraf etmek amacıyla çalışmacı, veri toplama sürecinin öncesinde, bu kurumlarda görev yapan tüm psiko-sosyal hizmet servisi çalışanlarına araştırmayla ilgili beş günlük bir eğitim vermiştir. Veriler, bu eğitimin tamamlanmasının ardından bu eğitimi alan kişilerce toplanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler literatürle uyum göstermiş olsa da gruplararası farklılıklar netleştirilememiştir. Katılımcı sayısının fazlalığı ve katılımcıların 60 ceza infaz kurumundan seçilmiş olması çalışma sonuçlarının genellenebilirliğine katkı sağlamaktadır. Ancak alışma sonuçlarının kişilerin beyanlarına göre doldurulan ankete dayanması önemli bir sınırlılıktır. Zira, cezaevi popülasyonu üzerinde yapılan çalışmalar ve yapılan gözlemler bu grubun gerçeği farklılaştırma eğilimi olduğunu göstermiştir. Anketle alınan bilgilerin dava dosyalarıyla birlikte ele alınmasının sonraki alışmalarda daha güvenilir sonuçlar sağlayacağı düşünölmektedir.

Anahtar kelimeler: Öldürme, cinsel içerikli suç, fail, mağdur, olay yeri

SUMMARY

The aim of the present study was to set out the offender, victim and crime scene relations in male, female and juvenile offenders who have committed homicide and/ or sexual offenses. Offender's criminal act, past criminal experiences and risky experiences that may be related with the criminal behavior was taken into consideration to clear out this relation. The processes that affect the criminal act was tried to be understood via the analysis of the inter-correlations between the variables, in addition to the analysis of similarities and differences between the groups. There were 1193 participants who stay in 60 different prisons. 79.8 % (n=952) of them committed homicide, 20.2 % (n=241) of them were staying in prison for a sexual offense. 29 out of 1193 committed both crimes. The questionnaire used in the study was prepared by the researcher using the Turkish Prisons Offender Questionnaire and adding extra questions about the details of the criminal act. Turkish Prisons Offender Questionnaire was previously produced under SODEM Project. Due to the largeness of the targeted sample size and to overcome the probability of getting biased answers, a 5 day training was given by the researcher to the psycho-social service experts of the selected prisons by whom the data was collected. Although the results of the study was found to be paralel with the literature, the differences between the groups were not clarified. The largeness of the sample and the selection of the sample from 60 different institutions are the strong points supporting the generalization; however the method of gathering data via personal statements provided an important limitation. The observations and studies done with the prison population showed that there is a tendency to change the reality. Supporting the personal statements with the information in the case files may be used to increase reliability in the future studies.

Keywords: Homicide, sexual crimes, offender, victim, crime scene

6. KAYNAKLAR

- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). *Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet*. Bilim Serisi, No: 113. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Akyüz, E. (2000). *Çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması*. Ankara: MEB Yayınları.
- Archer, J. (1991). Human sociobiology: Basic concepts and limitations. *Journal of Social Issues*, 47,11-26.
- Aromaki, A. S., Lindman, R. E., & Eriksson, P. C. F. (2002). Testosterone, sexuality and antisocial personelity in rapist and child molesters: A pilot study. *Psychiatry Research*, 110, 239-247.
- Bain, J., Langevin, R., Hucker, S., Dickey, R., Wright, P., & Schonberg, C. (1988). Sex hormones in pedophiles: I Baseline values of siz hormones; II Gonadotropin releasing hormone test. *Annals of Sex Research*, 1, 443- 454.
- Barbree, H. E., & Marshall, W. L. (1989). Erectle responses among heterosexual child molesters, father- daughter incest offenders and matched non- offenders: Five distinct age preference profiles. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 21, 70-82.
- Barbree, H.E., & Seto, M.C.(1994). Comparisons between sexual and nonsexual rapist subtypes. *Criminal Justice and Behavior*, 21, 95- 115.
- Barlow, H. & Kauzlarich, D. (2002). *Introduction to Criminology*. New Jersey: Upper Saddle River.
- Beirne, P., & Messerschmidt, J. (2000). *Criminology*, Boulder, CO: Westview.
- Benson, D., Charlton, C. Goodhart, F. (1992). Acquittance rape on campus: A literature review. *College Health*, 40, 157-165.
- Berkowitz, A. (1992). College men as perpetrators of acquittance rape and sexual assault: A review of recent research. *Journal of American College Health*, 40, 175- 181.
- Boringer, S. B., & Shehan, C. L. (1991). Social contexts and social learning in social coercion and agression: Assessing the contribution of fraternity membership. *Family Relations*, 40, 58- 65.

- Bosilijevac, V. (2003). A typology of the victim and the victim's relationship to the perpetrator from article 188 of the Penal Law of the Republic of Croatia- A theoretical study and research results from the Zagreb country. *11th International Symposium on victimology*. Stellenbosch South Africa.
- Brecklin, L. R., & Ullman, S. E. (2001). The role of the offender alcohol use in rape attacks. *Journal of Interpersonal Violence*, *16*, 3-21.
- Burgess, A. G., Burgess, A. W., & Hazelwood, R. R. (1995). Classifying rape and sexual assault. R. R. Hazelwood (Ed.) & A. W. Burgess, *Practical aspects of rape investigation: A multidisciplinary approach* içinde (s. 193- 203). Boca Raton: CRC Pres.
- Burk, L. R. & Burkhart, B. R. (2003). Disorganised attachment as a diathesis for sexual deviance: Developmental experience and the motivation for sexual offending. *Aggression and Violent Behavior*, *8*, 487- 511.
- Busch, K., Zagar, R., Hughes, J., Arbit, J., & Bussel, R. (1990). Adolescents who kill. *Journal of Clinical Psychology*, *46*, 472- 485.
- Can, C. (2002). *Toplumsal insanın evrensel doğası ve cinsel suçlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ceylan, B. (2004). *2000- 2003 yılları arası İstanbul Polis Bölgeleri'nde meydana gelen adam öldürme olaylarının kadın mağdurlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Chan, C. Y., Beh S. L., & Broadhurst R. G. (2003). Homicide- suicide in Hong Kong 1989-1998. *Forensic Science International*, *137*, 165-171.
- Cortoni, F., & Marshall, W. L. (2001). Sex as a coping strategy and its relationship to juvenile sexual history and intimacy in sexual offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, *13*, 27-43.
- Craisati, J., & McClurg, G., & Brown, K. (2002). The parental bonding experiences of sex offenders: A comparison between child molesters and rapists. *Child abuse and neglect*, *26*, 909- 921.
- Daly, M., & Wilson, M. (1997). Adaptations for social living: relationship- specific social psychological mechanisms. G. Bock & G. Cardew, Eds. *CIBA Foundation*

Symposium on Characterizing Psychological Adaptations içinde. Chichester: Wiley.

Demirbaş, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dietz, P.(1986). Mass, serial and sensational homicide. *Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 62, 477- 491.

Dietz, P., Hazelwood, R., & Warren, J. (1990). The sexually sadistic criminal and his offenses. *The Bulletin of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 18, 163-178.

Douglas, J. E., Burgess, A. W., Burgess, A. G., & Ressler, R. K. (1992) *Crime Classification Manual*. USA: Lexington Boks.

Douglas, J. E., Ressler, R. K., Burgess, A. W., & Hartman, C. R. (1986). Criminal profiling from crime scene analysis. *Behavioral Sciences and the Law*, 4, 401-421.

Douglas, J. E., Burgess, A. W., Burgess, A. G., & Ressler, R. K. (2006). *Crime Classification Manual. A standard system for investigating and classifying violent crimes (2nd ed.)*. New York: John Wiley & Sons.

Dönmezer, S.(1975). *Kan davası seminer çalışması*. No:17, Ankara: Türkiye Barolar Birliği.

Dönmezer, S. (1984). *Kriminoloji*. İstanbul: Filiz Kitapevi.

Edward, K. E., & Macleod, M. D. (1999). The reality and the myth of rape: Implicationsfor the criminal justice sytem. *Expert Evidence*, 7, 37-58.

Ellis, L., & Walsh, A. (2000). *Criminology A Global Perspective*. Boston: Allyn and Bacon Inc.

Finkelhor, D. (1979). The science. *Child Abuse and Neglect*, 23, 969- 974.

Finkelhor, D., Hotaling, G., Lewis, I. A, & Smith C. (1990). Sexual abuse in a national study of adult women and men: prevalence, characteristics and risk factors. *Child Abuse and Neglect*, 14, 19- 28.

Fischer, D. G., & Mc Donald, W. L. (1998). Characteristics of intrafamilial and extrafamilial chil sexual abuse. *Child Abuse and Neglect*, 22, 915- 929.

- Flood- Page, C. & Taylor, J. (2003). *Crime in England and Wales, 2001-2002: Supplementary Volume*. London: ONS
- Forman, B. D. (1982). Reported male rape. *Victimology*, 7, 235- 236.
- Gerçek, L. Ç., & Bafra, J. (2005). Kan gütme saiki ile işlenen adam öldürme suçu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1-29.
- Gillies, H. (1976). Homicide in west of Scotland. *British Journal of Psychiatry*, 128, 105-127.
- Goetting, A. (1989). Patterns of marital homicide: A comparison of husband and wives. *Journal of Comparative Family Studies*, 2, 341- 354.
- Goldstein, S. L. (1987). *The sexual exploitation of children*. Boca Raton: CRC Pres,
- Goldstein, P. J., Brownstein, H. H., & Ryan, P. J. (1992). Drug-related homicide in New York: 1984 and 1988. *Crime and Delinquency*, 38, 459-476.
- Gottlieb, P., & Gabrielson, G. (1990). The future of homicide offenders. *International Journal of Law and Psychiatry*, 13,191-205.
- Gottlieb, P., & Kramp, P. (1990). Social background of homicide. *International Journal of Offender Therapy and Comperative Criminology*, 32, 115-129.
- Gölge, Z. B. (2005). *Cinsel saldırıda etkili faktörler ve suçlu profili*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Gölge, Z. B., Yavuz, M. F., & Başol, İ. (2003). Classifying rape cases in Turkey. *Forensic Science International*, 136, 296- 297.
- Groth, A. N. (1979). *Men Who Rape: The Psychology of the Offender*. New York: Plenum Press.
- Groth, A. N., Burgess, A. W., & Holmstrom, L. L. (1977). Power, anger and sexuality. *American Journal of Psychiatry*, 134, 1239- 1243.
- Gudjonsson, G. H., & Sigurdsson, J. F. (2000). Differences and similarities between violent offenders and sex offenders. *Child Abuse and Neglect*, 24, 363- 372.
- Gülнар, M. (2000). *Düzce Ağır Ceza Mahkemesine 1990 yılından beri intikal eden kasten adam öldürme suçlarına ilişkin dosyaların istatistiksel incelenmesi*.

- Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Haffejee, I. E. (1991). Sexual abuse in Indian (Asian) children in South Africa: First report in a community undergoing cultural change. *Child Abuse and Neglect*, 15, 147-151.
- Hall, G. N. C., & Barongan, C. (1997). Prevention of sexual aggression: sociocultural risk and protective factors. *American Psychologist*, 52, 5-14.
- Hall, G. C. N., & Hirschmann, R. (1991). Toward a theory of sexual aggression: A Quadripartite Model. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 59, 662- 669.
- Hazelwood, R.R. (1995). Analyzing the rape and profiling the offender. R. R. Hazelwood & A.W. Burgess (Ed.). *Practical aspects of rape investigation: A multidisciplinary approach* içinde (s.155- 181). Boca Raton: CRC Pres.
- Hazelwood, R., & Douglas, J. (1980). The lust murder. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 49, 1-8.
- Hickey, E. (1991). *Serial murderers and their victims*. Pacific Grove, CA: Brooks/ Cole.
- Hindman, J. (1988). Dispute assumptions about child molesters. *National District Attorneys Bulletin*, 7, 1-3.
- Holmes, R. M., & Holmes, S. T. (2001). *Murder in America*. California: Sage.
- Holmes, R. M. & Holmes, S.T. (2002). *Profiling violent crimes: An investigative tool*. California: Sage publications.
- Howlett, J. B., Hanfland, K. A., & Ressler, R. K. (1986). The violent criminal apprehension program: A progress report. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 5, 14-22.
- Hunter, J. A., & Becker, J. (1994). The role of deviant arousal in juvenile sexual offending: Etiology, evaluation and treatment. *Criminal Justice and Behavior*, 21, 132- 149.
- Isely, P.J., Buse, W. & Isely, P. (1998). Sexual assault of males in Late Adolescence: A Hidden Phenomenon. *Professional School Counseling*, 2, 153- 161.
- İçli, T. (1992). *Türkiye’de Suçlular: Sosyal Ekonomik ve Kültürel Özellikleri*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

- İçli, T.G.(1994). Blood Feud in Turkey: A sociological analysis. *British Journal of Criminology*, 34, 69- 74.
- İçli, T.G. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Johnson, C. F. (2002). Child Maltreatment Recognition, Reporting and Risk. *Pediatrics International*, 44, 554- 560.
- Johnson, K. M. (1997). *Human sexual motivation*. Northridge: California State University.
- Kaplan H. I, Sadock B. J, & Grebb J. A. (1994). *Synopsis of Psychiatry, Behavioral Sciences Clinical Psychiatry (7. Ed)*. Baltimore: Williams and Wilkins.
- Kaygısız, M. (2003). Suç Soruşturmasında Olay Yerinde Personel ve İşlevleri. *Polis Bilimleri Dergisi*, 5, 13- 22.
- Kayı, Z., Yavuz, M. F., & Arıcan, N. (2000). Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. *Adli Tıp Bülteni*, 5, 157- 163.
- Knight, R. A., & Prentky, R. A. (1990). Classifying sexual offenders: The development and corroboration of taxonomic models. W. L. Marshall, D. R. Laws, & H. E. Barbree (Eds.), *Handbook of sexual assault* içinde. New York: Plenum.
- Knight, R. A., Rosenberg, R., & Schneider, B. A. (1985). Classification of sexual offenders: Perspectives, methods and validation. A.W. Burgess, *Rape and sexual assault* içinde. New York: Garland.
- Koss, M. P. (1993). Detecting the scope of rape: A review of prevalence research methods. *Journal of Interpersonal Violence*, 8, 198- 222.
- Kratcoski, P. (1987). Families who kill. *Marriage and Family Review*, 12, 47- 70.
- Kulak, H. (1996). *Kasten Adam Öldürme Suçu Faillerinin Kişilik Yapıları ve Sosyodemografik Özellikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Landau, S. F. (1988). Violent crime and its relation to subjective social stress indicators: The case of Israel. *Aggressive Behavior*, 14, 337-362.
- Landau, S. & Beit- Hallahmi. (1983). Agression in Israel: A psychohistorical perspective. A. P. Goldstein, & M. H. Segall, (eds). *Agression in Global Perspective* içinde. Pergamon: New York.

- Lanning, K. V. (1992). *Child molesters: a behavioral analysis for law enforcement officers investigating cases of child sexual exploitation*. 3rd ed. Arlington, VA: National Center for Missing and Exploited Children.
- Lanning, K. V. (1995). Child molestation: A law enforcement typology. Naklen R. R. Hazelwood, & A.W. Burgess, (Ed.). *Practical aspects of rape investigation: A multidisciplinary approach* içinde (s. 323- 335). Boca Raton: CRC Pres.
- Lee, J. K. P., Jackson, H. J., Pattison, P., & Ward, T. (2002). Developmental risk factors for sexual offending. *Sexual Abuse and Neglect*, 26, 73- 92.
- Lester, D. (1986). Somatosensory theory and personal violence (suicide and homicide). *Journal of Social Psychology*, 126, 681-683.
- Lombroso, C. (1876). *L'Uomo Delinquente*. Milan: Hoepli.
- Lunde, D.(1977). *Murder and madness*. San Francisco: Josey- Bass.
- Magaheas, T., Carneiro de Sousa, M. J., & Gomes de Silva, A. (1998). Child sexual abuse: A preliminary study. *Journal of Clinical Medicine*, 5, 176- 182.
- Malamuth, N. M., & Brown, L. M. (1994). Sexual aggressive men's perceptions of women's communications: Testing three explanations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 699- 712.
- Malamuth, N.M., Sokloskie, R. J., Koss, M. P., & Tanaka, J, S. (1991) Characteristics of aggressions against women testing a model using national sample of college students. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59, 670- 681.
- Marshall, W. L., Hudson, S. M., Jones, R., & Fernandez, Y. M. (1995). Empathy in sex offenders. *Clinical Psychology Review*, 15, 99- 113.
- Marshall, W. L., & Serran, G. A. (2000). Current Issues in the assesment and treatment of sexual offenders. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 7, 85- 96.
- McCormack, J., Hudson S. M., & Ward, T. (2002). Sexual offenders' perceptions of their early interpersonal relationships: An attachment perspective. *Journal of Sex Research*, 5, 1-10.
- Megargee, E. I., & Bohn, M. J. (1979). *Classifying criminal offenders: A new system based on the MMPI*. Thousand Oaks, CS: Sage.

- Messman- Moore T. L., & Long, P. J (2000). Child sexual abuse and revictimization in the form of adult sexual abuse, adult physical abuse and adult psychological maltreatment. *Journal of Interpersonal Violence, 15*, 489- 503.
- National Victim Center. (1992). Rape in America: A report to the nation. Arlington, VA: Author. Messman- Moore T. L., & Long, P. J (2000). Child sexual abuse and revictimization in the form of adult sexual abuse, adult physical abuse and adult psychological maltreatment. *Journal of Interpersonal Violence, 15*, 489- 503 içinde.
- Özbek, D. (2002). *Kadınlara Yönelik Şiddete Uluslararası Hukukun Yaklaşımı ve İç Hukuka Yansımaları*. Kadına Yönelik Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı Sempozyumu'nda sunulmuş ve yayınlanmış tebliğ, İstanbul Barosu, İstanbul.
- Palmer, C. T. (1988). Twelve reasons why rape is not sexually motivated: A skeptical examination. *Journal of Sex Research, 25*, 512- 530.
- Polat, O. (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 1/ Tanımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Prentz, R. A., & Burgess, A. W. (1989). The presumptive role of fantasy in serial sexual homicide. *American Journal of Psychiatry, 146*, 887-891.
- Prescott, J. W. (1975). Body pleasure and the origins of violence. *The Futurist*. Bethesda, MD.
- Quinsey, V. L., Rice, M. E., & Harris, G. T. (1995). Actuarial prediction of sexual recidivism. *Journal of Interpersonal Violence, 10*, 85- 105.
- Rada, R. T., Laws, D. R., & Kellner, R. (1976). Plasma testosterone levels in the rapist. *Psychosomatic Medicine, 38*, 257- 267.
- Rennie, Y. (1977). *The search for criminal man: The dangerous offender project*. Lanham, MD: Lexington Books.
- Resnick, P.(1969). Child murder by parents. *American Journal of Psychiatry, 126*, 325- 334.
- Rice, M.E., & Harris, G.T. (1997). Cross- validation, and extension of the violence risk appraisal guide for child molesters and rapists. *Law and Human Behavior, 21*, 231- 241.

- Rider, A.O. (1980). The firesetter: A psychological profile. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 49, 6-8.
- Roebuck, J. B. (1967). *Criminal typolog (2nd ed.)*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- Salter, A.C. (1988). *Treating child sex offenders and victims: A practical guide*. London: Sage Publication.
- Schmallager, F. (2002). *Criminology Today: An Integrative Introduction*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Schneider, J. L., Soh- Chiew, E. J., & Aronson, H. (1994). Effects of victim gender and physical versus psychological trauma/injury on observers' perceptions of sexual assault and its aftereffects. *Sex Roles*, 30, 793- 808.
- Scully, D. (1994). *Tecavüz- cinsel şiddeti anlamak* (Tekeli, Ş., & Aytek, L. çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Serin, R. C., Malcolm, P. B., Khanna, A., & Barbree, H. E. (1994). Psychopathy and deviant sexual arousal in incarcerated sexual offenders. *Journal of Interpersonal Violence*, 9, 3-11.
- Sigelman, C. K., Berry, C. J., & Willes, K. A. (1984). Violence in college students dating relationships. *Journal of Applied Social Psychology*, 5, 530- 548.
- Smallbone, S. W., & Dads, M. R. (1998). Childhood attachment and adult attachment in incarcerated adult male sex offenders. *Journal of Interpersonal Violence*, 13, 555- 573.
- Smith, H., & Israel, M. (1987) Sibling incest: a study of the dynamics of 25 cases. *Child Abuse and Neglect*, 11, 101- 108.
- Sokullu- Akıncı, F. (1999). *Viktimoloji*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Starzyk, K. B., & Marshall, W. L. (2003). Childhood family and personological risk factors for sexual offending. *Aggression and Violent Behavior*, 8, 93- 105.
- Stone, M. H. (1989). Murder. *Psychiatry Clinics of Norh America*, 12, 643-650.
- Svedin, C.G., Back, C., & Soderback, S. B. (2002). Family relations, family climate and sexual abuse. *Nordic Journal of Psychiatry*, 56, 355- 362.

- Şahin, D., & Kayır, A. (1998). *Cinsiyet ve Psikiyatri (s. 132- 142)*. 7. Anadolu Psikiyatri Günleri Bildiri Kitabı, Malatya.
- Taylor, L. M. W. (1993). The role of offender profiling in classifying rapists: Implications for counseling. *Counselling Psychology Quarterly*, 6, 324- 325.
- Tezcan, M. (1981). *Kan davaları: Sosyal- antropolojik bir yaklaşım*. Ankara: A. Ü. Basımevi.
- Thurnwald, R. (1968). Blood Vengeance Feud. *Encyclopedia of Social Sciences*, 88, 588- 589.
- Ullman, S. E. & Brecklin, L. R. (2001). Alcohol and adult sexual assault in national sample of women. *Journal of Substance Abuse*, 11, 405- 420.
- Violence Policy Center. (2003). When men murder women: An analysis of 2001 Homicide Data. <http://www.vpc.org.graphics>
- Vural, S., & Mollamahmutoğlu, S. (1995). *Türk Ceza Kanunu Yorumu*. 3. Cilt, 1. Baskı, Ankara: Adalet Matbaacılık Ticaret Limited Şirketi.
- Walker, E., Bonner, B. L., & Kaufman, K. (1988). *Physically and sexually abused child: Evaluation and treatment*. USA: Pergamon Pres.
- Walker, L. (1983). Legal self defense for battered women. H. Hansen & M. Harway (Eds.), *Battering and family therapy: A feminist perspective* içinde. Newbury Park, CA: Sage.
- Wu, H. Z., Berenson, A. B., & Wiemann, C. M. (2003). A profile of adolescent females with a history of sexual assault in Texas: Familial Environment, Risk Behaviors and Health Status. *Journal of Pediatrics and Adolescent Gynecology*, 16, 207- 216.
- Yılmaz, B. O. (2003). Geleneklerin Ardındaki Ölümler: Töre Cinayetleri. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8, 69- 86.
- Yücel, M. (1973). *Suç ve Ceza Anatomisi*. Ankara: Yarı Açık Cezaevi Matbaası.
- Yücel, M. T. (1986). *Kriminoloji*. Ankara: Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı.

7. EKLER

EK A

ANKETE KATILMAYI KABUL ETMİŞ OLAN KİŞİNİN İMZALAMIŞ OLDUĞU AYDINLATILMIŞ RIZA FORMU

Katılmayı kabul ettiğiniz bu anket, uluslararası benzerleri göz önünde tutularak hazırlanmış olup, suçun oluşumu ile bireyin suça yönelmesinde etkin faktörlerin belirlenmesini hedeflemektedir.

Ankette hükümlü ve yakınlarının kriminal geçmişi, cezaevi öncesi yaşamlarında karşılaştığı tüm mağduriyetler, alkol ve madde kullanım alışkanlıkları, olay yeri- mağdur- fail ve suç işleme biçimleri arasındaki ilişkiler irdelenmektedir.

Elde edilecek bilgiler yalnızca suçun önlenmesine ilişkin stratejiler oluşturmak üzere istatistiksel raporlama ve değerlendirme amacı ile kullanılacaktır.

Bu uygulamada verilmiş olan cevaplar gizli kalacak, hiç kimse sizin hangi cevabı verdiğinizi bilmeyecektir. Cevaplardan yola çıkarak sizin kim olduğunuz kesinlikle bulunmaya çalışılmayacaktır.

Toplam **283** sorudan oluşan bu anket yüz yüze görüşme yöntemi ile tek oturumda uygulanacaktır. Uygulama için öngörülen süre yaklaşık 60 dakikadır. Anket formu üzerine cevaplar dışında hiçbir şekilde anket uygulanan kişiye ait kimlik bilgileri yazılmayacak, hiçbir şekilde işaretleme yapılmayacaktır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

EK B**GÖRÜŞME FORMU**

Bu anket, SÖDEM 2001 projesi kapsamında İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü öğretim üyeleri Prof. Dr. Sevil Atasoy, Pedagog Dr. Neylan Ziyalar ve Adli Psikolog Sinem Yıldız tarafından hazırlanarak Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nın 18.05.2001 tarihli oluru ile uygulanmış Türkiye Cezaevleri Hükümlüler Anketi'nden yararlanarak hazırlanmış, suçun oluşumu ve sonuçlarını irdeleyen sorular eklenerek genişletilmiştir.

Yönerge

1. Katılımcıyı selamlayın.
2. Anket kitapçığından bağımsız bir sayfa halinde ekte sunulan aydınlatılmış rıza formunu okuyup, ankete katılmak isteyip istemediğini sorun.
3. Katılmak istediğini bildirir ise, aydınlatılmış rıza formunu imzaya sunun.
4. Katılmak istemeyene teşekkür ederek gönderin
5. Formu imzalayanlara anketi uygulamaya geçin.

1. Cinsiyet:

Bay (1) Yetişkin (2)Çocuk **Bayan** (3) Yetişkin (4) Çocuk

2. Doğum Tarihi..... (0) Bilmiyor

3. Yaşı.....(kendi beyanı)

4. Boyu.....(kendi beyanı)

5. Ağırlığı.....(kendi beyanı)

6. Doğum yeri (1) Türkiye.....(şehir)

(2) Yurtdışı.....(ülke)

7. Medeni durumu:

(1) Resmi nikahlı Nikahınız olduğunda kaç yaşındaydınız?.....

(2) Gayri resmi nikahlı Nikahınız olduğunda kaç yaşındaydınız?.....

(3) Resmi ve dini nikahlı Nikahınız olduğunda kaç yaşındaydınız?.....

(4) Beraber yaşıyor

(5) Eşi ölmüş

(6) Boşanmış

(7) Ayrı yaşıyor (C.evi dışındaki yaşamlarında)

(8) Hiç evlenmemiş

8. Askerlik durumu

(1) Yapmış(yer)

(2) Yapmamış(nedeni)

9. Askerliği ordunun hangi bölümünde yapmış

(1) Kara Kuvvetleri

(2) Hava Kuvvetleri

(3) Deniz Kuvvetleri

(4) Jandarma

(5) Diğer.....(tam tanımı)

10. Askere gidiş tarihi.....

11.Sıcak çatışma tecrübesi (1) Yaşamış (2) Şahit olmuş (3)Yaşamamış

12.Terhis tarihi.....

13.Şu anki hukuki statüsü (1) Tutuklu (2) Hükümlü (3) Hükümözlü

14.Şu anda hangi suç ya da suçlar nedeni ile cezaevinde

1)..... T H HÖ

2)..... T H HÖ

3)..... T H HÖ

- 4)..... T H HÖ
 5)..... T H HÖ

15. Kaç ay/ yıl hüküm giydiniz?

- (1) Dava devam ediyor
 (2)

16. Hangi tarihte cezaevine girdiniz?

Yıl.....

17. Cezaevine girdiğinizde hangi durumda idiniz?

- (1) Serbest
 (2) 4616 sayılı şartlı salıverilmeye, dava ve cezaların ertelenmesine dair kanun gereği şartlı salıverilmeye (son çıkan af yasası)
 (3) 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları kanununa tabi
 (4) İnfaz izninde
 (5) Kaçak
 (6) Diğer

18. Suç işleme nedeniniz neydi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) İşsizlik
 (2) Arazi sorunları
 (3) Cinsel tatmin
 (4) Bilgisizlik
 (5) Evlenmek için
 (6) Düşmanlık/ Kan davası
 (7) Para alacağı
 (8) Hakarete uğrama
 (9) İş anlaşmazlığı
 (10) Namus
 (11) Maddi sıkıntılar
 (12) Alkol alma
 (13) Bunalıma girme
 (14) Diğer.....

19. Daha önce işlemiş olduğunuz fakat ortaya çıkmayan herhangi bir suç var mı?

- (1) Var
 (2) Yok

(3) Hatırlamıyor

20. Şu an cezasını çekmekte olduğunuz suç haricinde, hüküm giydiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır (25. soruya geçiniz)

21. Şu anda cezasını çekmekte olduğunuz suç haricinde hangi suçlardan cezaevinde yattınız?

1)..... T H HÖ

2)..... T H HÖ

3)..... T H HÖ

4)..... T H HÖ

5)..... T H HÖ

22. Şu anda cezasını çekmekte olduğunuz suç haricinde toplam ne kadar süre cezaevinde kaldınız?

Yıl..... Ay.....

23. Suç işleme nedenleriniz neydi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) İşsizlik
- (2) Arazi sorunları
- (3) Cinsel tatmin
- (4) Bilgisizlik
- (5) Evlenmek için
- (6) Düşmanlık/ Kan davası
- (7) Para alacağı
- (8) Hakarete uğrama
- (9) İş anlaşmazlığı
- (10) Namus
- (11) Maddi sıkıntılar
- (12) Alkol alma
- (13) Bunalıma girme
- (14) Diğer.....

24. Bu suçlardan herhangi biri için avukat tuttunuz mu?

(1) Evet

(2) Özel avukat

(3) Baro

(4) Hem baro, hem özel

(5) Hayır

(6) Bilmiyor

25. Şu anda cezasını çekmekte olduğunuz suç için avukat tuttunuz mu?

(1) Evet

(2) Özel avukat

(3) Baro

(4) Hem baro, hem özel

(5) Hayır

(6) Bilmiyor

26. İthamlar hakkında İLK KEZ ne zaman avukatınızla konuştunuz?

(1) Yakalanma itibariyle ilk 24 saat içinde

(2) Yakalandıktan sonra ilk bir hafta içinde

(3) Bilmiyor/Hatırlamıyor

(4) İlk 1 ay

(5) İlk 2 ay

(6) İlk 3 ay

(7) 3-6 ay

(8) Tutuklanmadan önce

(9) İlk duruşmada

(10) 2. duruşmada

(11) hiç konuşmadı

27. İlk kez kaç yaşında tutuklandınız?

..... yaşında

28. İlk kez kaç yaşında hüküm giydiniz?

.....yaşında

29. Şu anda cezasını çekmekte olduğunuz suçun kaç mağduru vardır?

(1) Bir

(2) Birden fazla (41.Soruya geçiniz)

(3) Şahsa karşı işlenmiş suç değil (59. soruya geçiniz)

30. Mağdurun cinsiyeti nedir?

(1) Kadın

(2) Erkek

(3) Bilmiyor

31. Mağdur tahmini olarak kaç yaşındadır?

- (1) 12 veya daha küçük
- (2) 13- 17
- (3) 18- 24
- (4) 25- 34
- (5) 35- 54
- (6) 55 ya da daha büyük
- (7) Bilmiyor

32. Mağdurla önceden ilişkiniz?

- (1) Tanışmıyor
- (2) Biliyor ama tanışmıyor
- (3) Tanışıyor
- (4) Yakın tanışıyor

33. Suç işlediğiniz sırada mağdurla yakınlığınız neydi?

- (1) Eş
- (2) Eski eş
- (3) Anne- baba
- (4) Üvey anne – baba
- (5) Öz çocuğu
- (6) Üvey çocuğu
- (7) Erkek- kız kardeş
- (8) Üvey erkek- kız kardeş
- (9) Diğer akraba(lütfen belirtin)
- (10) Arkadaş
- (11) Erkek- kız arkadaş (sevgili)
- (12) Eski erkek- kız arkadaş
- (13) Akraba olmayan diğerleri(lütfen belirtin)

34. Mağdur bu suçun işlenişi sırasında yaralandı mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (38. soruya geçiniz)

35. Ne çeşit bir yaralanma oldu? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

(1) Cinsel saldırı nedeniyle yaralanma	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(2) Bıçaklama yarası	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(3) Ateşli silah, kurşun yarası	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

(4) Kemik kırılması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(5) Diş kırılması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(6) İç organ yaralaması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(7) Bayıltacak denli yumruklama	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(8) Çürük, göz morarması, tırmalayarak,yaralama, şişlikler	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(9) Diğer.....(lütfen belirtin)	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

36. Mağdur neresinden yaralandı? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

(1) Baş- boyun bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(2) Göğüs- sırt bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(3) Bel- karın bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(4) Üriner bölgeden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(5) Kollardan	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(6) Bacaklardan	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

37. Mağdur yaşıyor mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

38. Mağdur olay esnasında silah taşıyor muydu? UYGUN OLAN TÜM SEÇENEKLERİ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) Hayır, taşımıyordu.
- (2) Evet, ateşli silah taşıyordu.
- (3) Evet, kesici- delici alet (bıçak vb.) taşıyordu.
- (4) Evet, göz yaşartıcı vb. sprey taşıyordu.
- (5) Evet yaralayıcı bir alet taşıyordu. Lütfen belirtiniz.....
- (6) Bilmiyor

39. Size göre mağdur olay esnasında alkol ya da uyuşturucu/uyarıcı madde etkisi altında mıydı?

- (1) Evet, alkollüydü
- (2) Evet, uyuşturucu/ uyarıcı madde kullanmıştı
- (3) Evet, her ikisinin(alkol ve uyuşturucu- uyarıcı madde) de etkisi altındaydı
- (4) Hayır
- (5) Bilmiyor

40. Mağdurun suçun oluşumunda bir etkisi var mıydı?

(1) Hayır, yoktu.

(2) Evet, vardı. Lütfen açıklayınız:.....

TÜM CEVAPLARDA 56. SORUYA GEÇİNİZ

41. Mağdurlar kaç kişiydi?

(1)kişi

(2) Bilmiyor

42. Bu kişilerin hepsi tek bir olayda mı mağdur oldular? Yoksa bu mağduriyetler aynı zaman diliminde gerçekleşen (aynı gün, aynı hafta, aynı ay vb.)birden fazla olayda mı gerçekleşti?

(1) Tek bir olay

(2) Aynı zaman diliminde (aynı gün, aynı hafta, aynı ay) gerçekleşen birden fazla olay

43.Karıştığınız birden fazla olayda birden fazla kişi mağdur olduysa bu olayların arasında yaklaşık ne kadar süre geçti? (LÜTFEN HERBİR OLAY ARASINDA GEÇEN ZAMANI AYRI AYRI BELİRTİNİZ)**44.Mağdurların cinsiyeti**

(1) Hepsi erkek

(2) Hepsi kadın

(3) Hem kadın hem erkek

(4) Bilmiyor

45.En genci tahmini olarak kaç yaşındaydı?

(1) 12 veya daha küçük

(2) 13- 17

(3) 18- 24

(4) 25- 34

(5) 35- 54

(6) 55 ya da daha büyük

(7) Bilmiyor

46. En yaşlısı tahmini olarak kaç yaşındaydı?

(1) 12 veya daha küçük

(2) 13- 17

(3) 18- 24

- (4) 25- 34
- (5) 35- 54
- (6) 55 ya da daha büyük
- (7) Bilmiyor

47. Mağdurlarla önceden ilişkiniz?

- (1) Tanışmıyor
- (2) Biliyor ama tanışmıyor
- (3) Tanışıyor
- (4) Yakın tanışıyor

48. Suç işlediğiniz sırada mağdurlarla ilişkiniz neydi? (UYGUN OLAN TÜM SEÇENEKLERİ İŞARETLEYİNİZ)

- (1) Eş
- (2) Eski eş
- (3) Anne- baba
- (4) Üvey anne – baba
- (5) Öz çocuğu
- (6) Üvey çocuğu
- (7) Erkek- kız kardeş
- (8) Üvey erkek- kız kardeş
- (9) Diğer akraba(lütfen belirtin)
- (10) Arkadaş
- (11) Erkek- kız arkadaş (sevgili)
- (12) Eski erkek- kız arkadaş
- (13) Akraba olmayan diğerleri(lütfen belirtin)

49. Mağdurlar bu suçun işlenişi sırasında yaralandı mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (53. soruya geçiniz)
- (3) Bilmiyor

50. Ne çeşit bir yaralanma oldu? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

(1) Cinsel saldırı nedeniyle yaralanma	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(2) Bıçaklama yarası	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(3) Ateşli silah, kurşun yarası	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(4) Kemik kırılması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(5) Diş kırılması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

(6) İç organ yaralaması	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(7) Bayıltacak denli yumruklama	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(8) Çürük, göz morarması,
tırmalayarak,yaralama, şişlikler	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(9) Diğer.....(lütfen belirtin)	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

51. Mağdurlar nerelerinden yaralandılar? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

(1) Baş- boyun bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(2) Göğüs- sırt bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(3) Bel- karın bölgesinden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(4) Üriner bölgeden	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(5) Kollardan	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla
(6) Bacaklardan	(1) Bir kere	(2) Bir kereden fazla

52. Mağdurlar yaşıyor mu?

- (1) Evet, hepsi yaşıyor
- (2) Hayır, ölenler oldu
- (3) Hayır, hepsi öldü

53. Size göre mağdurların biri veya birden fazlası olay esnasında silah taşıyor muydu?

- (1) Hayır, taşımıyordu.
- (2) Evet, ateşli silah taşıyordu.
- (3) Evet, kesici- delici alet taşıyordu.
- (4) Evet, göz yaşartıcı vb. sprey taşıyordu.
- (5) Evet, yaralayıcı bir alet taşıyordu. Lütfen belirtiniz.....
- (6) Bilmiyor

54. Size göre mağdurların biri veya birden fazlası olay esnasında alkol ya da uyuşturucu/uyarıcı madde etkisi altında mıydı?

- (1) Evet, alkollü olan vardı
- (2) Evet, uyuşturucu/ uyarıcı madde kullanmış olan vardı
- (3) Evet, her ikisinin(alkol ve uyuşturucu- uyarıcı madde) de etkisi altında olan vardı
- (4) Hayır
- (5) Bilmiyor

55. Mağdurların suçun oluşumunda bir etkisi var mıydı?

- (1) Hayır, yoktu.
- (2) Evet, vardı. Lütfen açıklayınız:.....

56. Olay sonrası mağdur/larla irtibat kurmak istediniz mi/ ister miydiniz?

- (1) Evet
- (2) Hayır

57. Olay gerçekleşmeden önce bu olayı hiç zihninizde canlandırdınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

58. Olay gerçekleştikten sonra bu olayı zihninizde bilinçli olarak canlandırdınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

59. Suç işlendiği sırada (mağdur/ mağdurlardan başka) sizinle birlikte olan kimse var mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır
- (3) Ben olay yerinde değildim

60. Sizinle birlikte kaç kişi vardı?

..... kişi (Tek başıyorsa lütfen boşluğa 0 yazınız)

61. Bu kişilerden herhangi biri suçla itham edildi mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır
- (3) Evet, hepsi

62. Olay hangi mekanda gerçekleşti?

- (1) Mağdur ya da mağdurlarla paylaştığınız ev ya da apartman dairesi
- (2) Mağdurun ya da mağdurların evi ya da apartman dairesi
- (3) Kendi eviniz ya da apartman daireniz
- (4) TİCARİ YERLER- bar, restaurant, benzin istasyonu, dükkan, ofis ya da FABRİKA VS.
- (5) UMUMİ YERLER- okul, cadde, park yeri, toplu taşıma araçları, istasyon, park vs.
- (6) Başka yerler? Belirtin.....
- (7) Tek bir yerde değil. Nerelerde.....

63. Suçu işlemeden önce neredeydiniz?

.....

64. Olay mahalline nasıl ulaştınız?

- (1) Yürüyerek
- (2) Toplu taşıma araçlarıyla

- (3) Taksi ile
- (4) Suç unsuru bir araçla
- (5) Arkadaşımın aracı ile
- (6) Şahsi aracım ile
- (7) Bisiklet
- (8) Zaten olay yerindeydim
- (9) Suçu ben işlemedim olay yerinde değildim.
- (10) Suç telefonda gerçekleşti (Telefonla cinsel taciz).

65. Olaydan sonra nereye gittiniz?

.....

66. Olay mahallinden nasıl uzaklaştınız?

- (1) Yürüyerek
- (2) Toplu taşıma araçlarıyla
- (3) Taksi ile
- (4) Suç unsuru bir araçla
- (5) Arkadaşımın aracı ile
- (6) Şahsi aracım ile
- (7) Olay mahalinde kaldım
- (8) Bisiklet ile
- (9) Polis/jandarma otosu ile
- (10) Ambulans ile
- (11) Suç telefonda gerçekleşti (Telefonla cinsel taciz)
- (12) Olay yerinde değildim

67. Bu suçu önceden planladınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

68. Mağdur seçimi planlı mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

69. Mağduru seçiminde neleri göz önüne aldınız?

.....

70. Mağduru seçerken herhangi bir risk aldınız mı?

- (1) Evet. Lütfen açıklayınız.....
- (2) Hayır. Lütfen açıklayınız.....

71. Olay günün hangi vaktinde meydana geldi?

- (1) gündüz
- (2) gece
- (3) şafak vakti
- (4) alacakaranlık- neredeyse karanlık
- (5) tek bir zaman yok- değişik zamanlar
- (6) bilmiyor
- (7) Suçu kabul etmiyor

72. Bu suç yaklaşık hangi saatte gerçekleşti?

- (1) sabah 6- öğle 12
- (2) öğle 12- akşamüstü 6
- (3) akşam üstü 6- gece yarısı 12
- (4) gece yarısı 12- sabah 6
- (5) günün hangi vakti olduğunu bilmiyor
- (6) gündüz ya da gece ne vakit olduğunu bilmiyor
- (7) farklı zamanlarda

73. Olay hangi mevsimde gerçekleşti?

.....

74. Olay hangi ayda gerçekleşti?

.....

75. Olay hangi gün gerçekleşti?

.....

76. Olay ne kadar sürdü? (Olayın gerçekleşmesinden olay yerini terk edene dek geçen süre)

.....

77. Olayın meydana geldiği sırada kesici- delici, ateşli ya da yaralayıcı bir silah taşıyor ya da bulunduruyor muydunuz?

- (1) Evet
- (2) Hayır (86. Soruya geçiniz).

78. Bulundurduğunuz ya da taşıdığınız silah hangi çeşitti?

.....

79. Silah olarak bu silahı tercih etmenizin nedeni nedir?

.....

80. Bu silahı nasıl elde ettiniz?

- (1) Çalarak
- (2) Kiralayarak
- (3) Ödünç alarak
- (4) Takas yoluyla
- (5) Para vererek
- (6) Hediye
- (7) Bilmiyor
- (8) Diğer.....(lütfen belirtin)
- (9) Cevap vermeyi reddetti

81. Aşağıdakilerden hangisi bu silahı aldığınız yeri en iyi tarif eder?

- (1) Silah satan bir dükkan
- (2) Rehinciden
- (3) Bit pazarından
- (4) Silah galerisinden
- (5) Mağdurdan
- (6) Bir arkadaş/ aile üyesinden
- (7) Karaborsadan
- (8) Uyuşturucu/ uyarıcı madde satıcısından
- (9) Ev soygunundan
- (10) Bilmiyor
- (11) Diğer yollarla.....(belirtin)
- (12) Cevap vermeyi reddetti

82. Suç esnasında silahı kullandınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (86. soruya geçiniz)

83. Silahı kullanma nedeniniz aşağıdakilerden hangisi ya da hangileridir? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

- (1) mağduru korkutmak için
- (2) mağduru yaralamak için
- (3) mağduru öldürmek için
- (4) kaçmak için
- (5) kendinizi korumak için
- (6) ailemi korumak için
- (7) Diğer.....(belirtin)

84. Bu silahın yerine başka bir silahı kullanmış olmayı ister miydiniz?

- (1) Evet
- (2) Hayır

85.Neden?

.....

86. Cezasını çekmekte olduğunuz suç uyuşturucu/ uyarıcı maddeler ile ilgili bir suç mudur?

- (1) Evet, bulundurma
- (2) Evet, ticaret
- (3) Hayır (95. soruya geçiniz)

87. Bu suç hangi yasadışı madde ile ilgilidir?

.....

88. Nerede yakalandı?

.....

89. Yakalanan miktar ne kadardı?

.....

90. Saflık derecesi hakkında bilginiz var mı?

.....

91. Uyuşturucu veya uyarıcı madde üretimi, ithalatı, dağıtımını ya da satışı yapan herhangi bir grup ya da organizasyonun parçası mıydınız?

- (1) Evet
- (2) Hayır (95. soruya geçiniz)

92. Yaklaşık olarak toplam kaç kişinin bu grup ya da organizasyona düzenli olarak katıldığını söyleyebilirsiniz?

..... Kişi

93. Aşağıdakilerden hangisi sizin bu organizasyondaki rolünüzü tam olarak ifade eder?

- (1) lider ya da organize eden kişi
- (2) orta derecede yetkili bir kişi
- (3) alt düzey- satıcı vs.
- (4) diğerleri.....(belirtin)

94. Grup ya da organizasyon hangi uyuşturucu/ uyarıcı madde ile ilişkiydi?

.....

95. Cezaevine girmeden önce kaçınıcı sınıfa kadar okudunuz?

- (0) Hiç okula gitmemiş, okuma yazma bilmiyor
- (1) Hiç okula gitmemiş, okuma yazma biliyor
- (2) Birinci sınıf
- (3) İkinci sınıf
- (4) Üçüncü sınıf
- (5) Dördüncü sınıf
- (6) Beşinci sınıf
- (7) Altıncı sınıf
- (8) Yedinci sınıf
- (9) Sekizinci sınıf
- (10) Dokuzuncu sınıf (Lise 1)
- (11) Onuncu sınıf (Lise 2)
- (12) On birinci sınıf (Lise 3)
- (13) On ikinci sınıf (Lise 4)
- (14) Üniversite birinci sınıf
- (15) Üniversite ikinci sınıf
- (16) Üniversite üçüncü sınıf
- (17) Üniversite dördüncü sınıf
- (18) Lisansüstü bir yıl
- (19) Lisansüstü- iki ya da daha fazla yıl
- (20) Diğer(belirtin)
- (21) 2 yıllık yüksekokul

96. Almış olduğunuz son diplomayı yazınız

.....

97. Okul yıllarında karşılaştığınız problemler nelerdi? UYGUN OLANLARIN TÛMÜNÛ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) Disiplin cezası aldım
- (2) Okulu terk ettim
- (3) Atıldım
- (4) Öğretmenlerimle sert tartışmalar içine girdim
- (0) Bir sorunla karşılaşmadım

98. Okul yıllarında karşılaştığımız herhangi bir zorluk var mıydı? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

- (0) Hayır, yoktu
- (1) Ekonomik zorluklar yaşadım.
- (2) Ailem okula gitmeme karşı çıktı.
- (3) Okul başarısızlığı yaşadım.

99. Askerde, okulda ya da işyerinde kurallara uymamanız veya kavgaya karışmanız nedeniyle herhangi bir disiplin cezası aldınız mı?

- (1)Evet
- (2)Hayır

100. Çalışmanızı engelleyecek fiziksel, zihinsel ya da başka türlü sağlık engeliniz var mı?

- (1) Evet, fiziksel
- (2) Evet, zihinsel
- (3) Evet, diğer.....(belirtin)
- (4) Hayır.

101. Varsa ne kadar zamandır?

.....

102. Gözlüğe rağmen gazete yazısını okumada güçlük çeker misiniz?

- (1) Evet..... zamandır.
- (2) Hayır

103. İşitme cihazına rağmen normal konuşmayı engelleyecek oranda işitme gücünü çekiyor musunuz?

- (1) Evet..... zamandır.
- (2) Hayır

104. Disleksi ya da dikkat eksikliği gibi öğrenme güçlükleriniz var mı?

- (1) Evet..... zamandır.
- (2) Hayır

105. Pelteklik ya da kekemelik gibi konuşma bozukluklarınız var mı?

- (1) Evet..... zamandır.
- (2) Hayır

106. Cezaevine girmeden önceki ay boyunca bir işiniz oldu mu?

- (1) Evet, yarı zamanlı işti
- (2) Evet, tam zamanlı işti
- (3) Evet, dönem dönem çalıştığım işti.

(4) Hayır (108. soruya geçiniz)

107. O sırada çalıştığınız işten başka bir iş arıyor muydunuz?

(1) Evet

(2) Hayır (109. soruya geçiniz)

108. İş arıyor muydunuz?

(1) Evet (110. soruya geçiniz)

(2) Hayır.

109. İş aramama nedenleriniz neydi? UYGUN CEVAPLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

(1) Uygun iş yoktu

(2) Hiç iş bulamadım

(3) Gerekli eğitimim, deneyimim ya da yeteneğim yoktu.

(4) Sağlık durumu sebebiyle (hastalık, fiziksel engel, zihinsel engel vb.)

(5) İşverenler çok genç/ yaşlı olduğumu düşündüler

(6) Sabıka kaydım sorun yarattı

(7) Aile sorumluluklarım sebebiyle- çocukları bırakacak kimse yoktu

(8) Eğitimim devam ediyordu

(9) İşe ihtiyacı yoktu

(10) Çalışmak istemiyordu

(11) Yasadışı eylemlere karışmıştı

(12) Alkol- uyuşturucu/ uyarıcı madde kullanıyordu

(13) Emekli

(14) Diğer.....(belirtin)

110. Yaşamınız boyunca hiç 2 hafta ya da daha uzun süre düzenli bir işte çalıştınız mı?

Tutukevi/ cezaevindeyken yaptığınız işler dışında.

(1) Evet

(2) Hayır (114.soruya geçiniz).

111. Ne zaman?

_____ ayda (söylenen ay adına karşılık gelen 1-12 arasında bir sayı yazın)

_____ yılında (1920- 2001 arasında bir yıl yazın)

112. Bu iş tam zamanlı, yarı zamanlı ya da dönem dönem çalıştığınız bir iş miydi?

(1) tam zamanlı

(2) yarı zamanlı

(3) dönem dönem

113. O zaman yaptığınız iş neydi?

.....

114. Cezaevine girmeden önce nasıl bir yerde yaşıyordunuz?

- (1) Müstakil ev
- (2) Apartman dairesi
- (3) Gecekondu
- (4) Karavan
- (5) Otel, motel ya da evde kiralık oda
- (6) Sokakta
- (7) Diğer.....(belirtin)

115. Cezaevine girmeden önce yaşadığınız yer bu cezaevinden ne kadar uzaklıktaydı?

- (1) 100 km'den az
- (2) 100- 200 km arası
- (3) 200- 800 km arası
- (4) 800 km'den fazla
- (5) Bilmiyor

116. Cezaevine girmeden önceki ayda sizinle birlikte yaşayan biri var mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

117. Kendiniz dahil, sizinle birlikte yaşayan kaç kişi vardı?

.....

118. Sizin dışınızda, 18 yaşında ve daha büyük kaç kişi vardı?

.....

119. Sizin dışınızda, 18 yaşından daha küçük kaç kişi vardı?

.....

120. Bu kimseler sizinle nasıl bir akrabalık ilişkisi içindeydiler? UYGUN**CEVAPLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ**

- (1) 18 yaşından küçük öz ve üvey çocuklar
- (2) 18 yaşından büyük öz ve üvey çocuklar
- (3) Eş
- (4) Öz anne- baba
- (5) Üvey anne- baba
- (6) Dede- nine
- (7) Torun(lar)

- (8) Öz kardeş/ler
- (9) Üvey kardeş/ler
- (10) Diğer akraba/lar
- (11) Kız arkadaş
- (12) Erkek arkadaş
- (13) Akraba olmayan 18 yaşından küçük çocuk/lar
- (14) Başka arkadaş/lar- akraba olmayanlar

121. Hiç çocuğunuz var mı?

- (1) Evet, öz
- (2) Evet, üvey
- (3) Hayır (131.soruya geçiniz)

122. Kaç çocuğunuz var?

..... öz üvey

123. Çocuklarınızın yaşı kaç?

.....yaşında,yaşında,yaşında, yaşında,yaşında, yaşında, yaşında

124. Cezaevine girdiğinizde çocuklarınızın herhangi biri 18 yaşının altında mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (128. soruya geçiniz)

125.18 yaşının altındaki çocuklarımız, cezaevine girmenizden önce sizinle birlikte mi yaşıyordu?

- (1) Evet
- (2) Hayır
- (3) Bazıları

126. Sizinle birlikte yaşamayan çocuklarımız kiminle yaşıyordu?UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

- (1) Çocuğun anne ve babası (üvey olanlar dahil)
- (2) Çocuğun dede- ninesi
- (3) Başka akrabalar
- (4) Arkadaşlar
- (5) Evlatlık verilmiş
- (6) Kurum
- (7) Tek başına
- (8) Başka birisiyle.....(belirtin)

127. 18 yaşından küçük çocuklarımız, şimdi siz cezaevindeyken kiminle yaşıyorlar?

- (1) Çocuğun anne ve babası (üvey olanlar dahil)
- (2) Çocuğun dede- ninesi
- (3) Başka akrabalar
- (4) Arkadaşlar
- (5) Evlatlık verilmiş
- (6) Kurum
- (7) Tek başına
- (8) Başka birisiyle.....(belirtin)
- (9) Yatılı okul

128. Cezaevine girişinizden itibaren yaklaşık olarak ne sıklıkta çocuk/larınızı aradınız ya da onlar sizi aradı?

- (1) En az haftada bir kez
- (2) En az ayda bir kez
- (3) Ayda bir defadan az
- (4) Hiç
- (5) Diğer(belirtin)
- (6) Bilmiyor
- (8) Çocuk yanında kalıyor

129. Ne sıklıkta çocuk/larınızdan mektup aldınız ya da mektup gönderdiniz?

- (1) En az haftada bir kez
- (2) En az ayda bir kez
- (3) Ayda bir defadan az
- (4) Hiç
- (5) Diğer(belirtin)
- (6) Bilmiyor
- (7) Çocuğun okuma yazması yok
- (8) Çocuk CİK'te yanında kalıyor

130. Çocuk/larınız ne sıklıkta ziyaretinize geliyor?

- (1) En az haftada bir kez
- (2) En az ayda bir kez
- (3) Ayda bir defadan az
- (4) Hiç
- (5) Diğer(belirtin)

(6) Bilmiyor

(10) Çocuk yanında kalıyor

131. Cezaevine girmeden önceki ay boyunca, kişisel olarak aşağıdaki gelirlerden herhangi birini aldınız mı? UYGUN SEÇENEKLERİN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

(1) Maaş, aylık ya da ücretli bir iş

(2) Emekli sandığı emekli maaşı

(3) Bağ- Kur emekli maaşı

(4) Sosyal Sigortalar emekli maaşı

(5) Herhangi bir çeşit yoksulluk yardımı, hayır kuruluşu yardımı

(6) Aile ya da arkadaşlardan maddi yardım

(7) Tazminat ödemesi

(8) Nafaka ödemesi

(9) Geri ödemesi zorunlu olmayan eğitim ödemesi, burslar dahil

(10) Yatırım geliri, kiralama, hisse, ortaklık, sermaye

(11) Başka kaynaklardan elde edilen gelirler.....(belirtin)

(12) Hiçbir geliri yok

132. Yasa dışı kaynaklardan gelir elde ettiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır

133. Cezaevine girmeden önceki kişisel geliriniz ne kadardı?

(1) geliri yok

(2) 1- 250 YTL

(3) 250- 500 YTL

(4) 500- 750 YTL

(5) 750- 1000 YTL

(6) 1000- 1250 YTL

(7) 1250- 1500 YTL

(8) 1500- 2000 YTL

(9) 2000- 3000 YTL

(10) 3000 YTL'den fazla

(11) Bilmiyor

134. Kazancınızı yeterli buluyor muydunuz?

(1) Evet, tatmin ediciydi.

(2) Hayır, tatmin edici değildi.

135. YetiŒme ağınız boyunca en çok kiminle yaŒadınız? BİRDEN FAZLA AKRABA VARSA YAKIN OLANINI SEÇİNİZ

- (1) Anne –baba
- (2) Biri z diğer ivey ebeveyn
- (3) Yalnızca anne
- (4) Yalnızca baba
- (5) Dede- nine
- (6) Diğer akrabalar (vey olanlar dahil)
- (7) ArkadaŒlar
- (8) Evlat edinen kiŒiler
- (9) Kurum
- (10) Diğer.....(belirtin)

136. YetiŒme ağınız boyunca kurum veya kuruluŒta geçirdiğiniz bir dönem var mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

137. YetiŒme ağınız boyunca eve gitmediğiniz olur muydu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

138. YetiŒme ağınız boyunca anne- babanız veya sizden sorumlu kiŒiler alkol kullanıyorlar mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

139. YetiŒme ağınız boyunca anne- babanız veya sizden sorumlu kiŒiler uyuŒturucu/ uyarıcı madde kullanıyorlar mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

140. Kaç tane kız ve erkek kardeŒiniz var?

..... zvey

141. Anne- babanız (vey olanlar dahil) hiç cezaevinde kaldı mı?

- (1) Evet, z annem
- (2) Evet, vey annem
- (3) Evet, z babam
- (4) Evet, vey babam
- (5) Evet, her ikisi de

(6) Hayır

142. Çocuklarınız, kardeşleriniz ya da eşinizden herhangi biri cezaevinde kaldı mı? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİN.

(1) Evet, eşim, birlikte yaşadığım kişi

(2) Evet, öz/ üvey çocuğum

(3) Evet, öz/ üvey erkek kardeşim

(4) Evet, öz/ üvey kız kardeşim

(5) Hayır

143. Yetişme çağlarınız boyunca uyuşturucu/ uyarıcı madde kullanan arkadaşlarınız var mıydı?

(1) Evet

(2) Hayır

144. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi? (izlemek veya birlikte kullanmak)

(1) Evet

(2) Hayır

145. Yetişme çağlarınız boyunca kendine ait olmayan mala zarar veren arkadaşınız var mıydı?

(1) Evet

(2) Hayır

146. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır

147. Yetişme çağlarınız boyunca dükkandan hırsızlık yapan arkadaşınız var mıydı?

(1) Evet

(2) Hayır

148. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır

149. Yetişme çağlarınız boyunca motorlu araç veya motorlu araç parçası çalan arkadaşınız var mıydı?

(1) Evet

(2) Hayır

150. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

151. Yetişme çağlarınız boyunca ev ya da diğer binalara zorla giren arkadaşınız oldu mu?

- (1)Evet
- (2)Hayır

152. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

153. Yetişme çağlarınız boyunca uyuşturucu- uyarıcı madde satışı, ithalatı ya da üretimi yapan arkadaşlarınız var mıydı?

- (1) Evet
- (2)Hayır

154. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

155. Yetişme çağlarınız boyunca insanları soymak, dolandırmak, paralarını gasp etmek gibi eylemlerde bulunan arkadaşlarınız var mıydı?

- (1) Evet
- (2)Hayır

156. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

157. Yetişme çağlarınız boyunca yukarıda sıralananlardan başka yasadışı eylemlerde bulunan arkadaşlarınız oldu mu?

- (1)Evet.....(belirtin)
- (2)Hayır

158. Arkadaşınıza bu eylemi sırasında eşlik ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

159. Yukarıda sayılan eylemlerden birine katıldıysanız, o sırada kaç yaşındaydınız?

..... Yaşında

- (1) Bilmiyorum

(2) Katılmadım

160. Yetiştirme çağlarınız boyunca hiç kendinize zarar verdiğiniz oldu mu (kendini kesme, kendini yakma vb.)?

(1) Evet

(2) Hayır

161. Daha önce hiç intihar girişiminiz oldu mu?

(1) Evet

(2) Hayır

162. Herhangi biri size ateş etti mi, yaralandınız mı?

(1) Evet etti, yaralandım

(2) Evet etti, yaralanmadım

(3) Hayır etmedi (Cevap hayır ise lütfen 169.soruyla devam ediniz)

163. Bahsi geçen olay kaç defa meydana geldi?

(1) Bir kez

(2) Birden fazla

164. Bu olay siz kaç yaşındayken meydana geldi?

(1) 18 yaşından önce

(2) 18 ve 18 yaşından sonra

165. Olay meydana geldiğinde bunu yapan kişi kaç yaşındaydı?

(1) 18'den küçük

(2) 18 veya 18'den büyük

(3) Bilmiyor

166. Bu kişi tanıdığınız biri miydi?

(1) Evet

(2) Hayır

167. Bu kişi kimdi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

(1) Öz anne- baba

(2) Üvey anne- baba

(3) Size bakmakla yükümlü kişi

(4) Eş/ eski eş/ sevgili

(5) Akraba

(6) Hemcins arkadaş

(7) Karşı cins arkadaş

(8) Tanıdık biri

(9) Başka.....(belirtin)

(10) Cevap vermeyi reddetti

168. Olayı yapan kaç kişiydi?

(1) Bir

(2) Birden fazla

(3) Cevaplamak istemiyor

169. Herhangi biri size bıçak ya da başka türlü bir kesici- delici alet kullandı mı, yaralandınız mı?

(1) Evet kullandı, yaralandım

(2) Evet kullandı, yaralanmadım

(3) Hayır, kullanmadı (Cevap hayır ise lütfen 176.soruyla devam ediniz)

170. Bahsi geçen olay kaç defa meydana geldi?

(1) Bir kez

(2) Birden fazla

171. Bu olay siz kaç yaşındayken meydana geldi?

(1) 18 yaşından önce

(2) 18 ve 18 yaşından sonra

(3) 1&2

172. Olay meydana geldiğinde bunu yapan kişi kaç yaşındaydı?

(1) 18'den küçük

(2) 18 veya 18'den büyük

(3) Bilmiyor

(4) 1&2

173. Bu kişi tanıdığınız biri miydi?

(1) Evet

(2) Hayır

174. Bu kişi kimdi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

(1) Öz anne- baba

(2) Üvey anne- baba

(3) Size bakmakla yükümlü kişi

(4) Eş/ eski eş/ sevgili

(5) Akraba

(6) Hemcins arkadaş

(7) Karşı cins arkadaş

- (8) Tanıdık biri
 (9) Başka.....(belirtin)
 (10) Cevap vermeyi reddetti

175. Olayı yapan kaç kişiydi?

- (1) Bir
 (2) Birden fazla
 (3) Cevaplamak istemiyor
 (4) 1&2

176. Tüm yaşamınız boyunca, herhangi biri sizi isteğiniz dışında cinsel temasa zorladı ya da bunun için baskı yaptı mı?(sarkıntılıktan ırza geçmeye kadar)

- (1) Evet
 (2) Hayır (Lütfen 185. soruya geçiniz)
 (3) Cevaplamak istemiyor (Lütfen 185.soruya geçiniz)

177. İsteğiniz dışındaki bu temaslar bir defa mı yoksa birden fazla sayıda mı gerçekleşti?

- (1) Bir defa
 (2) Birden fazla

178. İsteğiniz dışındaki bu cinsel temas siz kaç yaşındayken meydana geldi?

- (1) 18 yaşından önce
 (2) 18 yaşından sonra
 (3) 18 yaşından önce de sonra da

179. Olay meydana geldiğinde bunu yapan kişi kaç yaşındaydı?

- (1) 18'den küçük
 (2) 18 veya 18'den büyük
 (3) Bilmiyor

180. Bu kişi tanıdığınız biri miydi?

- (1) Evet
 (2) Hayır

181. Bu kişi kimdi? UYGUN TÜM SEÇENEKLERİ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) Öz anne- baba
 (2) Üvey anne- baba
 (3) Size bakmakla yükümlü kişi
 (4) Eş/ eski eş/ sevgili
 (5)Akraba

- (6) Hemcins arkadaş
- (7) Karşı cins arkadaş
- (8) Tanıdık biri
- (9) Başka.....(belirtin)
- (10) Cevap vermeyi reddetti

182. Size karşı gerçekleştirilen bu eylem tamamlanmış bir tecavüz müydü yoksa bir teşebbüs müydü?

- (1) Tamamlanmış tecavüz
- (2) Teşebbüs
- (3) Cevaplamak istemiyor

183. Bu olay ne zaman yaşandı?

.....

184. Olayı yapan kaç kişiydi?

- (1) Bir
- (2) Birden fazla
- (3) Cevaplamak istemiyor

185. Cezaevine girmeden önce herhangi biri sizi itip kaktı, tokatladı, yumrukladı, ısırıldı ya da tekmeledi mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır (Lütfen 193.soruyla devam ediniz)

186. Bu olay sonucu yaralandınız mı?

- (1) Evet.....(belirtin)
- (2) Hayır

187. Bahsi geçen olay kaç defa meydana geldi?

- (1) Bir kez
- (2) Birden fazla

188. Bu olay siz kaç yaşındayken meydana geldi?

- (1) 18 yaşından önce
- (2) 18 ve 18 yaşından sonra
- (3) 1 & 2

189. Olay meydana geldiğinde bunu yapan kişi kaç yaşındaydı?

- (1) 18'den küçük
- (2) 18 veya 18'den büyük
- (3) Bilmiyor

(4) 1 & 2

190. Bu kişi tanıdığınız biri miydi?

(1) Evet

(2) Hayır

191. Bu kişi kimdi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

(1) Öz anne- baba

(2) Üvey anne- baba

(3) Size bakmakla yükümlü kişi

(4) Eş/ eski eş/ sevgili

(5) Akraba

(6) Hemcins arkadaş

(7) Karşı cins arkadaş

(8) Tanıdık biri

(9) Başka.....(belirtin)

(10) Cevap vermeyi reddetti

192. Olayı yapan kaç kişiydi?

(1) Bir

(2) Birden fazla

(3) Cevaplamak istemiyor

(4) 1 & 2

193. Cezaevine girmeden önce herhangi biri sizi boğmaya kalktı mı?

(1) Evet

(2) Hayır (Hayırsa lütfen 201.soruya geçiniz)

194. Bu olay sonucu yaralandınız mı?

(1) Evet.....(belirtin)

(2) Hayır

195. Bahsi geçen olay kaç defa meydana geldi?

(1) Bir kez

(2) Birden fazla

196. Bu olay siz kaç yaşındayken meydana geldi?

(1) 18 yaşından önce

(2) 18 ve 18 yaşından sonra

197. Olay meydana geldiğinde bunu yapan kişi kaç yaşındaydı?

(1) 18'den küçük

(2) 18 veya 18'den büyük

(3) Bilmiyor

198. Bu kişi tanıdığınız biri miydi?

(1) Evet

(2) Hayır

199. Bu kişi kimdi? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ

(1) Öz anne- baba

(2) Üvey anne- baba

(3) Size bakmakla yükümlü kişi

(4) Eş/ eski eş/ sevgili

(5) Akraba

(6) Hemcins arkadaş

(7) Karşı cins arkadaş

(8) Tanıdık biri

(9) Başka.....(belirtin)

(10) Cevap vermeyi reddetti

200. Olayı yapan kaç kişiydi?

(1) Bir

(2) Birden fazla

(3) Cevaplamak istemiyor

201. Tüm hayatınız boyunca herhangi bir çeşit alkolden en az 12 kadeh içtiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır (219. soruya geçiniz).

202. İçki içmeye başladığınızda yaklaşık olarak kaç yaşındaydınız?

.....

203. Hiç, bir aydan uzun bir süre için haftada bir defadan fazla alkollü içki kullandınız mı?

(1) Evet

(2) Hayır

204. Olayın gerçekleştiği sene içinde alkol kullanıyor muydunuz?

(1) Evet

(2) Hayır

205. Bu yıl boyunca genellikle ne sıklıkta alkol aldınız?

(1) Hemen hemen her gün

- (2) Haftada en az bir
- (3) Haftada birden az
- (4) Yaklaşık ayda bir
- (5) Ayda birden az
- (6) Arasına

206. Cezasını çekmekte olduğunuz suçu işlediğiniz sırada alkol almış mıydınız?

- (1) Evet
- (2) Hayır
- (3) olay günü alkollüymüş ancak suçu kabul etmiyor.

207. Yaklaşık ne kadar içmiştiniz?

.....

208. Ne içmiştiniz?

.....

209. Hiç içkiyi bırakmanız gerektiğini düşündünüz mü?

- (1) Evet
- (2) Hayır

210. İnsanlar içki alışkanlığınızla ilgili sizi kızdırır mıydı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

211. İçki içtiğiniz için hiç kendinizi kötü ya da suçlu hissettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

212. Hiç sabah kalktığınızda sakinleşmek için ilk iş olarak alkol almayı tercih ettiniz mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır

213. Tüm hayatınız boyunca çok fazla alkol aldıktan sonra hiç motorlu araç kullandınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

214. Tüm yaşamınız boyunca hiç alkol aldıktan sonra kaza yaptınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

215. Alkol aldıktan sonra hiçbir yakınımla tartıştınız mı?

- (1) Evet

(2) Hayır

216. Alkol yüzünden okul ya da işte sorun yaşadınız mı?

(1) Evet

(2) Hayır

217. Alkol yüzünden tutuklandınız mı ya da karakolda tutuldunuz mu?

(1) Evet

(2) Hayır

218. Alkol içerken ya da içtikten hemen sonra bir kavgaya karıştınız mı?

(1) Evet

(2) Hayır

219. Yaşam boyu herhangi bir uyuşturucu/ uyarıcı madde kullandınız mı?(Esrar, ot, eroin, morfin, kokain, hap, captagon, roş, tiner, bali, maraşotu)

(1) Evet

(2) Hayır (242.soruya geçiniz).

220. Hangisi ya da hangilerini?

.....

221. İlk kez kaç yaşındayken bir uyuşturucu/ uyarıcı madde kullandınız?

.....

222. Bu maddeyi cezaevine girmeden önce, bir ay içinde haftada bir kez ya da daha fazla kullandınız mı?

(1) Evet

(2) Hayır

223. Cezasını çekmekte olduğunuz suç nedeniyle cezaevine girmeden önceki ay boyunca bu maddeyi kullandınız mı?

(1) Evet

(2) Hayır (230. soruya geçiniz)

224. Bu ay boyunca bu maddeyi ne sıklıkta kullandınız?

(1) Hergün

(2) Hemen hemen her gün

(3) Haftada en az bir

(4) Haftada birden az

(5) Yaklaşık ayda bir

(6) Nadiren

(7) Sadece bir-iki kez denedim

225. Cezasını çekmekte olduğunuz bu suçu işlediğiniz sırada uyuşturucu/ uyarıcı madde ya da başka türlü bir madde satın almak için para elde etmeye mi çalışıyordunuz?

- (1) Evet
- (2) Hayır

226. Cezasını çekmekte olduğunuz suçu işlediğiniz sırada uyuşturucu/ uyarıcı madde etkisi altında mıydınız?

- (1) Evet
- (2) Hayır

227. Hangi uyuşturucu/ uyarıcı madde etkisi altındaydınız? (UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİN)

- (1) eroin
- (2) morfin/ kodein
- (3) esrar
- (4) kokain
- (5) fenetilin (captagon)
- (6) ecstasy
- (7) benzodiyazepin
- (8) amfetaminler ya da metaamfetaminler
- (9) uçucu madde (tiner/ bali)
- (10) LSD ya da diğer hallüsinojenler
- (11) sakinleştiriciler
- (12) diğerleri- belirtin.....

228. Cezaevine girmeden önceki ay içinde kullandığınız maddeyi nerden temin ettiniz? UYGUN OLANLARIN TÜMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ.

- (1) Bir yabancından satın aldım
- (2) Tanıdığım bir satıcıdan aldım
- (3) Bir arkadaşşımdan satın aldım
- (4) Çaldım
- (5) Arkadaşıım ya da tanıdığım verdi
- (6) Yasadışı reçete vasıtasıyla aldım
- (7) Diğer.....(belirtin)
- (8) Mağdurdan

229. Yukarıdaki soruya birden fazla cevap verdiyseniz, kullandığımız maddeyi temin ettiğiniz TEMEL KAYNAK neydi? LÜTFEN TEK BİR CEVAP VERİNİZ.

- (1) Bir yabancından satın aldım
- (2) Tanıdığım bir satıcıdan aldım
- (3) Bir arkadaşımın satın aldım
- (4) Çaldım
- (5) Arkadaşım ya da tanıdığım verdi
- (6) Yasadışı reçete vasıtasıyla aldım
- (7) Diğer.....(belirtin)

230. Deri altına, kas içine, kalçaya ya da damara, tedavi amacı dışında hiç enjektör/ iğne batırdınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

231. Hiç başkasının kendine madde enjekte etmekte kullandığından şüphelendiğiniz bir enjektör/ iğne kullandınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

232. Tüm yaşamınız boyunca uyuşturucu / uyarıcı madde etkisi altında motorlu bir taşıt kullandınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

233. Tüm yaşamınız boyunca hiç uyuşturucu/ uyarıcı madde etkisi altındayken kaza yaptınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

234. Uyuşturucu/ uyarıcı madde etkisi altında hiçbir yakınınızla tartıştınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

235. Uyuşturucu/ uyarıcı madde yüzünden okul ya da işte sorun yaşadınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

236. Uyuşturucu/ uyarıcı madde yüzünden tutuklandınız mı ya da karakolda tutuldunuz mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

237. Bu nedenle bir kavgaya karıştınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

238. Cezasını çekmekte olduğunuz suç nedeniyle tutuklandığınızda size uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımıyla ilgili test yapıldı mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

239. Herhangi bir alkol ya da uyuşturucu/ uyarıcı madde tedavi programına katıldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (242. soruya geçiniz)

240. Alkol ya da uyuşturucu ve/ya uyarıcı madde detoksifikasyon ünitesinde (72 saat ve üstü) tedavi gördünüz mü?

- (1) Evet, alkol ile ilgili
- (2) Evet, uyuşturucu/ uyarıcı madde ile ilgili
- (3) Evet, her ikisi ile ilgili
- (4) Hayır

241. Bu tedaviyi bir hastane ortamında mı gördünüz?

- (1) Evet
- (2) Hayır

242. Cezaevine girişinizden itibaren tıbbi bir tedavi gördünüz mü?

- (1) Evet
- (2) Hayır

243. Yaşamınız boyunca hiç AIDS testi yaptırdınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır (245. soruyla devam ediniz)

244. Yaptırdığınız testin sonucu neydi?

- (1) Olumlu (HIV pozitif)
- (2) Olumsuz (HIV negatif)
- (3) Sonuçlar henüz belli değil

245. Cezaevine girdikten sonra hiç tıbbi bir probleminiz oldu mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır (247. soruya geçiniz)

246. Bu nedenle doktor ya da herhangi bir sağlık personeline görüdüünüz mü?

- (1) Evet
- (2) Hayır

247. Duygusal ve psikolojik sorunlar yüzünden bir psikiyatrist ya da başka bir doktordan ilaç reçetesi aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

248. En az bir gece boyunca ruh sağlığı hastanesi, ünitesi ya da tedavi programında bulundunuz mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

249. Eğitilmiş bir uzmandan danışmanlık ya da terapi aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

250. Başka türlü bir ruh sağlığı hizmeti aldınız mı?

- (1) Evet.....(belirtin)
- (2) Hayır

251. Cezaevine girişinizden itibaren duygusal ve psikolojik sorunlar yüzünden bir psikiyatrist ya da başka bir doktordan ilaç reçetesi aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

252. Cezaevine girişinizden itibaren duygusal ya da zihinsel bir problem nedeniyle bir gece boyunca ruh sağlığı hastanesi, ünitesi ya da tedavi programında bulundunuz mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

253. Cezaevine girişinizden itibaren duygusal ya da zihinsel bir problem nedeniyle eğitilmiş bir uzmandan danışmanlık ya da terapi aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

254. Cezaevine girişinizden itibaren duygusal ya da zihinsel bir problem nedeniyle başka türlü bir ruh sağlığı hizmeti aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

255. Ailenizde sağlık sorunları nedeniyle tedavi görmek zorunda olan kimse var mı?

- (1) Evet, fiziksel problemler nedeniyle
- (2) Evet, psikolojik problemler nedeniyle
- (3) Hayır
- (4) 1&2

256. Ailenizde sürekli ilaç kullanmak zorunda olan kimse var mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

257. Çevrenizdekiler suç işlemiş kişilere nasıl davranır? UYGUN OLANLARIN TÛMÜNÜ İŞARETLEYİNİZ:

- (1) Hiçbir şey olmamış gibi davranır.
- (2) Suç işlemiş kişinin itibarı artar.
- (3) Suç işlemiş olan kişileri aralarına almazlar
- (4) Çevre suç işlemiş kişiye kız vermez.
- (5) Suç işlemiş kişiye acırlar.
- (6) Suç işlemiş kişi hor görülür, damgalanır.

258. Toplumdan uzaklaştırılması veya cezalandırılması gereken belli bir meslek, cinsiyet grubu, ve/veya belli davranış kalıpları gösteren kişiler olduğunu düşünüyor musunuz?

- (1) Evet
- (2) Hayır

259. Bu kişiler kimler?

.....

260. Cezanın ağır olması sizce insanların suç işlemesini engeller mi?

- (1)Evet, engeller.
- (2)Hayır, engellemez.
- (3)Yalnızca planlanmış suçlarda etkili olur.
- (4)Suç işlemeyi etkilemez, daha da saldırganlaştırır.

261. Çocuğun ya da ailenizden birinin başına aynı şeyin gelerek ceza infaz kurumuna girmesini nasıl engellediniz?

.....

262. Şu anda işlemiş olduğunuz suçun cezası ne kadar olsaydı caydırıcı olurdu?

.....

263. Hangi konuda eğitim almış olsaydınız ceza infaz kurumunda olmazdınız?

.....

264. Hangi beceriniz eğitimle desteklenirse bir daha benzer bir olaya karışmazsınız?

.....

265. Bu suçu işlerken yakalanabileceğinizi düşünmüş müydünüz?

- (1) Evet
- (2) Hayır
- (3) Suçsuzum

266. Yakalanmamak için herhangi bir tedbir aldınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

267. Bu tedbir neydi?

.....

268. Olay yerinde kasıtlı olarak herhangi bir şeyi farklılaştırdınız mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır

269. Neyi farklılaştırdınız?

.....

270. Olay yerine gelirken yanınızda fazladan getirdiğiniz ve olay sonrası olay yerinde bıraktığınız bir şey oldu mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır

271. Aldığınız ya da bıraktığınız şey neydi?

.....

272. Bunu ne amaçla yaptınız (Paraya dönüştürmek- satmak, olayı size tekrar hatırlatması için vb.)?

.....

273. Aynı koşullar gerçekleşse yine aynı şekilde mi davranırdınız?

- (1) Evet. Lütfen açıklayınız:.....
- (2) Hayır. Lütfen açıklayınız:.....

274. Mağdurun bu olayın gerçekleşmesini engelleme ihtimali var mıydı?

.....

275. Sizin bu olayın gerçekleşmesini engelleme ihtimaliniz var mıydı?

.....

276. Şu anda pişman mısınız?

- (1) Evet, pişmanım.

(2) Hayır, pişman değilim.

277. Neden pişmanlık hissi duyuyorsunuz?

.....

278. Olay gerçekleştikten hemen sonra pişmanlık hissettiniz mi?

(1) Evet

(2) Hayır (Lütfen 281. soruyla devam ediniz)

279. Pişmanlık hissi olaydan ne kadar süre sonra başladı?

.....

280. Bu pişmanlık hissi ne kadar sürdü?

.....

281. Cezaevinden çıktıktan sonra yeniden suç işleme ihtimalinizi ne kadar görüyorsunuz?

(1) çok yüksek

(2) yüksek

(3) orta

(4) düşük

(5) hiç

282. Ceza infaz kurumuna girdikten sonra ne sıklıkla ibadet ediyorsunuz?

(1) Her gün düzenli olarak

(2) Mümkün olduğunca

(3) Arada bir

(4) Çok seyrek

(5) Etmem

(6) İnanmıyorum

283. Ceza infaz kurumuna girmeden önce ne sıklıkla ibadet ederdiniz?

(1) Her gün düzenli olarak

(2) Mümkün olduğunca

(3) Arada bir

(4) Çok seyrek

(5) Etmezdim

(6) İnanmıyordum

8. ÖZGEÇMİŞ

Çalışmacı 1979 yılında Ankara’da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini T.E.D Ankara Koleji’nde tamamladı. 1996- 2000 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nde okudu. 2003 yılında aynı üniversitede Klinik Psikoloji yüksek lisans programını tamamladı. Tez konusu “Associates of Social Deviancy and Violence Among Prisoners” idi. 2003 yılı, Mart ayında T.C Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’ne bağlı İstanbul H- Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda kurum psikologu olarak görev yapmaya başladı. 2005 yılında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü çeşitli projelerde görev almaya başladı. 2006 yılı’nda Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Ankara Eğitim Merkezi’ne “eğitmen” olarak atandı. Burada hizmet içi eğitimler ve çeşitli projeler kapsamında ceza infaz kurumlarında çeşitli kademelerde görev yapan personele eğitimler verdi. 2009 yılında, halen görev yapmakta olduğu Genel Müdürlük AR- GE Bürosu’na “Şube Müdürü” olarak atandı. Hali hazırda uluslar arası proje yazma, yürütme ve koordinasyon işlemlerinden sorumludur.